

P. GABRIEL HEVENESI T. J.

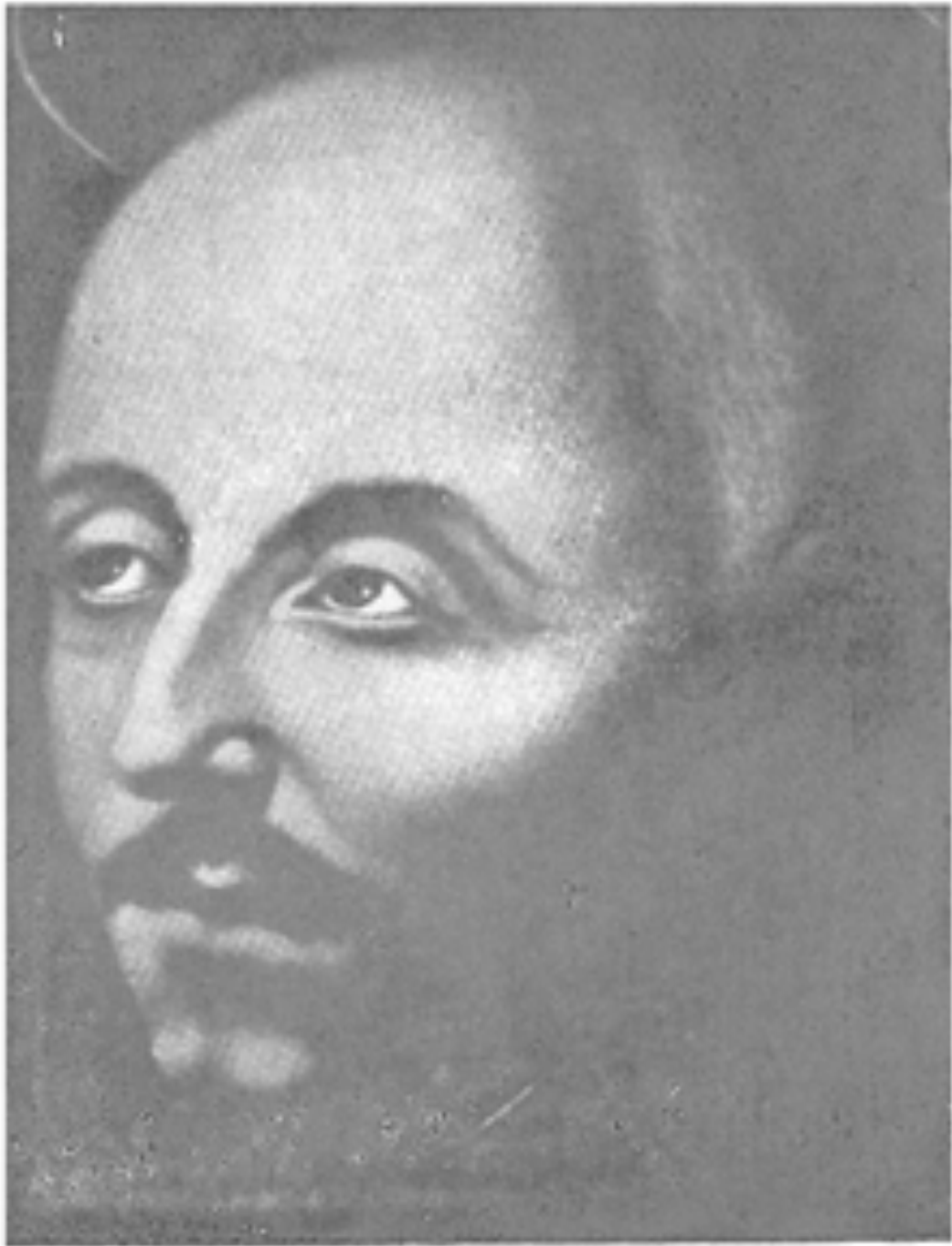
JISKRY SV IGNÁCE

Přeložil P. Leopold Škarek T. J.

Třetí vydání.

1941

Velehrad, nakladatelství dobré knihy
v Olomouci

Ignatius

IMPRIMI POTES. Prague die 1. Januarii
1947 P. Franciscus Šilhan S. J., Praep.
prov. Bohemiae.

NIHIL OBSTAT. Censor ex offio: Dr Fr.
Cinek.

IMPRIMATUR. Olomucii, die 1. Februarii
1947. Dr Udalricus Karlík, Vicarius gene-
ralis. Nr. 6226.

Ú V O D

Letos slaví Tovaryšstvo Ježíšovo jubileum 400 letého trvání a svého požehnaného působení. Bylo to 27. září roku 1540, kdy papež Pavel III. bulou »Regimini militantis« schválil nárys (»formula«) nového řádu, předložený mu sv. Ignácem z Loyoly.¹ Z té příčiny rozhodl jsem se přispět aspoň malým dárkem k oslavě tohoto jubilea. Jsou to t. zv. »Jiskry sv. Ignáce«, neveliký spisek, který po prvé vyšel latinsky roku 1705.

Zbožný P. Gabriel Hevenesi T. J.,² rodem Uher, vynikající člen tehdejší rakouské provincie T. J., posbíral nejprve k vlastní potřebě ze spisů sv.

¹ Narodil se 31. května 1491 na hrádce Loyole u Azpeitie (Španělsko), zemřel v Římě 31. července 1556, prohlášen za svatého 12. března 1622.

² Narodil se 1656 v Mísce, vstoupil do řádu 1671, děkan univ. trnavské, ředitel Pazmánea, sebral ve 128 sv. listiny a rukopisy, důležité pro dějiny Uher, zemřel 1715 ve Vídni.

Ignáce a z různých životopisců Ignáciových památné výroky světcovy a rozvrhl je na jednotlivé dny v roce, přičiniv k nim krátký výklad. Později rozhodl se vydati spisek i tiskem pod názvem »Jiskry sv. Ignáce« (1712 Braunsbergae). Spisek došel nečekané obliby, čehož nejvýmluvnějším dokladem jsou četná od té doby vydání jak v jazyce latinském, tak i překlady do různých jazyků. U nás, pokud mi známo, vyšly zlomkovitě a to v časopisu Blahověstu (ročník 31, 32; 1881, 1882) od profesora V. Vojáčka. Vyšly tam až na malé vynechávky od měsíce ledna až do 18. května.

Jak výroky samy, tak i připojený k nim výklad jsou podány úsečnou formou průpovědí, nezřídka hravých, jindy zas dravých. Každá jiskra obsahuje hlubokou životní moudrost, někdy zdánlivě až protimyslně zahrocenou. Svou formou připomínají živě zlatou knihu Tomáše Kempenského »Následování Krista«.

Překlad dílka působí právě pro tuto úsečnost a záměrně volené protiklady

značné obtíže a někdy je prostě nemožno podati přiléhavý překlad některých hříček slovních. Snažil jsem se podati výstižný překlad v českém duchu, všem čtenářům co nejsrozumitelněji. Abych toho dosáhl, musil jsem nezřídka zapletené periody představovat, nejasná slova rozvádět nebo nahrazovat srozumitelnějšími, nevhodné pro naši dobu příměry buď zcela vypustit nebo zaměnit za časovější.

Nakonec připojuji jedno přání, aby spisek byl co nejhojněji čten a ještě více přemítavě promýšlen, aby tak velké myšlenky v něm uložené přešly čtenářům do krve, zpevnily jejich duchovní páteř a učinily z nich velké lidi. Zajímavé je, že v osobní pozůstalosti nedávno zesnulého velkého papeže Pia XI. byla také tato knížka, zcela opotřebovaná, svědectví to, že jí zesnulý hojně používal. Velcí lidé čerpají velké myšlenky, aby jimi oplodnili svůj život, z hlubokých pramenů velkých světců. A sv. Ignác, jak se nyní téměř všeobecně uznává jak

od přátel, tak nepřátel, byl takovým velkým mužem. Protestant Böhmer, jistě nijak nadšený přítel jesuitů, zove jej »velkorysým organisátorem« a Lev Daudet »králem psychologů« (Les oeuvres dans les hommes 108). A co jej učinilo tak velikým? P. Laynez, druhý generál řádu a osobní přítel Ignaciův, nazývá jej »homo paucarum veritatum«, člověkem, jehož duchovní základ a takřka páteř tvořilo několik stěžejních pravd, jež mu přešly do krve a usměrňovaly celý jeho duševní obzor. V tomto ztělesnění stěžejních pravd našeho náboženství a v důsledném, nesmlouvavém uvádění jich ve skutek tkví celá velikost Ignáciova. Kdo nevnikne až k podstatě jeho velikých plánů a velkorysých činů, nepochopí nikdy velikost jeho duchovního profilu ani nezhodnotí po právu a spravedlivě jeho světové poslání v Království Božím.

Na posv. Velehradě 8. prosince 1939.

Překladatel.

PŘEDMLUVA K III. VYDÁNÍ

Prvé a druhé vydání »Jisker« bylo během několika měsíců rozebráno. Proto vydáváme je znova poopravené, chovajíce při tom jediné přání, aby i nadále svítily co nejvíce duším na temné pouti životní k poslednímu cíli.

Na Sv. Hostýně 2. července 1945.

Překladatel.

*1. ledna***VŠECKO K VĚTŠÍ CTI A SLÁVĚ BOŽÍ**

Tato a jiná souznačná slova jim podobná opakuje sv. Ignác 376krát ve svých konstitucích. - Suarez: De relig.

Štěstí Nového roku a vůbec celého života našeho záleží v tom, abychom jednotlivé okamžiky jak prožitého času, tak vykonaných prací usměrňovali ke cti a slávě jediného Boha. To právem žádá od nás Bůh, jako nejvyšší Pán, tím jsme mu povinni vnitřnou podstatou, jako jeho služebníci.

Kdo hledá čest a slávu vlastní a nikoli Boží, je zloděj a lupič. Jedině Bohu náleží čest a sláva, nám však stydět se a hanbit. Čest a sláva Boží musí nám v plnění našich povinností být jednak pobídkou, jednak heslem.

Nikdo se nepostará o sebe hůře než ten, kdo dává přednost cti a slávě vlastní před ctí a slávou Boží. Připravuje se zároveň o čest časnou i věčnou. Vždy je ubohý. Na světě, poně-

vadž ztrácí pravou čest, na věčnosti, poněvadž pozbude cti vůbec.

Tací to sami jednou přiznají, ale příliš pozdě. Řeknou: »Po celou noc pracovavše, nic jsme nechytily« (Luk. 5; 5). Tímto »nic« je lidská čest a sláva. Zvedá hlavu jako květ trávy a za krátko bude pošlapána. Stoupá jako dým a rozplyne se. Vážíš-li si slávy, vyhledávej pravou.

2. ledna

To budiž prvé pravidlo všeho tvého konání: Důvěřuj v Boha tak, jako by celkový zdar věcí nezávisel na tobě, nýbrž na Bohu. Při tom však na ně vynakládej píli, jako by Bůh nekonal nic, nýbrž vše ty. S. Ign. apud Nolarc.

Slabá naděje stojí na slabých nohou, nemá-li opory v pilných rukou. Ten, který tě, an jsi ještě nebyl, stvořil bez tebe, bez tebe tě nyní ani nespasí ani ti nepomůže.

Ty rozkřeš aspoň jiskru, Bůh rozdmýchá již oheň. Vhod' do země semenko, Bůh dá vzrůst. Tak poroste vše podle přání, jinak bude vše neplodné.

Bez Boha, byť i chceš, nedokážeš nic. On zase, ač může vše, bez tebe nechce nic. Spolčen jsa s Bohem zmůžeš vše.

Milost Boží, která u jiných tolik zmohla, ani u tebe nebude bez síly, nepozbudeš-li důvěry v Boha. Več skládáš své naděje?

3. ledna

Marně přemýšlí a pracuje, kdo chtěje napravovati mravy jiných nezačne sám u sebe. - S. Ign. ap. Bart.

Vpravdě převrácené počínání! Chceme, aby jiní byli dobří, ač my sami nejsme. Z vlastních úst zasluhujeme odsouzení, dáváme-li jiným dobrá poučení, a sami zlé konáme.

Žádný zákon není dost působivý, leda zákon živý, jež zákonodárce vyhlašuje svým chováním. Působivější je hlas činu, nežli hlas úst. Pro zákon, hlásaný činem, mluví tolik přesvědčivých řečníků, kolik je dobrých skutků. Pouhá slova bez skutku nemají váhy.

Jaký užitek tam, kde zároveň stavíme i bouráme? Stavíme slovem, bouráme skutkem. Kdo chce léčiti nemocné, nesmí býti sám nemocen. Dříve se postarej o sebe, nežli o druhé.

Ubozí smrtelníci! Doma k sobě slepí jako krtci, venku u jiných slídíví jako ostríži. Nevidíme, co nám z mošny na zádech čouhá. Ztratili jsme všechno cit. Nepozorujeme ve vlastním oku břevna, kdežto v cizím úzkostlivě slídíme po mrvě. Lékaři, u sebe začni léčit!

4. ledna

Změna podnebí nezmění mravy. Neopustí-li nedokonalý sám sebe, sotva se stane jinde lepším, nežli byl zde. S. Ign. ap. Bart.

Neviděl jsem nikoho, kdo by se byl z pouti vrátil lepší. Putování hoví sice hojně zvědavosti, avšak přináší málo užitku.

Kdo špatně jedná, útekem se nespasí. Právě tam, kde se bude cítit bezpečný, nalezne v sobě obávaného nepřítele.

Neduhy tělesné vyléčí změna podnebí velmi zřídka, neduhy duševní nikdy. Je-li zlo v tobě, prchej před ním nebo je pošli do vyhnanství. Mravní chyba, pod níž uboléváš, je zaviněna tebou, nikoli místem. Zlo třeba léčiti nikoli změnou místa, nýbrž změnou vlastního já.

K tomu bylo by se ti dáti cestou, kterou by ani d'ábel nemohl jíti za tebou, ani tvá vášeň tě následovati. Marně ji budeš hledati jinde, neobrá-

tíš-li se od nepravosti k ctnosti. Toť jediný lék proti tvému neduhu.

Místo samo o sobě neučinilo nikoho svatým. Nezasluhuje chvály to, že někdo byl v Jerusalemě, nýbrž že v Jerusalemě dobře žil. Neklamnou známkou ducha nestálého a vyhýbajícího se sebezáporu je snaha stále měnit místa.

5. ledna

Není rozumné svěřovat nebezpečné úkoly ctnosti jinochů. - S. Ign. ap. Bart.

Ctnost začátečníků podobá se květům na stromech. Rychle vyrážejí při prvním teplém vánku jarním puky a při tom jsou tak choulostivé, že při pouhém doteku nebo jen závanu chladnějšího větěrku usychají.

Slabá ramena snadno umdlévají pod těžkým břemenem a hanebným zhroucením prozrazují nerozvážné počínání. Mladistvá krev činí člověka

odvážným, než odvaha, nedrží-li ji na uzdě rozum, vybočuje v šílenství.

Překotná horlivost oslabuje síly. Tím se stává, že znavený osel, který by byl při rozumném nakládání dlouho konal platné služby, nakonec touží zdrhnout. Tak již v zárodku hyne první naděje.

Nestálost a měnlivost je nectnost všem lidem vrozená, mládeži však zvláště vlastní. Zamílkuje-li si něco mládí, prudce se za tím žene, než ne nadlouho.

Lépe krokem, nežli skokem. Zřídka se honosí kvap zároveň stálostí. Kdo příliš spěchá, snadno zbloudí. Při dlouhých cestách hned na počátku mírni krok, abys je vydržel.

6. ledna

Vzácný a znamenitý skutek daleko předčí tisíc skutků všedních. - S. Ign. ap. Bart.

Jako obyčejné věci, jež jsou po ruce a všude téměř na potkání, nebudí ani

touhy, abychom je měli, ani tomu, kdo jich dosáhl, nepůsobí radost a útěchu, tak všední skutky se nanejvyšší počítají, nikoli hodnotí.

Ctnost staví vítězný věnec na strmé výši. Lenoch marně usiluje dospěti tam, kam se nikdo nevyškrabe, koho nevábí prazvláštní obtížnost výkonu. Jen s odvahou do toho! Statečnému není nic nedostupné.

Bůh skutky váží, nepočítá je. Dívá se na vnitřní hodnotu věcí, nikoliv jen na jejich počet. Dej pozor, co mu obětuješ, a pamatuj si: aby něco mohlo býti důstojně obětováno Bohu, tvému a všech věcí nejvyššímu Pánu, musí to býti něco vzácného, vybraného a zcela zvláštního.

Nevymlouvej se na svou maličkost nebo na chudobu. Milost Boží je bohatá. S její pomocí můžeš vykonati pravé divy, začneš-li jen a nepovolíš v horlivosti.

7. ledna

Jedenkaždý budiž přesvědčen, že v té míře pokročí v životě duchovním, v jaké se odpoutá od sebelásky a prospěchářství. - S. Ign. ap. Bart.

Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti. Buď bude jednoho nenáviděti a druhého milovati, nebo jednoho se přidrží a druhým pohrdne (Mat. 6., 24). Srdce nesmí býti rozděleno. Tu část, která je zatížena a nakažena pozemskými sklony, Bůh nepřijme.

Jediná je příčina naší malátnosti, že Boha milujeme jen tak, abychom nemuseli sami sebou pohrdati. To jest: pokulháváme na obě strany (3. Král. 18, 21). Proto se tak loudavým a nejistým krokem povznášíme k milování věcí nebeských.

Jako slunce nepovznese vejce do výše, není-li prázdné, a jako dřevo nechytne, dokud je vlhké, tak také naše duše, čím méně lne k věcem pozemským, tím je schopnější rozumně

myslet a chápat věci nebeské a tím více je svá.

Nerozumný a zvířecí pud, dokud není úplně udušen, vždy se zdvíhá proti rozumu a proti světějším citům a strhuje přirozenou tíhou k věcem nízkým. Třeba rozhodnosti, aby se úplně proměnil v pud duchovní.

8. *ledna*

Nemůže se státi nic Boha důstojného, aby se nebouřil buď svět nebo peklo. - S. Ign. ap. Nolarc.

Světlo a tma jsou vždy proti sobě. Zrovna tak mezi dobrými a zlými nevznikne pevné přátelství. Jako červ více nahlodává plody zralejší, tak zloba obyčejně napadá rozhořčeněji ty, kteří jsou lepší.

Jistou známkou mravní hodnoty je, znelíbil-li se kdo zlým. Od nich býti milován a doporučován byla by pohana. Nic si z toho nedělej, mluví-li o tobě zle ti, kteří nečiní nic dobrého.

Také nelze pokládati za zlé to, čím se stáváme lepšími. To je zkušební kámen ctnosti. Zlí tím, že pronásledují dobré, nemálo jim prospívají. Posilují jejich trpělivost, zvětšují jejich zásluhy.

Čeho se bojíš? Ani svět, ani celé peklo nic proti tobě nezmohou! Kde více překážek, tam hojnější milost Boží. S tím větší odvahou kráčeš proti nim! Chop se příležitosti k vítězství. Ta skýtá možnost triumfu. Zde ovládla bojiště tvoje statečnost, která by byla bez nepřítele zůstala utajena v neslávě.

9. ledna

Mnohem horlivěji třeba usilovati o zkrocení vnitřního člověka, nežli o zkrocení těla, o zdolání nezřízených hnutí mysli, nežli o zvládnutí údů. - S. Ign. ap. Bart.

Prostý lid, který vidí jen slupku a ne jádro, měří svatost podle zevnější

přísnosti, která bije do očí, jakoby se nemohla pod cingulem nebo kapucí skrývati nadutá mysl. Co prospěje zdržovat se masa a přitom ohlodávat cizí čest?

To, co se líbí Bohu, je nitro. Zevnějšek, nedostane-li se mu hodnoty z nitra, nenalézá u Boha zalíbení. Zevnějšek zavání více pýchou, nitro je projevem více zásluh. Jaká v tom zásluha zabíjet voly nebo tělo, bují-li vašeň?

Je-li o duši dobře postaráno, pečuješ tím s dostatek i o tělo. Krásné tělo nečiní duši krásnou, nýbrž krásná duše zkrášluje i tělo. Vliv duše na tělo je převeliký.

Totéž dobro, které přeji sobě, přeji i tobě - dobro vnitřné. Tím je nečiní ani mínění lidu, ani zdánlivá zevní přísnost, nýbrž pokoj duše, uspořádané podle zásad zdravého rozumu. Dobro bydlí v nitru duše, mimo ni je marně hledáš. Lidé opravdově ctnostní mají na lodičce života více nákladu nežli plachet.

10. ledna

Bůh je štědrý. Z jeho rukou se mi dostává, čeho nenacházím v rukou lidí. Jestliže lidé nic nedají, obdržím vše od Boha. - S. Ign. in vita.

Štědrost lidí je omezená. Málo je toho, co mají, a rozdělí-li se o to málo ještě s jinými, zbude jim ještě méně. Jediný poklad Boží je nevyčerpatelný. I když Bůh z něho sebe více dává, nijak se nezmenšuje. V něj tedy doufej.

Bůh překonává svými dobrodiními naše naděje. Obyčejně doufáme více, než kolik máme, a ještě více si práváme, než co doufáme. Bůh však slibuje nám dobrodiní tolik, že nikdo nemůže méně doufati nežli si přát.

Tolik máme písemných záruk božské štědrosti, kolik máme nadějí a přání. Začkoli budete prositi, věřte, že obdržíte (1. Jan 3, 22). Hle, jak snadno lze zbohatnouti.

Bůh nedává méně, než slíbil. Neboť slova milujícího jsou skutky, jazyk

dobročinnosti je ruka. Štědrému je snazší dávat, nežli odmítati. Proč tedy prosíme za tak málo?

11. ledna

Je vlastní Boží dobrotě, že ostražitěji chrání to, nač ďábel prudčeji útočí. - S. Ign. in hist. Soc. Jesu.

Bůh, jako by byl poset očima, vždy bdí nad naším prospěchem a jako vůdce velkého vojska posílá pomocná vojska tam, kde mohutněji dotírá nepřítel.

Šťastný to boj, při kterém o pomoci nelze pochybovati, a který neznemožní ani nedostatek zbraní ani potravy nebo jiných válečných prostředků. Jak může nedůvěřovat ten, kdo má Všemohoucího za spojence.

Bůh nenechá svou věc padnouti. Když na nás dotírá peklo, útočí na věc Boží. Proto posílá Bůh tak ochotně pomoc k naší ochraně; jen jí neopomeňme užít.

Nepřítel, který na tebe doráží, je statečný a schopný každé válečné lsti. Chraň se, aby ses s ním nestřetl samotěn. Spoléháš-li sám na sebe, již jsi podlehl, voláš-li o pomoc k Bohu, bezpečně se všem jeho nástrahám vysměješ.

12. ledna

Nedoprovází-li láska a lidumilnost pravdu, nebude to ani láska ani lidumilnost, nýbrž klam a mam. - S. Ign. ap. Bart.

Zjevný nepřítel méně škodí nežli falešný přítel. Onomu se každý s trochou obezřetnosti snadno vyhne, proti tomuto nelze nikdy být dost obezřetný. Ten, kdo se do tvého nitra vloučil jakousi sladkou výmluvností, může ti zasaditi rány tak jisté, jako nebezpečné.

Již obcování musí být obezřetné, více však ještě přátelství. Při volbě dlouho uvažuj, než si někoho zamiluješ. Často se skrývá v bujné trávě had. Důvěřuj, ale pozor komu.

Nikdo nebývá častěji klamán než ten, kdo věří slovům. Často srdce plné žluči vyrazí ze sebe slova sladoučká jako med. Jed se může podávat i v zlatém poháru, aby se pil tím dychtivěji. Podobně šálivá ptáček líbeznou píšťalou ptáče.

Není upřímnějšího přítele nad Boha. Má slova života a věčné pravdy (Jo. 6, 69). Jemu jedinému svěříš bezpečně sebe a svůj majetek.

13. ledna

Čím se kdo těsněji přivine k Bohu a čím se ukáže štědrejším k jeho neskonale velkému, tím štědrejším zakusí ho k sobě.

S. Ign. in Constit.

Nepřijde nazmar, co se dá Bohu. Čím štědreji vysílá země výpary k nebi, tím hojněji přijímá odtud deště, aby se jimi zúrodnila. Nuže, jestliže dobrá země vrací se stonásobným užitekem símě, jež přijala, zdaž bude Tvůrce méně plodný nebo méně štědrý nežli jeho tvor?

Tato štědrost je nanejvýš výnosná. Čím více dáš, tím více máš. Takováto ztráta je vlastně zisk. Zadržet pro sebe je nejšpinavější lakota.

Bůh dostává málo, vrací velmi mnoho. Za pomíjející statky dává věčné, za prchavé trvalé, za stvořené božské. Proč ještě váháme dát Bohu sebe a své statky?

Jen na to dej pozor: Bůh se nespokojí částí. Vše, co máš, ba co jsi sám, žádá od tebe. Dej, nedáváš ze svého. Ten, jenž dal vše, žádá vše nazpět. Proč bychom měli škrtiti z cizího?

14. ledna

Jen ten se pokládej za hodna názvu »řeholník«, kdo se dokonale odpoútal nejen od světa, nýbrž také sám od sebe. Ign. in **vita.**

Jak veliké jest jméno »řeholník«! Ohromné to vyznamenání, kterému knížata udělila tolik výsad, Bůh uchystal tolik odměn! Než k tomu, aby

jméno mělo nejen zvuk, nýbrž i obsah, vyžaduje se mnoho věcí a ne právě obyčejných.

Množství řeholníků je převeliké, počítáme-li je, není však snad tak veliké, jestliže je hodnotíme. Jestliže svědectvím a ověřením je jen šat, je jich bez počtu. Necháme-li však mluvit, jak se sluší a patří, jen skutky, kéž by jich bylo více!

Je to jistě velká věc a o sobě chvályhodná, z lásky ke Kristu velkomyslně šlapati nohama svět s jeho sliby a nadějemi. Než nezhostí-li se někdo sama sebe se všemi svými žádostmi, hledá v řádě zase jen svět.

Co pomůže jíti za Kristem, nepodaří-li se nám jej dostihnouti? Kdo chce za ním přijíti, zapři sebe sám (Mt. 16, 24). Bůh chce, abys byl prost vši nezřízené náklonnosti. Jsi-li jen trochu v osidlech některé, je s tebou zle. Budeš pokulhávati na obě strany (3. Král. 18, 21). Šatem jsi řeholník, duchem světák.

15. ledna

Ó můj Bože, kéž by tě lidé znali! - S. Ign. in vita.

Každý člověk touží přirozeně po vědění. Odtud je u mnohých tak veliká vědovčtivost, že z touhy poznat věci, pohrdli statky a hodnotmi. Než jak marné je vědění smrtelníků! Proč máte zálibu ve věcech marných a proč se honíte za lží (Ž. 4, 3)? Moudrost tohoto světa, nesměřuje-li k poznání jediného Boha, jest pošetilostí u Boha (1. Kor. 3, 19).

Marně se pachtíme a maříme čas. Kolika věcem se naučíme, tolik a ještě více jich neznáme. Dokud se nepokusíme vzdělati se důkladně a opravdově v pozoání Boha a v lásce z něho prýštící, nenajdeme světla, nýbrž zabředneme do tmy.

K poznání Boha není potřebí zvlášť velkého ostrovtipu ani hlubokého učitele ani rozsáhlé knihovny. Učením se osvojuje bez hluku slov, v pokorném tichu a v samotě srdce. Bůh skrývá je

před moudrými a zjevuje je maličkým (Mt. 11, 25; Lk. 10, 21).

Co oblažuje v nebi, ne-li poznání Boha? Hle, jak snadno můžeme být blaženi! Nauč se, jak třeba si vésti. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou (Mt. 5, 8).

16. ledna

Hřích marnivosti a slavomamu rodí se z nevědomosti a zaslepené sebelásky. - S. Ign. in vita.

Všeobecné zlo světa je ctižádost, která přešla na nás z prarodičů, kteří zatoužili po božství. A jak vysoko teprve, dobrý Bože, stoupne, podepře-li ji jakoby ramenem nějaký pochlebník svou chvalořečí!

Domýšlivost je snadno důvěřivá. Nechá si namluvit nejen to, co jest, nýbrž i co není, jen když to bylo řečeno k její cti.

Ó jak ubozí jsou ti, kteří jsou posedlí slavomamem! Chtějí být považo-

váni a pokládání za něco, co nejsou. Rádi se klamou a přitom radostí div nevýskají. Jak veliká to zaslepenost, dýmem slávy způsobená!

Zahleď se do sebe hlouběji, kdo jsi. Abys to poznal, mysli na Boha. Tvá ctižádost se umenší o tolik, o kolik vzroste u tebe poznání Boha. Ó Pane, kéž poznám sebe a kéž poznám tebe! (S. Aug.)

17. ledna

Opustiti Boha pro Boha je veliký duchovní zisk, žádná ztráta. - S. Ign. ap. Bart.

Pravá láska musí být slepá k vlastnímu prospěchu, ba i k duchovnímu zisku. Upřeným zrakem dívá se jen na přání svého miláčka. Jinak bychom milovali sebe, nikoli Boha. Nedávali bychom darem, nýbrž jen vyměňovali, jako nádeníci, nikoli jako synové.

I duchovní útěchy, pocházejí-li od nás, nechť jsou nám podezřelé. Tím

jistěji je nějaký skutek bohulibý, čím menší účast má na něm vlastní vůle. I když tvá vůle je svatá, opustíš-li ji pro Boha, vyplníš tím vůli ještě světější.

S Bohem nespojuje nás jen modlitba. Ani není to, co je největší, vždy nejlepší. Nejsvětější je to, co se nejvíce přibližuje vůli Boží.

Slibuje-li Bůh za to, že někdo z lásky k němu opustil domov, stonásobnou odměnu zde na tomto světě a život věčný na onom (Mat. 19, 29; Mar. 10, 29), co asi dá tomu, kdo opustí Boha pro Boha? Kdo dá více, více dostane.

18. ledna

Kam v ctnosti nedospěje lenoch za mnoho let, tam podivuhodně vzlétne horlivý v krátké době. - S. Ign. epist. de perfect.

Jeden den horlivých duší má větší cenu, nežli velmi dlouhý věk vlažných. Ba jedné hodině dobře ztrá-

vené sluší dáti přednost před ne-smrtelností lenivců. Nadarmo žije, kdo nežije dobře.

Nedbalost v duchovním životě je smrt za živa, je to bdělý spánek; neboť život, který není vyplněn péčí o dobrý život, je jalový. Tací, když dospali svůj spánek, nenaleznou nic ve svých rukou.

Čas je cosi posvátného. Má takovou cenu jako věčnost. Má-li nám čas zjednat věčnost šťastnou, třeba se přičinit, aby neuplynul ani život bez užitku, ba ani jediný den bez horlivého konání dobrých skutků.

Od stromu očekáváš ovoce, od pole sklizeň. Proč ty odmítáš přinášeti ovoce? Hleď sám ze sebe těžiti. Ty sám jsi pro sebe vzácný lán, žírný statek. Požaduješ-li užitek od svého statku, vymáhej jej především sám od sebe.

19. ledna

Život stal by se mi nesnesitelným, kdybych v duši své našel něco ryze lidského, co není úplně zbožštěno. - S. Ignac. in vita.

Co je opravdu dobré, musí být v každém ohledu dobré; sebemenší nedostatek činí věc nedokonalou. Nebudeš šťasten, leda že vším pohrdneš, nebo že vše máš v držení. Štěstí je choulostivá věc. Chybí-li ti něco, již jsi ubohý. Toho nedosáhneš žádným uměním snáze, leč miluješ-li jedině Boha.

Kdo jednou okusil, co je Bůh, tomu se snadno zhnusí vše ostatní. Poněvadž je nasvcen proudem oné rozkoše, oškliví se mu každý pokrm i sebe stravitelnější, je-li stvořený.

Pírko, i jen jednou krůpějí zatížené, nemůže vzlétnouti, a byť je proudem vyhnáno i do výše, padne zase přirozenou tíhou k zemi. Podobně nemůže duše vzlétnouti k nebi, poutá-li ji sebemenší náklonnost pozemská.

Ty celý, v celé své velikosti jsi Boží

a od Boha. Nevrátíš-li vše Bohu, dopustíš se bezpráví. Tvá láska, Bohu cele povinná, nemůže býti dělena. I když ji dáš celou Bohu, ještě mu v mnohém zůstáváš dlužníkem. Což teprve, kdybys část té lásky obrátil někam jinam?

20. ledna

Třeba bráti zřetel nejen na Boha, nýbrž i na lidi a to pro Boha. - S. Ign. in vita.

Bůh, který miloval člověka, že se z lásky k němu dal v oběť, chce být od člověka milován tak, aby nebyl přítom člověk opomíjen. Nic neubírá lásce k Bohu ten, kdo miluje bližního pro Boha.

Nikdo není tak nepatrný, aby na něm nebylo něco, co může být milováno a ceněno. Kdyby ani toho nebylo, přece se mu nesmí bez hříchu upírat lásky, poněvadž je majetek Boží, je vykoupen krví Kristovou a má na sobě obraz Boží.

Díváš-li se jen na své mravy a ne na mravy jiných, nebude ti za těžko, pokládati všecky za lepší sebe a z mnoha příčin sebe nenáviděti a bližního milovati.

Důvod, že bližního méně milujeme, není špatnost lidí, nýbrž naše převrácená náklonnost a zaujatost. Ti všelijak okrašlujeme poněvadž se hanbíme ukázat svou vlastní hanebnost.

21. ledna

Kdyby bylo možné, aby opravdový milovník Boha byl zavržen bez vlastní viny, snáze by snášel všecky tresty pekelné, než aby poslouchal rouhání, jímž zavrženci proklínají Boha. - S. Ign. ap. Bart.

Tělesný trest, poněvadž jej ukládá Bůh, není zlý, ba naopak dobrý, ježto trest za hřích je nástrojem k usmíření uražené božské spravedlnosti; rouhání však musí nenávidět i Bůh i člověk, který opravdu miluje Boha.

Bezpráví páchané na miláčkovi je pro milujícího rána tím nesnesitelnější, čím horoucněji jej miluje. Poněvadž nemůže bezpráví od něho ani odvrátiti ani je pomstíti, je dvojnásob nešťastný. Tak trpí i sám i v miláčkovi.

Pro toho, kdo sebe nenávidí, jak má, není těžko trpěti. Který nepřítel by nelibě nesl, že jeho sok je mrskán? Než vidět, jak je urážen ten, kterého milujeme, je trpět a býti proti tomu bezmocný.

Těžké je pro nás vidět trpět nevinného, těžší, vidět trpět dobrodince. jak by nemělo být pro nás nejtěžší slyšet, jak trpí Bůh, dobrota sama, dobro nekonečné, dobro nesmírné?

22. ledna

Člověk trpí někdy od ďábla tolik, že se mu zdá, jako by se pominul rozumem. Tím se stává, že někdy přičítáme na vrub přirozenosti, jindy zase nemoci, co by se mělo přičísti na vrub pokušení. S. Ign. in reg. de discret. spir.

Ďábel je příliš zchytralý, aby jeho úskoky mohl kdokoli prohlédnouti. Aby jako náčelník temnosti zůstal bezpečněji utajen, kuje pikle v skrytu. K poznání jich je potřebí jasnějšího světla, než je světlo lidské.

Jako strhuje dobyvatel pevnosti nejprve zevnější opevnění, tak útočí pekelný válečník na tělo, ač má spadeno na duši. Boj se jeho podvratné činnosti, neboť přílišná bezpečnost je tu největším nebezpečím.

Útočí na tělo, aby uškodil duši. Vytyká nám lživě bláznění, aby nás zviklal v konání dobra. Tak horlivě usiluje nám škoditi, že, nemůže-li nám uškodit velmi mnoho, má radost aspoň z malé škody. Ó kéž bychom

my také tak dychtivě hledali prospěch duše!

Bůh ponechává tuto moc nepříteli naší duše, aby nás buď cvičil v pokoře, nebo aby prostě nad námi vykonával své vrchní právo. A tak, zatím co si ďábel vede jako tyran, Bůh zůstává naším otcem.

23. ledna

V podceňování malých hříchů skrývá se často větší nebezpečí, než v podceňování největších. - S. Ign. ap. Ribad.

Ať vezmeš dobro nebo zlo, nic není malé, poněvadž obojí je věčné. Zůsta-ne totiž vždy pravdou, že to neb ono bylo vykonáno dobře nebo špatně. A tak vše, co je, připravuje buď šťastnou nebo nešťastnou věčnost.

Kdo podceňuje chyby jen proto, že jsou nepatrné, ten ještě nezakusil, že pocestného může zdržet v chůzi i malý kamének. Stačí slabá nit, aby se pták nevznesl, jak by chtěl, k oblakům.

Veliká zla jsou snadno patrná a děsí již svou velikostí, takže hledáme proti nim lék. Malá zůstanou utajena, a nedbá-li jich kdo, rostou, až se stanou nezhojitelnými.

Netřeba si lámati hlavu tím, co konáme, nýbrž pro koho to konáme. Veliký je Bůh, proto není maličkost znelíbiti se takové bytosti. Žádný skutek, ať dobrý či zlý, není tak nepatrný, aby nepřevyšoval i největší zájmy státní, ba zájmy celého světa stran jeho stvoření nebo zničení. Hle, jak veliký to omyl, podceňovat maličkosti.

24. ledna

Nic neumlčí nadlouho pravdy. Lze na ni útočit, nikoli však ji zvrátit. S. Ign. ap. Nolarc.

Mezi barvami je nejlepší běl. Podvod a klam nepomůže nikomu. Jako se hromada smetí dlouho skrytá u-

káže, roztaje-li na ní žárem slunečních paprsků sníh, tak přijde na světlo podvod, když pravda rozpláší šalby.

Slunce, mlhami zahalené, jako by se skrývalo, ale konečně je rozptýlí a tím čistějším jasem zazáří. Tak potlačená pravda, třebaže se nějakou dobu skrývá, konečně prorazí.

Nejlepší politika je upřímnost. Čistá duše se nikdy nezačervená, kdežto dopadená faleš bývá donucena zardít se studem. Nic není hnusnějšího nad dokázaný podvod.

Ošemetník ošálí spíše sebe než jiné, neboť zatím co kope jámu jinému, sám do ní dříve padne. Je v tom spravedlivý trest odvěty, že nepravost bývá týmiž letichami povalena, které vymyslíla na zničení jiných. S upřímností nejdál dojdeš!

25. ledna

Ďábel, přeje-li si někoho napadnouti a pořádně ho potýrati, vyčíhává k tomu zpravidla dobu noční. - S. Ign. in exerc.

Ona doba, která je jaksi smrákáním mezi bděním a spaním, jsouc dobou jak pochybného světla, tak pochybné vůle, vyžaduje co největší opatrnosti. Tehdy napadá nepřítel ze zálohy toho, který se probíral ze spánku, aby do něho vrazil znenadání ostří.

Ubohý ďábel! Boje se utkati v otevřeném boji, vyhledává skrýše a jako zloděj vyčíhává noční dobu. Co učiníš? Proti tomuto zloději je třeba jedině bdělosti. Prchne, jakmile pozná, že je pozorován.

Využívá ranního svítání. Jako totiž ten, kdo dobře začal, mívá polovinu díla hotovou, tak lze od špatného začátku dne - čehož nás Bůh uchraň - stěží očekávat lepší výsledek. Prvotiny náleží prvnímu, t. j. Bohu.

Hle, jak horečně usiluje ďábel o naši záhubu! Nestačí mu den, přidává no-

ci, číhá již před procitnutím. Běda liknavci a v tvrdý spánek bezstarostně pohříženému spáči bez pomoci Boží!

26. ledna

Zdržeti se soudů je smýšlení nejen velkomyslné a důstojné křesťanské mírumilovnosti, nýbrž bývá i užitečné. S. Ign. in vita.

Utrpíš-li nějakou ztrátu ve věcech časných z lásky k ctnosti, obyčejně ji Bůh hojně nahradí. Lepší je hrst něčeho v pokoji, než poklady spojené s hádkou. Jaký z toho prospěch, zvětšíš-li své příjmy, ale umenšíš přitom lásku?

Těžko je pustit se do soudu a neporušit lásky. Nenakazuji ti, abys miloval cizí nepravost. Tvrdím jen, že nikdy nesmíš nenáviděti bezpráví tak, že bys měl za dovolené nenáviděti toho, kdo je spáchal. Měj se na pozor, aby ses v rozhořčení nad špat-

ností nerozhořčoval zároveň na pachatele.

Sebemenší ztráta lásky je horší než jakákoli ztráta časná. Tato pomine, ona potrvá. Aby ses uchránil ztráty lásky, raději bys měl strpět ztrátu celého světa.

To je to, oč tolik zápolíme. Jde-li nám o zisk, hledejme věčný. Nač se hašteříme o věc, jejíž cena je spíše v naší obrazivosti větší, než je ve skutečnosti.

27. ledna

Je nejvýš nebezpečné nutiti všechny k jedné cestě po dokonalosti. Ještě horší je jiné podle sebe posuzovati. - S. Ign. in vita.

Kolik lidí, tolik různých mínění, tolik rozdílných tváří, tolik různých hlasů, takže je to opravdový div, shoduje-li se v tom jeden s druhým. Ještě větší je různost v duši a ve věcech jí se týkajících. Nedají se všichni předělat podle jedné formy.

Dělá-li se pro každou nohu zvláštní střevíc, a nehodí-li se na všechny nádoby jedna poklička: jak by bylo možno všecky duševní nemoci hojit jedním lékem? To by nebylo léčit, nýbrž ničit.

Umění nade všechna umění je umění vésti duše. To je mezi všemi nejvýnosnější, ale též nejnesnadnější. Jako nesvěříš tělo kterémukoli lékaři, tak ani ne duši. Vyhledej si nejlepšího!

Když přišel Duch sv., učitel duší, rozdělil se na rozličné jazyky a apoštolové mluvili rozličnými jazyky. Podobně kdo se chce zváti apoštolem, musí se státi všem vším.

28. ledna

Kdyby všecky statky Bohem stvořené byly položeny na jednu mísku vah a na druhou vězení, okovy, pohany, ony statky by nijak nemohly vyvážit těchto. - S. Ign. ap. Ribad.

Statky, jež svět tak nazývá, jsou spíše zlé než dobré. Bývají totiž na

škodu duše, vnadidlem ke hříchům, závadou v dokonalosti a překážkou v lásce Boží. A takové věci mohl bys pokládat za opravdové statky, za něco žádoucího?

A i kdyby nebyly samy o sobě zlé, přece by nebyly ani dobré, ani by nezasluhovaly naší lásky. Neboť, co jsou? Hledíš-li na jejich původ, jsou pouhé nic. Zkoumáš-li jejich podstatu, jsou prchavé; pozoruješ-li jejich trvání, trvají krátce. A po takových věcech blázníme!

Ty věci, které svět považuje za zlo, bývají nejlepší. Odvádějí mysl od věcí pomíjejících, dohánějí ji k Bohu, odnímají příležitost k hříchu. Neboť když se nám zhnusí žítí, jak by nás mohlo těšit hřešit?

Když Bůh ušetří vezdejší štěstí, právem můžeš pochybovat, zdaž chce odměňovat či trestat. Než když tě navštíví neštěstím, není nad ně jistějšího důkazu lásky Boží.

29. ledna

Trvalému štěstí nesmíme důvěřovat. Právě tehdy, kdy se vše daří podle přání, třeba se nejvíce obávat. - S. Ign. in hist. Soc.

Jako se moře připravuje k bouři, když se v největším klidu jakoby usmívá a jako hradům nikdy nehrozí tak jisté nebezpečí, jako když nepřítel za všeobecného klidu klade podkopy, tak je na výsost nebezpečné nebáti se o duši.

Moc štěstěny není tak silná, aby spojovala v sobě pokoj s trvanlivostí. Čím je větší, tím bývá kratší. Takový pokoj třeba spíše přičítati její malátnosti, než věrnosti. Uprchne, odletí. Hle, jaký na ni spoleh!

Co lze ztratit, nezasluhuje, aby bylo počítáno mezi dobra. Buduje-li kdo své naděje na vratkém základě, nebudou mít dlouhého trvání. Muž, jenž zhrdá vším štěstím a je spokojen sám s sebou, přibližuje se nejvíce k štěstí samého Boha. Jeden i druhý sobě po-

stačuje, oba jsou šťastni bez cizí pomoci.

Všecko štěstí, kolik ho máš, je v tobě samém, ba tys sám tím štěstím. Nemáš pokladů, třebaš by se tvé truhly dmuly zlatem. Všechno majíť nosíš sám s sebou. Na tolik jsi šťastný, na tolik bohatý, na tolik jsi ctnostný.

30. ledna

V jistých případech bývá lépe mlčeti nežli mluvit. Není potřeba obhajné řeči, kde pravda sama sebe hájí. - S. Ign. in hist. Soc.

Není jistějšího způsobu hájení, nežli mlčeti k pomluvě a utrhače neuznat ani za hodna, abychom se nad ním mstili. Byl to pouhý tlach, ne úder blesku. Není se proč rozčilovat.

Otupíš-li zbraň nepřítelovu, zrovna tak jsi vítězem, jako bys ji rozlomil. Zachovávej moudré mlčení. Bude štítem, odrazí střelu, aby nezranila. Bez-

pečnější je zvítěziti štítem, než mečem.

Utrhače to zabolí, poněvadž to bude považovat za pohrdlivé odmítnutí, že na jeho utrhání vůbec neodpovídáš. Mlč, dělej, jako bys rány necítil. Tak sok, zklamaný ve svém očekávání, trpčeji to pocítí a bolest, kterou chystal druhému, zakusí sám, jsa přitom dvakrát nešťasten. Nešťasten sám v sobě tím, že si sám způsobil bolest, nešťasten v druhém, že on nepocítil bolest.

Tehdy osvědčíš velkého ducha, když budeš povznesen nad takové žvásty a nerozčílíš se při podobných útocích závistníkových. Žabí skřehot neubere nic měsíci na lesku. Ani tobě neuškodí pomluvy, rozprášíš-li je spíše skutky nežli slovy.

31. ledna

Jsi-li o něco prošen, co pokládáš za škodlivé, o to pečuj, abys i odmítl žádanou věc, i aby sis zachoval prosebníka přítelem.

S. Ign. ap. Nolarc.

Něco, co může škoditi, povolit, je nejškodlivější způsob přátelství, nikoli dobrodiní. Matka je to, která bere dítěti nůž, aby se neporanilo. Právě tehdy, kdy mu odpírá věci škodlivé, miluje je účinněji. Nevíme, zač prosíme (Mt. 20, 22; Mar. 10, 38).

Třeba-li něco odmítnouti, učiň to tak, aby laskavost byla náhradou za žádanou věc. Tak se stane, že prosebník obdrží více, než zač prosil, a že nepocítí újmu věci méně cenné, poněvadž dostal lepší.

Jako dar s nevolí podaný ztrácí na ceně, tak odepření spojené s laskavostí neroztrpčuje. To znamená hořké nápoje oslazovat blahovůlí.

Oslyšení prosby a hrubiánství zasadí dvě rány. Obě zároveň snéstí je ne snadné. Jako jsou milejší přátelské

rány nežli polibky od člověka protivy, tak se nám více zamlouvá laskavé odmítnutí, nežli dobrodiní mrzutě prokazovaná.

1. února

Nemocný nechť s klidem upustí od namáhavých prací, jež konají zdraví a náhradou za ně ať se spokojí klidnou odevzdaností a trpělivostí, aby prací nezničil slabé tělo.
S. Ign. ap. Nolarc.

Nemocní mívají velikánské tužby. Vytyčují si veliké úkoly, jen jak pomine nemoc. Je to ovšem klam. Pokládáme to za horlivost a je v tom smyslnost. Máme totiž při tom přání ne tak pracovati, jako spíše uniknouti útrapám choroby.

Nač toužíš po Indii? Lůžko je ti bojištěm a polem přehojné žně. Nemusíš prahnouti po mučednictví. Máš po ruce katany - své nemoci, máš žalář - své lůžko. Umíš-li toho využítí, ne-

moc ti otvírá široké pole všelikých zásluh.

Kdyby Bůh potřeboval tvých prací, neodpíral by ti sil k tomu potřebných. Žádá na tobě trpělivosti, nikoli oběti. Očekává od tebe nikoli práce v potu tváři, nýbrž odevzdanost do vůle Boží.

Velké práce, po nichž prahneš, mají základ spíše v tvé vůli, než ve vůli Boží. Oč je ti vůle Boží světější nad tvá osobní přání, o tolik je ti chorému nemoc užitečnější nad sám apoštolát.

2. února

Kdo touží státi se jiným užitečným, musí nejprv sám u sebe vykonati velkou práci. Kdo touží jiné rozplameňovati, ten ať dříve sám vzplane láskou ve vlastním srdci.
S. Ign. ap. Nolarc.

Nelze účinněji naváděti k zbožnosti nežli skutkem. Není totiž lepšího výkladu zákonů nad příklady. Všichni,

kdož je uvidí, vniknou do zákonů a nepotřebují dalšího výkladu. Uvidět živý příklad je tu tolik, jako osvojit si jej.

Vojín, který chce mít jistou ránu, musí se nejprve cvičiti na zápasišti. Těžko se tomu učit teprv uprostřed nebezpečí a přílišná důvěřivost v té věci ukáže se příliš pozdě jako zavržení hodna.

Duši hrozí nebezpečí i větší i těžší než tělu. Kdo prahne po spáse jiných, potřebuje, aby sám sebe neuvrhl ve zkázu, silnější ochrany. Mezi špatnými nestát se špatným a nenakazit se od nakažených morem je důkaz nemalého a nevšedního umění.

Láska, je-li pravá, je především sporádaná. Přihlíží dříve k vlastnímu než k cizímu prospěchu a nechce se nikým dáti předstihnouti ve svatosti. Platí-li, že nikdo nedá, co sám nemá, jak může bezduchý člověk jiné naplňovati duchem?

3. února

To je již mnoho, když se v domech, v nichž panuje vždy jasný a nerušený pokoj, nezahnízdí neřesti. - S. Ign. ap. Bart.

Není většího neštěstí nad stálé štěstí. Jako půda rádlem nezbrázděná nebo motykami nepřekopaná nic nerodí než hloží a bodláčí, tak plodí dlouhý blahobyt neřesti. Trvalý blahobyt totiž změkčuje ducha a oslabuje touhu po ctnosti.

Více lidí zahynulo rozmařilostí než neštěstím, nadbytkem než hladem, lichocením štěstěny než jejím škareděním. Strasti jsou zdrojem štěstí. Nikdo nebude pokládán za nešťastného, kdo žije spokojen v svém neštěstí.

Což, splácí-li ti nebe zdárným vývojem podniků, jež stále zakoušíš, tvé zásluhy už zde na zemi, aby ti nic nezbylo pro život budoucí? Vpravdě toto neštěstí, je-li vůbec nějaké, je největší: totiž přijíti o naději na věčnou blaženost.

Je-li opovážlivostí doufati ve dvojí nebe, kdo by si přál zde na zemi býti korunován růžemi, kdyby se na věčnosti musel báti trnitých ostnů? Ó Pane, zde pal, zde řež! Kdo nic netrpí, bude jednou trpěti.

4. února

Špatně vynakládáš horlivost na ustavičné modlení, které se má užítí na krocení vášní. - S. Ign. in vita.

Vášním třeba vzít jejich sílu a bujnost, aby nemohly škodit. Jako nestačí ostříhovat trní, které, nevyhladí-li se z kořene, nepozorovaně vypučí, tak budou vášně, nevytrhají-li se mocnou rukou ctnosti i s kořínky, stále nás ohrožovati.

Nestačí ostříhati zlou žádostivost jen zčásti, třeba ji vyhladiti úplně. Jako raněná šelma se jen ještě více rozzuří, tak okleštěná žádostivost nezřídka silněji strhuje. Oheň, je-li po-

drážděn jen mírným skropením, vyšlehuje mocnějšími plameny. Co je dobré, musí být v každém ohledu dobré.

Zdoláš-li jednu vášeň, nepomůžlej proto hned na pokoj duše. Žijí ještě jiné, které tě mohou zahubiti. Co prospěje, zhynula-li jedna nebo druhá, jestliže jich žije ještě více. Jen jediná postačí k tvému neštěstí. Proto nejsi ještě v bezpečí, že meškáš mezi méně četnými nepřáteli. Jeden postačí, aby tě porazil.

Modliti se je daleko snazší, než proti sobě bojovati. Ovšem toto zasluhuje větší chvály, neboť nikdo se nestane mužem vroucí modlitby, nebude-li stejně mužem úmrtvy.

5. února

Chraň se, abys ani jedné noci nepřebýval pod týmž krovem s tím, o němž víš, že jeho duše je v těžkém hříchu. - S. Ign. in vita.

V tom okamžiku, kdy duše svolí k hříchu, vzdálí se od Boha a mezi Bohem a hříšníkem rozevře se větší propast, než mezi nebem a zemí. Jak můžeš toho, kterého Bůh tak nenávidí, před nímž tak prchá, milovati a s ním obcovati?

Čím horoucnější láskou k Bohu je uchvácano srdce, s tím větší hořkostí musí nenáviděti jeho tupitele, ba jeho vraha. Přítel Boha nemůže být přítelem jeho nepřátel. Kdo nemá hříšníka jako hříšníka v nenávisti, nemiluje Boha.

Obcování s druhými působí pronikavě na mravy. Špatní druhové, i když nechceš, vtiskují ti své chyby. Daleko častěji se přihází, že si dobrý osvojí smýšlení a mravy špatného, nežli špatný dobrého.

Jako žádný rozumný člověk nebude bydlet s člověkem nakaženým morem, tak musí přerušiti veškeré přátelství a obcování s tím, kdo se hříchem stal ohavností před Bohem, před anděly, přede všemi dobrými lidmi.

6. února

Připouštíš si starosti o příští měsíc, ba dokonce o příští rok? Ach, ubožáku! Odkud čerpáš naději na tak dlouhý život? - S. Ign. in vita.

Každý den podává nám důkazy lidské pomíjejivosti. A na tak vratkém předpokladě budujeme ve své neprozřetelnosti bůhví jaké vzdušné zámky! Poněvadž si nikdo nemůže s jistotou slibovat zítřek, proto třeba tak žíti, jako bychom dnes měli zemřít.

Ve věci naší spásy je jakýkoliv odklad nemístný. Život odletí jako ptáče a s ním je uzavřena brána zásluh.

Sviň plachty, žij pro dnešek. Jsa v nejistotě, co ti přinese zítřek, pracuj nyní o svém spasení.

Co se rychle vykoná, klidí dvojí chválu. Jednu, že to bylo vykonáno, druhou, že to bylo vykonáno rychle. Obojí tato chvála přichází odkladem nazmar. V žádné věci nezaslouží si název velikána ten, kdo si s Alexandrem¹ nevytyčí zásadu: nic neodkládat na zítřek, co může být vykonáno dnes.

Ani květina není pomíjejícnější ani sklo křehčí, nežli naděje na delší život. S květiny setřese listí vítr, sklo rozbije úder, ale život může denně vyrvati tisíc nehod.

¹ Alexander Veliký, král makedonský (336—323 př. Kr.).

7. února

Ten, na koho se útočí, měj vždy někoho, kdo by jej podpíral. - S. Ign. ap. Ribad.

Prvá starost válčících stran je, zjednati si spojence. Běda tomu, kdo je osamocen! Padne-li, nemá nikoho, kdo by jej pozdvihl (Eccl. 4, 10). Spoléhati na svůj rozum a důvěřovat svým silám, je jistý důkaz odvahy, ale také začátek zkázy, jak tomu nasvědčuje tolik smutných případů.

Čím je nepřítel, s nímž se třeba utkati, mocnější a prohnanější, tím méně sluší důvěřovat svým silám. Tu třeba přibrat posily. Naším nepřítelem je ďábel, a to nepřítelem velmi silným. Kdo by se opovážil utkati s ním sám?

Upřímnost duše, která podřizuje sebe a svůj majetek cizí svrchovanosti, přivolává s nebe novou sílu; kdo tu má, nebude se báti piklů lstivého nepřítele.

Kníže temnosti nenávidí světla.

Prchne, vidí-li, že jeho záměry přicházejí na světlo Boží a všechny jeho úskoky ztrácejí na účinnosti zrovna tak jako podkopy, na něž se náhodně přijde.

8. února

Chceš-li vědět, co Bůh chce od tebe, zbav se nejprve vší nezřízené náklonnosti a jednostranné náchylnosti ať na tu, či na onu stranu. - S. Ign. in exerc.

Bůh promlouvá obyčejně v šelestu jemnějšího vánku. Nelze ho slyšet v hřmotu a hluku. Kde je v boji vášně nebo kde se přirozenost kloní na jednu stranu, tam nelze slyšeti mluvu Boží.

Chce-li Bůh důtklivě k srdci mluvit, zve duši do samoty. Není to samota ani místa ani těla, nýbrž samota srdce. Tehdy bývá slyšen hlas miláčkův, když obcuje sám se samotnou duší.

Kdo je na vahách, měj na očích jen Boha a na něho buď své plány. Vše ostatní je vratké. Působí sice rozkoš, ale jen na čas. Prospívá, ale ne natrvalo.

Každá volba musí být obezřetná. Ta, na které závisí věčnost, nejobezřetnější. Tu do toho nesmí mluvit ani náklonnost ani krev, ani tělo ani cit. K tomu je potřebí světla s hůry a ochotné vůle u tebe.

9. února

Nikdy nejednej a nemluv, dokud jsi dříve neuvážil, zdaž se to líbí Bohu, prospívá-li to tobě a poslouží-li to k vzdělání bližního. S. Ign. apud Lyr.

Zkušebným kamenem jak lidské, tak i božské moudrosti je jazyk. Kdo ho umí správně užívat, budiž obojí moudrosti učitelem. Není umění nesnadnějšího nad toto. Kdo neklesá v slově, jest dokonalý muž (Jak. 3, 2).

Žádnému umění se nelze naučiti bez pravidel. Pro umění dobře mluvit je nejbezpečnějším pravidlem toto: dříve než nějaké slovo vyrazíš jazykem, třikrát je připiluj, aby neškodilo ani Bohu, ani tobě, ani bližnímu. Kdyby si všichni vždycky tak vedli, mluvili bychom mnohem méně, ale lépe.

Podivná to věc: mlčeti je dražší než mluvit. Zřídka uškodí mlčení, zato přecasto škodí mluvení. A přece je velmi málo lidí, kteří umějí mlčeti, poněvadž se přirozenost vždy kloni k horšímu.

Co člověka odlišuje od zvířete, je, že předvídá. co prospívá jemu, co bližnímu, co slávě Boží. Proto je nám dán duch a rozum, aby tento učitel mravů a jazyka nesl před námi pochodeň, bychom nezabočili na scestí.

10. února

Kdo touží v službě Boží vykonat velké věci, chraň se zakládat si příliš na svém rozumu. - S. Ign. in vita.

Pokorné smýšlení je základ jak vlastního, tak i cizího pokroku v ctnosti. Bez něho vše, co se buduje, je předurčeno ke zkáze.

Ctnost, vrchol to všech věcí, nenávidí výši. Raději volí střed a miluje umírněnost. Bůh stojí sice nejvýše, než k němu se nedospívá, leda pokorou.

Dobrota nějaké věci nesmí se klásti do její velikosti, nýbrž její velikost do její dobroty. Bůh si váží více toho, kdo sebe méně cení. Toho, kdo je více dalek sebepřeceňování, naplňuje svou přízní.

Jako rád přátelsky obcuje s pokornými (Přísl. 3, 32), tak rád s nimi spolupracuje. Naším ponížením bývá zvýšen Bůh, jenž své slávy nedává nikomu jinému. (Is. 42, 8; 48, 11.)

Když se my z lásky k němu co nejvíce ponížujeme, toť jeho největší oslava.

11. února

Moudrosti je potřebí nikoli poslouchajícímu, nýbrž poroučejícímu. - S. Ign.

Není větší moudrosti nad tu, která staví člověka mimo nebezpečí zmýlené. Nad tuto moudrost se povznést není ani v moci lidské, ani si nelze člověku více přát. Bez obtíže se jí však naučí ten, kdo poslouchá.

Žádná věda není tak neomylná jako poslušnost. Prvá a nejjasnější ze všech stěžejních pouček zní: nutno poslouchati.

Lidské důvody musí ustoupit důvodům božským. Povolí-li se důvodům lidským a otevře se jednou dokořán brána výmluvám, bude veta po vši síle a svěžesti poslušnosti.

Moudrost těla je to, která klade tajné podkopy na podvrácení poslušno-

sti. Tisíc důvodů má po ruce, aby se vyzula třeba z jediného díla sobě nepohodlného.

12. února

V domě dobře spořádaném starci mají žít životem mladíků, mladíci životem starců. U oněch má se to projevovati mladickým zápalem, u těchto rozvahou starců. S. Ign. in vita.

Jako stařec žádá právem na mladíku úctu, tak mu naopak mnoho dluží: totiž dobrý příklad zbožnějšího života, aby nezůstával ve zbožnosti za tím, kterého převyšuje počtem let. Podle stáří řídí se okolní stádce, v jeho mravech shlíží se jako v zrcadle.

Těžší je hřích starce, než mladíka. Vinu mladíkovu omlouvá buď nevědomost nebo ji umenšuje mladická horkokrevnost. Zato starce všecko obviňuje: věk, zkušenost, blízká smrt, povinnost dobrého příkladu.

Hřích starců je sotva kdy ojedinělý. Svádívá mladíky k následování. Kdo by totiž mohl mladíku přičítati za vinu to, co se trpí u starce? Kolik starců v obci, tolik učitelů mravnosti. Jejich činy mluví, jejich příklady učí.

Mnoho toho pochyť mladík od starce, naučí-li se od něho neklidnou rtuť uklidňovati, t. j. přemáhati zlá hnutí, krotiti výbuchy a usměrňovati mladickou vrtkavost zralou vyspělostí.

13. února.

Znameníť moudrost s prostřední svatostí má větší cenu, nežli větší svatost s menší moudrostí. - S. Ign. in vita.

Čím důležitější je záležitost, jejíž obstarání jsi vzal na sebe, tím méně je na místě její neznalost. Lépe dovede vládnout důvtip nežli moc a více dokáže příčinnivost, než by byly dovedly pouhé síly. Abys mohl dobře vládnouti jiným, dej se ovládat rozumem.

Neprávem zove se moudrostí, co je vlastně zchytralost. Zchytralost nepodporuje vladařskou moc, nýbrž ji ničí. Odhalené lstivé počínání sklídí opovržení, zatím co usilovalo o ochotné podrobení.

Přetvářka, opičící se po moudrosti, je slabou oporou vlády. Podezřívá-li totiž poddaný představeného z neupřímnosti, vychází mu vstříc rád se stejnou zbraní a pokládá vše, i když je to jisté, za podezřelé. Často je třeba něco zastírat, nikdy však se nesmí nic předstírat.

Nikdo není moudrý, leč kdo je mravně dobrý. Jen ta moudrost dochází chvály, která pořádá vše podle zákonů věčné moudrosti. Úradky lidské moudrosti jsou vratké. Kdo by se bezpečně spolehl na třtinu?

14. února

Dělníci na vinici Páně smějí se jen jednou nohou dotýkati země, druhou musí míti pozdviženou k vykročení na cestu. - S. Ign. in epist.

Odkládat je vlastně nechtít. Kdo poslouchá s nechutí, liší se málo od zaputilce. Naproti tomu jako ten, kdo rychle dává, dává dvakrát, tak ten, kdo rychle poslouchá, stává se hodným dvojí odměny za poslušnost.

Co škody natropil často odklad! Zhusta závisí na okamžiku spása duše. Kde běží jen o malou škodu, mohl by se snad odklad prominouti, než kde je ohrožena duše, kde sama věčnost, tam nelze jej žádným trestem dostatečně odpykati.

Ochotná poslušnost jest znakem proříbené ctnosti. Ukazuje totiž srdce prosté vší nezřízenosti a pozorné jedině na pokyn vůle Boží, to jest muže podle srdce Páně.

Milost Ducha sv. nezná dlouhého otálení. Není bezpečnější a rychlejší

cesty k dosažení ctnosti, nežli když závodí ochota poslouchajícího s pokynem poroučejícího.

15. února

Tomu, kdo má Boha, nic nechybí, byť i nic jiného nemá. - S. Ign. ap. Bart.

Zisk vpravdě podivuhodný, nejkratší cesta k zbohatnutí je, nežádati si mnoho. Hledáme-li jen to jedno, máme v tom vše. Prazvláštní to bohatství, které však nenalezneme, jestliže vše ostatní neztratíme.

Snadné je státi se bohatým. Uvalujeme sami na sebe chudobu, když ji na nás uvalují naše žádosti. Jestliže je se sebe setřeseme, snadno sneseme chudobu. Dokud u sebe trpíme žádosti, dotud jsme sami sobě nesnesitelní.

Jak blahá to výměna! Dáti maličko, ba téměř nic, a za to obdržeti nekonečně mnoho. Mám-li zlato, co vlastně mám a jak dlouho? Mám-li však Bo-

ha, co potom nemám a na jak dlouho?

Není-li bláhový ten, kdo žízní po krůpěji z kaluže, když se mu nabízí nekonečné moře nejčistší rozkoše? Komu by přišlo zatěžko odvrátiti se s hnusem od mláta, nabízí-li se mu mana?

16. února

Třebas by byla oslava Boží bez jakéhokoli jinšího přídavku stejná, musili bychom přece k vůli většímu se připodobnění Kristu voliti spíše chudobu, pohanu, nadávku bláznovství, nežli bohatství, slávu a pověst velké učenosti. - S. Ign. in vita.

Jako je výborný učitel velikou pobídkou k učení, tak je povinností ušlechtilého žáka přísahati na jeho slova. Čí je nauka, kterou slyšíš? Světa, či Kristova?

Abychom byli učení, přidáváme se k mínění mužů, slynoucích největší

učeností, a zuby nehty odmítáme opačná mínění, Proč má Kristus u nás menší váhu, než ve věcech přirozených Aristoteles,¹ v theologii Tomáš Akvinský?²

Co prospěl labužníkovi nadbytek? Co Herodovi zpupnost? Zato velice prospěla Lazarovi chudoba, celníku pokora. Konec dokazuje cenu předchozích skutků.

Podobnost mravů je matkou lásky. Této zvláštní lásky u Krista se nestane hodným ten, kdo se nevynasnaží co nejvíce připodobnit jeho mravům a úmyslům. Láska totiž buď nalezne již stejně smýšlející, nebo je takovými činí.

¹ Aristoteles (384-322 př. Kr.), nejslavnější starověký filosof řecký.

² Sv. Tomáš Akvinský («Učitel andělský»), jeden z největších křesťanských filosofů a theologů, zemřel 1274.

17. února

Cokoli mluvíš v soukromí, pronášej tak, jako bys mluvil k celé veřejnosti. - S. Ign. ap Nolarc.

Věrnost lidí je nevěrná. Slibuje věrnost, ale nedodrží ji. Nechť si přísězně slibuje bůhví jak zachovat tajemství, prozradí je z neopatrnosti, a to tím snáze, čím přísněji jsi ji zavázal mlčeti.

Chceš uchovat své věci v tajnosti? Nejprve zachovej je v tajnosti ty sám a neponaučuj svým vlastním příkladem, jak to druhý nemá dělati. Marně naléháš slovy na zachování mlčení, jestliže příkladem dáváš dovolení porušit je. Jako ty, tak i druhý jiný má svého přítele, jemuž, jak má zato, může něco svěřit.

Nade všecko nejméně lze důvěřovat ženám a dětem. Obojí to stvoření je zvědavé a žvanivé. Kde je méně rozumu, tam je více žvanivosti.

Zachovávat tajemství velí nejen moudrost, nýbrž často i svědomí. Žád-

ná věc k úschově svěřená není větší nad svěřené tajemství. Chceš-li, aby zůstalo neprozraženo, neprozrazuj ho prve ty sám.

18. února

Ti, kteří užívají řeholníků k službě Boží na škodu jejich řádových pravidel, porážejí strom, aby s něho očesali ovoce. S. Ign. ap. Bart.

Duchovní člověk má se věnovati spáse druhých jen tak, aby to neuškodilo jeho spáse. Neboť zrovna tak se stará lékař nejprve sám o sebe, aby se léčením morové nákazy u jiných sám nenakazil.

Kdo se sám od sebe vnucuje bližnímu k léčení, nebo příliš brzo na svůj věk, nebo bez opravdového povolání, obyčejně více uškodí než prospěje. Sebe zničí a druhého nezíská.

Řeholní pravidla jsou takořka duše řeholníka. V té míře, v jaké se od nich

vzdaluje, ztrácí řeholního ducha. Tak se stane, že jako živá mrtvola koná všemožné jiné věci a jinak, než by měl. Přitom škodí sám sobě, vlastním lidem je na obtíž a jiným neprospěje.

V těch věcech, které náleží k tvému povolání, dostane se ti Božího požehnání; v jiných věcech nenáležejících k povolání toho nečekej. Kdyby si byl Bůh přál od tebe jiné výkony, nebyl by tě sem povolal. Odchýlit se od řádových pravidel je tolik, jako zabřednouti do nejosudnějšího omylu.

19. února

Kdo chce nějaké dílo přivést k zdárnému konci, musí se přizpůsobiti dílu, nikoli dílo sobě. - S. Ign. ap. Ribad.

Ti, kdož usilují vše dělat podle své hlavy, prozrazují jednak velkou pýchu, jednak velkou nevědomost. Pýchou škodí sami sobě, nevědomostí jiným. Připravují se o zdárný výsle-

dek svých prací a nadto si tím přivo-
zují hanbu.

Prozíravý lékař ohledává nejprve tepnu, pozoruje přirozenost nemocné-
ho ,potom teprve uvažuje o léku, po-
něvadž týž lék i při stejné nemoci jed-
nomu prospívá, druhému škodí. Ne-
menší obezřetnosti je potřebí při pe-
čování o spásu duše.

Apoštol musil se státi všem vším,
chtěl-li se honosit názvem učitele
národů. Jako mistr přizpůsobuje ko-
pyto noze, nikoli nohu kopytu, tak se
má učitel přizpůsobiti lidem.

Při užívaných prostředcích nesmí-
me k tomu přihlížeti, jak jsou draho-
cenné a jak se líbí, nýbrž jak vyhovují
cíli. Jinak spíše ztíží věc, než pomo-
hou.

20. února

Zkušenost mne poučila, že ti, kteří se od-
dávají příliš dlouhému rozjímání, více
podléhají šalbám ďáblovým a stávají se
tvrdohlavými. - S. Ign. ap. Bart.

Je neklamný důkaz poblouzení,
chtíti býti veden podle své hlavy. Ni-
kdo není zároveň svatý a tvrdohlavý,
poněvadž žádný tvrdohlavec není po-
korný. A přece bezpečnou známkou
ctnosti není rozjímavost, nýbrž po-
kora.

Rozjímání, při kterém se rozplýváš
v sladkých citech, líbí se tobě, nikoli
Bohu. Není téměř k ničemu, leda že
vede k pýše. Blíží se více k zahálce,
než k vážné práci.

Ona samolibá záliba, rodící se z pře-
mrštěného rozjímání, ukazuje zřetel-
ně, koho má za učitele, totiž toho, kte-
rý je otcem pýchy.

Prohnáný ďábel vydává se lživě za
Serafa, vnuká vznešené city, předklá-
dá přesvatá tajemství a zve k nejvyš-
ším metám. Než vše to činí jen za tím

účelem, aby tvůj pád byl hlubší a abys rozhojnil počet těch, kteří se dali dříve do létání, než uměli choditi a tím se hanebně zřítili. U pokorného jde to bezpečněji.

21. února

Pekelný nepřítel není nikdy proti nám silnější, než když pracuje skrytě a potají.
S. Ign. in exerc.

Co více nasnadě než blouditi v temnotách? Kdo si v záležitostech duše chce sám svítiti na cestu, jde za bludičkou a nevidí, že je zbaven světla právě tehdy, kdy ho nejvíce potřebuje, a že je právě na pokraji záhuby.

Žádná hradba není tak pevná, aby nemohla býti podkopána. Nikdy jí nehrozí větší nebezpečí, než když - majíc se za bezpečnou - nebojí se nebezpečí. Jistě se v okamžiku zřítí a smutným pádem poučí, jak nebezpečný je nepřítel skrytý.

Koho peklo omámilo přílišnou sebe-důvěrou nebo vnitřním odporem k jakýmkoli pomocníkům, toho již drží ve svých spárech a to tak pevně, že stěží unikne záhubě.

Nepřítel předstírá mír, aby s větší jistotou zasadil ránu. Není nebezpečnějších úkladů nad ty, které budí zdání větší bezpečnosti.

22. února

Zabrániti i jen jediný hřích, jest dosti velká odměna za vynaloženou píli na práce a starosti třeba celého života. - S. Ign. ap. Biderm.

Velkou slepotou je ztížen ten, kdo nevidí veliký poklad v žebráčku, i sebe sprostším. Takový nevidí dále, leda povrch slupky. Vidí halenu, ale uniká mu věc nejvzácnější, neocenitelná perla pod drsnou skořápkou, na jejíž koupi není žádný náklad příliš velký.

Kdo pováží, co je Bůh, co tvor, snadno pochopí, jak nesmírná je urážka,

urazí-li tvor Boha. Zameziti ji je tolik, jako zameziti nekonečné zlo.

Duše stála Krista tolik, že ji vykoupil svou krví, to jest nekonečnou cenou. Oč lacinější je pro nás její koupě, i když na ni vynakládáme péči celého života!

Jedna jediná poskvrna hříchu nedá se dostatečně odčinit ani věčným ohněm. Mysli si oheň, co je nad něj bolestnější? Pomysli oheň věčný, co nad něj delší? Z takového nebezpečí vytrhnout duši, byť by na to bylo třeba vynaložit námahy celého života, znamená koupit věčnost za několik krátkých okamžiků.

23. února

Pros Boha o milost, abys mnoho trpěl; neboť komu Bůh tuto milost udělí, mnoho mu udělí. V této jedné milosti je obsažena většina jeho dobrodiní. - S. Ign. ap. Bart.

Čím více trpí zevnější člověk, tím je bujnější jeho život vnitřní. Trampoty

zevnějšího člověka rozmnožují zásluhy vnitřního člověka. Ztráta věcí časných přináší zisk věčný.

Trpělivost je osobní stráž našeho života. Kdo má v nenávisti trampoty, ať odejde ze světa. Pokud žije, může si je sice osladiti, ujíti jim však nemůže. Trpělivost je jako nějaké ochranné božstvo pro ubožáky, ne aby s nich trampoty sňalo, nýbrž aby jim je ulehčilo.

Zúčtuj jednou sám se sebou. Přiznáš-li si pravdu bez lichocení, poznáš, kolik trestů zasluhuješ za denní poblouzení. Tyto dluhy musí býti splaceny. Není-li to dobrodiní, že si je můžeš odpykat spíše zde nežli v očistcovém ohni?

Kdybys byl i andělem a bez hříchu, musil by sis přát kříže, věříš-li věčné pravdě, že nynější lehké soužení zjednává v míře přenesmírné slávu věčnou. (2. Kor. 4, 17.)

24. února

Zdravá společnost musí se bránit a hledět zachovat neporušenost celku včasným odříznutím nakažených částí, dříve než se od nich nakazí to, co je zdravé. - S. Ign. in vita.

Podivná věc! Nikdo nechce být sám špatný. Nakažená část těla nassává do sebe všechnu zkaženou šťávu, co jí kde v těle jest. Tímto takřka přibráním nových spojenců sílí k záhubě celku.

Nákaza jest mor řeholních obcí. Bylo by největší ukrutností, přezíratí ji z dobráckosti. Nahnílý úd musí být odříznut, aby nenakazil úd vedlejší a aby jedovatina nepronikla nepozorovaně srdce a neohrozila celé tělo.

Špatné příklady škodí, i když jich nechceme. Tím, že se jich nebojíme, ssajeme do sebe v malých douškách morovou nákazu. Té neunikneme jinak, leda že se od ní co nejdále vzdálíme.

Jako se nebe zbavilo zlých andělů, tak se sbor apoštolský zbavil lžiapostola. Není jim k necti, že vyloučili nehodné. Z vymýcení zla vyrůstá dvojí dobro, jedno, že se umenší zlo, druhé, že dobro zaujme místo zla. Matěj vyváží vrchovatě pád Jidášův.

25. února

Zapírání vlastní vůle sluší více cenit než kříšení mrtvých. - S. Ign. ap. Nolarc.

Ze vzkříšení mrtvého nelze soudit ani na nějakou zvláštní výsadu, zásluhami získanou, ani na jakost ctnosti. Je to milost darmo daná, kterou Bůh někdy uštědřuje dobrým i zlým.

Co prospěje vzkřísit mrtvé, žijí-li v duši neřesti, bují-li v ní zlé vášně? Jim odumírat - toť životní úkol člověka opravdu poslušného a známka pravé ctnosti.

Nejlepší prostředek k vykořenění neřestí je podrobovat se Bohu v před-

staveném. Posloucháš-li ty Boha, bude tebe poslouchat tělo. Jsi-li ty poddajný vyššímu, bude ti poddajné to, co je nižší. Odmítneš-li poslouchati Boha, nikdy nedokážeš, aby tvá vášeň poslouchala rozumu.

Pro tebe je lepší, aby ses stal mrtvolou, než abys mrtvole vrátil život. Mrtvola je lhostejná k místu, k poloze, k šatu. Nic si nepřeje, ničím nezhrdá, dávajíc takto skvělý příklad poslušným.

26. února

Kdybychom si měli vyprositi od Boha znamení, musili bychom si jich vyprositi více a jasnějších stran zachovávání přikázání než stran plnění evangelických rad.
S. Ign. ap. Guartem.

Tělesný člověk nechápe těch věcí, které jsou Ducha Božího. (1. Kor. 2, 14). Slyší-li rady Kristovy, nechápe jich. Vidí jen břemeno, nepostřehuje

však vnitřní posvěcující síly. Dívá se totiž jen na slupku, nikoli na jádro, poněvadž k němu jeho otupělý zrak neproniká. Proto jen málo lidí dává se pohnout evangelickými radami.

Je projevem velké lásky Boží k těm lidem, které uzná za hodny svých rad. O kolik je vznešenější postavení synů před otroky, o tolik je větší láskyplné snížení předobrého Boha k těm, které zve k hodnosti svých dítek.

Naše skutky zůstávají vždy za našimi předsevzetími. Skloníš-li svou šíji toliko pod jeho přikázání, jsi na nejlepší cestě, že přemožen pokušením, i je setřeseš.

Žádný moudrý člověk, má-li volnost, neváhal by vyvoliti to, co je nejlepší. Větší jistotě dáváme přednost před nejistotou. Nuže, proč by měla býti péče o duši menší, proč péče o spásu na druhém místě?

27. února

Přemáhá-li se statečně duch k ctnosti méně nakloněný, bude zásluhami dvojnásob bohatší nežli ti, kterým mírná a poddajná povaha nedělá obtíží. - S. Ign. ap. Bart.

Špatně soudí, kdo z mírného chování soudí na ctnost. Abychom měli spolehlivé měřítko ctnosti, nesmíme se dívatí jen na to, jak se kdo chová navenek, nýbrž na to, jak se vnitřně přemáhá.

Je to veliký dar od přirozenosti, mít vůli pokusit se o něco. Přistoupí-li k tomu práce, ukáže se v zápětí, že úsilná snaha dokáže to, co odepřela přirozenost.

Také není žádný duch tak tvrdý, aby nezměkl novými a novými pokusy. Strážným duchem přirozenosti je zvyk. On dovede přirozenou povahu tak zastříť nebo přetvořit, že učiní ze lvů beránky. Nuže, jen trochu odvahy!

Je-li zvyk druhá přirozenost, jsi blažen, poněvadž si můžeš podle své

chuti volit přirozenost. Změň mravy a přeměnil jsi povahu, totiž původní vrozenou v umělou. Nejsnazší prostředek proti vášním je nový zvyk.

28. února

Kdo si přeje s lidmi bezpečně obcovati a s nimi žíti, považuj za věc na výsost důležitou chovati se ke všem stejně laskavě, k nikomu tak, že by zadal své samostatnosti. - S. Ign. ap. Orland.

Partikulární přátelství jest nebezpečné. Rodí se z přirozenosti, nikoli ze ctnosti. Jest živeno vášní, nikoli rozumem. Má na paměti sebe, nikoli Boha. Kdyby patřilo na Boha, vidělo by, jak se Bůh chová ke všem stejně jako otec.

Napodobuj střed kruhu. Z něho na všechny strany vedou stejně dlouhé přímky. Oč by se víc přiklonily k jedné straně, o tolik by se uchýlily od strany druhé. Ctnost je ve středu.

Jako se slunce dívá na všechny stejnou tváří a dopustilo by se bezpráví na druhých, kdyby jen jedněm svítilo, tak nelze bez urážky druhých projevovati přátelství jen jednomu. Buď přítelem všem, ale k nikomu výlučně důvěrný.

Má-li to být opravdová láska, nikoli pouhá smyslnost, musí mít zdroj v Bohu, t. j. buďto že bližní je obraz Boží, nebo že je vykoupen krví Kristovou. Poněvadž to platí stejně o všech, máme touž pohnutku k lásce ke všem.

29. *úmora*

Nechá-li tě Bůh mnoho trpět, považuj to za znamení, že chce z tebe udělat velkého světce. - S. Ign. ap. Bart.

Trpělivost je klíč k nebi. Neštěstí nás pohání k Bohu, od něhož nás vzdaluje štěstí. Více lidí by bylo spaseno, kdyby jich více trpělo. Jako vinná réva nerodí, není-li přistřihována, tak se to má i s ctnostmi.

Kdyby andělé byli přístupni závisti, záviděli by lidem, že člověk může trpěti pro Boha, anděl nikoli. Nebeskou slávu nelze si koupit za rozkoš, nýbrž za utrpení.

Ctnost se řídí tímto pravidlem: trp zlé a čiň dobré. V obojím pomáhá trpělivost. S ní není nic zlé, bez ní není nic dobré.

Jako lékař nemocnému, jemuž již netuší, vše dovoluje, ale toho, kterého chce uzdraviti, řeže, pálí, tak věčný Otec navštěvuje utrpením syna, kterého miluje. Koho ušetřuje utrpení, o toho se nestará. Proto daleko budiž ode mne, ó Pane, štěstí, daleko ode mne taková shovívavost!

1. března

Kdo dává přednost službě Boží před svou osobou a osobními zájmy, o toho se Bůh daleko lépe stará, než by se on sám mohl o sebe postarati, dáváje přednost osobním zájmům před službou Boží. S. Ign. ap. Bart.

Tomu, jehož první starostí je Bůh, bude se vše dobře dařiti. Staráme-li se totiž o to, co jest Božího, stará se Bůh o naše věci, a to daleko šťastněji, nežli bychom to mohli učiniti my, ba dokonce si přáti.

Vlastní přání musí nám být podezřelá, poněvadž sami nevíme, co nám prospívá. Nebezpečná jest naše volba. Tu nezbývá leč rada, abychom milovali Boha a nechali jej s sebou nakládat podle libosti.

Naše počiny jsou často k naší škodě. A jak často jsme již zkusili, že právě to, za čím jsme se příliš hnali, bylo na největší naši škodu! Hledejme království Boží, ostatní bude nám přidáno.

Když někdo zdánlivě na sebe zapomíná, tu se Bůh nejvíce na něho rozpomíná. Taková je totiž jeho prozřetelnost, že pečuje sice o všechny, nežněji však a otcovštěji o ty, kteří méně o sebe pečují. Proto slož veškeru naději v Boha.

2. března

Kdo se chce povznést k výšinám, musí sestoupit co nejnižší. - S. Ign. ap. Ribad.

K nabytí přízně Boží není jiné cesty, leč cesta pokory. Tou se ubírali všichni, kteří se propracovali k vrcholu ctnosti.

Příliš vysoké přepážky, jež nemůžeš přeskočit pro jejich výši, zdoláš, jestliže se hluboce shýbneš. Vichr láme vysoké cedry, ušetřuje však nízkých keřů tamaryškových, které se dove-
dou nakláněti při každém jeho závanu. Ó té nebezpečné výše!

Posadíš-li se jako pozvaný host na posledním místě, lze se ti nadíti, že

uslyšíš slova: Příteli, poposedni výše! (Luk. 14, 10.) Tak i vody, čím hlouběji spádem klesnou, tím výše potom vytrysknou.

Chtíti si pokorou kupovati slávu je dvojnásobná pýcha. Je chvályhodno zasloužit si větší vyznamenání, ne však je vyhledávati. Chvalitebné věci konati, ne však se po chvále sháněti, je práce, která může očekávat náležitou odměnu od spravedlivého soudce. Ó, jak málo pokory je často v pokoře! Něco jiného je býti pokorný, něco jiného zdáti se pokorný.

3. března

Kdyby někdo chtěl napravovat svět buď mocí svého vysokého postavení, jež zaujímá, nebo vlivem odpovědného úřadu, který zastává, musil by začíti nejprve sám u sebe. - S. Ign. ap. Bart.

Čím výše tě postavil osud, tím větší uložil ti povinnost dobře jednati. Ne-

můžeš nijak zastříit své chyby. Jsou nejen všem zjevné, nýbrž také všem na pohoršení. Škodíš více svým příkladem, než vlastní chybou.

Planá je nauka, již nedotvrzují skutky. Potká se s velmi malým výsledkem, nepronikne nikomu do duše, nedodá-li jí váhu příklad. Nadarmo se namáhá, kdo vštěpuje dobro, při tom však činí zlo.

Jako sebe lepší nástroje nevytvoří samy sebou žádného uměleckého arcidíla, nebude-li umělec jich používající výtečník, tak i sebe spasitelnější rady pozbývají účinnosti, neprokáže-li sám rádce jejich dobrotu také skutkem.

Není svět, jaký býti má. Kdo pochybuje, že potřebuje opravy? Pečuj každý nejprve horlivě o sebe, o látku k práci nebudeš míti nouzi. Nedbalý k sobě - komu užitečný?

4. března

Zpozoruješ-li někdy, že se na tebe sypou pomluvy lidí nešlechetných nebo nevědomých, pros Boha, ať nedopustí, aby zlé věci, o tobě roztrušované, nebyly zároveň pravdou. - S. Ign. ap. Bart.

Všecko naše štěstí je v nás a v tom spočívá blaženost. Byli bychom zajiště praubozí, kdyby naše dobrota závisela na cizím dobrozdání. Takový a tak veliký jsi, jak veliký jsi sám v sobě a před tváří Boží.

Kdyby tě veřejné mínění bůhví jak nabubřelou chvalořečí umístilo mezi svaté, nesejme s tebe tvou špatnost, jsi-li špatný. A naopak, neviní-li tě svědomí, vysměj se klidně všem úsměškům; nic ti neuberou na tvé dobrotě.

O to jediné běží, trpíš-li pohanu zaslouženě či nezaslouženě. Žádné protivenství nám neuškodí, nejsme-li v područí nějaké nepravosti. Nevinost nemá se čeho bát.

Dobré svědomí snese klidněji lživé pomluvy veřejného mínění, nežli skály vydrží vlnobití. Ať si bouře burácí, dobrým svědomím neotřese. Hleď zahubit nepříznivé veřejné mínění. Jednej jinak, než ono o tobě rozhlašuje.

5. března

Ponechávám tvé moudrosti rozhodnouti, zdaž není nyní lepší postavití proti všem statkům pozemským ona slova: »Co prospěje člověku?« (Mt. 16, 26), než zakrátko později marně zaúpěti: »Co mi to prospělo?« - S. Ign. in vita.

Květy těší se oblibě, dokud jsou svěží. Než jak krátce to trvá. Jakmile uschnou, zahodí se. Podobně všecky statky pozemské, pokud trvají - jak krátká to chvílka - těší; jsou však hned ty tam a právě jejich užívání budí znechucení.

Pokud žiješ v bohatství nebo v rozkoších, myslí si, že sníš a že po procit-

nutí ze spánku nic nenalezneš ve svých rukou. A co je tento sen a jak dlouho prospěje?

Každý stupeň štěstí, po kterém můžeš zatoužit, přináší s sebou prchavé radosti. Jako raketa vzneseš se třpytně do výše, než počkej chvilinku, nezbude z ní nic než dým. A tento dým lapat, jaký z toho užitek.

Věř, že nic neprospívá, leč co věčně prospívá, co napomáhá k dosažení věčné blaženosti; co však jí v cestu klade překážky, škodí velmi velice.

6. března

Kdo pohrdl světem, musí se podobati soše, která se ani nevzpírá, chce-li ji kdo obléci do cářů, ani se neprotiví, chce-li ji oloupit o purpur, jímž dříve byla ozdobena. S. Ign. ap. Lancic.

Lépe je být šťastnějším nad zámožné, než sám být zámožný. Není to ani příliš nesnadné, umíme-li po ničem

netoužit, neboť jen tužby činí člověka chudým.

My sami činíme sebe nešťastnými přílišnou starostlivostí o věci zbytečné a netrpělivým snášením své chudoby. Kdybychom ji chtěli snášeti, všechny bědy by zmizely. Štěstí nespočívá v penězích.

Je lépe být pánem štěstěny, než jejím otrokem. Ten, kdo umí jejími dary zhrdati, je pánem; zato ten, kdo se po nich shání, je otrok. Tato nemoc je u mnohých, kteří při nadbytku všech věcí chovají ještě nová přání, nezhojitelná. Podobně i vodnatelní nikdy nemohou uhasit žízeň.

Při užívání věcí má být směřodatná nutná potřeba, nikoli chtivost. Málo je toho, co opravdu potřebujeme, nač si tedy připouštět starosti o zbytečnosti? Blaženější je Irus¹ spokojený se svým údělem, než Kroesus² stále prahnoucí mít více.

¹ Irus, žebrák v domě Odyseově.

² Kroesus, král lydský, pověstný bohatstvím (ok. r. 550 př. Kr.).

7. března

Usiluj více o ctnost, nežli o vědu. - S. Ign. ap. Bart.

Do seznamu učenců má být zařaděn ne ten, kdo mnoho ví, ale ten, kdo ví věci užitečné. Jak mnoho je ve světě bezcenného! Vědět to, co neprospívá, je skoro totéž, jako nic nevědět.

Vědět to, co neprospívá, je škodlivé, ba mnohdy i vědět to, co prospívá. Neboť vědění nadýmá, živí pýchu. Jako není vůle proto blaženější, že se jí mnohé zachtělo, tak ani rozum není rozumnější, že velmi mnoho zná. Chtivost po vědění byla první příležitost k hříchu.

Nešťastný člověk, který zná všecky tvory a nezná ani sebe ani Boha. Blažen však, kdo má tuto znalost, třebaž o jiných věcech nic neví. Je lépe milovati to, co je nad námi, než rozumem to chápati. Třeba pěstít více srdce, než rozum.

Učme se ne pro slávu, nýbrž pro život, ne pro pobavení ducha, nýbrž pro

užitek. Učme se žít, nikoli mluvit, konat ctnost, nikoli rozumovat, to jest, milujme spíše jádro nežli slupku.

8. března

Všechn med, jež lze nasbírat z květin celého světa, neobsahuje tolik sladkosti, jako ocet a žluč Pána Ježíše. - S. Ign. ap. Bart.

Požitky světa uchvátily neprávem název štěstí. Tento název přísluší jim tím méně, poněvadž není většího neštěstí, nežli zdáti se šťastným a nebýti, leda že snad příčinu věčného zavržení pokládáš za štěstí.

Rozkoš dráždí naše chtíce, avšak nenasycuje jich. Neuspokojuje srdce, nýbrž je znepokojuje. Krůpěj poskytnuté sladkosti utápí nesmírným mořem hořkosti a za trochu příjemnější okamžik si kupuje věčné neštěstí.

Jako včeličky z hořkých bylin umějí připravovat sladký med, tak dává hořká památka trpícího Spasitele

sladkost, jen když se nenedostává těch, kdož jí chtějí okusiti. To jest ta kouzelná moc této posvátné alchymie.¹

Vše, co svět podává sladkého, hořkne, zato vše, co se přihodí hořkého, sládne, jen když nám tane na mysli utrpení Kristovo.

9. března

Kdybych měl po ruce zlato celého světa, ani haléřem bych nepodporoval toho, kdo se vlastní vinou stal nehodným řehole.
S. Ign. ap. Bart.

Co to slz, ztratí-li kdo poklad? Co unavné péče, je-li ohroženo zdraví? A tak veliké dobro, jaké je řeholní povolání, záruka věčné blaženosti, důkaz milosti Boží, mělo by se pokládat za něco nepatrného?

Alchymie, domnělé umění vyrábění zlata.

Je veta po zdraví, když nemocný již necítí nejhorší bolest, ba ještě si myslí, že se mu vede dobře, zatím co milovými kroky spěje k smrti. Hynouti a přitom to necítiti je velký trest Boží.

Ať zahrne nebe takové ubožáky svou přízní nebo jim sešle soužení, vždv mají se proč báti. Prokazuje-li jim přízeň, chce jim pravděpodobně odměniti vykonané jejich dobré skutky, navštíví-li je soužením, chce je již zde ztrestati.

Bůh bývá obyčejně méně štědrý k těm, kdož se v naději na mamon nebo z touhy po něm od Boha vzdálili. Tací zasluhují menšího podarování, poněvadž pohrdli mzdou stanásobnou přísežně slíbenou. O to by ani tolik nebylo, závažnější však je tato pohružka Božího hněvu: Nikdo, jenž položil ruku svou k pluhu a ohlíží se nazpět, není způsobilý ke království Božímu (Luk. 9, 62).

10. března

Měj tuto zásadu: V hovoru s lidmi svět-skými připušť snadno jejich názory na počátku řeči, ale konec vyhrad' sobě, aby ses, dostana se k slovu, pokusil i všední jejich slova duchovně ozlatit. - S. Ign. ap. Bart.

Přeieš-li si se sv. Pavlem, učitelem národů, polapit lidi posvátnou lstí, musíš užívat důvtipu ptáčnickova. Ptáčník napodobuje hlas ptáka, je-muž strojí léčky, aby ho snáze přivábil. Podobně si ty, přizpůsobuje se v hovoru lidem, hled' získat jejich přízeň.

Tělesný člověk nechápe hned těch věcí, které jsou Ducha Božího (1. Kor. 2. 14). Třeba nepozorovaně vzpřímit jeho ducha a povznést jej k věcem nebeským, nikoli slovem, nýbrž povlovně, jakoby po stupních. Každé násilí odráží.

Takové přátelské přizpůsobení řeči koná pravé divy. Učiní zázraky. Zatvrzelé srdce, jímž nemohly pohnouti prudké domluvy, změkčí tato lahod-

ná přívětivost jako vosk, takže přijme podle tvé libosti jakoukoli tvárnost.

Nejprv dlužno si získati přízeň. Máš-li tu, držíš v zajetí srdce a dovedeš je snadno bez jakéhokoli zdráhání od věcí pozemských k věčným.

11. března

Pro svou liknavost ve věcech duchovních býváme právem zbavováni božské útěchy.
- S. Ign. de discret. spirit.

Často dostává d'ábel od nás nevinně výprask. Připisujeme mu duchovní neútěchu, která je ovocem naší liknavosti a nám více škodívá než on.

Jak se může od Boha nadíti štědrosti ten, kdo je k němu tak skoupého ducha, že ho mrzí obětovati mu třeba jen chvílečku? Podle toho, jak Boha ctíme my, navštěvuje nás On. Je jako ozvěna. Odpovídá nám podle naší horlivosti stejnou měrou.

Ach běda, jak škodlivý nepřítel naší duše je duchovní lenost! Kolika mi-

lostem Božím zabrání přístup! Kolik zmaří zásluh! O kolik chvil útěchy nás připraví! To je pramen všeho zla, jež trpíme v duchovním životě. Přemož lenost a zeslabil jsi své nepřátele.

Čím štědřeji vypařuje země páry k nebesům, tím hojnější vláhy se jí z nich dostává. Jen naše štědrost k nebi činí nás hodnými dobrodiní nebeských. Kdo rozsévá plnou hrstí, bude mít bohatou žeň pod srpem. Bůh se k nám zachová tak, jak my sami chceme.

12. března

Je-li Bůh naším učitelem, naučíme se za jednu hodinu v Manrese¹ více, než by nás mohli naučit učitelé celého světa. - S. Ign. in. víta.

Škola božské moudrosti neměří pokrok svých žáků jejich nadáním, ný-

¹ Manresa, památná jeskyně u města Manresy v s. v. Španělsku, kam se uchýlil sv. Ignác z Loyoly po svém obrácení a kde konal první exercicie (r. 1522).

brž vůlí učitelovou. Snadno lze se státí učeným tam, kde je učitelem onen duch, v němž jsou všechny poklady moudrosti a vědění (Kol. 2, 3).

Jako záblesk světla mrakem nena-dále protrženým zaplaší v okamžiku tmu a ozáří mnoho věcí, tak paprsek božského světla s nebe vylitý roze-žene tmu a rozlije tolik světla, že mu-sí před ním oslepnout všechn zástup mudrců.

Marně soukáme ze sebe a ze svého ducha moudrost jako pavouk pavu-činy. Nic nepochytíme z moudrosti svatých, byť bychom i celou noc pra-covali, nepoučí-li nás ten, jenž mluví-vá k srdci bez hluku slov.

Ať nečeká prospěchu ten, kdo se ne-umí o samotě sám sebou obíratí. Jes-kyně manreská otvírá vysokou školu ctnosti, v níž je učitelem Ukřižovaný, knihou nebe a země, rozjímání stu-diem. Kdo byl zde vyškolen, jest opravdu moudrý.

13. března

Žádné dřevo není vhodnější k roznícení ohně lásky Boží, než dřevo sv. kříže. - S. Ign. ap. Bart.

Láska je podivuhodná umělkyně. Užívajíc vzpomínky na miláčka jako výhně, všecky strasti buď mírní nebo docela odstraňuje, ba - a to je její největší mistrovství - mění je v sladkost.

Miluj, a nepocítíš žádných těžkostí. Ti lkají pod břemenem, kteří je nesou s nevolí. Potřásají břemenem na hřbetě, nemohou je však setřásti. Veškerá tíha pochází z netrpělivosti.

Neštěstí nesmíme čelit hrubou silou, nýbrž láskou. Láska má větší sílu než zuřící osud. Kde se co koná z lásky, tam se necítí námaha. Snadno nese kříž ten, kdo nese to, co miluje. Láska podpírá trpělivost jako plece a ještě ji posiluje.

Láska k nám učinila Kristu kříž lehkým. Láska k Bohu učiní nám kříž Kristův snesitelným. V protivenstvích je potom duši snadná i stateč-

nost. Nepotřebuje k ní ani páky, ani ramene, ba ani žádného přání. To vše je již v nás. Třeba jen milovat a ctnost zůstane pevná.

14. března

Bázeň před porobou nebo před smrtí, ta-noucí mi na mysli, pokládám skoro za nic. Jedině bázeň před urážkou velebnosti božské mne mučí. - S. Ign. in vita.

Není jiného zla pod sluncem leč hřích, poněvadž nic tu není proti vůli Boží, leč hřích. Bůh jej tak nenávidí, že by přestal býti Bohem, kdyby jej mohl milovat. Nenávidí jej nutně a nenávidí jej věčně.

Smrt, okovy, bída nejen že nejsou zla, nýbrž jsou naopak žádoucí jako věci nejlepší. Jsou to dary Boha nás milujícího, léky proti hříchu, poklady božské milosti, a co je hlavní, zdroje Boží lásky.

Komu svědomí nic nevvtýká, nemá se ve světě čeho bát. Nikdo nemůže

být nešťasten, leda svou vinou. Jediné neštěstí, jež nás může potkat, je naše vlastní dílo. Žádné střely na naši hlavu nemohou být ukuty v cizí dílně.

Každá urážka veličin tohoto světa je hrozný přečin. Jaký to tedy bude přečin, je-li urážen pán všech králů? Tento přečin je zajisté tak hrozný, že i kdyby nebi, zemi, lidstvu, andělům hrozila záhuba, nebylo by se třeba toho tak báti jako urážky Boží.

15. března

Žádná bouře není horší, nežli úplné bezvětrí a žádný druh nepřátel nebezpečnější, nežli býti bez nepřátel. - S. Ign. ap. Bart.

Ustavičný klid pod rouškou bezpečnosti ohrožuje nejvíce naši duši. Takový klid je otcem zahálky, živitelem lenosti, podpalem smyslnosti. Jak veliké to škody pro duši!

Protivenství uvádí nám na paměť povinnost, dohání nás k Bohu. I apoštolové spali, dokud klidně spalo mo-

ře. Bouře je donutila volati: »Pane, zachraň nás, hyneme!« (Mt. 8, 25.)

Trpěti zlé není zlem. Trpěti od zlých je dokonce dobrem. Trpěti pro dobro je ještě lepší. Trpěti pro zlo je rovněž dobrem, poněvadž je dobré utrpením zlo tak odčiňovat.

V bouři rodí se perla, v ohni se tříbí zlato, údery kladiva se vytepává koruna. Podobně ani ctnost se jinak nevypěstí leč protivenstvím. Nepřítel totiž vytváří hrdinu, jako bouře osvědčuje plavce.

16. března

Nic není slastnějšího než milovati Boha, ale tak, že z lásky k němu mnoho trpíš.
S. Ign. in vita.

Všeliké štěstí člověka je v lásce. Tak veliký jsi a tak velikou máš cenu, jak velikou hodnotu má to, co miluješ. Proto dej dobrý pozor, koho miluješ. Miluješ-li něco pomíjejícího, uchystal

sis záhubu, miluješ-li Boha, dosáhl jsi vrcholu štěstí.

Milovati a nechtíti přitom trpěti je tolik jako zaháletí. Je to sobeckost, nikoli láska. Tvrdý je totiž zkušební kámen lásky, který dobře rozlišuje pravou lásku od liché. Ten, kdo se zdráhá z lásky k Bohu trpět, nemiluje Boha, nýbrž sebe.

Milovati Boha uprostřed štěstí nezasluhuje jména ctnosti; to dovede i smyslnost. Ještě více milovat Boha tehdy, když nebe dopouští kříže, a milovat kříže pro Boha, to je zkouška opravdové ctnosti.

Jako křesání vyluzuje z křemene jiskru a oheň máváním se rozdmychuje, tak se nepřízní osudu více rozněcují srdce těch, kteří opravdu milují Boha. Proč tys tak chladný?

17 března

Čím více se zdají věci beznadějně, tím více třeba doufat v Boha: neboť kde selže pomoc lidská, tam je po ruce pomoc božská.
- S. Ign. in vita.

Kde jsou skříně nabity poklady až k prasknutí a stodoly nestačí pojmouti sklizně, tam není místa pro naději. Kde je všeho nad pomyšlení hojnost, tam se skládá naděje nikoli v Boha, nýbrž v tvora.

Běda tomu, kdo se opírá o tělnaté rámě. Kdo by se spoléhal na křehkou třtinu, když může svoje naděje vybudovat na neochvějném sloupu? Naděje není již nadějí a nemá síly, spoléháme-li na viditelné věci.

Boha to těší, když jsme zmítáni nebezpečím, a dopouští, abychom zůstali bez pomoci lidské. Raduje se totiž z naší naděje a je rád, dospějeme-li k poznání, že naše spása je v jeho ruce. Otálí s pomocí, aby posílil naši naději.

Přišel-lis o majetek, opouštějí-li tě ochránci, pak důvěřuj co nejvíce. Stačí ti jeden ochránce, bez něhož všichni ostatní nic nezmohou.

18. března

Kdo je zavalen prací o cizí spásu, tomu prokáže vždy platnější službu pokorná skromnost než povýšenost a zvítězí rychleji povolností než bojovností. - S. Ign. in vita.

Jako při dobývání hradů nejvíce dokáže obezřetnost, tak je tomu i při dobývání duší. Aby byly pevnosti vzaty útokem a duše podmaněny. musí se oblehatel vrhnout takřka k nohám obležených a tajně kopat podkopy. Tak vyvrátí to, co by jinak vzdorovalo zjevné moci.

Ptáčník nahnal by do svých sítí jen málo ptáků, kdyby na ně šel s hrotem a bleskem. Takovou hrozbou by je jen zaplašil, nikoli přilákal. Musí

pískat líbezně na píšťalku. Co nezmůže moc, to dokáže píšťala.

Člověk se dá chytit laskavostí. Nikdo není tak surový, aby se nedal povolností pohnout k lásce; naopak pýcha plodí zášť a nadutost mívá v zápleť opovržení.

Jiných zbraní používá válečnictví duchovní, jiných světské. Toto razí si cestu k vítězství zjevným výbojem, ono pokornou povolností.

19. března

Na spáse kteréhokoil člověka musí ti více záležet, než na pokladech celého světa.

S. Ign. ap. Ribad.

Toho, co je v nás nejdrahocennější, vážíme si skoro nejméně. Duše, která byla vykoupěna nekonečnou cenou, nemůže býti pokládána za bezcennou, leda od těch, kteří neznají nic bezcennějšího nad sebe.

Kristus dal přednost spáse člověka před nebem. Aby člověku zajistil spá-

su, zmrhal téměř své božství a dal za ni opravdu život a krev. Proč tedy péče o tuto duši, kterou tento nekonečně moudrý kupec tolik cenil, je u nás na místě posledním?

Vážíme věci nepravými vážkami. O věci bezcenné, jako jsou statky, vzdělání, usilujeme potem po celý život. Každá práce pro spásu člověka připadá nám těžká a nesnesitelná.

Všímej si, jak soudí Bůh. Zač cení Bůh všecku moc světa? Za tolik, za kolik my chlup a hluchý ořech. Než po spáse člověka žízni také ještě nyní. Mimo sebe nemá nad ni nic milejšího, nic žádoucnějšího.

20. března

Tolik ceny má každá věc, kolik jí do ní vložil Bůh. - S. Ign. ap. Bart.

Náramně se často mýlí, kdo posuzuje věci podle barvy. Zkušený klenotník rozezná diamant od skla. Je na

míle vzdálen omylu ten, kdo užívá moudrosti Boží jako vážky a na ní všechno odvažuje. Má-li tvůj rozum vše, co se leskne, za zlato, ó běda, kolikrát se napálí!

Nic není dobré, leč co vede k svrchovanému dobru. Bůh je náš cíl, k němu směřujeme, v něm věčně spočineme. Každou cestu, která k němu vede, pokládej za dobrou, miluj ji, tu si vol! Cestě, která odvádí od Boha, byť byla poseta růžemi, vyhýbej se co nejvíce.

Co je platný zlatý klíč, neotvírá-li uzamčených místností? Lepší je železný, jen když otvírá zámky. Cena věci nezávisí na barvě ani na našem mínění, nýbrž na tom, k čemu se hodí.

Ach, na jak velikém jsme omylu! Bůh ponechal všechny věci svobodné volbě člověka, ale tak, aby nás jako prostředky dovedly k Bohu. Běda těm, kteří jich užívají proti Bohu! Každá věc je tím horší, čím jistěji odvádí od Boha.

21. března

Mám radost, že se dobrým vede dobře, zlým zle: to proto, aby dobří užívali svě-
žích sil ke cti a slávě Boží, zlí aby byli
mnohými neduhy dohnáni k Bohu. - S. Ign.
ap. Ribad.

Nevíme, co dobrého se tají v nemo-
cech. Pod drsnou slupkou ukrývá se
sladké jádro, umíme-li jen tuto slad-
kost vytáhnouti z trní, vyssáti med
z mateřidoušky, vyloudit z nemoci
zdraví. Nebýti zdravým je pro člově-
ka také jakýsi způsob zdraví.

Zatím co chabne tělo, okřívá duch.
Neduh učinil lepšími mnoho lidí, kte-
ré by zdraví uvedlo v záhubu. Jako
tma zvyšuje světelnou zář, tak ne-
moci přispívají k polepšení života.
V nich opouštějí různé nectnosti lidi,
kteří je nechtěli opustit.

To, co činí nějakou věc dobrou, je
její upotřebitelnost. Ať chutná nepří-
jemně, jen když prospívá. Také lék
mívá nepříjemnou chuť. Poněvadž se
však od něho nadějeme uzdravení,

milujeme jej, dychtivě ho užíváme. Proč by nedokázala touha po zdraví duševním to, co dokáže touha po zdraví tělesném?

Jsi churavý? Raduj se: nemůžeš hřešit. Jsi upoután na lůžko? Máš pokdy, abys šel do sebe. Chřadneš? Mysli na lidskou bídu, mysli na věčnost, která stojí přede dveřmi. Hle, kolik to dober!

22. března

Kdyby ti dal Bůh za představeného třeba pejska, neodmítej ho. Následuj jej ochotně jako vůdce a učitele duchovního života od Boha daného. - S. Ign. ap. Nigron.

Jde-li někdo beze strachu za holí, poněvadž ví, že ji řídí vidoucí, proč by bylo nesnadné jíti za pejskem, používá-li ho vševidoucí oko Boží k našemu vedení? Či má Bůh u nás požívat menší vážnosti nežli chlapec, je-li muž se slepec ochotně svěruje?

Poslušnost je veliká ctnost, než nebyla by tak veliká, kdyby skrze ni člověk neobětoval Bohu nejvznešenější část sebe, totiž usudek, ba nevyměňoval svůj usudek za usudek Boží.

Nízkost poroučejícího zvyšuje cenu poslušnosti. Oč méně doporučuje váha osobnosti toho, jehož posloucháme, o to přibývá poslušnosti na ceně. Tu se totiž osvědčuje i čistý umysl i pevnější víra.

Poslušný dosahuje toho, co je vlastní jedinému Bohu: nemůže se mýlit. Poslušnost tu zastupuje Boží moudrost, obě jsou neomylné.

23. března

Neradno něco odkládati na zítřek, co můžeš vykonati dnes. - S. Ign. ap. Bart.

Umění, kterým si Filip¹ zjednal název »Veliký«, totiž že nic, co mohl vykonati dnes, neodkládal na zítřek, týž

¹ Filip, král makedonský (359-336 př. K.).

zákon má platit pro každého křesťana, kterému nikdo neslibuje zítřejšího dne.

Milost Ducha svatého nezná a nemiluje průtahů, zvláště ne v těch věcech, jež nezasluhují chvály, leč byly-li vykonány. Zdvojnásobuje cenu díla, kdo výkon spojuje s rychlostí.

Co škod natropily odklady! Kolik věcí odložených na druhý den se vůbec nestalo! Hanebný to nerozum, za nějž mnozí musí pykat po celou věčnost, aniž jej dokonale odpykají.

Dobrý skutek bývá odkladem zkažen. Odkládání totiž je známkou jak nechuti, tak i odporu. Na kolik odkládáme výkon ctnosti, na tolik jí ubývá chvály. Holá předsevzetí ještě nikoho neučinila svatým.

24. března

Daleko lépe je dostat jediné zrnko nějakého dobra s jistotou, nežli dostat jich sto s ohrožením spásy. - S. Ign. ap. Bart.

Nikdo nerozumný nezahubí sebe, aby jiného zachránil, jako se lékař neučiní nemocným, aby druhého vyléčil. Vše musí ustoupiti vlastní spáse.

Čím je poklad drahocennější, tím pečlivěji třeba jej uschovati. Jakou dá výměnu člověk za duši svou? (Mt. 16, 26). Kdo vlastní duši vrhá v nebezpečí, ten si jí neváží.

Mezi zisky, po nichž se tak dychtivě sháníš, počítej především sebe. Když jiné nabádáš k zbožnosti, nezanedbávej sebe a nedopusť, aby se jiní pod tvým vedením stali světějšími, než jsi ty. Proč pokládáš sebe za věc bezcennou?

Zcela převrácená je péče, kterou věnujeme stále jiným! Péči o sebe dej přednost před každou jinou starostí. Od tebe bude jednou požadován počet za tvou osobu. Marto, Marto, pečlivá

jsi a znepokojuješ se v mnoha věcech; ale jednoho jest zapotřebí (Luk. 10, 41). Hleď zabezpečiti vlastní spásu.

25. března

Nevýslovnou útěchu chová v sobě myšlenka, že kolikráte přistupujeme k hodům Božím, tolikráte se živíme nejen tělem Kristovým, nýbrž i přesvatým tělem jeho přesvaté Matky. - S. Ign. ap. Lyr.

Co kdysi Bernarda¹ naplňovalo radostí, z toho se můžeme radovati všichni, že se nám totiž dopřává napájetí se z rány Kristovy a z prsou jeho matky. Tělo Kristovo je totiž tělem Mariiným.

Jak veliký to projev dobroty u Matky, jak veliká dobrota velebnosti Synovy! Mlékem živí nás matka, syn krví. Oba se nám dávají, aby nás vzájemně přijali. Jaká to vzájemná výměna! Jak jsme bláhoví a nedbalí

¹ Sv. Bernard († 1153), křesť. mystik.

o svou spásu, nedodržíme-li té umluvy.

Člověče, važ si své důstojnosti! Byl jsi nasycen tolikrát krví Kristovou a napojen mlékem Mariiným, čímž ses stal pokrevně příbuzným tak vznešených osob. Chraň se tedy, abys nepokálel tak svatého příbuzenstva zvrácenou touhou po odpadcích!

Vpravdě mají nám co závidět andělé, jimž se této milosti nikdy nedostalo. Zde je útočiště pro lidskou ubohost. Koho děsí velebnost Soudce, toho vzpružuje líbeznost Matky. Koho odstrašuje spravedlnost, toho vábí milosrdenství.

26. března

Daruj mi toliko lásku a milost svou, a jsem dosti bohat a nic více si nežádám. S. Ign. in orat. sibi familiari.

Nejvýnosnější je ona láska, která nehledá zisku, jejíž celý zisk je milo-

vání. Každá jiná láska je prosté kupčení. Při ní se tolik přijímá, kolik se dává. Je to nízká, špinavá lakota. Kdo opravdu miluje, ten ať miluje nezištně.

Také zvířata milují dobrodiní a supi přilétají tam, kde se nadějí tučného sousta. Láska k Bohu musí se povznést výše. Ať nehledá zisku; jediný zisk, jehož může dosíci, buďť láska.

Působíme si nekonečnou škodu, hledáme-li jiné odměny kromě Boha. I když všeho jiného dosáhneš, bez Boha jsi ubožák. Samo nebe by bylo bez lásky Boží peklem a peklo požíváním Boha by se proměnilo v nebe.

Všeliká láska k tvorům je neužitečná, ba škodlivá. Jedině láska k Bohu je plodná. Z ní plným řečištěm plynou všecky dary milosti a slávy. Miluj Boha - co nad to snažšího? - a jsi blažen.

27. března

Žádné stvoření nemůže způsobiti v duši takovou radost, která by se mohla vyrovnati radosti Ducha sv. - S. Ign. ap. Ribad.

O radosti, kterou nabízí svět, jsem řekl: Proč se necháváš tak hloupě napalovati? Jen ona radost je pravá, kterou nám nikdo nevezme.

Duše nebývá bez nějakého potěšení. Buď se kochá požitky nejnižšími nebo nejvyššími. Ony dráždí sice chuť, avšak nenasycují; tyto jedině jsou s to ukojit duši, která je nesmrtelná.

Je veliké umění, uměti se radovati. Nalézati radost ve věcech nejsprostších je něco, co bude zdrojem slz. Jako se nespojí oheň a voda, tak se nikdo neutěšuj, že budeš moci zároveň zakoušeti tělesných a duchovních rozkoší.

Chceš, abys nikdy nebyl smutný? Žij vždy dobře. Z tohoto zdroje pramení se čistá útěcha. Žádné strasti tě právem nezkruší, potěší-li tě sebe-menší stupeň božské milosti.

28. března

Ach, jak se mi hnusí země, patřím-li na nebe. - S. Ign. ap. Bart.

Jsme stvořeni k vyšším věcem, než abychom se kochali titěrnostmi. Štěrností přírody je nám dopřáno tíhnouti k vyššímu. Ona dala člověku tvář vzhůru obrácenou a donutila jej k nebi vzhlížeti, obracet k hvězdám nejen oči, ale ještě více srdce.

Nebe je naše vlast, země vyhnanství. Nebe je přebohaté blažeností, země bídou. Proto vzhůru naše tužby, vzhůru naše žádosti! S opovržením shlížej na zemi, s láskou vzhlížej k nebi.

Ať se nám hnusí země, ať se nám hnusí všechny její dary, které se zdají dobrými, ale nejsou. Ba jsou dokonce zlé, poněvadž činí lidi zlými a nebe jim zatarasují.

Radosti pozemské jsou nám společné i se zvířaty, radosti nebeské činí nás rovnými andělům. Ony jsou mrzké, tyto čisté, ony krátké, tyto věčné.

K těmto se tedy odnášej naše touha,
ony velkomyslně šlapejme nohama!

29. března

Kdo se příliš bojí lidí, nikdy nic velkého
nevykoná pro Boha. - S. Ign. in vita.

Kdo se ohlíží na lidi, snadno přehlíží
Boha. Známá modla »co tomu řeknou
lidé« odcizila již mnoho, až příliš
mnoho lidí upřímné službě pravého
Boha! Kdybych se chtěl líbit lidem,
nebyl bych služebníkem Kristovým
(Gal. 1, 10).

Jakmile tento neblahý strach otevře
jednou bránu neřesti, co zbývá, k če-
mu by nás nesvedl? Ó té převrácené
ostýchavosti před lidmi, před jejichž
zraky se stydíme, že nejsme nestydy!

Proč se bojíš lidí? Jsou ubožáci, ne-
mohou proti vůli Boží ani sobě ani
tobě prospěti nebo škoditi. Spíše se
boj toho, jenž může zabít tělo a duši
zatratiti do pekla (Mt. 10, 28).

Kde běží o věc Boží, nemáme se ničeho bát. Jako magnetická střelka za libého vánku i za burácejícího vichru vždy ukazuje k severnímu pólu, tak se i ty pusť s pevným úmyslem do toho, co je Boží, a neuchyluj se ani napravo ani nalevo.

30. března

Jako hrubý a beztvárný peň netuší, že z něho může být vyřezána socha, jež se velebí jako div umění, kdežto sochař vidí, co se z něho dá udělat: tak mnozí, kteří, jak se zdá, o křesťanu sotva co vědí, nechápou, že ruka Boží může z nich, nebudou-li se protivit ruce tohoto umělce, vytvořit svaté. - S. Ign. in vita.

Samojediný Bůh je tak dovedný umělec, že z kohokoli může cokolivěk učiniti, poněvadž on jediný může, co chybí, doplniti, a co nadbývá, odstraniti. Ponech mu tedy, ať z tebe udělá, co chce.

Nikým nesmíme pohrdati. Třebaže se někdo nyní jeví jako beztvárný peň, bude snad z něho vytvořena socha, bude divem umění, na podiv národům, snad bude na oltář postaven, před nímž ty jednou budeš ohýbati kolena.

Špatně soudí, kdo soudí jen podle tváře. Jako se z nejlepších lidí mohou státí nejhorší, tak naopak z nejhorších nejlepší. Proto dávej pozor na sebe, nikoli na jiné.

Jako se podrobuje hlína ochotně ruce hrnčířově a příme snadno podobu, jakou jí vtlačí ruka umělcova, tak se také ty nabídni Bohu, ať z tebe vytvoří, co chce.

31. března

Kdo zapomene na sebe a na své pohodlí z lásky k Bohu, nad tím bdí Bůh jako strážce. - S. Ign. ap. Bart.

Čiň pro Boha, co můžeš, a on učiní pro tebe, co ty nemůžeš. Jemu totiž

není nesnadno tobě pomoci a také mu k tomu nechybí ani moc ani vůle. Je ochotnější dávat milosti, než ty je přijímat. Nikdo se nedovede o sebe lépe postarati, leč ten, kdo takto o sebe nedbá.

Špatně si posloužíš, užíváš-li času, určeného k službě Boží, k jiným věcem. Jaký z toho můžeš očekávat prospěch? Nelíbíš-li se Bohu, odkud se ti dostane požehnání?

Hledejte nejprve království Božího a všechno ostatní bude vám přidáno (Mt. 6. 33; Lk. 12, 31). Není ztracen čas, který věnuješ na pobožnost. Větší prospěch budeš míti z modlitby, než ze studia.

Marně se trmácíte. Nejste to vy, kteří mluvíte (Mt. 10, 20). Nebeský otec dá vám v onu hodinu, co byste mluvili. Bez něho nemůžete nic, s ním můžete vše. Bůh se ukazuje štědřejší k těm, kteří dbají jen málo o sebe a o své věci, zato nade všecko o Boha.

1. dubna

Lidé urození a učení musí opovrhování sebou a pohrdání vší povýšeností a slávou pokládat za přednější a důležitější nežli trýznění těla. - S. Ign. ap. Bart.

Pokora uprostřed cti a slávy je ctnost zrovna tak řídká jako veliká. Že se tamarišky sklánějí, že červíci se plazí po zemi, není nic velikého, ale že vysoký cedr naklání hlavu a že zrovna tak hluboko, jak ční do výše, zapouští kořeny do země, to je něco neobyčejného.

Heslo, že se má stejně hájit čest jako život, je heslo ctižádostivců. Jak daleko je od toho nauka Kristova, který si vyvolil býti pohanou lidí a povrhelem chátry (Ž. 21, 7)!

Ter, kdo chce být veliký, dosáhne toho pokořováním sama sebe. Nemá-li svět nic vznešenějšího nad čest, nemůže býti nepatrné, jí zhrdnouti. Tak se člověk povznáší nad to, co svět pokládá za největší.

Snížovati se jen slovy, je jednání všední, i pyšní to činí. Povznese-li se ctnost tak vysoko, že nedbá dokonce ani opovržení, vyšinula se na vrchol dokonalosti.

2. dubna

Aby se přirozené dary úspěšně osvědčily při spáse duší, musí býti při výkonu pod vnitřným vedením ctnosti a z ní čerpati sílu k zdárnému konání díla. - S. Ign. ap. Bart.

Neklidí vždy více ten, kdo více zasel. Semeno zůstane neužitečné a neplodné, nedá-li mu vzrůstu Bůh. Kde chybí duch, tam je símě jalové.

Marné je namáhání varhaníkovy, neproudí-li píšťalami vzduch; nevydají zvuku. Ani apoštolové se nepustili do poučování lidu dříve, dokud nebyli naplněni shůry Duchem sv.

Hlas lidský sám o sobě je mrtvý. Slyšíme jej, než neproniká, nepřidruží-li se k němu hlas Boží. Darma se

namáhají plíce; nemluví-li s tebou Bůh, nic nepořídíš. Bůh však nespojuje svého hlasu leč s těmi, kteří jsou s ním spojeni. Odtud tak nestejně ovoce práce u tolika apoštolů.

I když osvítiš rozum krásnými myšlenkami a výtečnými pravdami - je-li tvůj duch zmalátnělý hanebnou ochablostí a leností, nejsi-li při úsilovném nabádání jiných k ctnosti v tom, čemu učíš, sám vyškolen - nečekej, mluv si jak mluv, jiného ovoce, leda ochraptění.

3. dubna

Se všemi lidmi, ale zvláště s níže postavenými nepouštěj se do dlouhých řečí, trpělivě je však vyslechni. Popřej jim ochotně sluchu, dokud ti nevylejí úplně svého srdce. - S. Ign. in hist. Soc.

Právě to, že někdo ulehčil svému zahorklému srdci, svěřiv jeho žaly uším důvěrného přítele, ukázalo se často

lékem proti nemoci, která se zdála být nevyléčitelná. Podobně nabudou často zdraví ti, kteří vyvrhli žluč ze žaludku.

Nemocného musí lékař vyslechnout, nechce-li se zmýlit. Nikdo neví lépe, co trpí, nežli nemocný, poněvadž nikdo to nepociťuje krutěji, než právě on. Šťastný lékař, který již pouhým vyslechnutím může nemoc, byť ne úplně vyléčit, aspoň hodně zmírnit, zato krutý ten, kdo tak snadným prostředkem nechce skýtat úlevu.

Naříkáním se bolest zahání a umenšuje, poněvadž se o ni dělíme s poslouchajícím. To se zvlášť stane, nalezne-li sklíčený ubožák nejen ochotný sluch, nýbrž i přátelské srdce, z něhož se linou něžná slova, mírnící pocit bolesti.

Poznání nemoci je předpoklad úspěšného léčení. Snáze lze poznati příznaky nemoci tělesné než duševní, leda že je nemocný udá sám. Ani lékař neposkytne vhodných léků tělu, ani představený duši, nevyslechnou-li oba trpělivě nemocného.

4. dubna

Jedině tato ctižádost je oprávněna: Boha milovati a za cenu této lásky vzrůstat v milování. - S. Ign. ap. Bart.

V lásce záleží štěstí člověka, arci ne v oné slepé vášni, která klamné dobro přijímá za pravé - ta šálí, slibuje mu rozkoš, a okusí-li jí, naplňuje jej hořkostí - nýbrž v oné rozumné lásce, která miluje pravé, věčné a nezměnné dobro.

I nejmenší částěčka lásky Boží je sladší, než vše, co svět lživě vyhlašuje za věc lásky hodnou. Kdo ji okusí, toho pojme ošklivost. Lásku Boží však nedovede nikdo, kdo ji nemá, ocenit, a čím více jí požívá, tím více si jí žádá.

Milovati je tolik jako radovati se ze štěstí miláčkova nejinak, než jakoby je milující sám měl. Ó, jak veliké je mé štěstí! Miluji-li Boha, mám účast ve všech božských statcích! Kéž nemyslím na nic jiného, neusiluji o nic

jiného, leč abych tebe, ó Pane, miloval!

Boha milovati je spočinouti ve středu všehomíra, mimo nějž není vůbec odpočinku; v okruhu totiž všehomíra je vše v pohybu. Nenajdeš odpočinku jinak a jinde, nespočineš-li v lásce Boží.

5. dubna

Abychom vzbudili u lidí náklonnost k službě Boží, musíme se státi všem vším: neboť srdce lidí nedají se ničím tak získat, jako podobností mravů a zájmů duševních.

S. Ign. ap. Nolarc.

Dobývat lidských srdcí je daleko nesnadnější, než dobývat tvrzí. Tvrze lze si podmaniti mečem a obléhacími stroji, k podmanění srdcí nestačí ani celá vojska. Při dobývání duší není mocnějšího vojevůdce nad vlíd-
nost.

Duše, které bys byl bez výsledku napadl v otevřeném boji, šťastně popapíš válečnou lstí, jestliže si prve, než jim vštípíš posvátnou nauku, dobudeš jejich přízně. Máš-li ji, popřejí ti nejen sluchu, ale dají ti samoděk i svá srdce. Ta potom dovedeš, kam budeš chtíti.

Uslyšíš-li hluché a pro věci božské nevnímavé skály libě zpívat Orfea,¹ budou mu nejen naslouchat, ale půjdou také za ním. V tom je to nevinné kouzlo, jímž bývají lidé očarováni.

Nikdo není tak divoký, aby se nedal získat přívětivostí. Poněkud přívětivější řeč a laskavější pohled vyloudí blahovůli i z tvrdé skály jako odrážející se ozvěnu. Hle, jak málo stojí získat duše!

¹ Orfeus, mythický pěvec trácký, syn Apollonův.

6. dubna

Ten, kdo se neujímá láskyplně duší, nesmí se pokládat za přítele Kristova, který je vykoupil svou předrahou krví. - S. Ign. ap. Nolarc.

Je-li v milujících jedna duše, musí být v nich i jedno přání. Tudíž co miluje jeden, musí milovat i druhý. Nuže, miluješ-li Boha, máš měřítko, jak veliká má v tobě hořeti láska k duším.

Ze všech stvořených věcí uznává Bůh jen duši za hodnu své lásky. Ji řídí svou blahovůlí, vše ostatní železnou nutností. Hle, čeho od tebe duše zasluhuje.

Duše je obraz Boží. Miluješ-li Boha, jak můžeš nechat jeho obraz povalovat se v blátě, moha jej odtud vyprostiti? Tento obraz je tím krásnější, čím je Bohu podobnější. Setřítí s něho kal je služba přátelská i důkaz její.

Jak draze přišly duše Kristu? Jsou vykoupeny za nesmírnou cenu. Jsou

ovoce tak veliké námahy, jakým bylo jeho utrpení. Kdo těchto duší nechrání před záhubou, ten nemiluje Vykupitele. Ujímej se jich ústy, ujímej se jich perem, ujímej se jich činem.

7. dubna

Kdo častěji trestá, než je slušno, prozrazuje svým rozkazováním spíše netrpělivost než snahu po kázni. - S. Ign. in vita.

Kdo by chtěl každou chybu u jednotlivce hned trestati, musil by všechny lidi sprovodit se světa, neboť nikdo nežije bez chyb. Chyby budou na světě, pokud budou lidé.

Zlo, které by bylo bývalo nemírnou přísností zjitřeno, vyléčí se často moudrou shovívavostí. Mnohé neduhy vyhojí čas, jiné uzrávají samy sebou. Hnisavé vředy samy vydávají ze sebe hnis, zárodek to nemoci.

Jak často přílišné trestání zhoršilo neduh! Zhorší jej vždy, otupí-li se

přílišným trestáním stud. Jakmile jednou zmizí stud, odvažuje se podrážděná vůle ještě horších věcí.

Často bývá chyba trestajícího větší než chyba vinníkova. Tato pochází z křehkosti, ona z vášnivosti. Vezmi si poučení sám ze sebe, jak se máš chovat k jiným. Kdyby si pro každou chybu někdo na tebe usedl, jak bys to snášel?

8. dubna

S těmi, kteří ti přicházejí ukrádat čas, mluv o smrti, o soudu a podobných vážných pravdách, které se takovými lidem, ač hluchým, strašně zařezávají do uší. Tak prospěješ i sobě i jim. Buď odejdou od tebe lepší, anebo ti přestanou budoucně ukrádati čas. - S. Ign. in vita.

Nic není drahocennějšího nad čas. A ten nám ukrádají tak zvaní přátelé, a to k nenahraditelné škodě, mrhá-li se na neužitečné a daremné věci.

Tu třeba býti lakomcem. Ani chvilka času nesmí se nechat uplynout bez úroků. Propůjčuješ-li někomu sebe, své uši, svůj jazyk, žádej od něho za to jeho duši, jako úrok, vezmi od něho zkroušenost srdce, hled' z toho vytěžiti duchovní prospěch.

Bud' zkušeným alchymistou. Hled' ze všeho, ať je to, co je, vyrobit zlato. Někdo zapřede rozhovor o válkách, o světských záležitostech: ty mluv o pokoji s Bohem, o tom, co je jediné potřebné. Tak vytěžíš z bláta perlu, ze strusek zlato.

Medvěd, olizuje svá šeredná mláďata jazykem, dává prý jim tím pravou podobu. Tobě bud' jazyk štětcem, kterým přetváříš bud' zvíře v člověka nebo zvířeckého člověka v anděla.

9. dubna

Svět se chová ke mně ku podivu pokojně, dokud pro neznalost jazyka kraje zatím nezdvímám válku proti němu. Než nech mne vytáhnouti do pole a uvidíš, že celé město hned proti mně povstane a já se octnu s ním na všech stranách v boji.

S. Ign. in vita.

Đábel je závistník. Nenechává si bez pomsty vyrvat duše. Pro ně se postaví na odpor, zdvihne válku, a poněvadž se sám nechce pustit v otevřený boj, posílá své náhončí, aby pod různými záminkami jeho věc co nejlépe hájili. Đábel zná totiž dobře cenu duše.

Vidíš-li, že některé duchovní osoby jsou zasypávány mnohými pomluvkami a jsou od mnohých nenáviděny, věz, že jsou to horlivci pro spásu duší, kterým se peklo zato mstí. K liknavcům chová se šetrně, dopřává jim snadno pokoje těm, od nichž má samo pokoj.

Nesmíme ustávat v konání dobra proto, že se to peklu nelíbí, že svět pro to rámusí, že vyvoláme odpor u protivníků. Ba právě proto je třeba vystupovati tím houževnatěji.

Bůh přispěje své věci na pomoc. Překážky, které se ti zdají naprosto nepřekonatelné, v okamžiku přestanou, jestliže vytrváš v díle dobře započatém. Milost Boží je mocnější než peklo. V tu skládej důvěru a vše překonáš.

10. dubna

Nemysli, že tvá horlivost v duchovním životě utrpí škody, popřeješ-li přirozenosti to, co potřebuje k svému udržení. - S. Ign. in hist. Soc.

Veliká je důstojnost lidská. Člověk je stvořen k obrazu Božímu. Je dědic království nebeského, má podíl v milosti Boží, je vnímavý pro ctnost. Aby se však nevypínal, má kromě duše i tělo, které má své ubohosti.

Čas, který věnujeme péči o tělo, není ztracený. Osel i tehdy, kdy se pase, kdy odpočívá, slouží pánu. Podobně se má tělu popřát odpočinku, aby se mohlo poté tím rázněji pustit do práce.

Stav ducha lidského je ubohý. Po-božnosti, i kdyby chtěl, se nemůže nepřetržitě věnovat. Jako příliš napjatý luk praskne, tak chtějí jak duch tak i tělo mít svůj odpočinek od práce.

Kdo příliš mnoho dělá, nic neudělá. Schvátí jej únava a bude po práci. Proto je třeba mírnit horlivost, aby úplně nepohasla. Přeplníš-li lampu olejem, nezvětšíš světla, nýbrž je u-dušíš. Všeho s měrou - jen to má trvání.

11. dubna

Kdo chce jít na vinici Páně, aby ji vzdělával svými pracemi, hled' si k této perné a vznešené práci upravit cestu pokorou a pohrdáním sebou samým. Teprve tehdy se bude budoucí budova bezpečně zvedati, bude-li spočívati na pokoře jako základu.

S. Ign. ap. Bart.

Kdo hledá zlato, spouští se dolů, jako kdo loví perly. Tento spouští se do útrob moře, onen do útrob země. Podobně ani duše nenalezneš bezpečněji jinak, než snížením sebe.

Ani Kristus, největší horlитель pro spásu našich duší, nehledal jich jinak, než ponížením sebe. Oč se kdo vzdaluje od jeho příkladu, o to se vzdaluje i od vyhlídky na spásu duší.

Moci pracovati spolu s Bohem na spáse duší je jedna z největších milostí. Té ať nečeká pyšný zbožňovatel sebe, poněvadž Bůh nedává milosti leda pokorným.

Žádná mluva nemá větší přesvědčivosti nežli mluva pokorná. Ta více po-

může, než celá knihovna. Z toho posud', jak mnoho si lze zakládat na svém nadání, na dlouhém věku, na zkušenosti.

12. dubna

Nesmíme se zdržovati požívání andělského chleba proto, že nepociťujeme sladkých citů. To by bylo zrovna tak, jako kdyby někdo chtěl zahynout hladem proto, že nemá právě marcipán. - S. Ign. in vita.

Jako při tělesných pokrmech nebývají vždy pro zdraví lepší ty, které příjemněji lahodí chuti, tak se nesmí pokládati za prospěšnější duši jen to sv. přijímání, které je doprovázeno větší sladkostí.

Režný chléb rozmnožuje síly; cukrovinky prospívají jen chuti, nikoli žaludku. Pravá zbožnost se projevuje živou vírou, silnou nadějí, nelíčenou láskou. Může se zcela dobře obejít bez něžných slz a citového rozechvění.

Něžné citové zanícení při pobožnosti je požitek tělesný; nikoli duchovní. Kdo se po něm shání, hledá sebe, nikoli Boha. Pochoutkou dětí jsou sladkosti. Eucharistie je pokrm srdce a duše, nikoli chuti a úst.

Kdo má ránu, hledá lék. Nestará se, zdaž je sladký, jen když je užitečný. Nemoudrý by byl, kdo by nechtěl brát jiný lék, než sladký.

13. dubna

Ten žije blaženě, kdo má pokud možno ustavičně mysl u Boha a Boha v mysli. - S. Ign. in vita.

Co má člověk ze vší své práce? Jako vlček stále naprázdno krouží, dokud se nesvalí, tak se lidské starosti hrnou neužitečně jedna přes druhou, nespočinou-li v tom, k jehož podobenství jsme stvořeni.

Je nesnadné, rozptylovat se starostmi a přitom nepohnutě spočinout

v Bohu. Než co dovede u magnetické střelky její přirozenost, proč by to u tebe nedokázala milost? Toč střelkou, kam chceš, za jasného počasí nebo při hrozně bouři, neodchýlí se od severního směru. Tak stává se vratké pevným.

Blažená duše, která, závodíc výškou s Olympem,¹ je vystavena sice bouřím, avšak vrcholkem je přechánvájíc, ustavičně je rozjasněna. V tom spočívá blaženost duše v Boha pohřřížené.

Jako orel obrací své oči jen k slunci, tak srdce lidské musí náležeti jedině Bohu. V něm má vše. Mimo něj vše, co se pokládá za něco, není vlastně nic. Je to stín dobra a ani ne tak stín, jako spíše klam.

¹ Olymp, báječná hora řecká, pověstné sídlo bohů (2918 m).

14. dubna

Jako jsou nám milejší ti, o kterých jsme seznali, že mají chrabrou hrud' a mužné srdce, tak je musíme přísněji trestati i za nepatrné chyby. - S. Ign. in vita.

Chorému se snáze leccos promine. Kdo i při nepatrném doteku rány hned sténá, s tím musíme jemně nakládati. U zdravých však je tato úzkostlivost zbytečná. Těm trochu tvrdosti jen prospívá, aby při každé nehodě hned nemalátněli.

Koho více milujeme, tomu také věnujeme větší péči. Milovat je tolik, jako chtít někomu dobré. Ten nemiluje, kdo přehlíží chyby, kdo neodřezuje chorobné výhonky duše. Ať si to miláčka bolí, jen když mu to prospívá.

Na věcech tuze drahocenných stěží strpíme skvrny. Každá vada ubírá perle ceny. O toho, koho miluješ, tak pečuj, tak jej zušlechťuj, aby byl bez vší poskvrny.

I maličkosti mnoho škodí. Trn je maličkost a přece velmi překáží lvu

v doběhu k vytčenému cíli. Čím více někoho miluješ, tím bystřejším okem sleduj na něm každou chybu.

15. dubna

Netrp na sobě nic špinavého a neurovnaného. Než buď tak dalek přehnané strojivosti, která zavání jakousi změkčilostí a domýšlivostí. - S. Ign. ap. Bart.

Jako čistotnost zasluhuje zvláštní pochvaly, tak ješitná marnivost, která si rozčesává vlasy, maže je a kadeří, která péči, povinnou Bohu a věčnosti, věnuje na takové titěrnosti, zasluhuje výsměchu.

I na kajícím šatě musí se ti protiviti každá špína, abys hrůzou nezastrašil od sebe ty, které bys měl získat. V zanedbávání sebe až do špíny a nečistoty nechť si spatřuje ctnost ten, kdo žije sám pro sebe a v dobrovolném úkrytu hrobním začíná za živa hníti.

Jakákoli nečistota hnusí se duši, která touží po oné vlasti nebeské, jejíž všechny cesty jsou čisté jako zlato a která se chystá následovati neposkvrněného Beránka.

Jdi si třebaš do špinavých vězení, vejdi do páchnoucích nemocnic, ale prodlévej tam jako sluneční paprsky v močálu. Paprsek pronikne bahno, ale nepošpiní se. Přilípne-li se trochu špíny na tobě, rychle ji smyj.

16. dubna

Dělník měj na paměti, že přišel na vinici Páně, aby se obíral nikoli zlatem, nýbrž blátem. Proto tím větší měj na sebe pozor, aby se sám nenakazil prašivinou, kterou pracně s jiných stírá. - S. Ign. in vita.

Nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž chorobní (Mt. 9, 12). Kde je horší ná-
kaza, kde hrozněji zuří mor, tam ať
nejprve přispěchá jak tělesný tak
i duchovní lékař, ale jsa opatřen

ochrannými prostředky, aby se sám nenakazil.

Kdyby se chtěl rybář utopit, aby vylovil drahocennou perlu, kdyby se chtěl lékař sám zabít, aby uzdravil nemocného, nebylo by to ani lovení ani léčení, nýbrž bláznění. Totéž se děje u toho, kdo poskvrňuje svou duši, zatím co omývá cizí.

Kdo se chce věnovat obrácení hříšníků, nesmí býti člověk všední ctnosti. To, do čeho se pouští, je věc velká a ne dosti bezpečná. Není-li takřka bezhříšný, rozmnoží snadno počet bezbožníků, zatím co jej chtěl zmenšit.

Nemáš-li svých vášní na uzdě, měj se na pozoru, aby ses nezřítíl do propasti, do které tě vábí příklad zlých lidí, mezi nimiž žiješ, kam tě pohání vlastní přirozenost. Pád do pekla je snadný.

17. dubna

Chraň se něčí skutek odsuzovat jako zločin. Třeba míti zření k úmyslu bližního, který je často dobrý a nevinný, ač zevní vzhled vskutku zdá se horší. - S. Ign. ap. Bart.

Nechceš-li se mýliti, nechod' si pro rozumy k smyslům. Jejich svědectví bývá klamné. Rovněž opatrně přijímej své nápady a ještě opatrněji vypravování cizí. Jako si pomáháme v noci světlem, abychom někde nena-razili, tak nepronášejme ukvapeného soudu v cizích záležitostech tam, kde jasně nevidíme.

Špatně souditi o jiných je tolik jako prozrazovat vlastní špatnost. Je to pavouk, který ssaje jed z květiny, ze které by byla včela vyssála med. Zkažený žaludek převaňuje vše v žluč.

Pán je to, který soudí. Proč se vměšuješ do jeho úřadu? On je zpytatel ledví a soudce myšlenek. My vidíme sotva na píd' daleko a to jen

slupku věcí a osobujeme si soudit celý svět. Odtud tolik omylů.

Veliký onen den ukáže, jak bláhové byly naše soudy o jiných. Mnoho je skrytých svatých. Navenek neprozrazují nic zvláštního, avšak před Bohem jsou tím větší, čím úzkostlivěji se vynasnažili ukrýt své dobré skutky před lidmi.

18. dubna

Není každému užitečnější to, co je samo sebou nejlepší. Třeba přihlížet, co každému za daných okolností nejvíce prospívá.
S. Ign. in vita.

Ani sebelepší pokrm nehodí se pro každý žaludek, ani sebe drahocennější lék není proti každé nemoci. Rovněž tak je potřebí v dobrých věcech bdělé ostražitosti, aby se předešlo omylu.

Kdvby měla dobrá vůle vždy za průvodce prozíravý a ke všem okolnostem přihlížející rozum, stal by se řidčeji při volbě dobra omyl, který se

nyní velice často přihází. Ctnost bez prozíravosti není vůbec ctnost.

I při sebelepších věcech třeba se raditi s někým jiným, nechceš-li, aby zkouška dopadla v tvůj neprospěch. Draze se kupuje vědění, jež si získáváme vlastními chybami. Lépe jest se tázati než chybovat.

Všechny plece neunesou stejného břemene. Není-li jejich síla vyzkoušena, snadno se zhrouť dříve, než je vloženo na ně břímě. Něco jiného jest posoudit, zda něco je samo v sobě dobré, něco jiného, zda je to i tobě užitečné.

19. dubna

Ani v největší peněžní tísní nesmí se šetřit nijakých nákladů, aby nemocní nepostrádali povinné péče. - S. Ign. ap. Nolarc.

Nesmíme se obávat, že se naše jmění ztenčí o to, co vynaložíme na nemocné. Vše se vrátí s úroky. Ošetřujeme-li nemocného, ošetřujeme Kris-

ta. Cokoli jste jednomu z nejmenších mých učinili, mně jste učinili (Mt. 25, 40). Kdo zde skoupě rozsévá, skoupě bude i žnouti (2. Kor. 9, 6).

Podepřít živé chrámy Ducha sv., jež hrozí spadnutím, aby se nezhroutily, je záslušnější, nežli obnovovati oltáře. Zřítí-li se oltáře, bude je lze znovu vybudovat, bude-li však ztracen život nemocného, již neožije.

Nelze snadno vypovědět, jak s ne-duhy těla roste neduh duše, vidí-li nemocný, že je zbaven naděje. Tak dotírá naň dvojí zlo, za prvé zlo nemoci, za druhé tvá necitelnost, že ho netěšíš, ač můžeš, ano máš.

Nelze si myslet větší bezcitnosti než opustit toho, jenž si sám nemůže pomoci. Kdo sebe a své věci dal Bohu, jistě si nezasluhuje strádat ani tehdy, kdy je bída největší.

20. dubna

Kdo zná Boha, dovede se povznášeti k lásce Boží netoliko pohledem na hvězdnaté nebe, nýbrž pozíráním i na nepatrnou travičku a každou sebemenší věc. S. Ign ap. Maff.

Jako oheň šlehá přirozenou silou vzhůru, tak nepotřebuje srdce milující Boha ani vůdce ani žebře, aby se k němu povzneslo. Býváť k němu tajnými pouty taženo tak mocně, že se duše daleko více cítí tam, než kde žije.

Oči lásky jsou pronikavé. Láska nevšímá si jen zevnější slupky nebo barvy, nýbrž zkoumá bystřeji, proniká k jádru a od věci stvořené povznáší se k jejímu Tvůrci. Kde je láska, tam jsou také oči buď tělesné nebo duševní.

Slunce může být očím vyrváno, nikoli však Bůh. Milující Boha všude jej vidí. I když milující spí, jeho srdce bdí a je přítomné tam, kde je předmět jeho lásky. Žádná vzdálenost, žádná temnota ani překážka nemůže tuto

cestu zatarasiti. Kde jest poklad tvůj, tam i srdce tvé (Mt. 6, 21).

Jaké barvy kdo má oči, v také spatřuje všechny předměty, na které se podívá. Tak, kdo miluje jen Boha, jen jeho zná, všude ho nalézá, všude jej vidí.

21. dubna

Miluj lidi i nejzvrhlejší. Miluj v nich zbytek víry Kristovy, a nemají-li již ani té, miluj ctnosti, jichž se jim nedostává. miluj posvátný obraz, jejž nosí v sobě, miluj krev Kristovu, kterou, jak věříš, jsou vykoupeni. - S. Ign. ap. Bart.

Všichni lidé, zvláště nešlechtní mají být milováni něžnou láskou. To je jediná cesta, na které mohou být ještě přivedeni k nápravě života. Jen láska k nim může jim vrátit rozum.

Snáze lze léčit neduhy duše než těla. Ony se dají ošetřit láskou a neodmítnou léčivé ruky, když se jim přátelsky nabízí. Jak šťastni by byli

lékaři, kdyby mohli nemocné léčiti láskou.

Podivná to věc a přece pravdivá. Jiné nenávidět a sebe milovat jsme přechoťni, zato jiné milovat a sebe nenávidět, k tomu se jen stěží máme. Dáváme se totiž vésti přirozeným pudem bez ohledu na rozumové důvody.

K lidem jsme nevlídnost sama. Náhle se vplíží záští do srdce, pevně se tam usadí, zvolna nebo jen stěží mizí. Je potřebí velikého úsilí dostat je ven, poněvadž zapouští hluboké kořeny. Pryč s morem této zlomyslné lásky!

22. dubna

Kdo pro Krista slíbil zhrdati světem, nemá ve světě vlasti, kterou by uznával za svou.
- S. Ign. in vita.

Mysl stvořená pro nebe je svobodná a není vázána na žádnou vlast. Buď celý okršlek je pro ni vlastní nebo celý vyhnanstvím. Nestrpí, aby byla nějakou zvláštní náklonností upoutána

jako pouty. Je nade všecko povznesena.

Kmeny v zemi, z níž vyrostly, tak pevně tkví, že se nedají z ní vytrhnouti leč násilím. Ani tehdy nejde to bez trhliny v zemi, která jako otevřenými ústy propuká v nářek. Přesadíme-li však stromy, vydají tím hojnější ovoce.

Tvá vlast, ať je ta, či ona, je slzavé údolí, je jeviště tisícerych běd. Je směšné, jestliže na ní tak houževnatě lpíme. Vlast nečiní nikoho dobrým, nikoho zlým.

Žádný prorok není vítaný v své otčině (Luk. 4, 24). Což je-li mimo vlast schůdnější cesta k nebi? V tom případě odpadají jednak překážky se strany rodičů nebo našich příbuzných, jednak roste odvaha vlastní silou se propracovat vpřed, poněvadž nám nekyne naděje na pomoc vlastních lidí. Milujme vlast, ku které spějeme!

23. dubna

Dolehne-li na tebe tolik utrpení, kolik ho Bůh může chtít nebo ďábel z dopuštění Božího způsobiti, musíš přece v Bohu očekávat vítězství. - S. Ign. ap. Quart.

Bůh dopouští, aby utrpení na tebe dolehlo, ale ne, aby tě zalehlo. Doléhá na tebe utrpením, poněvadž tě miluje. Stará se o tebe, aby sis daleko mírnějším trestem odpykal zde, co by sis na onom světě musil odpykat trestem daleko horším.

Bůh doléhá na tebe utrpením, než přece tě miluje. Užívá proti tobě práva, jež má jako Pán. Doléhá, než neodnímá ti své přízně. Zůstává otcem, maje o tebe větší starost, než kterákoli matka o svého syna.

Nechává dolehnout na tebe utrpení, mnohé a dlouhé, poněvadž tě velmi miluje. Doléhá na tebe utrpením, aby rozmnožil množství zásluh a aby odměnu, již by nemohl dát liknavci, udělil ti pro tvé zásluhy.

Nechává na tebe doléhat utrpení, aby tvou lásku zesílil a tvou naději vyzkoušel. Chraň se, abys Boha v jeho očekávání nezklamal! Doufej a mnoho doufej! Velikost totiž tvé naděje je měřítko milostí, jež obdržíš.

24. dubna

Nechci, aby u představených byly všechny vášně, zvláště hněv, vyhlazeny a docela odumřelé, nýbrž aby byly náležitě ovládnuty. - S. Ign. in vita.

I jedv prospívají, jsou-li náležitě namíchány. Způsob, jak nějaké věci užíváme, činí ji dobrou nebo zlou. Není nic chvalitebnějšího nad hněv, dobře-li se ho užívá. Býti bez něho není ctnost, nýbrž malátnost a lenost.

Hněv je opora státu a každé společnosti. Chybí-li, nastane uvolnění kázně, mravní nevázanost, zvůle, netrestání zločinů, drzost.

Vášní musíme používat tak, jak pán používá otroků. Vášně musí povelu

rozumu poslouchat, nikoli rozumu poroučet. Musí konat službu nebo nekonat - ne jak ony chtějí, nýbrž jak se jim poručí. Kde vládne rozum, tam hněv slouží. A pokud hněv slouží, je dobrý.

Kdo se nedovede podle potřeby rozhněvat na zlé lidi, zanedbává hlavní povinnost své vlády. Kdo šetří zlosynů, zuří sám nejkrutěji. Jednomu lichotí, přitom však škodí všem. Je otcem zločince, tyranem společnosti.

25. dubna

Všecky příkazy, které odjinud pocházejí než od Boha a řádových pravidel, jsou pokušení a musí ti být podezřelé. - S. Ign. ap. Nolarc.

O kolik se budova odklání od olovnice, o tolik se naklání k sesutí. Olovnici se musí vše přizpůsobit. Jinak se nestaví, nýbrž se jen hromadí kamení k zřícení. Tak dlužno soudit také o budově duchovního života.

Pravidlo budiž směrníci tvého života, usměrňovatelem každého tvého skutku. Jako každý kámen, který není zasazen podle míry, je chybný a ubírá krásy i výstavné budově, tak každý skutek odchýlný od pravidel ruší pořádek; hyzdí jen, avšak neprospívá.

Nedovolávej se na ospravedlnění ani mínění lidu. Lid se snadno mýlí. Nezáleží na tom, mnoho-li lidí nějak soudí, nýbrž jací jsou to lidé, kteří tak soudí. Kdo chce raději slepě věřit, nežli strážlivě usuzovat, není hoden rozumu.

Bůh obdařil řádová pravidla zvláštním požehnáním. Přesně-li je zachováš, vše ti půjde dobře, odmítneš-li je, nic se ti nezdaří. Ani zjevení bys nesměl věřit, kdyby ti radilo něco proti pravidlům.

26. dubna

Stejně veliký je zázrak, vidět smutného řeholníka, který nic jiného nehledá leč Boha, jako vidět řeholníka veselého, který hledá vše možné, jen ne Boha. - S. Ign. ap. Trinkel in exerc.

Jen tam může být opravdová radost, kde je člověk v držení nejvyššího dobra. V něm jedině je plamen bez dýmu. Jiné růže jsou plné trní a radosti bývají zkaleny žalem. Jen ctnost bývá doprovázena stálou veselostí mysli.

Hry, hudba, různá divadelní představení jsou slabé umělecké prostředky k buzení radosti. Mohou zameziti bolest, ale jen na čas. Spíše zastavují bolest duše, avšak neodstraňují ji. Snadno opět propukne, nenalezne-li léku v dobru nezměnitelném.

Nechť si truchlí ti, kteří nemají naděje na nebe, kteří se nechali zmítat dýmem vášní. My, jimž je nebe slibem zaručeno, okoušíme pramen čisté

radosti, kterou nikdo nám neodejme, dokud nám nevyrve Boha ze srdce.

Spravedlivého, staň se mu co staň, nic nezarmoutí, poněvadž ví, že milujícímu Boha vše napomáhá k dobrému (Řím. 8, 28). Tak temno slouží světlu a stín nechává barvu více vyniknouti.

27. dubna

Člověk rozumem obdařený má netoliko krotiti vášně, aby ani slovem ani skutkem nevybuchly navenek, nýbrž má je i ovládati, aby nic nekonal z přenáhlení, nýbrž vše s rozvahou. - S. Ign. ap. Maff.

Docela zpozdlý je lodník, který ponechává loď větrům a vlnám, aby ji hnaly, kam se jim líbí. Do kterého přístavu dorazí takto zmítaná loď? Takovými vlnami jsou tvé vášně.

V tom jedině se liší člověk od zvířete, že se dává vésti rozumem a že rozumně jedná. Jestliže v tomto selže, opravdu nevím, oč je člověk lepší nad zvíře. Rozum budiž ti směrnicí. Podle

ní jako prozíravý stavitel buduj budovu svého života.

Záchvat je slepý vůdce, slepá je i vůle. Běda, vede-li slepec slepce! Záchvat je kůň bez uzdy, loď bez kormidla. Kam jinam dorazí kůň nežli do propasti, loď na úskalí?

Čím spolehlivější je olovnice, tím šťastněji se tyčí stavba. Rozum, kterým řídíš sebe a své úkony, budiž rozum věčný a od toho se neuchyluj ani na píd'. Povede-li tě jiný rozum, zavede tě na scestí.

28. dubna

Mějte se na pozoru, aby synové tohoto světa neusilovali s větší péčí a starostlivostí o dosažení věcí pomíjejících, než vy o dosažení věcí věčných. - S. Ign. in epist. de perf.

Politováníhodný osud smrtelníků! K tomu, co škodí, vždy se více kloní. Podobně jako nemocní nežádáme si

nic toužebněji, než co nejvíce škodí, a ničeho se nehrozíme více než toho, co nám nejvíce prospívá.

Každá práce je nám milá kromě té, kterou máme vynaložit na dosažení ctnosti. Útrapy kupců, nebezpečí vojáků, bdění studujících usvědčují nás, že z lenivosti dáváme přednost pozemským věcem před nebeskými, t. j. pouhému stínu před věcí samou.

Často by bylo snazší získat nebe, než je ztratiti. Ctnost nás stojí méně práce nežli neřest. Jho Kristovo je libější a břímě jeho lehčí, nežli jho a břímě našich žádostí. A přece - ó té šílenosti! - jsme k své vlastní záhubě zamilováni do lopot a nebezpečí.

Kdyby jen desetina úsilí a času věnovaného lakomcem na časný zisk byla vynaložena na zisk věčný, jak obrovskými kroky bychom pokračovali v ctnosti, jak snadno bychom se stali svatými.

29. dubna

Lepší je malé dobro jisté a trvalé, než mnoho dober nejistých a špatně zabezpečených. - S. Ign. in epist. de perf.

To, co lze ztratit, stěží se může nazvat dobrem. Taková dobra když máme, mučí jen a působí nám starosti. Jednu růži zasadí, ale tisíc trnů vyženou. Ani nebe by nás nenasytilo, kdyby nebylo věčné.

Ó jak plané jsou naděje a statky lidské! Ti, kteří si slibovali štěstí trvalé a diamantovou páskou spjaté, za okamžik zakoušejí, že kříží nepřátelsky jejich záměry a přání. Bídné opravdu štěstí, které ze strachu před budoucností ztrpčuje každou rozkoš, které lze dosíci.

Jedině věčnost nezná konce, její radosti nikdo nám nevezme. Jen věčné hodnoty ať jsou hodny naší lásky, ostatní věci nestojí za námahu.

Ze všech rozkoší, co jich má svět, jen pramalá část nás může oblažiti. Neboť buď již pominuly, a ty ovšem

nás již neoblažují, nebo teprve přijdou, ale ty jsou nejisté. Tak každá rozkoš přináší s sebou více hoře než rozkoše.

30. dubna

Cokoli se děje bez vůle a souhlasu duchovního vůdce, připočte se ti jako marnivost, nikoli jako záslužný skutek. - S. Ign. in epist. de oboed.

Nikdo nestačí rozumem sám sobě. Jako i bystré oko vidí jen jiné, nikoli však sebe, tak i vynikající moudrost dostačí pro jiné, nikoli však pro sebe. I ten, kdo umí vésti jiné, vedení sebe ať svěří jiným.

Vlastní vůle je jako kvas. Přimísíme-li jej ke skutku, i dobrému, celý jej zkazí. Každý skutek získá tím více na ceně, čím více je dalek vlastní vůle. Co ti tato poradí, měj za podezřelé.

Samoláska je záludná. Tajně se chystá podkopati ctnost, budeš-li však ty jejím soudcem, nebude shledána

vinnou a unikne trestu. Proto musí být pohnána k jinému soudu.

Ty soudíš jiné, jiní ať soudí tebe. Tehdy bude ti hrozit menší nebezpečí, když budou o tobě rozhodovati jiní bez tebe. Nikdo neléčí sám sebe. Choroba duše je daleko těžší než choroba těla.

1. května

Při posuzování, co volit, co nevolit, nesmíme utkvět na pouhém zevnějšku věcí, jak se jeví, nýbrž musíme hledět na cíl, k němuž směřují. - S. Ign. ap. Nolarc.

Mýlí se, kdo nezačíná s cílem. Záležitosti, jež začínáme ukvapeně bez zralé úvahy, potkají se spíše s osudným neúspěchem než úspěchem. Této rozvahy je sice všude zapotřebí, než nade všecko ve věci spásy, kde zmýlená je zmýlená věčná.

Kdo se bojí nebezpečí, nezahyne v nich. Je lépe se báti toho, co je jisté, než nerozvážně se pouštět do nejisté-

ho. Opovážlivost je špatný rádce. Lepší je pochybný výsledek po zralé úvaze, nežli šťastné nazdařbůh.

Rány, které předvídáme, raní méně. I když nás stihnou mimo naši vůli, nejsou přece mimo naše očekávání. Nemůžeš-li ujít pohromám, můžeš se vyhnout omylům. Prozíravá opatrnost oslabuje každé zlo.

Za okem panovníka třímajícího v ruku žezlo jdou bezpečně národové. Mý bychom měli mít oči na ruku, na nohou, abychom viděli, co děláme a kam jdeme. Není dost bystrozraký, kdo vidí jen, kde stojí, a přitom nezkoumá, kam má jít.

2. května

Dvoji cestou poučuje nás Bůh. Jednou činí to přímo sám, a ta je neznáma, poněvadž je skryta, druhou učí nás skrze lidi. - S. Ign. ap. Bart.

Cesta k nebi je plná trní a obtíží. Šťasten ten, kdo na ní našel zkušené-

ho vůdce. Bez něho člověk snadno zabočí na scestí do pekla a zřítí se do záhuby.

Bůh chtěl před námi své záměry utajit, aby zbystřil naši starostlivost. Nechce nás učití osobně, aby nám dal příležitost cvičit víru. Ano, abychom rozmnožovali své zásluhy, chtěl, abychom prokazovali poslušnost, člověku, ne přímo jemu.

Duch svatý mluví často v našem srdci, než všichni nechápou této řeči (Mt. 19, 11). Žádá jemný sluch, zjevuje svá přání v šepotu jemného vánku (3. Král. 19, 12). Jeho příjemný hlas přehluší snadno bouře vášní; proto potřebujeme vykladače.

S upřímnými přátelsky obcuje (Přísl. 3, 32). Ti, kteří si pyšně vykračují v údivu nad sebou, ať nečekají, že je osloví. Maličkým zjevuje to, co ukrývá před pyšnými.

3. května

Je lépe žít v nejistotě o věčnou blaženost a zatím sloužit Bohu a spáse bližních, nežli býti si jist nebeskou slávou a hned zemřít.
- S. Ign. ap. Biderm.

Dosud neznala ascese nic lepšího nad požívání Boha. Nyní se naučila něčemu lepšímu, než je požívání Boha, totiž sloužit Bohu a bližnímu. Pro nás je sice sladší milovati Boha a požívat ho, ale Bohu je milejší, když pro něho pracujeme.

Kdo tak miluje nebezpečí, je dalek všeho nebezpečí. Kdo se vydává v nebezpečí nikoli lehkovážně, nýbrž k vůli Bohu, tomu se dostává od Boha větší pomoci a dvojí milosti, pod jejížto ochranou nemá se čeho bát.

O tom lze říci, že Boha nade vše upřímně miluje, kdo se nespokojí jen sám ho milovat, nýbrž si přeje, aby byl milován od mnohých. Jako více ohňů dohromady spojených hoří prudčeji a svítí dále nežli jeden oheň, tak také větší počet milujících

zvětší lásku a zásluhu zmnohonásobní.

Každé dobro se rádo sdílí s druhými, zvláště dobro věčné. Tohoto věčného dobra učiniti sebe i jiné účastnými, je tolik, jako svou radost v nebi zmnohonásobit. Jak veliká sklizeň útěchy čeká na věčnosti ty, kteří svým přičiněním dopomohli velkému počtu duší do nebe.

4. května

Že si někdo vede v lidských věcech méně pečlivě, lze ještě jakž takž odpustit, ale za nic na světě nelze trpět nedbalou službu Bohu nesmrtelnému. - S. Ign. ap. Maff.

Dobro, nekoná-li se dobře, ztrácí i název i cenu dobra. Není ctitelem velebnosti božské, kdo úkony Boží a vše, co pro Boha podniká, koná leda byle, nýbrž spíše jeho tupitelem. Jak uctivou službu vyžadují od svých služebníků mocní tohoto světa!

Největším nepřítelem a kazitelem všech věcí, i nejlepších, je dlouhé jich užívání. Co často děláme, to stává se zvykem, zvyk pak mívá v zápětí nedbalost. Je lépe, posvátného úkonu úplně zanechat, nežli jej konati nepobožně.

Kolik toho pozbýváme svou nedbalostí! Co zisku nám tu ujde její vinou, ba, co škody nám tím vzejde! Člověk změkčilý a nepořádný je bratr člověka marnotratného.

Zaséváme mnoho a klidíme málo, poněvadž konáme sice mnoho, ale vše nedbale a ospale. Bohu je milejší malý úkon vykonaný dobře, než mnoho úkonů nedbalých. Bůh se nedívá na to, co konáme, nýbrž jak to konáme.

5. května

Bůh, prozíravý peněžník, cení lásku spíše podle skutků, nežli podle krásných slov.

S. Ign. in contempl. de amore Dei.

Láska bez skutků je strom obsypaný listím, ale bez ovoce. Spíše se pyšní, nežli přináší užitek. Lásku hlásají skutky, nikoli slova. Skutky mají svou řeč, která, i když je němá, je výmluvná.

Příroda dala nám jeden jazyk a dvě ruce. Chce totiž, abychom více jednali, nežli mluvili. Mluva beze skutků je mrtvá. Celý svět bez lásky je bez ceny. Láska má sídlo v srdci, nikoli v ústech.

Často vypadá láska pravá a nepravá stejně. Mívá tutéž barvu, užívá týchž slov, takže stěží lze líčenou lásku rozeznati od pravé. Tak ovšem může člověka klamat, nikoli však Boha. On, který prohlédá vše, zná i nitro.

Jádrem všech darů je srdce. Nebi se líbí jen to, co dává srdce, nikoli to, co dávají ruce. Malý dar chudého, ale

vroucněji milujícího, má u Boha větší cenu, než dar veliký méně milujícího.

6. května

Tři jsou neklamné známky řeholního domu dobře spořádaného: zachovávali se v něm přesně klauzura, čistota a mlčení.

S. Ign. ap. Lanc.

Je zřejmo, že tam, kde mají všichni lidé do domu volný vstup, vzniká hluk, nanese se mnoho kalu a ruší se klid posvátného ticha. Město bez stráží stává se hříčkou nepřátel.

Čistota, ctnost andělská, nenávidí nečistotu, a to nejen v duši, nýbrž i ve všem, čeho se dotýkáme a co vidíme. Zevní čistota je výrazem čistoty vnitřní a zároveň známkou počestně vychovaného ducha.

Pravidlo mlčení je takřka soujem všech pravidel. Kde se přísněji zachovávala, tam je opravdovější ctnost a působivější příklad. Kde se méně mluví, tam je větší moudrost jak ve věcech světských, tak i duchovních.

7. května

Proti chybě, jejíž tlak obzvlášť pociťuješ, chop se zbraně a nedej se dříve na ústup, dokud jsi ji s pomocí Boží nepřekonal.

S. Ign. ap. Maff.

Strhávat listí škodlivého stromu nebo uřezávat mu větev po větvi je práce stejně zdlouhavá jako zbytečná. Strom, i když je ořezán, zase se zazeelená, není-li z kořene vytržen. Musíme přiložit sekeru ke kořeni, odkud všechno zlo pučí.

Neúprosný boj musí býti veden mezi tebou a onou neřestí, která bude tvé patě tak dlouho strojit úklady, pokud budeš živ. Tento nepřítel neumře, leda až ty zemřeš. Jako on je stále ve zbrani, tak buď ty stále na stráži.

Chtíti potírat mnoho neřestí najednou je totéž, jako povolovati všem. Ani Herkules¹ nebojoval proti dvěma zároveň. Vyber si jednu a pusť se s ní

Herkules, báječný hrdina starověký, proslavený silou a vytrvalostí.

v souboj, jinak nad žádnou nezvítězíš.

Utneme-li tělu hlavu, všechny údy sklesnou, vezmeme-li vojsku vůdce, rozprchne se. Tak je tomu i při nemoci. Odstraníme-li její příčinu, zmizí snadno i její příznaky. Bude-li hlavní vášeň zeslabena, zmizí i nesčetná její provinění.

8. května

Tajný nešlechetník, který žije mezi těmi, kteří mají zálibu v poctivosti, dlouho mezi nimi nevydrží. - S. Ign. ap. Bart.

Běda obíleným hrobům, které na venek klamou svou bělí, uvnitř však[✓] jsou plné hniloby! Pokrytce nemá nikdo rád, ne člověk, protože rozleptává lidskou společnost, ne Bůh, poněvadž Bůh je pravda.

Zřejmá špatnost byla odjakživa méně škodlivá. Vyšlehne-li oheň navenek, nastane odevšad sběh, snáší se hasičské nářadí k hašení, pokud však

v skrytu doutná, může bez překážky škodit.

Kdo chce všecky klamati, toho stihne spravedlivý soud Boží, že je sám nejvíce oklamán. Nikdo rozumný neoplácí důvěru tomu, u koho ji sám nenalézá. Lest bývá zase lstí napálena a pokrytci bývá maska stržena, když se toho nejméně nadá.

Boha nelze ošáliti; on prohlédá nitro. Před ním neochrání tma ani tajné skryše, jeho vševidoucí oko všude proniká. Měj se před ním na pozoru a odlož škrabošku, sic tě Bůh ztrestá, ty obílená stěno. Buď tím, čím se ukazuješ, nebo se ukaž, čím jsi.

9. května

Kdo se dává strhnout nemírným hněvem, nečiní dobře, když se vyhýbá styku s jinými; neboť takové nectnosti nedají se překonati útekem, nýbrž přímým bojem proti nim. - S. Ign. in exerc.

Pokud rozum nevymezí hněvu pevné hranice, zlo se jen vleče dále, ať od tebe neuteče. Musíš je dostat pod jeho rozum, sic tě ujařmí. Pokud doutná jediná jiskérka hněvu, musíš se stále báti nebezpečí požáru.

Stačí troška střelného prachu a z jiskry je požár. Tak sebemenší příležitost rozdmýchá tvůj hněv. Když se vyhneš jedné příležitosti, je tu zas jiná. Kdyby ses chtěl vyhnout všem příležitostem, musel bys vyjít ze světa.

Zlo nevězí v té nebo oné příležitosti, ani v tom či onom společníku, jehož se straníš, nýbrž zlo se ukrývá v tobě. Tuto nestvůru přechováváš ve vlastních nadrech. Kamkoli se obrátíš, všude půjde s tebou. Proto neměň ani

místo pobytu ani společníka. nýbrž sebe a své mravy.

Pokud tato saň bude žít v tvém nitru, nebudeš jist před jejím uštknutím. Proto zlom její sílu, opatř jí tlamu náhubkem a potom se budeš moci s každým bezpečně stýkati.

10. května

Varuj se důvěrnosti se ženami, a to i se ženami zbožnými, neboť z takového styku se vyvalí buď kouř, který tě pošpiní, nebo oheň, který tě popálí. - S. Ign. ap. Bart.

Kdo se nechce rozpálit, ať nechodí k ohni. Oheň stále sálá teplo i na toho, jenž si ho nepřeje. Proč toužíš zaměstnávat se a pobývat tam, kde musíš buď zahynout nebo zvítězit?

Se ženami stýkej se jako s nepřáteli. Nepřátelé mají namířeno na tvou hlavu, ženy na tvé srdce. Nepřátelé bojují s otevřeným hledím, ženy zákeřně. Žen boj se více než nepřátel, poněvadž je tu záhuba až příliš jistá.

Zvážíš-li navzájem užitek, který z toho styku může vzejít, a škodu, která z něho hrozí, uvidíš, že škoda daleko převažuje užitek. Tato morová rána porazila již cedry na Libanonu, u nichž obava pádu byla tak malá, jako u velkého poustevníka Antonína.

Jaké lvy porazila jediná rozcitlivělost! Náklonnost zprvu duchovní snadno se zvrhá v náklonnost smyslnou. Nic tak rychle nezahnívá jako maso a krev. Kdo v této věci spoléhá příliš na sebe, stojí na kluzké půdě.

11. května

V službě bližním následujme anděly. Ti pečují o spásu lidí s takovou horlivostí, že nic neopomíjejí a přesto nic neztrácejí ze svého blaženého a věčného klidu, buď si výsledek jakýkoli. - S. Ign. ap. Ribad.

Když se zdá, že naše úsilí tentokrát vyznělo naprázdno, doufejme, že časem přinese užitek. Nesmíme nad

ničí spásou zoufati, byť to byl sebehorší člověk. Pokud žije a dýchá, je stále poutníkem a ne u cíle. Co nezmoohl jeden nebo druhý pokus, to dokáže snad pokus třetí. Bůh nám uložil péči o bližního, nikoli skutečnou jeho záchranu. Naším úkolem je zasévat, vzrůst dává Bůh (1. Kor. 3, 6-7).

Dopadne-li výsledek hůře, než jsme si přáli, nesmíme klesat na mysli. Odměna nás nemine, poněvadž ji Bůh uchystal naší dobré vůli, ne výkonu, našemu úsilí, nikoli úspěchu.

Když ovoce, dlouhou prací připravované a v potu tváři pernou námahou velmi slibně šlechtěné, je náhlou bouří v okamžiku zničeno, neztrácej hlavy. Koř se úradkům Božím, jež ti jsou neznámy, ale jistě lepší nežli tvoje.

Jestliže tvá námaha sklídí jen stý díl zaslouženého ovoce, obdržíš částečnou odměnu již zde. Tato malá odměna, t. j. útěcha z práce, umenší ti sice námahu, ale také zásluhu.

12. května

Raději ať se sluhové Boží vyznamenávají ctností než početností, a od jiných ať se liší více zdatností než jménem a vzděláním. - S. Ign. in hist. Soc.

Velkým vojskům hrozí velké porážky. Síla nezáleží v množství, nýbrž v statečnosti, statečnost pak záleží nikoli v počtu, nýbrž v hrdinném duchu. Jako jedinké slunce jasněji září než tisíc hvězd, tak jeden hrdina vyvine větší sílu než tisíc bázlivců.

Věci tím, že je jich mnoho, zevšední a to, s čím se všude a vždy setkáváme, plodí snadno přesycenost, ba i odpor. Vzácnost nějaké věci určuje její cenu.

Množství, jsouc samo sebou těžkopádné, snadno propadá zmatku. Snadno jeden druhému překáží, a ten, jenž měl pomáhati, zavazí.

Nebývá vždy lepší to, o čem pracují mnozí. Co mnozí společně obstarávají, obyčejně také společně zanedbávají. Mnoho lékařů, nemocného smrt. Rozcházejí se v úsudku, často opačně radí,

nemocného spíše rozruší, než léčí. Přičiň se, abys vydal za tisíc.

13. května

Jen s chutí vpřed s přesvědčením, že kříž, ať doléhne na nás jakýkoli, neponeseme bez Krista a že jeho pomoc, mocnější nade všechny pikle nepřátel, bude vždy při nás.

S. Ign. ap. Bart.

Jen člověk nezkušený a neumějící trpěti pociťuje utrpení. Kdo se naučil trpět, je nezranitelný, ba ani ran necítí. Raduje se z toho, co jiného rozrušuje, plesá pod břemenem, pod nímž jiný sténá. Tak veliký je rozdíl mezi tím, kdo trpí rád a kdo trpí nerad.

Duch musí být připravován na utrpení. Častěji za den naskýtá se příležitost k utrpení a snášení. Co předvídáme, raní méně, co si přejeme, neraní vůbec. Je v naší moci trpěti jen málo nebo vůbec netrpět.

I kříž má své slasti. Umíme-li jich užít, žádné protivenství nás neučiní nešťastnými. Od té chvíle, co Kristus nesl radostně svůj kříž, odňal mu všecku hořkost.

Ani Syn Boží nebyl bez kříže. Proto žádný kříž nebude bez Krista, přijmeš-li jej jen jako dar z jeho rukou a poneseš-li jej po jeho příkladu. Každý je si strůjcem buď kříže nebo štěstí.

14. května

Aby ti tvůj šat slušel, budiž počestný, kroji místa, v němž žiješ, přiměřený a shodný s tvým stavem. - S. Ign. in vita.

Kdo si šatem hledí dodat vážnosti, ukazuje s dostatek, že jiné ceny nemá. Ty buď k ozdobě šatu, nikoli šat k ozdobě tvé. Málo na tom záleží, je-li skořápka, obsahující perlu, hladká nebo drsná. Skořápka neubere perle na ceně.

Jaký to ubožák, kdo si kupuje čest z rukou krejčího nebo dovedného zlatníka! Co je vlastně drahocenný šat, po němž tak prahneš? Co hedvábí a nach? Nic než výmětek červů. Vpravdě vzácný to důvod k vychloubání!

Šat je nepomíjející znamení hanby. Adamovi byl dán za trest pro hřích. Z něho, zároveň s dědičným hříchem, přešla potřeba šatu na jeho děti, takže šat je spíše památkou hanby než slávy.

Je nám dán, aby nás zakrýval, chránil tělo před zimou a ostatními nepohodami počasí, nikoli však k tomu, aby nás krášlil a sloužil naší pýše. Proč ho tedy převráceně zneužíváš k marnivosti?

15. května

Dráždí-li zloduch neobyčejně prudkým zachvatem zlých vášní duši k hříchu, třeba mu čeliti rovněž zvláštními a kromobyčejnými prostředky dobrovolné kázně. - S. Ign. ap. Bart.

Jako se hřebík vyrazí hřebíkem, tak se neobyčejné nemoci vyhánějí neobyčejnými léky. Kde hrozí jistější nebezpečí, tam dlužno přiložit silnější prostředky. Tlaku se čelí protitlakem.

Pokusením nesmíme se poddat, ať je jich mnoho, ať si jsou prudká. Nebe je vždy mocnější než peklo, milost vždy silnější než ďábel. Bůh nedopustí, abys byl pokoušen nad své síly.

Horší nežli válka je strach před válkou. Nic není nebezpečnějšího, nežli strachovat se nepřítele. Bojíš-li se, jsi již z polovice poražen. Právě naše srdnatost odzbrojuje nepřítele. Vzchopíme-li se, klesají na mysli.

Útočí-li na tebe mnoho nepřátel a často, buď přesvědčen, že se ti nabízí příležitost k vítězství. Bůh ti chce dát

vítěznou korunu, to by však nemohl, kdybys nepocítil blízkost nepřátel.

16. května

Představení se mají chrániti, aby si tvrdostí neodcizili poddaných. Již pouhé podezření přísnosti škodí. - S. Ign. ap. Bart.

Ti, kteří bývají tvrdostí roztrpčení, mírností se dávají získat. Diamant trvale vzdoruje úderům kladiva, ponoří-li se však do teplé krve, pozbývá tvrdosti a nechává se podle libosti dělit na kousky.

Ušlechtilejší povaha zrovna tak nestrpí drsného nakládání, jako se lev nedá spoutati řetězy. Zpřetrhá je, ač se jinak nechá vésti na jemné nitce.

Jednáme s lidmi, nikoli se šelmami. Chtějí-li šelmy, aby se s nimi lidsky zacházelo, oč více by lidé byli sníženi až k zvířatům, kdyby se s nimi nejednalo podle jejich lidské přirozenosti.

Strach nezůstane dlouho pánem povah a nedovede je ani dlouho ani

šťastně ovládat. Oheň násilím stlačený natropí mnoho škody, zato, dáš-li mu mírnou volnost, obrátí se v neškodný dým. Kdo je obáván, ať se bojí o sebe a o své panství.

17. května

Kdo se chce věnovati řeholnímu stavu, ať ví, že v něm nevytrvá a nenalezne pokoje, nepřeskočí-li práh oběma nohama zároveň, totiž vůlí a rozumem. - E. Ign. ap. Bart.

Řeholník nesmí mít vlastní hlavy. Kristus, původce řeholníků, chtěl, aby hned v čele knihy bylo o něm napsáno: »Přišel, aby plnil vůli otcovu« (Ž. 39, 8; Žid. 10, 5). Základem a obsahem řeholního života je, umět podrobit hlavu.

Tato ochota poslouchat nemůže být těžká, leda povaze nepoddajné. Je v moci každého, aby si jho zpříjemnil a břímě ulehčil. Bude-li chtíti to, co představený, vše se mu stane lehkým.

Není jha nesnesitelnějšího nad jho doléhající na neposlušného. Co chce, nemůže; co nechce, musí. Ustavičné to mučednictví a bez zásluhy. Trpí dvojnásob, jednak od sebe, jednak od představeného.

Kdo je měkký jako vosk a dá sebou lehko nakládat, je vždy veselý. Nechá si vtisknout jakoukoli podobu. Stačí mu pokyn prstem, nečeká, až ho někdo trkne.

18. května

Na ošetřování nemocného vynaložme poslední haléř. My, kterým se zdravotně dobře vede, snadno vydržíme o suchém chlebě, nemáme-li nic jiného. - S. Ign. ap. Bart.

Štědrost, která vždy zasluhuje zvláštní chvály, stoupá ve skutečnosti ještě víc v ceně, týká-li se nemocných. V tomto případě činí si Boha dlužníkem, a ten, kdo se ukázal k nemocným štedrým, nemusí se báti

tísňě chudoby.

Velká část nemocí mizí, jestliže nemocný zakouší laskavé štědrosti. I bolest se značně zmírní, když nemocný pozoruje, že se s ním soustrasné srdce o ni dělí.

Dvojnásob trpké je, jestliže se k nemoci tělesné přidruží bolest duševní, zaviněná hanebným skrblictvím. Tak se přidává ztrápenému nové trápení.

Dopustí-li se nemocný - a bývá to u něho snadno - nějaké chyby, dlužno to přičísti na vrub nemoci, nikoli nemocného. Churavost tělesná přechází snadno na ducha a stav fysický má až příliš často vliv na stav mravní.

19. května

Tak velikou mějme důvěru v Boha, že bychom si troufali přeplout moře na holém prkně, kdyby nebylo lodi. S. Ign. ap. Bart.

Tak veliká je moc Boží, tak veliká jeho štědrost, že ji nelze lidskou na-

dějí, byť sebe větší, vyčerpati, jako nelze moře vyčerpati skořápkou.

Příliš málo dostáváme, protože příliš málo doufáme. Mnoho bychom obdrželi, ba velmi mnoho, kdybychom se naučili zrovna tolik doufat. Ne Bůh, nýbrž naše malá naděje činí nás chudými.

Nesmíme sice Boha pokoušet ani očekávat zázraků, kde toho není naléhavá potřeba. Kde však jsou nám tajemství vůle Boží zjevná, musíme rázně konat vše, co je v naší moci. Ostatní přenechme Bohu s důvěrou tak pevnou, jako bychom již všechny prostředky viděli před sebou.

Kde běží o naléhavou věc Boží, nikdy nám nebude chybět jeho pomoc. Kdyby přece chyběla, dostaví se zázraky. A byl by to zázrak větší než všechny ostatní a až dotud neslýchaný, kdyby naše pevná naděje zůstala bez pomoci Boží.

20. května

Jestliže ti představený něco poručí, neza-
kazuje ti, aby sis při výkonu nevedl s ná-
ležitou opatrností. - S. Ign. in viťa.

Ctnost není tak nerozumná, aby vy-
lučovala užívání rozumu v oněch vě-
cech, které poslušnost dopodrobna ne-
určila. Právě z toho lze usuzovati, že
jich provádění ponechala snaživosti a
obezřetnosti toho, který je koná.

Poslušnost vyžaduje, abys plnil roz-
kazy ochotně, abys je plnil slepě, ne-
pátraje po příčinách rozkazu. Ale po-
slušnost nepřikazuje, abys v okolno-
stech, jež ona ani nepřikázala ani ne-
předvídala, sám sobě škodil nebo byl
bližnímu na obtíž. Činíš-li to přece,
je to tvůj nerozum.

Nerozvážnost je veliké zlo a všude
se vetře jako kobylky. Nápravy v té
příčině nelze vůbec doufat nebo jen
zřídka, t. j. třeba ji vykoupit mnohý-
mi omyly.

Obezřetnosti je všude potřebí,
zvláště však na poli ctnosti. Čím

důležitější je věc, o niž usilujeme, tím větší škoda může vzejíti. Čím je tělo bez oka, tím je jakékoli dílo bez rozvážnosti.

21. května

Byl by to zázrak nad zázraky, kdyby Bůh nepomáhal těm, kteří z lásky k němu opustili vše, co měli. - S. Ign. ap. Bart.

Kdo si zvolil být chudobným ze svobodné vůle, nikoli z potupné nutnosti, nebude nikdy strádat. Ruka Boží je jako úrodné pole. Cokoli do ní vložíš, vydá užitek stonásobný.

Dobrovolná chudoba dává více než může dát mrhavá štěstěna, ba více nežli si může žádat naše lakomost. Dává totiž smýšlení nic si nežádati. Při takovém smýšlení máš více, nežli vůbec lze míti.

Něco jiného je být blažen, něco jiného být bohat. Šťastný je ten, kdo po ničem netouží. Kdo má mnoho, je bohat a dítkem štěstěny. Ale štěstí je

víc než pouhé dary štěstěny. Bůh je šťasten, není však chráněncem štěstěny. Jeho štěstí nepochází odtud, že vše má, nýbrž odtud, že si ničeho nežadá. Hle, jak chudoba je něco božského.

Chudoba převyšuje obojí, i to, co by měla dát příroda, i to, co by mohla uštědřit štěstěna. Je bohatší nad přírodu i nad štěstěnu: oběma totiž chybí více nežli chudobě.

22. května

Bohatý má se snažit tak vysoko povznést, aby byl jen držitelem svých statků, nikoli však jejich zajatcem. - S. Ign. ap. Nolarc.

Ó, jak planými tužbami jsou zmítáni smrtelníci! Nedovedou se domoci panství nad svými statky, nýbrž dávají se jimi ovládat. Ony vládnou tak zv. pánům a ti, kteří by měli panovat, jim otročí.

Kdo miluje, otročí. Čím více lidé milují bohatství, tím tíživější je jejich

otroctví. Ti, kteří se měli stát pány, stávají se otroky. Je-li svoboda ztracena, nesejde mnoho na tom, jsi-li spoután okovy železnými či zlatými.

Otročeníездеjším statkům je tuze zlé. Zatím co hromadíme statky štěstěny, býváme vydáni rozmarům její přízně. Hledáme časné statky, to jest připravujeme si stupínky, abychom se po nich vrhli do duchovní záhuby. Nedej Bůh, aby byla záhuba věčná.

Nebudiž nám tedy tvrdé, opustit statky pro Boha. Jinak bylo by se nám obávat záhuby jak od bohatství, tak od hříchů, k nimž ono vede.

23. května

Horlivým milovníkům modlitby je stejně nebezpečná útěcha jako vyprahlost. Útěchou duch snadno zpyšní, vyprahlostí dává se snadno svést k omrzelosti. - S. Ign. ap. Bart.

Ničeho není nám tolik potřebí jako modlitby. Modlitba je duše lepšího ži-

vota. Ale v ničem neoklamává ďábel zbožné duše častěji, nežli právě v modlitbě. Tak nejlepší duchovní cvičení chovají v sobě největší nebezpečí.

Nikdy si nežádej toho, co je příliš vznešené, co je mimořádné. Bývá v tom více nebezpečí, než užitku. Co se odchyluje od obyčejného způsobu, zavání pýchou. Střední cesta je nejjistější!

Kolik nepřátel má modlitba! Roztržitost ji zkracuje, vyprahlost vysušuje, starosti ji oddalují, ďábel ji hledí překazit - a co zvláště je podivné, útěcha sama ji kazí a duchovní slast ubírá jí síly.

Modlitba je tehdy Bohu milá a přinese ti užitek, je-li pokorná, neodchyluje-li se od obvyklého způsobu a řídíš-li se při ní spíše cizím návodem nežli vlastní chutí. To, co chutná, nebývá vždy prospěšné.

24. května

Pány těla nejsme my, nýbrž Bůh. Proto tělesné kající skutky nesmějí se všem ukládat rovnou měrou. S. Ign. ap. Bart.

Jako nejsme pány vlastního těla, tak nesmíme být ani jeho otroky, ani hovět jeho chtíčům, ani zkracovati tělo v jeho potřebách.

Hleďme se přesvědčit, že je nám svěřena péče o ušlechtilého soumara. Musíme jej ošetřovat, ne však přespříliš, aby nezbujněl a nevyhazoval, ani příliš málo, aby slabostí pod břemenem nepadl. Dejme mu pocítit ostruhy, aby nezlenivěl, než přitom zdržujeme ho uzdou od prudkého trysku, aby zachoval klid.

Snáze je bičíky mrskat tělo, nežli zvládnout vzdornou vůli. Není tak těžké, opásat se drsným šatem, jako nechat se opásat jiným a dáti se jím vésti tam, kam nechceme. Je mnoho jiných duchovních úkonů, jež jsou lepší nežli trýzeň těla.

Každá ctnost, a tato obzvlášť, musí zachovat střední cestu, aby ani nepomíjela potřebné trýzně tělesné ani jí na škodu těla nepřepínala. Snad více lidí chybuje tím, že v té příčině činí spíše málo nežli mnoho.

25. května

Đábel mívá ve zvyku, že své nekalé umění zkoušívá na duši spíše zvenčí nežli uvnitř. Zato Bůh působí na duši a zdokonaluje ji spíše vnitřně nežli zvenčí. S. Ign. ap. Bart.

Opravdová ctnost prahne býti známa Bohu, nikoli lidem. Proto vyhledává spíše skrytost nežli veřejnost. Žádá si býti viděna od Boha, který vidí v skrytu, ne od lidí, jsouc spokojena svědectvím dobrého svědomí.

Kdo se chce dát oklamat, ať soudí jen podle zevnějšíku. Ach, jak často klameme jiné, i sami se dáváme klamati! Tím, že se přetvařujeme, kla-

mene jiné, tím pak, že se spokojujeme zevnějším nátěrem zbožnosti, klameme sami sebe.

Libujeme si jen v skořápce, nedbáme o jádro. Ó, jak převrácené jsou starosti lidské! Všecky se soustřeďují na pěstění zevnějšku, málokterá se obrací k nitru. Není většího blázna nad toho, který zanedbává sám sebe a stará se jen o dobré mínění u jiných.

Veškerá cena člověka spočívá v jeho duši, všecka krása duše v její ctnosti. Kdo nepěstí ctnost, je ohyzdný, byť krásou tělesnou předčil pověstného Adonisa.¹ Co je v skrytu, je vzácnější, nežli co bije do očí.

¹ Adonis, sličný syn kyperského krále Cinyse, miláček bohyně Venuše.

26. května

Đábel chtěje člověka napadnout, nejprve obhlíží, kde je jeho nejslabší a nejzane-
dhanější stránka. Tam pak namíří své
střely, tam žene útokem. - S. Ign. ap. Bart.

Nejdůležitější pomůckou k dobrému
životu je poznání sama sebe. Často se
honíme za nepřítelem, který málo
škodí, kdežto náš hlavní nepřítel, kte-
rý je hezky v úkrytu nepoznán, ne-
rušeně zuří proti nám na naši zkázu.

Kdo nepoznává nepřítele, kterého
má uhodit, bojuje jako slepý. Seká
nazdařbůh kolem sebe naplano, sám
jsa při tom v jistém nebezpečí.

Đábel by byl proti nám bezmocný,
kdyby se nespolečoval s našimi chy-
bami, s ním příbuznými. Touto po-
mocnou četou nás zdolává. Proti nim
obratme veškeré úsilí, proti nim na-
miřme zbraň. Podrobíme-li si své
chyby, netřeba se nám báti pekla.

Kdybychom prospěchu své duše tak
ostrážitě dbali, jak nepřítel číhá na
naši zkázu, jak rychle a snadno by-

chom se stali svatými! První krok k tomu je, poznat svou hlavní nárůživost a ji potírat.

27. května

Co je za námi, na to, prosím, pro lásku Ježíše Krista zapomeňme a uhánějme chutě s neúnavnou horlivostí na cestě duchovního pokroku, jako bychom se teprve nyní vydali na tak dalekou cestu. S. Ign. in ep. ad Hisp.

Jako vystydne krb, nehoří-li na něm denně oheň, tak snadno ochladne horlivost v ctnosti a člověk zase upadá do svých dřívějších chyb, nepracuje-li denně horlivě o jejich zkrocení. Slunce začíná denně svůj běh. Podobně musíme i my každého dne nastoupit znovu cestu ctnosti.

Proč odpíráme duši, co s tak horlivou péčí dopřáváme tělu? Slabost těla zažehnáváme denně novou potravou. Také duši má se dostat denně přiměřené potravy. Nedoléváš-li ole-

je do svítilny, světlo a plamen zhasnou.

Sebe větší poklad ctností, dlouhou horlivostí nahromaděný, rozpráší jedinký den, jestliže se horlivost denně neobnovuje. Co by ti prospělo, že jsi tolikráte již zvítězil, jestliže jednou podlehneš?

Neskončí dobře ten, kdo znova denně nezačíná. Každodenně lze jednati špatně. Proto jest třeba denně obnovovat v srdci dobrá předsevzetí horlivé vůle a denně si říkat: »Dnes chci začít!«

28. května

Je jisté, že lenoši, kteří se nepřemáhají, nikdy nedospějí ani k pokoji duše ani k dokonalé ctnosti, kdežto duše horlivé obojího v krátké době snadno dosáhnou. S. Ign. in ep. ad Hisp.

Všecky boje a obtíže, jež trpíme, jsou v nás. Marně hledáme příčiny rozbroje a prameny vnitřní nespoko-

jenosti jinde a marně si na ně naříkáme; jejich zdroj je v nás.

Každý je strůjcem svého štěstí, po-
něvadž je strůjcem svého pokoje.
Zevní nepokoje neporuší nikdy vnitř-
ního pokoje, nedopřeješ-li jim sám
vstupu do duše. Neproniknou nikdy
až do duše, neřku-li aby mohly zranit
tvé srdce.

Podivná to věc: slovo, které tebe
raní velmi citelně, druhého se ani ne-
tkne. Tataž nehoda, která tebe porazí,
druhým ani nehne. Z toho vidíš, že
každá věc působí na člověka jen v té
míře, v jaké se jí poddává. Proč tedy
býváš sklíčen?

Vše, co podvrací klid tvé duše, při-
hází se tvou vinou, nikoli vinou ji-
ných. Pokoj i nepokoj máš ty ve
svých rukou.

29. května

Bojuje-li ve válce vojín mužněji, aby dosáhl nicotné slávy a kořisti nežli vy, abyste po velkomyslně dobytém vítězství nad sebou samými dosáhli věčné slávy v nebeském království, nejste bojovníci Kristovi ani duchem ani podle jména. - S. Ign. in epist. ad Hisp.

Není potupnější nestvůry nad toho, kdo má jméno vojína, přitom však srdce zženštilé. Ozbrojený zajíc utrží si místo slávy smích, bázlivec patří spíše k přeslici, nežli na bojiště.

Čím udatnější je vojevůdce, tím méně strpí pod svým praporem vojína zbabělce. V čích službách jsi ty? Nuže, neosvojíš-li si velkomyslnosti, změň jedno z dvojího, buď jméno nebo mravy.

Je-li život člověka na zemi bojování (Job 7, 1), proč se líně povaluješ, proč hned bledneš při nahodilé obtíži nebo v nebezpečí hrozící rány? To není bojovat, nýbrž v zahálce a lenosti za živa hnít.

Hanba je, chtít brát žold a nechtít stát na stráži. A ještě větší hanba, očekávat věčnou odměnu a nechtít pro ni v tomto krátkém čase hnouti ani prstem.

30. května

V nebi očekává nejvzácnější koruna ty, kteří své skutky konají s horlivostí, pokud možná, největší. Nestačí totiž jen konat skutky samy sebou dobré, nýbrž třeba je také konat dobře. - S. Ign. ap. Nolarc.

Něco jiného je konat dobré, něco jiného stát se dobrým. Tím, žes vykonal dobro, nestal ses již sám dobrým, leč žes je vykonal dobře. Konati dobré skutky a nekonat je dobře je tolik, jako psát písmena a přitom je hned smazávat.

Dílo je nejlepším doporučením umělce. Jeden tah štětce Apelova¹ má větší cenu, než tisíc obrazů druhého

¹ Apeles, znamenitý řecký malíř, vrstevník Alexandra Velikého.

malíře, který se spokojuje nanášením barev na plátno, ale nedbá, jak maluje. Obraz, který ty maluješ, je pro věčnost.

Ve škole ctnostného života se jednotlivé skutky hodnotí podle toho, jaké jsou, nikoli kolik je jich. To, co každé věci dodává svérázu, je její tvar (forma), nikoli hmota. Co tě doporučuje, není tvůj úřad, který zastáváš, nýbrž způsob, jak jej zastáváš.

Dobře jednati jest jednati přesně podle zákona, dělat každou věc v pravý čas a náležitým způsobem a od obého se ani o vlásek neuchýlit. Kdo tak jedná, dělá mnoho, byť toho na počet nebylo mnoho.

31. května

Nade všecko si přeji, aby se jedenkaždý z vás vedle horlivosti pro čest a slávu Boží a spásu bližního vyznamenával zvláště čistou a upřímnou láskou k Pánu Ježíši.

S. Ign. in ep. de perf.

Vše, co miluješ, je menší než ty. Proto snižuješ se pod svou důstojnost, kdykoli miluješ něco vedle Boha. Vše ostatní je prach země nebo se z prachu zrodilo, nad nímž tě příroda učinila vládcem. Tvá zlá žádostivost tě pod vše to snižuje.

Kdyby sis mohl koupit za lásku všecko zlato, jež dosavad příroda nebo umění¹ zplodilo, bylo by přece příliš draze zapláceno. Cena lásky je větší nežli cena všech pokladů země.

Věnuješ-li svou lásku věcem pozemským, sám sebe hubíš, dáváš totiž něco, s čím se již neshledáš, dáváš to těm, kteří to nikdy nevrátí. Kdo se jednou do věcí pozemských zamilo-

¹ Středověcí alchymisté utěšovali se nadějí, že se jim podaří vyrobit zlato.

val a tím se zapletl do jejich tenat, je největší ubožák. Kdo je ubožejší nežli ten, kdo ani sobě nepatří?

Věci pozemské, které miluješ, jsou bez srdce, tudíž neopětují tvé lásky. Upni svou lásku k tomu, od něhož můžeš očekávat vzájemnou lásku, a to zároveň čistou a věčnou. Takové lásky nenalezneš nikde leč v Bohu.

1. června

Usilujte s neoblomnou zmužilostí dojít cíle, k němuž jste povoláni, když vám Bůh k tomu dává tolik milostí a prostředků.

S. Ign. ap. Bart.

Milost povolání mívá v zápětí nesčetné jiné milosti. Na ni navázal Bůh celou řadu jiných. Jako v řetězu zasahuje jeden kroužek do druhého, tak se v povolání řadí jedna milost ke druhé. S rostoucími milostmi roste ovšem také odpovědnost za ně.

Velký dlužník má mnoho dluhů. Dej pozor, abys dluhy nebyl umačkán, a

aby tě sama štědrost Boží neučinila nešťastným. Čím více jsi obdržel, tím tužeji jsou přitažena tvá pouta. Vězíš v dluzích. Viz, jak je zaplatíš.

Vznešený je cíl, který ti Bůh vytkl a nemění se i prostředky k jeho dosažení. Tyto prostředky musíš vždy tak řídit k cíli, aby sis byl vědom, že velkých věcí nelze dosáhnouti bez velké námahy.

Přitom se neboj ani nebezpečí ani obtíží. Milost povolání zmenší obojí a dodá ti sil, aby tě povolání ochránilo od úrazu tam, kde jiný ztroskotal.

2. června

Jak málo jest těch, kteří využijí drahocenné krve Ježíše Krista k své spáse! - S. Ign. ap. Bart.

Padne osel a hned je tu někdo, aby mu pomohl na nohy. Padne-li však duše, kdo jí podá pomocnou ruku? Tak se zhrdává drahocennou krví Kristovou, tak pokladem nekonečné ceny!

S jakou pečlivostí se hledá ztracený peníz! Jak málo je však těch, kdož se rmoutí nad ztrátou milosti! A přece i nejmenší stupeň milosti nekonečně převyšuje poklady celého světa!

Krev Kristova byla vylita jako výkupné celého světa, a přece - ach, jak pravdivá a k pláči je ta myšlenka - jest málo těch, kterým slouží k spáse. Mnoho je povolanych, málo vyvolených (Mt. 20, 16; 22, 14).

Krev Kristova volá hlasitěji k nebi o pomstu, než krev spravedlivého Abela. Tak ona drahocená krev, vylitá na spásu, slouží k záhubě a její výkupná cena stává se důvodem zavržení.

3. června

Nesmíte se pořád jen vespolek milovati a ctíti, nýbrž musíte tuto lásku rozšířit na všechny. - S. Ign. ap. Bart.

Je-li láska pravá, musí být jako slunce ve vesmíru, nebo jako střed

v kruhu. Ze středu kruhu rozbíhají se stejně dlouhé paprsky ke všem bodům kružnice, slunce hledí světlem vše stejně osvěcovat a oblažovat.

Jsme dlužníci všem lidem, proto hledme se stát všem vším (1. Kor. 9, 22). Avšak to nikoli jen na oko, neboť to není milovati, nýbrž pochlebovati, to není bližnímu prospívat, nýbrž jej šálit. Vpravdě nedůstojná to neřest lidské společnosti.

To je magnetické tajemství lásky, že kdo miluje všechny, je rovněž ode všech milován. Láska je jako ozvěna. Opětuje takový cit, jaký dostává. To je jediné správná cesta, získat si přízeň a náklonnost lidí.

Jsme následovníci toho, který zemřel právě tak za jednotlivce, jako za všechny lidi, aby nás naučil pravé lásce. Stranické projevy lásky jsou zárodkiem nenávisti.

4. červen

Velmi málo lidí poznává, co by jim byl Bůh prokázal, kdyby se mu byli zcela odevzdali. - S. Ign. ap. Bart.

Naše prozíravost bývá nejistá a naše oči jsou krátkozraké. Málo toho poznávají a ještě méně rozeznávají. Proto musí nás jiné oko řídit, jiná prozřetelnost spravovat, ta, které není nic skryto.

Nejvýš odvážná hra jest, vymykat se Božím úradkům. Jonáš vyhýbá se jim útekem a potká jej ztroskotání lodi. Nikdo by nezahynul, kdyby nepohrdal řízením Božím.

Vede-li slepý slepého, oba padnou do jámy (Mt. 15, 14). Nechá-li se slepá vůle strhnout slepými vášněmi, co jiného může z toho vzejít nežli pád do propasti?

Ten je nad jiné šťastnější, kdo z určitých známek rozpoznává vůli Boží. Jde-li za ní, kráčí královskou cestou k blaženosti, nezbloudí, poně-

vadž se dává vésti tím, jenž je cesta, pravda a život (Jan 14, 6).

5. června

Ty, kteří rozkazy představených sice plní, ale neradi a s odporem, lze počítat mezi nejsprostší otroky. - S. Ign. ap. Maff.

Povaha čestná a ušlechtilá nepotřebuje pobídek ostruhami a dá se velmi snadno vésti k jakékoli ctnosti. Zato povaha nepoddajná a nízká se nedá k ní dohnati ani tisíci slovy nebo ranami.

Liknavost a váhavost ubírá mnoho milostí jak dobrodiním tak poslušnosti. Miluje-li Bůh veselého dárce (2. Kor. 9, 7), mrzutým zajisté pohrdne. Konej, co máš konat, ale konej to ochotně.

Co je vynuceno, nemůže být ani milé ani trvalé. Kdo se nezahodil pod lidskou důstojnost, nečeká na tvrdý rozkaz, nýbrž stačí mu pouhý pokyn.

Jakým břemenem pro představeného je ten, kdo nevrle poslouchá! Představený raději sám se chopí díla, než by mu je ukládal, když vidí, že jeho rozkaz spíše by pohnul kamenem nežli poddaným.

6. června

Jako jsme zneužili tělesných i duševních sil k přestoupení zákona Božího, tak po opětném dosažení milosti pokáním uijme jich k napravení života. - S. Ign. ap. Orland.

Rovné rovným spláceti je zákon spravedlnosti. Kdo méně dal, než je povinen, neučinil zadost zákonu. Ach, jak hluboko vězíme v dluzích a jak liknaví jsme v splácení!

K odčinění zloby jednoho hříchu nestačí celý život, ba ani celá věčnost. Kde je náhrada za urážku, kde vděk za odpuštěnou vinu, kde zadostiučinění za trest? Nevcházej, ó Pane,

v soud se služebníkem svým (Žal. 142, 2).

Je svrchovaně slušno, aby se dřívější prostředky k nepravosti staly nástroji k duchovnímu ozdravení a aby se údy, hovicí dříve neřestem, oddaly konání ctností.

Marně rozumuješ, kdo je více vinen, zda tělo či duše. Obě částky mají stejnou vinu. Stejný je čeká také trest, neočistí-li obě stejné pokání.

7. června

Moudrý rybář lidí musí se všem přizpůsobit, aby všecky získal, byť i příliš malý výsledek není úměrný úsilí. - S. Ign. in vita.

Při velkých podnicích již dobrá vůle zasluhuje chvály, třeba výsledek není takový, jaký jsme čekali. Očekávejme, že nám bude za zásluhu připočteno, nikoli to, co se nám podařilo, nýbrž to, oč jsme usilovali. Jen úsilí je

v naší moci, šťastný výsledek je jediné v moci Boží.

V tom se právě projevuje štědrost Boží k nám, že Bůh, znaje naši nedostatečnost, nepožaduje od nás nic leč dobrou vůli; vše ostatní bere na sebe. Proto ten, kdo učinil, co mohl, vyplnil zákon.

Jsou-li naše naděje a práce bezvýsledné, a to i ve věcech podle našeho mínění nejlepších, musíme za to míti, že jest něco lepšího, třeba nám neznámého, co však zná ten, jemuž nic není skryto.

Je-li tvé úsilí bez výsledku, neodníma se ti příležitost k zásluze, nýbrž k ješitnosti. Místo ní naskytuje se možnost, cvičiti se v trpělivosti, otevírá se ti volné pole, klaněti se tajným úradkům Božím. Hle, kolik dobra je obsaženo v tom, že jsme nedosáhli dobra. Dělej, co můžeš, Bůh doplní, co ty nemůžeš.

8. června

Kde vše plyne podle chuti a přání, budiž odůvodněné podezření, zdaž snad tam není pokrok v službě Boží méně příznivý. - S. Ign. in vita.

Přílišný klid na moři bývá plavcům podezřelý; trvalé totiž bezvětří bývá předzvěstí prudkých bouří. Nebývá vše v pořádku tam, kde se zdá, že je vše v pořádku.

Přílišné štěstí svádívá k nerozumné pýše, odnímá strach před nebezpečím, činí nás neopatrnými, vystavuje úkladům nepřátel, naplňuje přílišnou sebedůvěrou. Lze si myslet větší neštěstí nad takové štěstí? Pozor na hada, číhá na tebe v trávě.

Lodička Petrova stále zápasí s vlnami. Církev Kristova roste v protivenstvích. Krev mučedníků musela být semenem křesťanů. Tak každá dobrá věc musí se probojovat zlem.

Jako réva nevypučí bez řezu nožem, jako není naděje na žeň bez rozbrázdění pluhem, jako oheň nevyšlehne

plamenem bez dmýchání a větru: tak i ctnost zmalátní bez boje s protivníky; a kde není obtíží, není ani zásluhy.

9. června

Dobré je, zakazuje-li se zvyk samovolného umrtvování těm, kteří je konají veřejně a mimo obvyklý pořádek, a to ze dvou důvodů, jednak aby si zapamatovali, že poslušnost je lepší než oběti, jednak aby se ješitně nevynášeli. - S. Ign. in hist. Soc.

Přizná-li se triumf¹ v menších věcech, chybí pobídka k větším. Mezi tím, co dlužno překonat, zaujímá první místo vůle. Zničíš-li kořen zla, ostatní se snáze překoná.

Mrtvení, jež budí větší rozruch, než skutečně zasluhuje, těší se jakési úctě; než pod ním zůstávají neřesti netknuty a radují se, že si jich člověk nevšímá a že na maličkostech vyplývá svě

¹ Triumf, vítězoslavný průvod, povolovaný u Římanů vítěznému vojevůdci.

síly. Především musí být vyřazen kořen zla.

Mrtvení, jež někdo mimořádně na sebe bere, budiž podezřelé, zvláště koná-li obyčejné umrtvení všem společné povrchně. Tu buď jist, že se pod pláštěm mimořádné horlivosti skrývá buď pokrytectví nebo nějaká jiná chyba.

Není bezpečnější cesty k dosažení ctnosti nežli cesta obyčejná. Po té šlo jich tolik před tebou, tu ti ukazují pravidla, tu naznačil Duch sv. Kdo se od ní odchyluje, upadá do bludů.

10. června

K své spásě musíme proti ďáblu užívat týchž zbraní, kterých on užívá k naší záhubě. - S. Ign. in hist. Soc.

Ďáblu musíme splácet stejné stejným, aby byl zahanben a styděl se vrátit k útoku. Ať pocítí sám na sobě pikle, které chystá k naší záhubě. Po-

kouší-li k pýše, třeba mu čelit pokorou.

Má-li po ruce tisíc lstí, jak by nám škodil, máme i my tolikéž nových prostředků, jak mu čeliti; není se čeho báti. Zrovna tou zbraní, kterou si proti nám brousí, může být překonán, jen když jí dovedeme užití.

Za spojence svých piklů a to k naší škodě má naše náklonnosti. Jejich pomoci děkuje za úspěchy, jichž u nás dosahuje. Jestliže je podrobíme jhu rozumu a donutíme sloužit ctnosti, aj, jak tu zařve zlý duch a bude odzbrojen!

Đábel je totiž tak bezmocný, že nemůže proti nám nic zosnovat, nedáme-li mu sami zbraň do rukou. Naše chyby poslouží nám k vítězství, jestliže si jejich vymýcení vytkneme za vítězný cíl.

11. června

Ti, kterým by byly znamenité dary přirozené dopomohly k velikému štěstí ve světě, pracují také při čilém šíření cti a slávy Boží s větším úspěchem. S. Ign. ap. Bart.

Zavrženíhodná to lakota rodičů, když věnují řádu nebo duchovnímu stavu jen ty syny, kteří jsou od přirozenosti buď mrzáci nebo duševně zaostalí. To je tak, jako s Kainem přináseti Bohu horší dary v oběť.

Nejlepšimu patří to nejlepší. Kdo přinese Bohu oběť vadnou nebo slepou, nenalezne u Boha milosti, nýbrž hněv. Špatnými dary ctít Boha jest největší potupa božské velebnosti.

Bůh je štědrý, arcí k štědrým. Neubude rodině lesku a vážnosti, zasvětili-li Bohu nejlepšího ze svých synů. Taková ztráta je vlastně zisk. Bohu zajisté nechybějí ani prostředky, ani dobrota, aby to, co přijal, nemohl nahraditi hojně i s úroky.

Jsou to svatokrádežní drancovatelé církevních důchodů, kteří chtějí být

obsluhováni, nechtějí však sloužit, kteří touží z oltáře se vykrmovat, ne se však posvěcovat. Jde jim o vlnu, ne o ovce, hledají sebe, nikoli Boha. Jaké se jim zato dostane odměny? Či spíše, jaký je za to stihne trest?

12. června

Nezaviněná bouře proti nám zuřící jest jakási předzvěst budoucího a to brzkého šťastného výsledku. - S. Ign. in hist. Soc.

Rozzuří-li se velmi prudká bouře, nastane velmi brzo vyjasnění. Rozběsní-li se někde proti nám nenávist až do krajnosti, brzo znavena ustane. V naději budiž tvá síla.

Celé těžiště naší blaženosti záleží v trpělivosti. Ona je posvátným tajemstvím domácího pokoje, útočištěm jistoty, hlasatelkou a oporou štěstí. Snášejmě trpělivě, co nemůžeme změnit.

Jako není nic častější nad utrpení, tak není nic potřebnější nad trpěli-

vost. Trpělivost je všeobecný lék proti jakémukoli zlu, trpělivostí si vytáhneme všechny hroty a šípy utrpení, jako jeleni diktamnem.¹

Nemysleme si, že býti trpělivým je malé umění. Kdo umí trpěti, snadno a rvchle se osvobodí od bolestí i útrap jak vezdejšího života, tak se strany nepřátel. Jen trpělivostí stává se duše nezranitelnou. Doufej, že bude lépe!

13. června

Pronásledování je takřka dmychadlo, kterým se naše ctnost rozdmychává. Chybí-li pronásledování - a toho nás Bůh uchovej - ctnost ochabne a nesplní dokonale svého úkolu. - S. Ign. ap. Corn. a Lapid.

Čím prudčeji doléhá pronásledování, tím více nás upevňuje v ctnosti. Podobně nutí mohutná vichřice strom, aby hlouběji zapustil kořeny. Proná-

¹ Koření »diktamnus« požívají prý jeleni zranění šípem. Plin. hist. nat. VIII. č. 27.

sledování nahání nám starosti, není-li snad přece něco na nás, co si právem zasluhuje pronásledování.

Ustavičná přízeň lidská a všeobecná pochvala snadno nadýmá duši, která pak zapomíná na své povinnosti. Dobře mi, ó Pane, žes mne ráčil pokořit. (Ž. 118, 71.)

Tím, že nás svět nenávidí, prokazuje nám největší dobrodiní. Nutí nás takřka, abychom ho nemilovali, nýbrž jím pohrdali.

Pohasla-li veškerá naše naděje v lidi, jsme nuceni všechno své doufání skládat v Boha. Pozorujíce, že se světu nelíbíme, jsme tím napomínáni, abychom se přičinili zasloužit si zalíbení Boží.

14. června

Ó Pane, zda něco chci nebo mohu chtít mimo tebe? - S. Ign. ap. Ribad.

Srdce lidské je maličké, ale může si žádat velkých věcí. Celý svět nestačí

vyplnit jeho přání; neboť duši, která je s to obsáhnout Boha, neukojí nic, co je menší nežli Bůh.

Všechno je prchavé a vratké. Nepřivineš-li se srdcem k nezměnitelnému, stále se budeš zmítat. Zatkni kotvu v Boha. Zakotvi v Bohu vírou, zakotvi v něm nadějí, zakotvi láskou. Toto trojnásobné lano se nikdy nepřetrhne.

Jen ta vůle je blažená, která má vše, co chce. To, co drží naše srdce jakoby v hrsti, nemůže nám nikdo vyrvat. Vše ostatní podléhá náhodě. Miluješ-li Boha, nikdo ti toho pokladu nevyrve.

Bude-li vše ostatní přidáno tomu, kdo hledá království Boží (Mt. 6, 33; Lk. 12, 31), čeho se může nedostávat tomu, kdo hledá Boha? Máš-li Boha, i když nic nemáš, budeš se moci nasytit; bez Boha, i když máš vše, budeš stále strádat.

15. června

Kdo poslouchá toliko vůlí a přitom se vzpírá rozumem, je jen jednou nohou v řeholi. - S. Ign. ap. Maff.

Nebezpečný to postoj, státi jen na jedné noze tam, kde malý pohyb - a již se řítíš do propasti. Stojíš na výšině, převyšuješ celý svět, stačí jediný závan větru - a ty, nešťastný stylito,¹ zřítíš se se svého stanoviště do hloubky.

Stát. v němž jsou domácí rozmíšky, dlouho neobstojí. Podobně tam, kde je vůle proti úsudku rozumu, nelze očekávat ani trvalost díla ani úspěchu. Rozum a vůle jsou sourozenci, odkázaní na vzájemnou pomoc, takže se jeden bez druhého nepropracuje k ctnosti.

Vedou-li mezi sebou válku rozum a vůle, podráží jeden druhému nohy v pokroku. Co chce rozum, to zmaří

¹ Stylité, orientální kající mniši, kteří trávili život pod širým nebem na sloupech.

vůle. Tak se stane, že ani rozum ani vůle nedojdou odměny poslušnosti.

Co se Bohu na nás jediné líbí, je ochota podrobení úsudku. Bez ní jest poslušnost mrtva. Třebas taková poslušnost zdánlivě plní rozkaz, je mrtvolou, je bez duše, z níž by měla čerpati život a sílu.

16. června

Pozorujte s hlubokou a velikou bolestí, jak málo je Bůh na světě znám. - S. Ign. ap. Bart.

Ach, jaká tma v poznání Boha! Žijeme jako noční sovy, neznajíce věčného světla. Tuto temnotu nepůsobí ani tak hloubka tajemství, jako spíše ospalá nedbalost.

Kolik let se věnuje na poznání a zkoumání tvorstva! Stravujeme své síly, obětujeme celý lidský věk, abychom poznali věci, které nám budou na škodu, ale na to, abychom se na-

učili moudrosti svatých a osvojili si poznání Boha, litujeme času i námahy.

Ó, toho bláhového počínání lidského! Co tu starostí, kolik úsilí, abychom došli bohatství, abychom poněkud stoupili ve cti, abychom upoutali na sebe pozornost lidí. A kde je člověk, jenž by ve svém srdci uvažoval (Jer. 12, 11), čím je povinen Bohu?

Tolik tisíc lidí sedí v temnotách a ve stínu smrti (Ž. 106, 10; Lk. 1, 79), tolik se jich zřítí do věčných temnot, nezapálíš-li jim pochodeň, která by je vedla k poznání Boha a k světlu pravé víry. Nač ještě váháš?

17. června

Se vším úsilím musíme k tomu pracovat, abychom toho, oč usilujeme, dosáhli, a když jsme se již jednou dali na cestu dokonalosti, abychom také skutečně dospěli k tomu, co je nejdokonalejší. - S. Ign. ap. Lanc.

Mnozí začali dobře, ale špatně skončili. Zasluhují spíše hany než chvály, poněvadž se ve své neprozíravosti pustili do něčeho, co bylo nad jejich síly, nebo že od toho, co dobře začali, zbaběli utekli.

Teprve na břehu zní jásot plavců. Jaký z toho zisk, statnou paží brázdit moře, rozrážet vlny, dovedně se umět vyhnout všem úskalím, nedorazíme-li nikdy k vytčenému břehu?

Je známkou nestálého ducha pouštět se do všeho možného. Lépe je, věnovat se jen jednomu, až se nám podaří, co jsme chtěli. Mnoho věcí rozděláno, nic nedoděláno. Jednoho je zapotřebí. (Lk. 10, 42.) Co ti pomůže

hnáti se za Kristem, jestli ho nedoženeš?

18. června

Není na zemi šelmy proti člověku zběsilejší, vášnivější a urputnější nad d'ábla ve snaze, aby nás zničil a tím ukojil touhu své zlomyslné a zarputilé vůle. - S. Ign. de spir. discret.

Jestliže vypadl Lucifer s nebe, Jidáš ze sboru apoštolů, kdo se odváží státi a právem se nebát pádu? Nejsi učenější než Šalomoun, ani světější než David, ani lépe vyučen než Petr a ty se ještě nebojíš?

Nikdo není tak svatý ani v ctnosti utvrzený, aby mohl žíti bez strachu. Popatř na sloupy nebeské! Chvějí se. Popatř k hvězdám! Spadly s nebe.

Pozoruj křehkost své přirozenosti počaté v hříchu, všimni si horlivosti nepřitele na všechny strany bdělého! Spočítej, můžeš-li, všechny osudné příležitosti hříchů, přitom považ, že

nejsi v lepším postavení. Proto s bázní a třesením pracuj o své spáse (Fil. 2, 12).

Počátek moudrosti je bázeň Boží (Ž. 110, 10). Bez ní nejistě kráčíme cestou ctnosti, jelikož buď zpyšníme nebo zvlažníme.

19. června

Nikdy nezůstane bez hojného užitku, zapřádáme-li s někým ze smrtelníků rozhovor o věcech Božích, byť to byl člověk sebe horší. - S. Ign. ap. Nad.

Veliká je síla milosti. Stačí okamžik a ze Šavla učiní apoštola, z ničemy světce. Tak zaplašuje světlo, sotvaže osvítlí okršlek zemský, v okamžiku všecku tmu.

Jediné slovo, ostřejší než dvojsečný meč, pronikne duši tak, že ji zcela promění. Krátký proslov bývá daleko účinnější než dlouhá řeč, spojí-li se s ním paprsek toho, jenž má všecka srdce ve své moci.

Neukáže-li se hned ovoce, nezoufej; musí teprve uzrání. Spokoj se tím, že jsi nyní zasel símě. Osení se ukáže a dostaví se přehojná žeň, ač nyní je vše zdánlivě pohřbeno pod hlubokým sněhem a mrazem ztuhlé. Nedožívá vše najednou.

Kéž by nás jen více lidí vyhledávalo za tím účelem, aby se stali světějšími, nikoli aby se vraceli posilněni v svých klamných nadějích. Naší povinností je opravovat jejich klamné názory, aby si od nás odnesli něco lepšího, než co hledali.

20. června

Nikdy toho nesmíme do uší tolik naslibovat, že by se pak skutky nevyrovnaly slibům. - S. Ign. ap. Bart.

Neslibuj nic, co nechceš splnit. Tím méně pak to, co splnit nemůžeš. Přijdeš-li jednou o důvěru, nezbývá ti již nic, co bys ztratil. Tvoje čest a vážnost

je tatam, ano i společenskému soužití je konec.

Příroda dala nám jen jeden jazyk, ale dvě ruce, dávajíc tím na srozuměnou, že máme být štedřejší v konání než v mluvení.

Tvá věrnost podobej se strunám. Teprve ruka dodává jim libého zvuku. Slíbené dáti je sice nesnadnější, nežli něco slíbit. Ale lépe je nedávat naděje, které nemůžeš splnit, abys nebyl viněn ze lsti nebo nespolehlivosti.

Nutno-li něco odepřít, ať se to stane tak laskavě, aby srdce nebylo dvakrát raněno, zamítnutím a drsností. Často bude zamítavá odpověď přijata jako dobrodiní, ukážeš-li, že bys byl ze srdce rád vyhovět, kdyby požadovaná věc nebyla škodlivá.

21. června

Přílišná nenávist cizích poklesků více srdce odcizuje nežli napravuje a lidi spíše odpuzuje, nežli aby jim pomohla. - S. Ign. in comp. vitae.

Často napravujeme cizí chyby a chybujeme přitom ještě více, jelikož se necháváme příliš unášet vášní. Tak se stává, že nám nejde tak o nápravu bližních, jako spíše o ukojení vlastního hněvu.

Kdo by volal lékaře proto, aby si vylil hněv na chorém a obořil se místo na nemoc na nemocného? Těžší nemoc zasluhuje více soucitu a třeba ji léčit spíše láskou než trpkostí.

Nerozvážná horlivost svádí nás přesto k tomu, že z přílišné starostlivosti o domácí kázeň zapomínáme na lásku, t. j. staráme se o plevu a zrno odhazujeme.

Nikdo se nehorší na bratra, i když sebe více chybil, leda ten, kdo chodí v domě se zavázanýma očima a nevidí svých vlastních chyb. V mnohém chy-

bujeme všichni (Jak. 3, 2). Jak si přeješ, aby se s tvými chybami nakládalo? Lépe je chybovat dobrotou než přísností.

22. června

Z různých způsobů mrtvení sluší dát přednost těm, která tělu působí větší bolest, avšak méně mu škodí; takto se totiž tělo umrtvuje citelněji i trvaleji. - S. Ign. ap. Maff.

Míru tělesného mrtvení musí stanoviti opatrnost, aby se nedálo ani příliš mnoho ani méně, než slušno. V tomto případě je nebezpečí samolásky, v onom upřílišené horlivosti.

Cíl tělesné trýzně je působit tělu bolest, nikoli je poškodit. Více dokáže ten, kdo je v tom vytrvalejší. Výstřednost se nedá sloučit s vytrvalostí. Kdo se chce mnoho mrtvit, trýzni se mírně; tak vytrváš.

Je lépe trýznit tělo častěji a s přestávkami, než tuze mnoho a bez ustá-

ní. Ustavičné trýznění otupí cit, a čemu navykneme, to nás již nebolí. Je-li mrtvení přílišné, osel (naše tělo) pod břemenem padne.

I komáří bodání může nám zasloužit korunu mučednickou. K ní není vždy potřebí potoků krve nebo rozsápání údů těla.

23. června

Nečiňme ani nepišme nic, z čeho by mohla vzniknout nenávist nebo hořkost. - S. Ign. ap. Maff.

Nesmíme nikomu dávat spravedlivou příčinu, aby se cítil uražen. Nikdo není tak nepatrný a bezvýznamný, aby nám nemohl škodit. I mouchy mají svou žluč a komáři své žihadlo, které může způsobiti bolest nebo otok.

Věci psané dlužno podrobit přísnější zkoušce. Jdou z ruky do ruky, každý může do nich nahlédnout, přetrvávají věky, mohou urazit mnoho lidí a hodně těžce. Co jednou napsáno, zů-

stane napsáno a nedá se smazat. Proto cokoli píšeš, piš bez žluči, bez žihadla.

I tam, kde je třeba kárat, děj se to bez zahořklé trpkosti. Jako lékař ukrývá léky v zlatých nádobách nebo je dává do cukrových pokroutek, tak třeba i důtku zmírnit, aby bylo z ní patrné, že to není výtka, nýbrž lék, ne trest, nýbrž dobrodiní.

Nikoho nepřivedeme k polepšení, nedobudeme-li dříve jeho srdce, než mu vytkneme jeho chyby. Nikoho nezískáme, nedospěje-li k přesvědčení, že ho milujeme.

24. června

Đáblu působí velkou radost duše, která si vede neprozřetelně, nestarajíc se o vůdce, který by ji měl vésti; čím se totiž taková duše výše odvažuje, tím se hlouběji zřítí.

S. Ign. ap. Nolarc.

U nikoho není jistějšího nebezpečí pádu nežli u toho, kdo si myslí, že je zcela bezpečný. V neznalosti nebez-

pečí skrývá se největší nebezpečí. Opovážlivá sebedůvěra vede do propasti, kam se je sice snadno zřítit, ale těžko se odtud dostat.

Kdo má vůdce po boku, kráčí jistěji vpřed. Mnoho očí vidí více a také více předvídá. Běda osamělci! Padne-li, nemá nikoho, kdo by jej zdvihl. (Sir. 4, 10.)

Nikdo ani ve věcech sebelepších nespoléhej na svůj úsudek, poněvadž často i nejlepší věc, zvrhne-li se, bývá nejhorší. Kdo si zakládá na své ctnosti, nemá vůbec žádné.

Co je vysoké, je vždy vystaveno nebezpečí. Měj se na pozoru před závratí. Kdo pokorně o sobě smýšlí, snadno se jí uchrání. Přílišná důvěřivost je matka nerozvážnosti a mívá v zápětí jistou záhubu.

25. června

Třeba málo mluvit a mnoho slyšeti. S.
Ign. ap. Bart.

Slovy probleskuje navenek duch, řeč prozrazuje vrozené vlohy. S její pomocí zjevují se i nejtajnější záhyby srdce, které i příroda chtěla uchovat v úkrytu, takže ani Momovi¹ nedopřála k nim okénka.

Mnohomluvností ztrácí se vážnost. Mnohý podle pořekadla »Kdybys byl v řeči včas ustal, byl bys filosofem zůstal«, přišel povídavostí o své dobré jméno. Kdyby totiž bylo zůstalo rozvážným mlčením jako oponou zakryto, co nerozvážný jazyk prozradil, každý by si byl o něm myslel, že se jeho duch obírá velevážnými náměty.

V zátopě slov, jež se valí z úst, bývá sotva kapka rozumu. Moudrý nemůže mnoho mluvit, poněvadž předvídá, jak velkou bouři může rozpoutati jed-

¹ Momus (Μῶμος), řecký bůh, jenž káral i bohy.

no jediné slovíčko lehkovážně pronešené.

Nic nedodává člověku větší vážnosti, nežli zdrženlivost v slovech. I blázen, pokud mlčí, dělá dojem rozumného. Napodobujme přírodu: dala člověku dvě uši, obě vždy otevřené, ale jeden jazyk, tolika závorami uzavřený.

26. června

Kdo s sebou nosí v srdci Boha, nosí s sebou ráj. - S. Ign. in comp. vitae.

Jedině láska k Bohu je zdrojem upřímné radosti, zdrojem čistým jako křišťál beze všeho příměsku, stále tryskajícím bez nebezpečí, že vyschne. Nač si kopeme cisterny rozpukané, které nemohou držeti vody (Jer. 2, 13)?

Uzavřeš-li s Bohem svazek lásky, netřeba ti pochybovati o stálosti štěstí, poněvadž jeho láska zrovna tak nemůže mít konce jako on sám. Bůh

nemůže ani trochu málo měniti své vůle, ani se sám v sobě měniti. Boha nikdy nepojme lítost, že miluje ty, kteří ho milují.

Každá jiná láska je nestálá. Milovaný může i nechtě v lásce k tobě ustat; může sám umřít, ač by jeho láska, kdyby žil, nebyla zemřela. Blaženost, která netrvá věčně, není opravdová blaženost.

Všecky jiné smlouvy mohou se zrušit, poněvadž je může rozloučit tatáž vůle, která je uzavírá. Při smlouvě však, kterou je láska, tato vůle přestává být svou paní, ztrácejíc právo na jakékoli zpáčení, poněvadž v ní jeden druhému odevzdává právě svou vůli jako předmět smlouvy.

27. června

Nejkratší a téměř jediná cesta k svatosti jest, míti v ošklivosti vše, co svět miluje a v čem se kochá. - S. Ign. in exam.

Touž žalobu, kterou pronesl za pradávna římský mudřec,¹ vede ctnost i dnes: příčina všeho tkví v tom, že se dáváme vésti příklady, nikoliv rozumem. Žijeme tak, jak žije okolí.

Kdo usiluje o dokonalost, nedívá se, kam lidé jdou, nýbrž kam lidé jíti mají. Ten se osvědčuje jako obratný kormidelník, který dovede plouti i proti proudu.

Nechod' si pro moudrost k davu a nevěř, že je nutno hned následovat, co radí veřejné mínění, jako by přestávalo býti chybou, co omlouvají příklady mnoha jiných. Nehled' na počet mínění, nýbrž na jejich vnitřní hodnotu.

Cizí chyby ať ti slouží za výstrahu, nikoli za pobídku k následování. Kdo

¹ Seneka, stoický filosof, učitel Neronův, usmrtil se r. 65 po Kr.

se bojí ukázat jinaký, než jsou špatní lidé, stává se sám špatným. Málo je takových, ba vlastně je to jedině Syn Boží, jehož příklad může sloužiti za pravidlo mravů.

28. června

Míra duchovního pokroku špatně se vysuzuje z výrazu tváře, z držení těla, z přirozené dobráckosti nebo z lásky k samotě, ana má být po právu měřena podle násilí, které si kdo činí. - S. Ign. ap. Maff.

Je to pohodlná svatost, jež hledá chválu v tom, co je spíše jakýsi nápadný výkon přirozenosti, než projev ctnosti. Či nazveš svatým kus dřeva, které se nikdy ani hněvem nepobouří ani vášní nevzplane?

O tom, zda nějaký skutek zasluhuje chvály a jaké, ať rozhoduje, kolik nás stál přemáhání a jak čisté nás při něm vedly pohnutky. Zde lopota výkonu určuje jeho cenu.

Jsou lidé, u kterých je to pouhé štěstí, ba čirá náhoda, že nejsou špatní, protože buď nenarazili na špatné příklady, nebo se neoctli ve zlých příležitostech; dostat se do nich, byli by nejhoršími. Co ví ten, jenž nikdy nebyl pokoušen (Sir. 34, 9)?

Bez boje nečekej nikdo vítězné koruny. Vrozená láska k samotě a k mlčenlivosti, stranění lidí nejen nejsou ctnost, nýbrž je sluší spíše pokládat za jakési mrzoutství.

29. června

Čím větší užitek přináší bezúhonný styk horlivého řeholníka se světskými lidmi, tím větší plodí škodu, je-li neukázněný. - S. Ign. ap. Nolarc.

Skvrny na slunci nebo zatmění měsíce bijí hned všem do očí. Zrovna tak se šíří na všechny strany pohoršení, pochází-li od toho, kterého vznešené povolání povzneslo nade vše pozemské.

Běda člověku, skrze kterého přichází pohoršení (Mt. 18, 7)! Společné úsilí mnoha dobrých sotva napraví, co pokazil špatný příklad jednoho nedobrého. Jedenkaždý řeholník očima, jazykem, rukama šíří čest svého řádu nebo ji špiní.

Obyčejný lid posuzuje podle jednoho řeholníka všechny ostatní. Je to sice křivý závěr, ale velmi častý. Proto čím jsou lidé náchylnější soudit špatně, tím větší obezřetnosti je třeba těm, na něž se upírají zraky lidu.

Zvětrá-li sůl, kterou měl být lid uchráněn od mravní hniloby, co s ní jiného, než ji vyhodit (Mt. 5, 13)? Je lépe, aby jeden člověk zahynul než celý národ (Jan 11, 50).

30. června

Pro pokrok v duchovním životě je velmi užitečné mít přítele, jemuž jsi dovolil upozorňovat tě na chyby. - S. Ign. in comp. vitae.

Jako nikdo z nás nevidí vlastního obličeje, tak nevidíme své mravní úroveň, nebo aspoň si upřímně nepřiznáme, jaká je. K tomu je potřebí cizího oka, které by tebe a tvé chování dovedlo správně hodnotit.

Ohromně domýšlivý je, kdo chce vždy býti chválen, nebo myslí, že v ničem nezasluhuje napomenutí nebo pokárání. Kdo praví, že jest bez hříchu, je lhář. (Srv. 1, Jan 1, 8, 10.) Čím méně vidíš na sobě chyb, tím více jich máš.

Přijímáš-li vděčně, když tě někdo upozorní na skvrny na tváři nebo na neladný záhyb šatu, proč se horšíš, upozorní-li tě někdo na vady, jež více urážejí a daleko více škodí?

Kdo tě napomene pro něco neslušného, více tě miluje, než ten, kdo tě

chválí. Tento je pochlebník, onen opravdový přítel. Chce z tebe mít hodného člověka, chce, aby sis dobrým chováním zasloužil chválu a lásku všech. Ty, kdož se o tebe starají, počítej mezi své dobrodince.

1. července

Úkol dobrého řeholníka je nabádat lidi k službě Bohu, ne k službě světskému panovníku, aby tím ukázal, že nejlépe učinil, když si zvolil takového pána. - S. Ign. ap. Maff.

Jak mnozí, zatím co stoupají v hodnotech, kopou si záhubu, a to snad záhubu věčnou, kdežto by nikdy nebyli klesli, kdyby nebyli tak vysoko vystoupili. Na výšině pojímá je závrať, zatím co dole v nížině by byli stáli zcela bezpečně. Proto pozor, abys, chtěje někomu prokázat úsluhu, nepřinesl mu záhubu.

A což, bude-li požadována z tvých rukou duše toho, kterého přízeň pa-

novníkova, vysoký úřad nebo lichotivé štěstí přivedly na scestí? Spolupůsobit ke hříchu je hřích, neboť kdo jej zaviní, je zrovna tak vinen, jako kdo jej páše.

Jednomu pomůžeš vpřed, ale kolik jich urazíš? Jen počítej na jedné straně škodu, na druhé nepatrný zisk a srovnej obé. Snad ten, jehož jsi povznesl, neuzná ani tvého dobrodiní. Je-li stavba dostavěna, nikdo se nestará o lešení, které ji pomáhalo budovat. Ba často se na žebřík, po němž se vše dopravovalo nahoru, šlape.

Sloužiti Bohu je panovati. Je to důstojnost, nad niž není jiné vznešenější, žádné užitečnější. Tato služba zaručuje všechnu svobodu. Proto přivést někoho k této službě je záslužnější, nežli dopomoci mu ke království.

2. července

Dobrý lovec duší musí se mnohdy tvářit, jako by o leccčems nevěděl. Teprve až ovládne vůli svého žáka, může jej na cestě ctnosti nakloniti, kam mu libo. - S. Ign. ap. Bart.

S tím, co je něžné a křehké, dlužno jemně zacházet. Útlé květinky hynou za drsného počasí, kdežto při mírnějším by byly vyspěly. Z počátku dlužno se obrnit trpělivostí.

Ačkoli déle trvá, ryje-li se obraz ctnosti do mramoru než do vosku, trvalost obrazu vynahradí ztracený čas. Vosk, který snadno přijme do sebe obraz ctnosti, stejně snadno ho zase pozbude. Z mramoru, kterému byl obraz vtištěn nesčetnými údery kladiva, nevymizí ani za století.

Stromek nesmí se hned vymýtit, neodpovídají-li plody péči, kterou jsi naň vynaložil. Co dnešní den nepřinesl, vydá zítřejší. Čekej, zalévej; poroste a štědře odmění tvé čekání a tvou píli radostí z hojného ovoce.

3. července

Ach, jak se klamou ti, kteří se pokládají za zcela duchovní a touží vést duše. - S. Ign. ap. Bart.

Žádný řemeslník, žádný umělec nepokládá se za mistra, nebyl-li mnoho let v učení. A jen umění vést duše mělo by každému přijít samo sebou, takže by ten, kdo včera začal, byl dnes již mistrem?

Vedení duší je umění nade všechna umění. Kdo si myslí, že mu nejlépe rozumí, rozumí mu nejméně. Je to dílo Boží, nikoli lidské, poněvadž jediné Bohu přísluší hýbat srdcem.

Lidé mohou být donuceni k služebnosti, mohou být vyučeni v umění a vědách, nikdy však nemohou být pouze lidským uměním uzpůsobeni k tomu, co převyšuje lidskou dovednost a co je nadpřirozené. Zde musí zasáhnouti Duch Boží.

Duchovním správcům je svěřena ochrana věci nejdrahocennější, vykoupené za cenu krve Kristovy. Běda

tomu, čím nedbalostí by některá duše zahynula! Z jeho rukou bude požadována.

4. července

Je nanejvýš nebezpečné chtít všecky bez rozdílu nutit, aby kráčeli jednou cestou k dokonalosti. Kdo tak činí, ani neví, jak rozmanité a mnohonásobné jsou dary Duha sv. - S. Ign. ap. Quart.

Plným právem lze říci nejenom »kolik hlav, tolik smyslů,« nýbrž také »kolik lidí, tolik duchovních svérázů«. V tom se jeví mistrovské dílo Všemohoucího, že se každý od druhého liší více duší, než výrazem v tváři.

Je-li vůbec kde potřebí velmi velké obezřetnosti, platí to zvláště o vedení duší. Nehodí se každý lék pro všechny. Lék, který jednoho uzdravil, druhého zabije, nepřizpůsobí-li se jakostí a množstvím povaze nemocného.

Chtít všecky lidi vést jednou cestou je totéž, jako chtít nasadit jeden klobouk na všechny hlavy nebo jedny boty nazout na všechny nohy. Co na tom, jde-li každý jinou cestou, jen když dorazí bezpečně k vytčenému cíli?

Božský učitel, Duch sv., sestoupil na hlavu apoštolů v podobě rozličných jazyků. Je 12 bran, jež vedou do nebe; nelze všechny nutit, aby vstupovali touž branou.

5. července

Nic neuvádí řeholníky před světem tak v opovržení, jako jejich rozštěpenost na různé strany. - S. Ign. ap. Bart.

I když ctnostný člověk nevyhledává cti u lidí, přece jí zasluhuje na tak dlouho, pokud usiluje o ctnost. Odstoupí-li od ní, právem se mu za odměnu dostává opovržení.

Nespojuje-li ty, které sjednotilo úzce mezi sebou totéž povolání, tytéž

řeholní stanovy, tentýž cíl, také upřímná láska, není to řeholní stav, nýbrž stav nepořádku. Tam není snahy po ctnosti, nýbrž její zničení.

Sluneční paprsky, nespojí-li se v jednom ohnisku, nezapálí; rozptýlené zůstávají bez účinku. Jaký duchovní užitek lze očekávat tam, kde co jeden staví, druhý boří?

Těm, kteří jsou v řadě výše postaveni, ukládá povolání povinnost, zářiti lepším příkladem. Špatnými učiteli ctnosti budou ti, kdož si jí málo hledí. Právě tím, že lepší věci v kázání doporučují, než je životem osvědčují, uvedou se ve větší nevážnost.

6. července

Veliké, ale vzácné je umění mnoho pracovat, mnoho se stýkat s mnoha lidmi a přece si zachovat stále sebranost mysli a spojení s Bohem. - S. Ign. ap. Quart.

Přílišné zaneprázdnění pracemi škodí velmi zbožnosti. Oslabuje horli-

vost, vysušuje něhu pobožnosti, naplňuje světskými představami a hlavu činí roztržitou. Chceš-li podniknouti více věcí, než jsi povinen, aspoň nepodnikej více, než nač stačíš.

Přes množství různých prací začínej vždy nejlépe u sebe a jednej důsledně. Oheň se dříve a více rozhoří sám v sobě, než zapálí věci kolem sebe. To je ti na poučenou, že máš zdokonalovat napřed sebe, než ostatní. Co ti prospěje zahřívát jiné a sám mrznout?

Špatné hledání, hledáš-li jiné a sám se při tom ztratíš. Nejprve si najisto zabezpeč svou spásu a svou duchovní dokonalost, potom můžeš svou péči rozšířit i na jiné.

Magnetická střelka obrací se s takovou houževnatostí k točně, že se od ní nikdy neodchýlí, ať si vítr žene loď kamkoli. Je-li naše srdce při jakémkoli zaneprázdnění také tak obráceno k Bohu, jsme šťastní dělníci Boží.

7. července

Ctnost a svatost života zmohou nejen u Boha, ale i u lidí, ne-li všechno, tedy jistě mnoho. - S. Ign. ap. Quart.

Jako pardál přitahuje k sobě zvěř svým pachem a magnet železo svou sourodou silou, tak přitahuje zbožnost svým příkladem. Kde ctnost vábí, tam netřeba ani chvály ani doporučení; tu bývají srdce samoděk strhována k následování.

Zadívát se upřeně na ctnost nikdy nebývá bez užitku. Nelze patřit na slunce a nebýt přitom osvícen, nelze se přiblížit k ohni a nepocítit jeho tepla. Svatost je sice kázání němé, avšak velmi působivé. Bazilišek¹ svým pohledem uškodí, muž ctnostný jím prospěje.

Skromná, přívětivá řeč, líbezný klid očí, ušlechtilá odměřenost všech pohybů jsou klíč k srdcím, jímž se prsa

¹ Bazilišek, báječný starověký ještěr, žijící v Libyi. Nejen jeho jed, nýbrž již pouhý dech nebo pohled prý usmrcoval.

tvrdá jako kov daleko jistěji otevrou, než jakýmkoli jiným nástrojem.

Hlas skutku je účinnější než hlas úst. Dlouhá totiž je cesta poučováním, krátká příkladem. Jistěji dosáhne cíle, kdo hledí přesvědčiti činem, než ten, kdo pouhým slovem.

8. července

Jako se vyráží hřeb hřebem, tak třeba odstranit vadný sklon dobrým sklonem, špatný zvyk opačným zvykem. S. Ign. ap. Maff.

Tvrdé je otroctví zvyku, který své oběti spoutává nikoli železnými okovy, nýbrž železnou nutností neřesti. Není v lidských věcech nic krutějšího nad hrůzovládu zakořeněného zvyku. Chraň se, abys nebyl spoután jeho okovy.

A přece je něco, co trhá dlouhý a tvrdý řetěz zvyku, totiž zvyk opačný. Rozhodnutí polepšit se je velké dobro-

diní milosti Boží. Kde tato zazáří, lze mnoho doufat.

Třeba se zlo zvykem osvojené stalo druhou přirozeností, můžeš si novým zvykem, řídě se při tom hlasem rozumu a zákona Božího, osvojit jinou přirozenost, která se dřívější vrozené tak podobá, že se od ní jen časem liší.

Služebníci, nelíbí-li se pánům, dostanou z domu výpověď a na jejich místo vezmou se jiní. Tak i ty dej výpověď neřesti, jestliže se ti opravdu nelíbí. Nahraď ji lepším zvykem, který napraví, co dřívější zvyk pokazil.

9. července

Často si pro vzdálenou naději, že vykonáme mnoho ke cti a slávě Boží, necháme ujíti příležitost přítomnou. Tím se stane, že se přítomná propase a druhá očekávaná nedostaví. - S. Ign. ap. Maff.

Státi se bohatým na sliby a předsevzetí není umění a k tomu není potřeba ani práce ani ostrovtipu. Než ta-

kové jednání jak je snadné, tak je i k dosažení žádoucího výsledku ne-
užitečné, ať si již běží o hospodaření
světské nebo duchovní.

Nač tolik plánů do budoucnosti?
To je práce zahalečů. Teď ukaž, co
dokážeš. Právě při té práci, kterou
máš nyní pod rukama, projev, co lze
od tebe očekávat v budoucnosti.
Z větrných zámků budoucnosti do-
sud nikdo neztučněl.

Vyjde-li každé dílo, které máš prá-
vě v práci, z tvých rukou dokonalé,
nebudeš-li odkládat na zítřek, co dob-
rého můžeš vykonat dnes, nahroma-
díš si v krátké době nesmírné záslu-
hy a po královské cestě k dokonalosti
spíše poletíš, než půjdeš.

Velké a hrdinné úkony ctnosti, po
nichž toužíš, jsou řídké a snad vůbec
nebudeš mít k nim příležitost. Na
malé věci zkus, jak by sis později po-
čínal při velké. Tak cvičí voják nej-
prve na cvičišti, co má dělat později
na bojišti.

10. července

V době, kdy ďábel vnuká duši malomyslné myšlenky, třeba ji vzpružiti vzpomínkou na přijatá dobrodiní Boží. S. Ign. ap. Maff.

Vzomínka na přijatá dobrodiní budí jednak pocit vděčnosti, jednak je vzpruhou k nové naději. Ten, který ti je dal, a tolik ti jich dal, nestal se tím ani skoupějším ani chudším. Co je nekonečné, nemůže být vyčerpáno, a co nezměrné, nemůže být stráveno.

Spočítej - můžeš-li - množství milostí od Boha ti uštědřených. Projdeš-li v duchu uplynulý život, tento den, ba i jen přítomný okamžik, shleď, že žádné číslo nestačí vyjádřit počet přijatých dobrodiní. Buď ubezpečen, že kolik dobrodiní, tolik to důvodů, abys s pevnou nadějí očekával nová.

Více bychom dokázali, kdybychom měli větší odvahu. Bůh je to, jenž nám pomáhá a proto nechybí mu ani

možnosti ani vůle pomáhat. Ani si nemůžeš tolik přát, že by ti ještě více jeho všemohoucnost nemohla a jeho nekonečná dobrota nechtěla dát.

Horší než válka je strach z války. Často nás zdržuje strach od toho, k čemu by nás měla pobádat naděje. Dáváme se totiž zastrašit nočními přízraky od toho, který nás obestírá mráкотou nedůvěry, poněvadž je kníže temnosti.

11. července

Nemůže-li tě ďábel svést k hříchu, aspoň má radost, že ti způsobil obtíže a zkalil veselou mysl. - S. Ign. de discret. spir.

I nad drobnými zisky plesá peklo, u něhož největší zdroj příjmů je spokojovat se s málem, takže nic nezanedbá, co může získat. Nemůže-li svést k větším pokleskům, ponouká k menším. Nemá-li ani tu naději na

uspěch, ruší aspoň pokoj srdce, aby zeslabil vroucnost pobožnosti.

Častý neklid myslí buď ti podezřelý. Taková stálá zachmuřenost připravuje větší bouři, než jak se obyčejně za to má. Dábel působí v duši pro maličkosti velmi veliké zneklidnění, aby ji tak pod pláštíkem dobra svedl k největším poblouzením.

Přílišná úzkostlivost i ve věcech svatých není známka svatosti. Ustavičná kolísavost a rozpačitost duše při obyčejných věcech jsou trýzeň svědomí. Je to jakýsi druh mučednictví, ovšem d'ábelského, poněvadž je bez užitku a kalí vnitřní pokoj.

Rozbouřený duch není schopen plnit své povinnosti. V těchto kalných vodách lovívá d'ábel, obmýšlí jen zlo, ač při konání tohoto záškodnického díla předstírá jako nevinátka — bezpečnost duše. Spolehneš-li se tu jen na svůj rozum, neunikneš.

12. července

Bůh hodnotí každou věc tou měrou, kterou se něco jako nástroj ke konání dobra s ním spojuje. - S. Ign. ap. Bart.

K tomu nestačí jakékoli umění, aby kdo dovedl rozeznat diamant od skla, pravé zlato od nepravého, bludičku od skutečného ohně. K tomuto mistrovství nedovede jen dobrá vůle, nýbrž dlouhý cvik. K tomu nepostačí světlo obyčejné, nýbrž jen světlo Boží shůry.

Bažíš po neobyčejných věcech a nevíš, že bažíš po své záhubě. Zřítíš se, poněvadž nevíš o závratí, kterou trpíš. Ono vyšší místo neskýtá ti větší jistoty a nepřivedlo by tě blíže k Bohu, nýbrž spíše k ješitnosti.

Soudy Boží jako nejhlubší moře. (Ž. 35, 7.) Neučíš-li se je zkoumati, shledáš, že je to pro tebe bezpečnější nedojít úřadu, tebou tak úsilovně žádaného, nedomoci se čestného místa tak horlivě hledaného. Odevzdej se Bohu.

Co jest drahocennější nad zlato? Obohacuje, potěšuje oči, ale nenasycuje. K jídlu hodí se spíše kůrka chleba, než libra zlata. Podle toho, jak se co hodí k cíli, cení se vhodnost prostředku. Jak rozpoznáš, co tě více spojuje s Bohem? Ve vlastních věcech jsi slepec. Oko Boha prohlédá vše.

13. července

Milovník modlitby při vyprahlosti ani neklesej na mysli ani se nenadýmej při útěše. Ve vyprahlosti si vzpomeň na milosti, kterých jsi až dosud požíval, v útěše u sebe uvažuj, že to byla almužna, od Boha darmo daná. - S. Ign. ap. Bart.

Nebe není vždy stejně jasné, poněvadž často bývá zataženo černými mraky. Podobně jedná Bůh s těmi, kteří se modlí. Působí střídání: hned zalévá duši hojnou útěchou, hned ji vysušuje vyprahlostí. Obojí stav je s nebe.

Bůh dává nám pociťovat svou blízkost, aby nás navnadil k lásce; vzdaluje se, abychom poznali své síly. Je blízko, aby odměnil naši dobrou snahu; vzdálí se, aby nás vyzkoušel, zdaž jej milujeme i bez odměny. Je blízko, aby nám dal předem okusit nebeských radostí; vzdálí se, aby ukázal, jak je hořké žít bez Boha. V obojím stavu je zásah Boží.

Modlitbě nedodává ceny ani vyprahlost ani útěcha. Proto není snad lepší modlitba, která je spojena s větší útěchou, ani není horší ta, která je suchopárná. Vůle je to, která rozhoduje o tom, jaká je modlitba.

Jako v lidských, tak i božských věcech střídá se radost s žalostí, a to proto, že se buď Bohu líbí tato rozmanitost, nebo aby se nám stále stejné zážitky neznechutily.

14. července

Ti, kteří se věnují spáse duší, mají tak pracovat, aby se líbili nejen Bohu, nýbrž i lidem pro Boha a aby svou horlivost pro čest a slávu Boží usměrňovali podle duchovního pokroku bližního. S. Ign. ap. Bart.

Ctnosti jsou sestry. Neškorpi se mezi sebou, nýbrž pokojně přebývají v témž srdci. Láska k Bohu není nijak na závadu lásce k bližnímu. Jedna pomáhá druhé a mezi sebou jsou jako články řetězu nerozlučně spojeny.

Kde se hledá čest Boží a přitom se druzí cítí právem uraženi, tam není horlivosti, nýbrž vášeň a marnivá vychloubavost. Je to ohavnost před Bohem tím zavržení hodnější, čím větší je tento zlozvyk přikrývat hříchy pláštěm ctnosti.

Kdyby se byl apoštol líbil lidem, nebyl by býval služebníkem Kristovým (Gal. 1, 10), t. j. kdyby byl vyhledával přízně lidské jako cíle svých prací

anebo to činil z pouhé zisťnosti nebo rozkoše.

Snažíce se o ctnost, můžeme vyhledávat i přízně u lidu, ba dokonce musíme, abychom domohouce se jí, ovládli i jeho srdce a vštípili mu do něho lásku k Bohu. Kdo tě nenávidí, nepopřeje ti sluchu.

15. července

K bezbožným chovej se tak, jako něžná matka soustrastí ubolévá nad nemocným synem a chová se k němu s daleko něžnější péčí, než když byl zdrav a silen.
S. Ign. ap. Bart.

Jako se choroby duševní obtížněji léčí než choroby tělesné, tak se mnohem více chybuje při léčení chorob duševních než tělesných. V obojím případě je tím vinna nezkušenost lékařů.

Při léčení duší řid' se touto zásadou: žádný lék proti nemoci nebude účinkovat, nebude-li podáván lékařem, kterého nemocný miluje. Aby mohly

být jeho neduhy zdolány, musí být získáno napřed jeho srdce.

Nehet v hnisající ráně ji nezhojí, nýbrž jen zhorší. Ustavičné dráždění působí nejen bolest, nýbrž budí i odpor. Ruka musí vřed ošetřit jemně a opatrně, jinak se léčení stává nesnesitelným.

Vidíš ubožáka vrávorati pod břemenem. Popoháníš-li jej ještě, přivedeš ho k pádu. Kdybys mu byl v jeho slakosti podal pomocnou ruku, byl bys jej uchránil pádu. Třeba shovívavé ustupky činiti trochu času, trochu stáří a nejvíce lidské křehkosti.

16. července

Aby nás při rozhodování o vlastních věcech nesvedla na scestí sebeláska, dívejme se na ně jako na věci cizí, nikoli jako své, aby o nich pronesla soud pravda, nikoli cit. - S. Ign. ap. Bart.

Příroda umístila oči v těle tak, že nevidí samy sebe, ač vidí vše ostatní.

Podobný úkol ať má oko duše, totiž rozum. Může se mu ponechat soud o jiných, ne však o sobě.

Každý je více zamilován do svého než do cizího. Proto je předem zaujat pro to, co sám dělá. Bližší věci zdají se mu většími, vzdálené menšími. Poněvadž ti nikdo není bližší nad tebe, proto ti také není nikdo milejší nad tebe.

Cit bývá v pochybných věcech špatný rozhodčí. Sklání misku závaží tam, kam sám tíhne. Kolik chybí opravdových zásluh, tolik dosazuje sám ze své blahovůle. Ký div, že se miska sklání na jeho stranu.

Čím více se kdo vyzuje ze sebelásky, tím upřímněji se miluje. Potom si vyvolíš, co je opravdové dobro, nikoli jen zdánlivé. Půjdeš-li jen za svou vůlí, kam tě ta slepá síla dovede?

17. července

¹ Sv. Bonaventura, z řádu sv. Františka, scholastický mystik, zemřel 1274.

Ani z rozhovorů ani z učeného rozumování nezmoudříme tolik, jako z pokorného utíkání se k Bohu. - S. Ign. ap. Nolarc.

Pravou vědu nesmíme očekávat ani od přesvědčivých slov lidské moudrosti (1. Kor. 2, 4) ani od všelijakých vědeckých pomůcek. Zdroj její dlužno hledati jinde, totiž tam, kde je ukryt poklad moudrosti a vědění Božího.

Bonaventurovou¹ knihovnou byl Ukřižovaný. Z něho čerpal více vroucnosti, než si ji snad jiní slibují z tisíce knih. Tím, co se vynaloží na zbožnost, věda neutrpí nijaké škody.

Věda, která nečerpá síly ze zbožnosti, nepřináší valného užitku. Jako není každé símě klíčivé, také není ani každé vědění plodivé. Zůstává bez užitku jako ukrytý poklad, z něhož se netěží.

Mnozí učenci klidí malý užitek ze své učenosti. Po tolika letech věnova-

ných studiu orají stále jen jalovou půdu, a ač hojně zaseli, klidí jen málo, a to více plevelu než pšenice, poněvadž bez Božího požehnání marné všecko namáhání.

18. července

Tvá zaleklost činí ďábla drzejším, podobně jako ženy jen tehdy bývají drzé, když vidí před sebou protivníky zženštilé. - S. Ign. in exerc.

Ze zkušenosti víme, že se ďábel k nám tak chová, jak to sami chceme. Jestliže se proti němu postavíme odvázně, pozbývá odvahy. A naopak jeho odvaha roste tou měrou, kterou pozbýváme mysli. Naší malomyslností sílí, naší srdnatostí slábne.

Jsme nerozvážní a nanejvýš proti sobě, brousíme-li zbraň svému nepříteli, místo abychom ji otupovali, dodáváme-li mu proti sobě smrtonosné zbraně, místo abychom mu je vyrvali.

Nic by proti nám nezmohl, kdybychom se mu sami nepoddávali.

Kdo se bojí, je již z polovice přemožen a to z polovice větší. Je poražen nikoli statečností ďáblou, nýbrž svou vlastní zbabělostí. A kdo by měl útrpnost se zápasníkem tak zbabělým?

Náš nepřítel je divoký a nesmiřitelný, ale jen proti bázlivci. Ustupuješ-li, doráží; postav se mu na odpor, bude neškodný, snad tě nebude ani pokoušet. Stydí se za každou porážku a proto se raději nepouští do boje, aby jej neprohrál.

19. července

Aby se napomenutí konalo s užitkem, musí napomínající buď požívat vážnosti nebo se musí zračit láska v napomenutí samém.

S. Ign. ap. Bart.

Tolik je ve státě trestů, tolik všude vězení a přece tak málo lidí se po-

lepší. Bylo by méně vinníků, kdyby se řidčeji trestalo. Strach nikoho nepolepší. Mučení, zabíjení - ano to může učinit přítrž zločinu, ale zločin se tím nenapraví. To dokáže jen láska toho, kdo trestá.

Dmychadlo neuhasí ohně, nýbrž jej rozdmychává v plamen. Voda po kapkách dopadající do ohně spíše jej zesiluje než umenšuje. Podobně kárání, není-li podepřeno velkou vážností, spíše ducha roztrpčí, než uklidní.

Abys mohl druhé bezpečně kárat, musí ti patřičné vážnosti k tomu dodat ctnost, nikoli přesvědčivá výmluvnost nebo pouhé stáří nebo dokonce pánovitost. Jistě je nevhodným mravokárcem, kdo potřebuje sám nápravy. Mravokárce chce-li napravit chyby, budiž sám bezúhonný.

Máš-li tak velikou chuť jiné napravovat, poslyš, dám ti dobrou radu: nechod' daleko, zadívej se sám na sebe, zasedni na soudnou stolicí sám nad sebou. Co tu nalezneš látky k nápravě? Začni napřed kosit vlastní osení, než přiložíš srp k cizímu.

20. července

Kdo necítí hnutí, aby vše, co má, pro Boha opustil, nechať aspoň všecko k němu odnáší; a třeba je toho i hodně mnoho, nechať to má u něho vždy menší cenu, než to, co Kristus prohlašuje za jediné potřebné. - S. Ign. ap. Bart.

Bud'si to těžké jak bud', přece to není nemožné v bohatství dojítí nebe. Bohatství je jistě překážka spásy, nikoli její ztroskotání. Není zlé, leda že je zlým učiní bud' zneužívání nebo přílišné lpění na něm.

I bohatství má cosi dobrého do sebe Kdo by pomáhal chudákovi? Kdo by budoval chrámy a oltáře, kdyby všichni lidé byli chudí? Kdyby nebylo bohatých, nežili by ani chudí, poněvadž by nikde nebylo odpomoci jejich bídě.

Bůh nepovolal všech k témuž stupni dokonalosti. Kdo touží být nejlepší, ten pečuj, aby byl v tom stavu, který mu Bůh určil, dobrý. Není totiž někdo, že není nejlepší, hned proto zlý.

Nemá se tak hledět na to, co kdo vlastní, jako spíše na to, jak k tomu lne. Často lne boháč k perlám a zlatu méně, než chudšas ke kukle. Ovšem tento se tím zahazuje tím více, čím bezcennější je to, na čem visí celým srdcem.

21. července

Stejný počet bude nám jednou skládat před Bohem, i zhýčkáme-li tělo nějak zaviněně i zeslabíme-li je přílišnou přísností, třebaže to zdánlivě konáme pro čest a slávu Boží a pro získání zásluh. - S. Ign. ap. Bart.

Těžko rozhodnout, čím se tělo rychleji vysílí, zdaž strohostmi či rozkošemi. Nechme stranou tuto spornou otázku: V obojím případě hyne, jenže přísnostmi krutěji, kdežto rozkošemi příjemněji. I železo se kazí jak opotřebováním tak rzí, pokaždé jinak, ale škoda je stejná.

Více lidí zabíjí hýřivost než meč. Venuše¹ podává nesčetným lidem jed, ovšem sladký, přece však zhoubný. Rozjařuje tělo a ničí je. Zeslabuje síly, urychluje nemoci, zkracuje život.

Naše tělo je majetkem velkého Boha, nám je svěřeno jen jeho užívání. Proto nesmíme ho užívat ani podle libovůle, ani hříšně je vydávat v nebezpečí. Bůh jednou přijde a požádá od nás z něho počet.

Hospodine, jako hovádko stojím tu před tebou. (Ž. 72, 23.) K službě Boží se musím zachovat. Tatáž péče, jaká přísluší oslu, přísluší i tělu. Proto je třeba je živit, aby bylo schopno nosit břemena.

¹ Venuše, římská bohyně smyslné lásky.

22. července

Čím kdo více slídí po chybách cizích, tím méně si všímá svých vlastních. S. Ign. ap. Bart.

Co z toho máš, znáš-li všechny lidi, sebe sama však neznáš? Jiné chceš mít bez nejmenší poskvrny, svých vlastních skvrn nedbáš. To je vidět třísku v oku bratra svého, trámu ve vlastním nepozorovat. (Mt. 7, 3.)

Ti, kteří prohrabávají cizí výkaly a úplně se vyžívají tupením mravů druhých, vedou si jako nečistá žoužel chrobáků.

Nikdo nepropadl neřestem tak, aby neměl na sobě mnoho chvályhodného. Proč jsi více nakloněn vidět spíše jeho chyby než ctnosti. Není to odtud, že tvé oko je nešlechetné? (Mt. 6, 23.)

Kdo je sám v sobě velmi dobrý, smýšlí i o druhých velmi dobře. Zato naopak není člověka náchylnějšího pást se na cizích chybách nad toho, který jich doma a ve svém nitru cho-

vá co nejvíce. Každý cikán hádá podle sebe.

23. července

K milování ctnosti vábí mnohé lidi více pověst, jaké se těší vůkol muž vážný a jeho ctnost, nežli ctnost sama. - S. Ign. ap. Bart.

Čestná povaha musí dbát o dobrou pověst. Je to také prvá starost velkého ducha nad sám život, aby zůstavil potomstvu dobrou pověst nijakou hanou nepokálenou.

Dobrý život je nám potřebný pro nás, dobrá pověst pro jiné. Bez ní, i když je někdo na vysokém stupni svatosti, dokáže jen málo. Války a světské záležitosti vyřizují se spíše dobrou pověstí než zbraněmi.

Dobrou pověst nelze koupit leč dobrým životem. Nitro, jež je známo jedině Bohu, tvoří tvou vlastní cenu, kdežto zevnějšek jen mínění o tobě.

Podle toho, co bije do očí, usuzuje lid. Měj se na pozoru, abys neuškodil sobě, abys neuškodil svým drahým.

Zlá pověst se nedá utajit zrovna tak jako oheň. Letí a ani sterou chválou ji nezavoláš zpět. Dobrá pověst je choulostivá věc, o ni třeba víc pečovat než o všechny statky dohromady.

24. července

Malé děti dají se ke konání dobra navnaditi dárky a pamlsky, podobně jako něžná zvířátka tím, co jim lahodí. S. Ign. ap. Bart.

Navyknout si hned od mládí ctnosti jest nejdůležitější průprava k řádnému životu. V pozdějším věku se jen stěží odkládají způsoby, které si kdo v mládí osvojil. Také vlna jen těžko mění barvu, kterou nejprve nasákla.

Kdo nevěnuje mládí povinnou péči, ztratí i věk mužný. Útlé mládí hrozí se tvrdší kázně. Mlčení, vážnost, ukáz-

něnost jsou pro ně pravá muka. Učinit mu ty věci milými - toť umění.

Jako se ptáci chytají na zob, který mají rádi, tak musí být mládež naváděna k vážnému životu i hrami. Tímto svatým úskokem nachytl Apoštol, který se stal všem vším (srv. 1. Kor. 9, 22), první vyznavače Kristovy.

Lékař hledí lichotivými slovy navnadit nemocného, aby neodmítal léku, zdraví prospěšného. Co na tom, jak přivedeš hochy k svému cíli, zda žertem či vážně, hrozbou či dárky, jen když si učením osvojí, co mu jednou prospěje.

25. července

Je lépe toho, oč usiluješ, dosáhnout prosbou nebo penězi, než soudy. - S. Ign. ap. Ribad.

Soudy mívají v zápětí více mrzutostí nežli užitku. A i když nějak prospívají soudcům a právním zástup-

cům, kteří se nesoudí, jistě působí velké škody, máme-li na zřeteli rozladění myslí.

Výsledek pře je vždy nejistý. Její nevýhody jsou jisté, kdežto její výhody zcela pochybné. Kdož by tudíž svěřil tak vratké lodi sebe a svůj majetek? Žití v hádkách je neštěstí, nikoli opravdové žití.

Pokoj toť nejvzácnější statek ze všeho, co dala příroda člověku. Podrývat jej z jakési slabé naděje je nejhorší způsob hospodaření. Tím se jen více ztrácí než nabývá.

Žádná pře se neobejde bez dvojí ztráty. Jedna je ušlý zisk, druhá vzešlá škoda. Ušlý zisk je oslabení lásky, vzešlá škoda ztráta času, ne-li dokonce i peněz.

26. července

O obojí umrtvování třeba pečovat, jak o vnitřní, tak i o zevní. Rozdíl je jen v tom, že se třeba umrtvovat především vnitřně, a to vždy a všem lidem, zevně pak jen potud, pokud toho žádají okolnosti, povaha osoby a doba. - S. Ign. ap. Bart.

Neukázněnost vášní je základ všech pohrom, jež až dosud zakusil svět. Jejich zvládnutí mrtvením je tedy nejen v zájmu soukromém, nýbrž i veřejném.

Co nenatropí zla jediný výbuch srdce nezkroceného? Kolik válek nevalila na svět jediná vašeň panovačnosti? A ne menší nebezpečí hrozí z nich i duši, která je svět v malém.

Kdo chce mít pokoj, vytkni vášním zákonité meze, z nichž nesmějí vybočit. Nikdo ani netuší, jak velkou podporou jsou v životě, jsou-li držány na uzdě, leda kdo sám zkusil jejich převelikou zhoubnost, nedrží-li jich na uzdě.

Naše srdce je stánkem Božím, my je však činíme brlohem tolika šelem, kolik chováme v srdci nezkrocených vášní. Jsou zcela zvířecí a ještě horší než zvířecí, poněvadž setřásají se sebe to, čeho není u zvířat, totiž jho rozumu.

27. července

Co by se bylo dalo na počátku snadno odstranit, to stává se délkou doby a častým opakováním nevyléčitelným. - S. Ign. ap. Bart.

Jak snadno byl bys podle přání sehnul ohebný stromek, který, vzrosteli, jen stěží skloníš sekýrami a mnohými údery. Tak mohutní neřesti a postupem času sílí.

Plevel zapouští kořeny příliš rychle; jakmile se zakoření, maří všecku píli zahradníkovu. Rozrůstá se směrem, kterým začal, nikoli kterým by měl, a tím ubírá světla ušlechtilým rostlinám.

Jakmile se zlo rozmůže, tu se pozdě dostavuje horlivost čelit mu. Nedbá-li se jiskry, kterou bys byl mohl zamáčknot prstem, rozchoulí se a přes všechna opatření šíří daleko široko plameny. Hle, co škody z také nedbalosti!

Hbitosti se poštěstí provést největší věci; co si tedy dobrého slibuješ od odkladů? Odkládat je tolik jako nechtít. Pozdě se připravuje lék proti jedu, když zamořil již všechny cévy. Věz, že je lépe dnes se do něčeho pustit než až zítra.

28. července

Obracejme pozornost jen k plnění vůle Boží, o další, co bude k našemu prospěchu, postará se již Bůh sám. S. Ign. ap. Bart.

Přílišná péče o časné věci je důkazem buď přílišné nedůvěry k Bohu nebo přílišné chamtivosti. Ten, který krmí ptactvo nebeské, tím méně za-

pomene na své děti. Lámeme si hlavu zbytečnými starostmi.

Kdybychom měli větší zálibu ve vnitřním životě duchovním, řidčeji by nám přicházely myšlenky na věci časné. Je-li do těchto náš duch úplně zabrán, nemůže se bez boje povznášet k věcem nebeským. Vpravdě špatný to obchod, hromadit statky pozemské a přitom ztrácet nebeské.

Proč se tolik štveš do práce? Darmo seješ, darmo zaléváš, nepopřeje-li ti vzrůstu Bůh. V jeho rukou se množí chleby, že stačí tisícům. Štědrým k Bohu netřeba se bát nedostatku.

Kdo hledá nadbytek, hledej jej ve věcech duchovních. Nedostaví se, pak-li ho nedá ten, od něhož vše pochází. Začne-li se jevit jakýsi nedostatek ve věcech časných, viz, zdali jsi to dříve nezavinil nedostatky ve věcech duchovních.

29. července

Kdo má umrtvené vášně, ten načerpá ze čtvrt hodinového rozjímání více užitku, než člověk neumrtvený z několikahodinového.
- S. Ign. ap. Ribad.

Duší modlitby je sebranost mysli. Té ať nikdo nečeká tam, kde stále bouří nečas neumrtvených vášní. Ten působí rozdvojení duše, nikoli usebrání; rozptyluje ducha, nevzpružuje ho.

Proto se setkávají naše modlitby tak zřídka s užitkem, poněvadž zřídka doprovází modlitbu umrtva. Dřevo dobře vyschlé bez obtíží hned chytne, kdežto dřevo syrové dlouho zápasí s ohněm.

Oslabení zlé žádostivosti má v zápětí vzrůst lásky. Proto kde není žádostivosti, tam je dokonalá láska. O tolik stupínků vystoupí srdce k Bohu, o kolik ustoupí od vrozených zlých náklonností.

Jako oheň, odstraníš-li překážky bránící mu v rozletu, ihned šlehá do

výše, tak i srdce očištěné od chtíčů nepotřebuje již jiných křídel, aby se rychle povzneslo k Bohu.

30. července

Ústa utrhačná třeba umlčovat svědectvím znamenitých mužů a ústa zlolajná ucpávat skutky lásky. - S. Ign. ap. Nolarc.

Kdo se nemůže vyhnout ranám pomluvačů, ten ať jim nastaví prsa obrněná dobrým svědomím. Na těch se otupí každá střela, které by se byl mohl báti. Nepronikne až k srdci, méně i zraní.

Jestliže bys chtěl slova stejnou dávkou slov oplácet, podnítiš jen více oheň, který tím výše vyšlehne, čím prudčeji vzájemnou hádkou, jakoby nějakým větrem, bude rozdmychován.

Jistější způsob je zhrdat pomluvami. Přestaneš-li se omlouvat, ztichnou. Umlkneš-li, zmlkne i ozvěna. Vzájemným hašteřením věc se rozne-

se do lidu tak, jako se plamen foukáním rozroste ve velký požár, který by bez větru sotva bylo vidět mimo krb.

Pomýšlíš-li na pomstu, nabízíš nepříteli vítěznou palmu, poněvadž svým nářkem dáváš najevo, že jsi dostal ránu, kterou tě ohrožoval. Nade všechny potupy je povznesen, kdo se naučil potup nedbat. Nikoli ty, nýbrž tvůj život ať je odráží.

31. července

Nic vítanějšího a příjemnějšího nás nemůže potkat, nežli umřeme-li pro Krista a pro spásu bližního. - S. Ign. ap. Nad.

Pokud žiješ, trávíš život uprostřed nesčíslných strastí. Nic by na tom konečně nebylo, ba mělo by to do sebe i leccos dobrého. Než trávíš život uprostřed nebezpečí, ohrožujících tvou spásu, kterým neunikneš dříve, dokud odtud neodejdeš blaženou smrtí. Až v hrobě budeš mimo nebezpečí.

Když již musíme zemřít, pak je nejlépe padnout v boji pro Boha a pro bližního. Umřít sešlostí věkem, nebo vysilující horečkou nebo dokonce nějakým náhodným neštěstím je smrt neslavná. Zato obětovat život pro Krista je smrt sladší nad každý život.

Za jedno z největších dobrodiní Bohem prokázaných musí se pokládat, může-li kdo zemřít pro Krista. Je to důkaz jeho zvlášť něžné lásky k nám. Proto nejen že se toho nesmíme bát, nýbrž musíme o to co nejsnažněji prosit.

Položil-li Kristus za tebe život, je to snad něco tak velkého, položíš-li ty za něho svůj? Kdo klade život a za koho? Kdo netouží věc tak nepatrnou a tolik ohroženou vrátit tak velkému a tak dobrému pánu, ten vpravdě neví, co je Bůh, co život. Co tě od toho zdržuje?

1. srpna

Při svých bohumilých a posvátných úkonech varujte se všeliké vlažnosti a liknavosti jako úhlavního nepřítele. S. Ign. in ep. de perf.

Ten je nebezpečný přítel, kdo tě neolupuje o statky, nýbrž o zásluhu; ukládá o život nikoli tělesný, nýbrž o život duše. Vše, co je dobré, kazí, a co je nejhorší, škodí tak nenápadně, že jeho zkázonosnou práci sotva cítíš a že duše ani si to neuvědomí a je již v záhubě.

Lenost je horší nežli největší nepřítel. Hřích budí hrůzu již pouhým jménem, kdežto lenost se nám líbí. Proto se spíše zanechá hřích nežli lenost. Více lidí se povzneslo k znamenitému stupni svatosti z bahna hříchu, nežli ze spánku lenosti.

Horlivost a vnitřné smýšlení určují cenu skutků. Jsou svaté, konají-li se svatě. Konají-li se lehkomyšlně a se srdcem jakoby ospalým, stávají se zlými. Týmiž skutky, kterými jsme si

mohli zasloužit odměnu, činíme se hodnými trestu.

O tolik se více zalíbíš Bohu, o kolik zvětšíš svou píli. Běda vlažným! Jako voda, není-li ani přiměřeně studená ani teplá, pobouří žaludek, tak i liknavý skutek vzbudí v nebi odpor a nelibost.

2. srpna

Ti, kteří vynikají buď urozeností nebo učeností nebo nadáním, musí být nad ostatní vyškoleni v sebezáporu. Jinak působí více škody než lidé neurození a nevzdělání.

S. Ign. ap. Bart.

Velikým duchům, neřídí-li se příkazem ctnosti, hrozí veliká nebezpečí. Čím je meč ostřejší, tím více raní a tím hůře kolem sebe řádí.

Od velkých duchů nelze očekávat nic podprůměrného. Buď se zcela oddají ctnosti, nebo hrozně zpyšnejí. Od nikoho neutrpěly státy více škody, nežli od veleduchů neukázněných.

Ani urozenost rodová ani urozenost ducha nedodá slávy, je-li bez ctnosti a zahodí-li se po způsobu lidí sprostých. V obojím případě sklídí více hany než čestného uznání.

Kde je velký duch, tam často chybí prozíravost. Chybí-li mu prozíravost, zdaž se neřítí pak do záhuby jako člověk bezoký nebo povoz bez vozky? Člověk i prostředně nadaný právě proto, že mívá více rozvahy, slibuje i větší užitek.

3. srpna

Aby se dobro, které se právě koná, opominulo, vábí ďábel často k nějakému většímu. Toto větší dobro pak hledí překazit předstíráním nových obtíží. S. Ign. de discret. spir.

Věci přítomné hledí ďábel překazit nadějí na věci budoucí. Když pak se tyto stanou přítomnými, chce je opět zmařit, aby se stálými odklady neprovedlo nic, co zasluhuje nebe, nic,

co je hodno Boha. Jako se nikdo nestane bohatším odkládáním kynoucího zisku, tak se nikdo nestane světlejším odkládáním vhodných příležitostí k sebeposvěcení.

Ten, který ti slíbil odměnu za dobrý skutek dnes, neslíbil ti ji i pro zítřek. Život zrovna letí a ani se nenadáš, uletí. Jakýpak máš užitek z pouhých předsevzetí? Dnešek jsi pronesl, zítřek se nedostaví a ty s holýma rukama uvízl jsi na mělčině.

Jak vykoná zítra něco velkého ten, komu se protiví dnes každá i sebe-menší obtíž? Kdo nemůže s Milonem¹ nésti tele dnes, zítra tím méně unese s ním vola. Právě konáním menších věcí musíme načerpat odvahy a sil k věcem větším.

Většina lidí umírá v samém očekávání věcí budoucích. Odkládají svatě žít, až se octnou tam, kde nemohou, i kdyby chtěli svatě žít. Uprostřed samých pokusů zachvátí je smrt, která

¹ Milon, proslulý starověký zápasník, pověstný svou silou (500 př. Kr.).

je pro ně tím horší, čím méně jsou na ni připraveni.

4. srpna

Představený nakládej s podřízenými tak, aby žili radostně bez nářků a sloužili Bohu s veselou myslí. - S. Ign. ap. Nolarc.

Ti, kdo jsou stále biti, zvykají si na knutu a ustavičným bitím ztrácejí cit, který měli. Tato nepřetržitá krutost nepřináší jiného užitku, leč pohrdání trestem i trestajícím.

Mysl strachem otrlá stává se jen horší, a ztratí-li jednou stud, vrhá se tím odvázněji do nepravostí a nedá se ani po dobrém ani po zlém ovládat.

Nevčasné pokárání působí jako prudký lék: často uškodí více než sama nemoc. Lék, který rychleji působí smrt než sama choroba, je horší než nemoc, kterou by byly čas a jemnější ošetřování vyléčily.

Tomu, jak se má trestat, ať se učí představený od Boha. Kolikrát

se Bůh staví, jako by neviděl, jak málo jich z tolika lidí trestá a nikoho tou měrou, jak zasloužil! Kde bychom byli, kdyby přísná Nemesis¹ volala před soudnou stolicí každé naše poblouzení?

5. srpna

Starý člověk musí být ve škole ctnosti tak umrtvován, aby nový člověk nezahynul.
S. Ign. ap. Bart.

Co rychle roste, rychle i hyne. Obvyklá chyba mladých lidí bývá, že chtějí celou cestu dokonalosti urazit jedním krokem. Chybí jim zkušenost, učitelka všech věcí; proto se učí umírněnosti pomalu a až vlastní škodou dostanou za vyučenou.

Prvý zápal, je-li nerozvážný, ctnosti více škodí než prospívá. Nechají-li se koně po prvé do vozu zapřažení běžet volně plným cvałem, zvrátí vůz spíš, než dojedou k žádoucímu cíli.

¹ Nemesis, starověká bohyně pomsty.

Nic, co je upřílišené, nemá trvání. Když slunce dostoupí vrcholu zvířetníku, začne sestupovat. Podobně se vede těm, jichžto počáteční ctnost se zdála obrovská; denně jí ubývá. Nechci se o tom šířit, vezmi si poučení ze zkušenosti.

Budova, která vyrůstá pomalu a takřka stupňovitě, bývá trvanlivější nežli ta, která je jakoby skokem hned pod střechou. Všechny plody nechává příroda uzrávat pomalu. Velice se mýlí, kdo se hned na počátku zmýlí.

6. srpna

Veřejné podniky, zvláště ty, jež neujdou pozornosti a posudkům davu, nechť se ani nezačínají, není-li předem postaráno o prostředky k jich dokončení. - S. Ign. ap. Martin.

Ponechávat zdar té či oné věci náhodě je nerozum. Dopadne-li podnik podle přání, nepřičítej to sobě, nýbrž

čiré náhodě. Ten, kdo jde za cílem, k němuž nezná cesty, vede si nerozvázně.

Příliš pozdě přicházejí Frygové¹ k rozumu, poněvadž ve své bezstarostnosti o budoucnost nepamatují na zítřek a starají se jen o dnešek. Žádného zla se netřeba bát více nežli toho, které předem nebude obav. Jako bolest z předvídané střely je menší, tak je bolest ze střely neočekávané větší.

Příliš pozdě se připravuje lék proti nemoci, která nemocného přivedla již na pokraj záhuby. Tu teprve poznává, jak jeho nedbalostí choroba vzrostla a jak mohla býti mírným lékem úspěšně vyléčena.

Ký div, padne-li ten, kdo ve své slepotě nedbá, je-li tam, kam stoupá, jáma či pevná půda? Moudrý má rozum v hlavě, hloupý má jej v patě. (Srv. Kaz. 2. 14.) Moudrý si hned na počátku určí prostředky, blázen až na

¹ Frygové, v přeneseném významu Trojané, kteří lehkomyšlně hodovali a tím ztratili Troju.

konci běduje, že se mýlil. Pozdě by-
cha honit!

7. srpna

Chyby, jak je lidská slabost s sebou přináší, na druhých zpozorované, ať jsou ti zrcadlem, v němž uvidíš, co ohyzdného máš na sobě napravit. - S. Ign. ap. Ribad.

Z každého skutku bližního ber si naučení. Není ani jednoho, z něhož bys nemohl odvodit poučení pro život. To, co je chvályhodné, budiž ti pobídkou ke ctnosti. To, co se ti nelíbí, budiž ti odstrašující výstrahou.

Lékárníci dovedou připravit lék i z jedu. S podobnou dovedností a s ještě větší nadějí na užitek hled' si z cizích chyb připravit lék proti svým slabostem. Vidíš-li, že někdo na kluzkém místě upadl, buď tam při každém kroku obezřetný.

Vlastní škodou zmoudřet je drahý kup. Šťasten, kdo se poučí škodou cizí. Kdo se chce naučit cestě k do-

konalosti z vlastních poblouzení, příliš pozdě k ní dospěje. Cesta nebezpečími nemůže být bez nebezpečí. Cizí nebezpečí učiniž tě ostražitým.

Nikdo nemá důvěřovat své ctnosti a ještě méně své moudrosti. Na příklady se dívej. Cesta příkladů je kratší a schůdnější. Kdo jí nedbá, boj se, že budeš z ní stržen a že budeš pykat za svou nerozvážnost.

8. srpna

Každému ať vydává pochvalné uznání napřed jeho vlastní svědomí, potom si snadno zjedná uznání i u jiných. - S. Ign. ap. Ribad.

Nejlepší soudce je tvé svědomí. Ono vidí, co je utajeno očím jiných. Jestli tě ono rozhřeší od vší viny a prohlásí tě dokonce hodným chvály, snadno dojdeš uznání i u ostatních. Všichni podobně převezmou jeho mínění za své.

Jako se oheň, ukrytý uvnitř domu, nesnadno utají, aby se neprozradil nějakým znamením, buď teplem nebo kouřem, tak se marně ukrývají tajné hříchy.

Svědomy mívá zrádce. To, co je podle našeho domnění zcela nedostupně ukryto v srdci, prozradí najednou tvůj obličej a tvé oko. Na tomto jevišti objeví se i proti tvému zákazu všem, co bys byl rád viděl ukryto za oponou.

Každý má sám u sebe všechny podmínky k své chvále nebo k své haně, sám ze sebe je buď šťasten nebo nešťasten. Proto budiž tvou hlavní starostí, aby tě nevinilo tvé svědomí. Toho se denně ptej na usudek.

9. srpna

Vše musíme konat tak, abychom při jednotlivých skutcích nevyhledávali chvály. Naše skutky však buďtež takové, aby se jim nemohlo nic právem vytýkat. - S. Ign. ap. Ribad.

Hledat chvály je marnivost, dosíci chvály štěstí, zasloužit si ji ctnost. Chvála je v cizí moci. Proto je marná práce honit se za ní. Kdo si jí však hledí zasloužit, vždy ji nalezne. Proto sem nutno soustředit usilí!

O to pečuj, aby tvé skutky byly opravdové zlato, nikoli pouhé pozlátko, t. j. nebyly jen zdánlivě dobré, nýbrž skutečně dobré. Ať si nekupují odměny od druhých, nýbrž ať si ji samy zaslouží. Té nelze dojít ani od cizího oka ani od úsudku jiných. Celé své bohatství nosíš s sebou.

Diamant neztrácí nic na ceně, třebaže jej neodborník méně cení. Tak velikou má cenu, jak veliká je jeho váha, jsa tak vnitřní hodnotou dosti bohat. Toho pokládám za hodna chvá-

ly, kdo klade k ní základy sám u sebe.

Očím lidským neujdeme; ty si osobují právo soudit všechny lidi. Proto třeba na veřejnosti jednat tak, aby nenarazily na nic nepěkného, na nic jakkoli nedokonalého. Tíže hřeší, kdo hřeší před druhými.

10. srpna

Než navážeš s někým přátelství, hled' ho dokonale poznat. - S. Ign. ap. Ribad.

Kdo se nechce utopit, zkoumá prve hloubku, než sebe nebo své věci svěří řece. Je lépe vyzkoušet brod, aby cesta, kterou jsme chtěli uniknout, nebyla pro nás hrobem. Kolik uskalí se tají pod tišinou vodní!

Žádná řeka není tak hluboká jako lidské srdce. Přemnoho se v něm tají a žádné oko není tak pronikavé, aby to prohlédlo. Marně hledal hánce Momus¹ do něho okno. Přáti si ho mohl,

¹ Momus, bůh hanění a tupení. Ze zlosti, že neměl co vytýkati bohyni Afrodité, pukl.

ale ne je očekávat. Nevyzpytatelné je srdce lidské. (Jer. 17. 9.)

Než jedno umění překonává druhé. I k tajům srdce vede cesta, a třebaš není široká, přece lze tam skulinami proniknouti. Hnutí srdce se totiž prozrazují i proti vůli a ze skutků vyzírá duch jako liška z doupěte, když má za to, že není pozorována.

Vzácný poklad je přítel. Ale vybírej opatrně, než si ho zvolíš, abys místo vytouženého diamantu nedostal střep. Oba mají touž barvu, než oč je jeden z nich vzácnější, o to se od druhého různí cenou. Nikoho si nevol přítelem, leč toho nejlepšího.

11. srpna

Ach, jak mnoho ztrácí nejen na svobodě, nýbrž i na vážnosti a na dobrém jméně, kdo přijímá dary. - S. Ign. ap. Ribad.

Ryba, když lapá po vnadidle, chytí se a touto zhoubnou výměnou více

pozbude, než nabude. Dostane červa, ale sama sebe ztratí. O nic lépe není na tom lakomec. Dostane sice dar, avšak za něj zaprodá lepší částku sebe, svobodu.

Nízcí duchové shánějí se po darech. Kramářské povahy nedělají nic bez zisku. Duch, který se povznesl nad všední lid, neulpí na pozemských věcech tak, aby dal přednost zištnosti před počestností.

Vrchol hanby je zajisté, lichvaří-li se s duchovními věcmi a obrací-li se lakotně v mrzký zisk to, co by mělo být nástrojem k vyplnění lakotnosti. Přece se však stává, že třpyt zlata zaslepí tak, že i věci nebeské musí sloužit věcem pomíjejícím.

Obdržíš-li zde mzdu za svou lopotu, nelze ti očekávat jině v budoucnu. Pro maličkost ztrácíš nesmírné dobro. To neznamená získávat, nýbrž ztrácet, honit se za pouhým stínem místo za věcí samou.

12. srpna

Ani v citovém vzrušení ani v prudkém návalu sklíčenosti nic nerozhoduj, nýbrž až pomine rozechvění, a to ne podle rady citů, nýbrž podle rady zdravého rozumu.

S. Ign. de elect.

Při výkonu má rozvážnost tak veliký význam, že jakékoli dílo bez ní podniknuté nezasluhuje chvály, poněvadž jeho zdar nelze přičítat rozumu, nýbrž slepé náhodě. Jedině rozvaha odlišuje člověka od němé tváře.

Kvapit a ukvapit se jsou slova úplně příbuzná. Ukvapené rozhodnutí je arci snadné, ale málo užitečné. Kvap je špatný rádce, poněvadž radí nepředložené.

Je-li třeba při světském podnikání dlouhého uvažování, co a jak, čím více je ho potřebí ve věcech týkajících se duše, týkajících se věčnosti. Zde je zmýlená snažší a náprava, ač-li vůbec možná, daleko nesnadnější.

Co rozum nedá, to najednou čas přinese. Počkej; často pouhý odklad při-

nese radu, jíž by ses byl stěží nadál od největšího mudrce. Co je odloženo, může se ještě státi, co se však stalo, nemůže se odestati.

13. srpna

Vnitřní člověk má být v sobě tak vyrovnan, aby se vnitřní vyrovnanost projevvala i v jeho zevnějšku. - S. Ign. ap. Nollarc.

Zevnější vyrovnanost u člověka, nevyrůstá-li z vnitřní jako z kořene, blíží se více k přetvářce než ke skromnosti a nezasluhuje ani názvu ctnosti a nebude míti ani trvání.

Jako kolečka v hodinách prozrazují chod zevní ručičkou a z pohybu ručičky se poznává vnitřní stav hodin, tak nám příroda dopřála podobnou cestu poznávat lidi.

Vnitřní klid duše prospívá nám, zevní klid prospívá jiným. Jen ten může být nazván v každé příčině

dobrý, u něhož se družně snoubí klid obojí. Z takového spojení kromě dobrého svědomí vyvěrá také vzdělávací vliv na druhé.

Poklad, dokud je v skrytu, málo prospívá. Vnitřní vyrovnanost, pokud se omezuje na nitro, prospívá jen tobě, nikoli jiným, zato zevní prospívá jiným, nikoli tobě. Je-li však zevní vyrovnanost sestersky spojena s vyrovnaností vnitřní, obě prospívají stejnou měrou jak tobě, tak jiným.

14. srpna

Kdo chce reformovat svět, ať začne sám u sebe, jinak vyzní jeho úsilí naplano.

S. Ign. ap. Bart.

Tak tomu bylo, tak tomu bude vždy. O zbytečnosti se bude pečovat, věci nutné budou se zanedbávati. Usiluješ zbaviti jiné všech poskvrn. Staň se sám vzorem. Budeš-li jako vzor dokonalý, můžeš bezpečně postoupit k nápravě celého světa.

Kdybychom jen desetinu péče, kterou věnujeme jiným, byli věnovali sobě, jak bychom byli zcela jiní! Ale poněvadž se více staráme o jiné, činíme v nitru pokroky malé, navenek žádné. Nikdo nemůže dáti jinému více dokonalosti, než jí má sám.

Chceš poučovat jiné? Pracuj příklady. Těmi uč, oč usiluješ. Ty se prvně ukaž účelivým žákem sebe, pak doufej, že jich budeš mít více. Kdo kosí obilí jen na cizím, mnoho sice žne, ale nic nesváží do stodol. Je to jen dřina, ale bez užitku.

Ba, nesrovnávají-li se skutky se slovy, nejen že neprospíváš posluchačům, nýbrž náramně jim škodíš. Zanedbáváje jako chvalořečník skutečně konat věc tolik vychvalovanou, projevuješ svým počínáním, že ji pokládáš za nemožnou.

15. srpna

Nedá-li se příliš zřejmý hřích bližního rozumně omluvit, neodsuzuj proto vinníka, nýbrž sval vinu na prudké pokušení, jemuž bys byl ještě hůře nebo aspoň stejně i sám podlehl. - S. Ign. ap. Bart.

S nemocným musíš mít útrpnost a ne se mu vysmívat, poněvadž nevíš, jaký tebe očekává osud. Ušetřila-li tě náhoda pohromy dnes, může tě stihnouti zítra. Všichni jí podléháme, dokud putujeme zde na světě.

Kolikrát uvidíš křehkost člověka, uvědom si, že se ti tolikrát uvádí na paměť vlastní křehkost, aby ses naučil opatrnosti, nikoli však, abys s opovržením shlížel na zbloudilce. Opovrhování zbloudilcem bývá často tresáno ještě hlubším pádem vlastním.

Zakvičí-li lvíče náhodou udeřené, dostává strach i lev. Nedůvěřuj ani ty své minulé nevinnosti nebo svým předsevzetím natolik, že by ses přestal vůbec obávat hříchu. To by byla opovážlivost. Padají-li s nebe hvězdy,

co čeká bludičky? Vezmi si poučení z cizích chyb.

Kdo tě ustanovil rozhodčím nad slovy a skutky tvých bližních? Jakým právem si osobuješ úřad soudce? Dnes máme více kritiků než spisovatelů, více soudců než vinníků, leč že bychom mezi vinníky počítali i soudce, kteří se prohřešili porušením lásky.

16. srpna

Chceme-li pečovati o spásu spolubližních, musíme se těšit vážnosti, ovšem takové, která nemá nic společného s planou vážností světa. - S. Ign. ap. Bart.

Něco jiného je domýšlivost, něco jiného vážnost. Onu plodívá učenost, urozenost, důstojenství a jiné dary přirozené, tuto bezúhonný život. Jak je vážnost duchovní správě užitečná, tak jí škodí domýšlivost.

K získání vážnosti není potřebí ani podivuhodné učenosti ani význačné-

ho postavení ani bohatství. Lze si ji dobýti bez všelikých těchto velkých nákladů. Její celé bohatství záleží v ctnosti a v pokorném smýšlení.

Pyšné naparování spíše děsí, než aby vábilo, budí spíše opovržení nežli lásku. Bez lásky je všechno úsilí marné. Duch, nepoddá-li se sám dobrovolně, se nedá násilím zlomit.

Hrdě vztýčená páteř, přísně svraštělé čelo jsou znaky nepřítele, nikoli přítele. Těm se duch rychleji postaví na odpor, než aby se jim poddal. Ne- ní bezpečnějšího způsobu, jak si dobýt srdcí lidských, než kladením podkopů. Vlídne pokoře otvírají se hlubiny srdce, jež by se byly uzavřely pýše na tisíc zámků.

17. srpna

Daleka budiž tebe jakákoli tvrdohlavost; ale začneš-li nějakou věc dobře, setrvej při ní tak horlivě, že od ní ani hanebně neutečeš ani v ní malomyslně neochabneš.

S. Ign. ap. Bart.

Jako zasluhuje chvály vytrvalost v dobrém, tak nelze kárat změnu jednání, rozhodne-li se někdo pro něco lepšího. Není projevem lehkomyšlnosti, ustoupí-li někdo od toho, co poznal jako omyl, nýbrž je to známka zmoudřelého ducha.

Svědčí o hrozné nadutosti, ba o hloupé paličatosti, lpí-li někdo urputně na záměru jednou pojatém, takže chce stůj co stůj setrvat při tom, co jednou řekl, ať je to jakékoli, a blud raději omlouvá, než aby se ho zřekl.

Kdo byl kdy tak prozíravý, aby věřil, že ani jeho ani jiné nemůže nic lepšího napadnout, než na čem se kdysi ustanovil? Sebe míti za moudřejšího nade všechny, zdaž není to pýcha nebo neslýchaná zloba? Známkou

člověka moudrého je měnit svůj zá-
měr podle změněných okolností.

S takovým svéhlavcem, u kterého
neplatí ani rozumové důvody ani
dobrá rada, nevylíhla-li se v jeho hla-
vě, je velice těžko jednati. Čím kdo
je moudřejší, tím je rozumným dů-
vodům přístupnější.

18. srpna

Nezáleží mnoho na tom, sloužíš-li nedbale
světu, zato je věc nesnesitelná sloužit ne-
dbale Bohu. - S. Ign. ap. Maff.

Sloužiti nedbale panovníkovi není
poslušnost, nýbrž pohrdavá neváž-
nost, která sklídí místo odměny trest.
Čím je totiž kdo v konání povinností
nedbalejší, tím větší úbytek povinné
úcty projevuje k svému pánu.

Možnost dokonale sloužit Bohu ne-
smí se pokládat za milost všední. Té
pak Bůh neodepře těm, které s ohle-
dem na jejich zásluhy předurčil
k věčné blaženosti. Působíš-li s ní jen

chladně, vydáváš se v nebezpečí, že jí pozbudeš. Kdo si jí nevází, věru zaslужuje, aby o ni přišel.

Svět odměňuje své služebníky dýmem, Bůh nebem. Je-li odměna tak nerovná, musí býti také velký rozdíl mezi službou Bohu a službou světu. Hanba je, že se úzkostlivěji staráme o věci pomíjející nežli o věčné.

Čemu se má větší péče věnovati nežli ctnosti? Komu více škodí starost nežli tomu, kdo se chce starat o všechno. Ničeho nedbati nejen že nemusí být vždy chyba, nýbrž může to být někdy spíše chvályhodné. Než býti ve snažení po ctnosti lenivý, to nelze vůbec omluvit.

19. srpna

Člověk by zřídka všestranně poznal své chyby, kdyby ho Bůh zvláštním způsobem k tomuto poznání nevedl. S. Ign. ap. Bart.

Nepociťuje-li nemocný nemoci, kterou hlavně trpí, je to s ním opravdu zlé. Jako lze blahopřáti chorému, který zavčas pozná, že je nemocen, tak lze mluvit o štěstí u toho, kdo vidí své chyby. Oba dva zatouží po léčení a mají naději na uzdravení.

Slepota je nám vrozena. Jako nikdo nevidí vlastního obličeje, tak nevidí svých chyb. Chyby bývají totiž tak jemné, že je i bystřejší oko stěží rozpozná od ctnosti.

Prozrazuje malý důvtip, kdo neumí omluviti svá poblouzení. Toto umění znají děti bez učitele. Nelze-li chyby snadno omluvit, lze je aspoň přikrášlit. Není těžké dáti jim krásná jména, obestřít je třpytným pláštěm.

Sebeláska ovládá svět a zastírá oči tak velikým bělmem, že se nám vše zdá svatým, co je naše. Chyby by se snadno napravily, než poněvadž nám zůstávají utajeny, zapouštějí kořeny.

20. srpna

Pastýři duší ničeho tolik nepotřebují, jako vnitřného ducha, aby pečující o spásu druhých, neohrozili spásy vlastní. - S. Ign. ap. Ribad.

Mnozí pastýři duší nehledají prospěchu duší, nýbrž jejich mléko a vlnu. Nejde jim o to, aby duše žily věčně, nýbrž o to, aby se sami na čas měli dobře. Posuď sám, čím se tací pastýři liší od kramářů, čím od nájemníků.

Lze připustiti, aby ten, kdo slouží oltáři, z něho také žil. Než z oltáře živit pýchu, pěstít marnivost, krmit neřesti, je jako rozmrhávat dědictví Kristovo, páchat svatokrádež.

Kdo pečuje jen o ovce a ne zároveň o svůj duchovní život, ničí sebe a duši nezískává. Je málo obrácení, poněvadž je málo dobrých pastýřů. Co budují slovy, rukama strhávají. Tím dávají více pohoršení než povzbuzení.

Povolání k duchovní správě musí být dobře vyzkoušeno. Volí-li si je někdo pro výživu, pro příjmy, ze zahálčivosti, postará se sice o tělo, ale ztratí duši. Tak slepci stanou se vůdci slepých. Kam dospějí (Mt. 15. 14)?

21. srpna

»Chci« a »nechci« nemají místa v našem domě. - S. Ign. ap. Bart.

Buřiči nesmějí mít přístřeší v chrámě míru. Vše, co ruší pokoj, pochází od vůle. Kde vládne vůle, tam je ustavičná válka, a pokud vůle není ukázněná, potud není naděje na mír.

Ze všeho, co nejprve musí být opuštěno, je vlastní vůle. Budeš-li se tou řídit, nepřijdeš ke Kristu. Ani my ani

řád nemají většího nepřítele nad ni. Je-li vůle ve vyhnanství, je překonána každá obtíž.

Ani něco chtít nebo nechtít nečiní člověka šťastným, dosáhne-li toho, má po starostech. Strach nemá k němu přístup, nic ho nemůže zarmoutit ani zkrušit. Tak žijí nebešťané v nebi, netouží po ničem, ničeho se neobávají. Hle, jak lze míti nebe již zde před nebem tam nahoře!

Není bezpečnější cesty do nebe nad tu, kráčí-li člověk k nebi bez vůle. Vzdáš-li se jí, stane se ti každý skutek, každý pohyb záslužným. Co kroků, tolik skoků k nebi. To není již chůze k nebi, nýbrž opravdový běh.

22. srpna

Stěžuje-li si tělo pod záminkou zdraví na nějakou obtíž, nesmíme mu popřávat slu-
chu a konejšit je nadějí, že jí bude zba-
veno, nýbrž vyžeňme to z něho záměnou
za jinou obtíž stejně velikou. - S. Ign. ap.
Bart.

Smyslnost je vychytralá liška; aby
unikla obtížím, předstírá nemoc. Pád-
ný důkaz, že vede hlavní slovo samo-
láška, je: sebemrtvení stane se psan-
cem, smyslnost ožije, s ní ožijí i ne-
řesti.

Kdo všechno opustil pro Boha, ne-
bude lpět na zdraví tak úzkostlivě,
že by se bál vzdáleného nebezpečí
pro tělo více než škod hrozících duši,
leda že by si přál, aby odumřela
ctnost a zavládla smyslnost.

Máš být mužem zdravým, nikoli
zhýčkaným. Některé způsoby úmrt-
vy jsou tak neškodné, že z nich ne-
hrozí nijaké nebezpečí pro zdraví.
A přece můžeš od nich očekávat ne-
méně zásluh než nepříjemností.

Ti, kdož si hovějí, umírají dříve, ti, kteří si zvyknou na tvrdý život, vydrží déle. Zpovыkanost zeslabuje údy. Kolik neřestí, tolik katů těla; naopak kolik ctností, tolik strážců života. Chceš se dožít dlouhého věku? Žij ctnostně!

23. srpna

S lidmi světskými je lépe jednat ráno o věcech týkajících se spásy duše, odpoledne o věcech světských. - S. Ign. ap. Bart.

Ranní doba je příznivá nejen musám,¹ nýbrž i věcem duchovním. Je to zlatá doba, ve které duch ještě není rozrušen různými dojmy ani není zapleten do světských záležitostí, proto je přístupnější poučení a také je pevněji podrží. Co je první, tomu právem patří první místo.

¹ Musy, starověké bohyně krásných umění, počtem devět.

Ráno je boj proti přirozenosti snažší, poněvadž je tu jen jednati s vůlí. Odpoledne množí se již nepřátelé. Bacchus¹ a Ceres² probouzejí neřesti, lenost a zlá žádostivost troubí na poplach. Kdo je takový Herkules, aby zmohl všechno?

Jak veliká je změna mezi člověkem ráno a odpoledne? Ráno je jako beránek, odpoledne jako lev. Ráno dýše zbožností a mírností, odpoledne je pln nezkrotné bojovnosti. Síla vášní přichází od plného žaludku. Osel dobře krmený vyhazuje z kopýtky.

Ráno třeba připravit ducha a obrnit jej proti všem útokům. Ráno berme ochranný lék, který má zabránit, abychom během dne neupadli do nemoci. Rozestavíš-li hned ráno bitevní šik, netřeba se ti obávat nepřítelů.

Bacchus, bůh vína a vinařství.
Ceres, bohyně orby a manželství.

24. srpna

Pro nějaký zlořád nebudiž odstraněno to, co není samo sebou špatné. Jinak by se tím zatarasila cesta velkému rozmachu větší cti a slávy Boží. - S. Ign. ap. Gonz.

Jako není žádný květ tak nevinný, aby nemohl z něho pavouk ssáti jed, tak není nic svaté, aby toho nemohl zlý člověk náhodou nebo ze zlé vůle zneužít. Ale jako květu neubírá na ceně pavouk, tak ani zneužitím neztrácí věc na hodnotě!

Tvorové, jimž přičítáme vinu, jsou nevinní. Ne oni, nýbrž špatné jejich používání vrhá nás do hříchu. Dobré je víno a dobrý je i meč, třebaže můžeš meče zneužít k cizí záhubě, vína k své vlastní.

Kdyby někdo chtěl odstraniti každou příležitost ke zlému, musil by odstraniti všecky věci, poněvadž všeho lze užít nebo zneužít k dobrému nebo k zlému. Co je světější ned Písmo svaté? A kolik bludů vzniklo, že se mu špatně rozumělo?

Nic není v každé příčině dokonalé. Všecky stvořené věci mají chyby. Tu věc, která jich má nejméně, třeba považovat za nejlepší. I slunce vrhá stíny a nesmí se proto vyhostit ze světa.

25. srpna

Jedna unce¹ svatosti při výtečném zdraví dokáže v duchovní správě více, než výtečná svatost spojená jen s jednou uncí zdraví. - S. Ign. ap. Lyr.

Je veliký rozdíl mezi asketou a apoštolem. Onen, i když je nemocen, dostojí všem povinnostem svého stavu, apoštol ani zdaleka ne. Všecky povinnosti askety vztahují se na nitro, kdežto apoštolovy na venek.

Čím je meč bez rukojeti, tím je horlivost bez síly. Ani meč ani horlivost neprovedou, co chtějí. Velký duch bez zdraví těla je jako tělo bez ruky; má sice váhu, ale nic nevykoná.

¹ Unce, menší jednotka peněžní a také váhová (27 gr).

Zdraví tě udržuje při životě, ale prospívá také druhým. Jako nežiješ pro sebe, nýbrž pro jiné, tak si také musíš hledět zdraví nejen pro sebe, nýbrž i pro jiné. Bez zdraví můžeš být velkým svatým, nikoli však apoštolem.

Přesto však dlužno dbáti zdraví tak, aby jím neutrpěla svatost. Často nic tak neuškodí svatosti, jako přílišná péče o zdraví. Pod záminkou péče o zdraví žijí hříchy, skrývají se vášně. Takové zdraví nepodporuje horlivost, nýbrž ji ničí.

26. srpna

Zdaž tě postavil Bůh do světa, abys zde žil, jako by vůbec nebylo nebe a pekla? Či spása duše je tak lehká, že se netřeba o ni ani starati? - S. Ign. in ep. ad eccl.

Hle, jak strašně bezstarostný je svět vzhledem k věčnosti! Žije se, aby se žilo. Žijeme bez starosti o budoucnost, jako bychom nikdy neměli u-

mřít, jako by nebylo ani mstitele hříchů ani odplatitele zásluh.

Neřesti tak zatemňují světlo rozumu a vašeň obestírá poznání tak hustou temnotou, že se nám myšlenka na věčnost nanejvýše hnusí nebo jen málo prospívá, poněvadž duševní lenost otupuje všechno porozumění pro ni.

Slovem se nazýváme katolíky, chováním to popíráme. Jsme blíže k nevěřícím, ba k zvířatům. Hovíme jen a jen smyslům, ač příroda dala člověku přímou postavu a přikázala mu hledět k nebi, dávajíc mu na srozuměnou, kam se má bráti a jakou cestou.

Ó, jak pozdě zmoudří tací lidé! Teď jsme se mýlili (Moudr. 5. 6)! Než pozdní lítost je sotva pravá lítost. Projevuje se jí přání po životě delším, nikoli lepším. Žij tak, abys nemusil litovat, jednej tak, aby ses nemusil ani bát smrti ani se stydět za svůj život,

27. srpna

Co by se s námi stalo, kdybychom musili nyní umřít? Jaký vydáš počet ze svého majetku, z tolika milostí a z druhů, kteří zahynou tvou vinou? S. Ign. in ep. ad eccl.

Běda tomu, kdo myslí na sčítování teprve tehdy, když je mu odejít se světa. Smrt ohrožuje ze zálohy a přepadne znenadání. Bůh, který dnes nabízí odpuštění, neslíbil zítřek.

Je třeba tak žít, aby náš život byl ustavičnou přípravou na smrt. Nic se nemá odkládat až tam, kde úsilí nic neprospívá. Poslední hodina života je nám proto neznámá, aby nás žádná nezastala nepřipravené.

Smrt pokládáme za věc od nás vzdálenou, ačkoli číhá v týle a uchvacuje z našeho středu bez rozdílu věku toho, kdo na ni nejméně myslí.

Kdo chce dobře umřít, začni hned nyní umírat. Denně si chystej vše k smrti. Když nadejde poslední hodinka, opouštějí nás síly, smysly,

zkrátka vše a nic se neuskutečňuje tak těžko, jako to, co jsme odložili až na tuto chvíli. Spravedlivý to trest Boží, že ten, kdo pokud mohl, nechtěl, když by pak chtěl, že nemůže.

28. srpna

Ďábel hledí ti hned vyrvat bázeň před hříchem, aby ses mu lehkomylně oddal, hned ji zveličit, aby ses bázni malomyslně poddal. V obojím případě pomýšlí na tvou záhubu. - S. Ign. ap. Nolarc.

Prohnaný to kejklíř! Když pokouší člověka, zveličuje velikost hříchu, aby jej přivedl k zoufalství. Tak nás má černokněžník za blázny.

Tvá dosavadní nevinnost budiž ti podnětem k útěše, nikoli k opovážlivé sebedůvěře. Všichni, co hoří nyní v pekle, byli kdysi nevinní. Jediné, co nás může zbavit obavy před peklem, je nikoli nynější naše nevinnost, nýbrž setrvání v nevinnosti až do konce.

Pekelný pokušitel zná cenu duše, které se zmocnit tak velice usiluje. Kdyby nebyla drahocenná, nerozněcovala by jeho touhy po ní. Styďme se za svou liknavost, že méně pečujem o záchranu duše, než on o její záhubu.

Čím je poklad větší, tím více sluší ho střežit. Duše, o kterou zápolí nebe a peklo, je věčná. Bázeň a přílišná sebedůvěra jsou jí stejně na škodu. Třeba volit střední cestu, aby ani naděje nebyla beze strachu ani strach bez naděje.

29. srpna

Nikdy nikomu neodporuj, ať již máš k tomu důvod či nemáš; vždycky však hled mít porozumění pro to, co jiní uznávají za dobré. - S. Ign. ap. Lyr.

Oheň váním větru vznícený roste a zdvíhá se tím výše, čím silněji duje vítr, a nedá se udusit, nezamezíš-li každé poněkud silnější proudění vzdu-

chu. Podobně i ty mlčením zapečetíš ústa svému soku.

Tvé vlastní mínění tě dráždí, nikoli kousavá slova druhého. Cítí-li se někdo uražen, je tím sám vinen. Jestliže si z urážky nic neděláš, ulomil jsi ostří všem útokům. Jako měkký předmět tlumí náraz, tak zlomíš všechny nepřátelské obmysly, čelíš-li jim s klidnou myslí.

Je známkou slabého ducha rozčilovati se pro každou maličkost. Silný duch dovede si toho nevšímat nebo využití toho ve svůj prospěch. Cítí-li se uražen, považuje to buď za zkoušku ctnosti nebo přijímá to jako trest za své hříchy.

Nejsnáze se snesou urážky darebáků. Nikdo jim nevěří, neuvrhneš-li ty přílišným omlouváním sám na sebe stín. Mlč a jsi vítěz. Hádkou se to nespraví. Hádkou se porušuje láska a pravda přece nepřijde na světlo Boží.

30. srpna

Jed uložený v knihách, nepracuje-li se hned v začátku proti němu, rozlézá se co nejdále. - S. Ign. ap. Ribad.

Nešťastné pero, původce tolikého zla! A nejhorší přitom je, že tvé zlo je nevyléčitelné. Co je napsáno, zůstane napsáno, jde z ruky do ruky, otravuje celá staletí, škodí všem a vždy.

Ostatní jedy konečně pozbudou síly, jedy uložené v knihách trvají vždy, působí na dálku a vnikají až tam, kam se jejich skladatel nedostane.

Hleď ukáznit své pero, aby z něho nevyplynulo nic, co zasluhuje pohřbení ve tmách, protože by tím mohlo být pohoršeno nevinné oko. Naopak hleď zmetkovské výplody cizího ducha lepšími plody učinit neškodnými. Piš, co může čtenářům prospět.

Jedy i v zlatých nádobkách uložené škodí. Vzdělání, jehož si dobýváš ve smetí otrávených knih, činí tě sice učenějším, avšak také nešlechetným. Četba jejich nezůstane bez zlých ná-

sledků. I když se bráníš, ssaješ do sebe jed. Jen v útěku je vítězství.

31. srpna

S čirými prospěcháři není dobře se pustit hned v rozhovor o věcech duchovních, neboť to by bylo házet do vody udici bez vnačidla. - S. Ign. ap. Bart.

Dříví nechytne hned. Nejprve se suší, potom se postupně zahřívá. Tak se povlovně připravuje k tomu, aby přijalo ochotně plamen, jemuž se dříve vší silou vzpíralo. Tak musí být duch laskavě naváděn k tomu, čeho se přirozenost hrozí.

Nesmíme o nikom pochybovat, že se obrátí. Z každého dřeva můžeš cokoli udělat, umíš-li to jen vhodně zařídit. Záleží hlavně na tom, abys vystihl pravý způsob, jak působit na srdce lidská.

Náhlá obrácení jsou dílem Božím, ne lidským. Umění i přirozenost učí nás postupovat pomalu a stupňovitě. Zkus

to. Laskavě, takřka nepozorovaně hled' působit přátelsky na zbloudilce a brzo jej odvrátíš od věcí pozemských k milování věcí věčných.

Nepodaří-li se ti to náraz, bude potřebí shovívavosti. Chraň se jen nevčasné dotěrnosti. Prudký náraz by kámen rozdrtil, kdežto kapka padající zvolna a bez hluku jej vyhloubí.

1. září

Mužové veliké ctnosti, i když jsou málo učení a nemohou proto pomáhat mnoho bližním, přece výmluvně káží svým příkladem, ba již pouhým vystoupením navádějí k ctnosti mocněji, než by to dokázali mužové sebe lépe řečnický vyškolení.
- S. Ign. ap. Bart.

Něco jiného je mnohomluvnost a něco jiného výmluvnost, královna to srdcí. Mluvků je nesčetně mnoho, těch, kteří ovládají srdce, jen málo, neboť mnozí jsou starostliví o to, co

mají mluvit, avšak málo dbalí, aby sami činili, co jiným káží.

Slova letí, nezasáhnou však srdce, nedodá-li jim váhy ctnost. Kdo chce jiné navádět k ctnosti, musí napřed sám býti k ní naveden, jinak jeho řeč vyzní naplano. Nadělá mnoho hlomozu a hluku, ale srdcí se netkne.

Úsudky davu jsou směšné. Dav vyhlašuje za nejlepší řečníky ty, kteří jsou mnohomluvní, vždy pohotoví spustit proud řeči jako řeku, jakoby směrodatný soud o ceně řečníka byl potlesk posluchačů, a ne jeho vliv na srdce.

Snáze lze napravit zkažené mravy lidu svatostí života, než mravokárným horlením s tisíce kazatelen. Spíše zbloudí přirozenost, než lid upustí od mravů svých předků.

2. září

Strhují-li nás nedosti zkrocené vášně naší povahy k slovům nebo činům nesrovnávajícím se s naším stavem, musíme je neúprosně krotit tak dlouho, až se nám poddají. - S. Ign. in vita.

Šelmy musí být tak dlouho spoutány řetězy, až úplně zkrotnou, takže již nedovedou škodit. Stejná přísnost musí krotiti zvířecí pudry v nás, jinak natropí mnoho škod i tobě i jiným.

Dokud žijeme, živíme ve vlastním domě nepřátele. Oheň doutná pod popelem, je přidušen, nikoli udušen. Jen malá hořlavina a vyšlehne v jasně viditelné plameny.

Šelmy, které se zdály být zkrocené, snadno se vracejí k původní přirozenosti. Přesto lze jim více důvěřovat než našim vrozeným vášním. I když se již zdály umrtvené, snadno se rozzuří a škodí tím jistěji.

Kdo se chce zajistit před zraněním, žij se zbraní v ruce a bez ní nebuď ani ve dne ani v noci. Stále buď připraven

k boji, nebo nepřátelé neustanou proti nám brojit, dokud jim smrt nevnutí mír v hrobě.

3. září

Budiž tvým přáním, abys byl všem jak zevně, tak vnitřně znám. - S. Ign. ap. Lyr.

Člověk zrozený pro veřejnost a povoláný k práci pro blaho obecné nesmí se skrývat. Byl by světlem pohřbeným pod kbelcem. Jaký prospěch by byl ze zlata, kdyby zůstalo nepoznáno v úkrytu horských slují?

Oheň, ať je, kde je, prozrazuje se světlem a teplem. Touží všem prospět, sám se nabízí. On budiž obrazem apoštola. Apoštol se projevuje, ať pracuje kdekoli, jak světlem dobrého příkladu, tak teplem posvátné nauky.

Samotáři, kteří nechtějí být viděni a poznání od lidí, jsou zpravidla synové temnot a zřídka dobří. Slunce se nebojí být viděno, ba samo osvětluje

den, aby bylo viděno. Vždy se ukazuje zřejmě na otevřeném jevišti světa.

4. září

Nepřátel se s kýmkoli, ani neudržuj důvěrného styku s leckým, nýbrž taž se Du-cha sv. o radu, ke komu si přeje, by ses přiklonil. - S. Ign. ap. Lyr.

Známost můžeš mít se všemi, přátelství jen s několika málo lidmi, důvěrnost, ne tak hned s někým. To, co je obyčejné a každodenní, upadá snadno v opovržení a nevážnost. Naopak, co je v dáli, požívá větší vážnosti.

Přečtená kniha se odloží. Ponechej si vždy něco u sebe, co může druhý ještě od tebe očekávat a nenech se úplně vyprázdnit. Vždy ať něco zůstane za oponou, co by mohlo dráždit zvědavost.

Věštby přicházejí z tajemna, proto se jim více věří. To, co je všem stále po ruce, pokládá se za méněcenné.

Hojnost nějaké věci snižuje její hodnotu, zato řídkost ji zvyšuje.

S bližním musíš zacházet jako s ohněm, nestavět se k němu ani příliš blízko ani příliš daleko. Přiblížíš-li se příliš, popálíš se, vzdálíš-li se, budeš mrznout.

5. září

Žádej si být pokládán ode všech za pošelce, abys byl od Boha pokládán za moudrého. - S. Ign. ap. Lyr.

Jinak soudí Bůh, jinak lidé a to přechasto zcela opačně. Lidé soudívají podle toho, co bije do očí, Bůh dívá se na srdce (1. Sam. 16. 7) a tomu, co je bláznivé před světem, dává přednost. (1. Kor. 1. 27.)

Málo záleží na tom, co lidé soudí o tobě. Jejich povídání a rozumy sluší ceniti jako bzukot komárů nebo jako kuňkání žab v kaluži. Nebe se o ně nestará a nemění k vůli nim dráhy hvězd.

Že vepři je milejší bláto nežli růže, že výše cení pomyje než perly, neubírá ani ceny perlám ani krásy různým. Nestarej se o to, co se o tobě soudí, nýbrž kdo o tobě soudí.

Takový jsi a tak veliký zůstaneš, jaký a jak veliký jsi před Bohem. Soud Boží rozhodne o tvém osudu, buď k tvému štěstí nebo neštěstí. Stržíš-li na něm pochvalu, vysměj se směle úšklebkům celého světa.

6. září

Nejlepší způsob poslušnosti je poslechnout hned a nečekat ani na výslovný rozkaz s nejvyššího místa, ani na jeho vyhlášení.

S. Ign. in test.

Poslouchat s nechutí je vlastnost lenivých zvířat. Proto potřebují pobízení, ač i to bývá bez účinku, nepřistoupí-li k slovům ještě bití. Ušlechtlejší povaze stačí pouhý pokyn.

Jako ten, kdo rychle dává, po soudu všech dvakrát dává, tak ten, kdo rych-

le poslechne, poslouchá dvojnásobně. Proto může očekávat i dvojnásobnou odměnu. Jednu korunu postaví na jeho hlavu poslušnost, druhou ochotná pohotovost.

Ochota a neochota¹ se písmeny téměř neliší, zato nadmíru smyslem. Kde je neochota, tam není ochoty ani k tomu, kdo poroučí, ani k tomu, co se poroučí. Ochota nezná neochoty. Kde je ochota, tam se poslouchá bez obtíží.

Břemene, které neseme radostně, ani necítíme. Je to svéhlavost, která sobě a jiným jsouc na obtíž vzbuzuje nechuť a odpor. Na povahy svéhlavé musí dolehnout těžší rány, aby se pohnuly se svého místa nebo ustoupily od svého mínění.

¹ Amor (láska) - mora (průtah): slovní hříčka, již nelze slovně vyjádřit. Naznačili jsme to nedokonale slovy: ochota - neochota.

7. září

Představený má chyby co nejdříve odstranit, aby se zvyk opětovnou povolností nestal pravidlem. - S. Ign. ap. Bart.

Plevel, jestliže se hned nevypleje, brzo se rozmůže. Zlořády bujejí ještě rychleji. Beztrestnost plodívá zvůli. Šetří-li představený vinníka, škodí nevinným zrovna tak, jako ten, kdo nezabrání šíření nákazy, ač může.

Moc příkladu je nejzhoubnější u zla. Přirozenost lidskou beztak ke zlému náchylnou netřeba zlými příklady dráždit, poněvadž se samoděk žene za každou špatností. Není-li přísnosti, myslí si, že je všechno dovoleno.

Nikdo nechce být špatný sám. Hledá tudíž společníka a najde snadno více než jednoho bez jakéhokoli vybízení. Stačí příklad, který, zůstane-li bez trestu, nabádá přesvědčivěji k následování než dlouhé mluvení.

Mezi cizími lidmi nalezne se snáze dobrodinec než karatel. Pokárat si dovolujeme jen ty, které milujeme.

Štědrost vztahuje se i na nepřátele, kdežto domluva jen na přátele. U těch, které miluješ, netrp chyb.

8. září

Přemáhej sebe samého; budeš-li se přemáhat, dosáhneš v nebi skvělejší koruny, než jiní, kteří jsou mírnější povahy. - S. Ign. ad Edm. Auger.

Bud' zvítězíš nebo podlehneš. V sobě máš silnějšího nepřítele, než bylo vojsko Xerxovo.¹ Sebe dobyti je nesnadnější než dobytí jakékoli pevnosti. Kolik bylo dobyvatelů měst, kteří se neuměli přemáhat!

Oč vznešenější je duše nad kámen, o to je dobytí duše slavnější než dobytí kamenné hradby. Vítězství nad nepřáteli podmaňuje jen jejich těla, nikoli duše; vítězství nad sebou zdolává ducha, který je vznešenější než celý svět i nebe.

¹ Xerxes, král perský, 486-465 př. Kr.

Neobviňuj přirozenosti. Je-li jiná, než by sis přál, viň sám sebe. Proč ji nepřetvoříš v lepší? Nemohl sis ji ovšem na počátku vytvořit, než nyní ji máš, v lepší přetvořit. Žádná přirozenost není tak nepoddajná, aby se nedala zlepšit.

Pokládal by ses za šťastného, kdyby sis byl býval mohl volit svou přirozenost. Nyní to můžeš a to daleko bezpečněji. Tehdy by sis byl vedl při volbě bez jakékoli životní zkušenosti naidařbůh, nyní po nabytých zkušenostech budeš volit rozumněji, poněvadž ses již vyzkoušel. Po přestálém nebezpečí umíme moudřeji radit.

9. září

K lidem slabé ctnosti nebud' drsný, aby nedůvěra z toho se rodící místo dobra nezplodila více zla, jak při drsné domluvě nelze ani jinak očekávat. S. Ign. ap. Bart.

Cílem důtky budiž polepšení. Kdo jde v tom dále, nejedná jako otec. Jaký je prospěch z důtky, která spíše zatvrzuje než napravuje? Nevčasný trest činí člověka horším.

Stromky slabé, ještě pevně nezakoreněné, prudčí vítr snadno vyvrátí. Potom pozdě přicházejí sluneční paprsky, pozdě teplé vánky větru, ani ty ani ony nevrátí jim zeleně.

Kdo je tak nestoudný, aby jím nepohnula dobrota soudce, od něhož se mu místo zaslouženého trestu dostalo milosti? Jistě opláče i sám svou chybu. Čeho nadto je třeba?

Mírnou důtkou si zjedná soudce lásku u vinníka. Následek toho bude, že se vinník bude varovat poklesků, aby se neznelíbil tomu, jehož si za-

miloval. Není jistější cesty k vykořenění poklesků nad tuto.

10. září

Proti každodenním nástrahám d'áblovým musíme se každodenně v určité hodiny nad sebou zamyslit, do sebe se pohroužit a všechna slova, skutky a myšlenky před Bohem co nejbedlivěji prozpytovat. S. Ign. ap. Lyr.

Zahrada, nemá-li zchátrat, vyžaduje denně péče zahradníkovy. Neobhlédne-li si zahradník denně záhonky, budou brzo rodit místo květin býlí, místo plodů koukol.

Nestačí naset dobrého semene. Nevytrháme-li plevel, všechnu naši naději udusí tráva a pohltí býlí. Práce bez příčinlivosti málo prospěje.

Náš nepřítel bdí ustavičně bez únavy, aby nám škodil a vyčíhává zvláště tu dobu, kdy je nejméně pozorován. Tajně utrousí své símě, takže to nikdo nevidí, leda oko velice bystré. Jak

veliké bdělosti tu potřebí naproti tak velké bdělosti?

Spíš-li, špatně hlídáš poklad ti svěřený. Tvá nevinnost je ta perla, na kterou má spadeno peklo. Třeba vynaložiti všecku bdělost, abychom si ji zachovali. Tímto penízem koupíš si nebe, kam žádná jiná cesta nevede bezpečněji nad mléčnou dráhu nevinnosti.

11. září

Jestliže jsi něco slíbil nazítřek, splň to raději dnes, než abys to odkládal. - S. Ign. ap. Orland.

Není nic drahocennějšího nad svobodu. Dokud něco dlužíš, jsi vázán. A toto pouto je těžké a neméně obtížné než tělesné zajetí. Proto neslibuj, leč to, co můžeš velmi rychle splnit.

Kdo snadno a příliš mnoho slibuje, prozrazuje, že je málo opatrný. Kdo neuvažuje, jak veliké překážky se mohou postavit splnění slibu v cestu,

dává v sázku svou věrohodnost i dané slovo, poněvadž nesplněním slibu je otřeseno i věrohodností slibujícího.

Rychlé splnění zdvojnásobuje přízeň, posiluje důvěru, zbavuje starostí a je vítanější jak dárce, tak příjemci. Příjemci, že se jeho naděje tak rychle splnila, dárce, že je rychleji zbaven tíživého závazku.

Je-li přípověď někomu učiněná opravdovým závazkem, roste závaznost tím více, čím větší hodnota má ten, jemuž jsi něco přislíbil. Liknavý nebo neprozřetelný slib se Bohu nelíbí. Proto buď neslibuj, nebo sliby plň!

12. září

Haní-li kdo veřejně knížata a vrchnosti, obzvláště před prostým lidem, natropí tím více škody, než způsobí užitku. - S. Ign. ap. Rib.

Lid je svou přirozeností málo nakloněn vrchnostem a snadno je pode-

zírá. Přiléváš-li k tomu ještě oleje, není-liž se ti obávat všeobecného vzplanutí lidu, které jak snadno vzniká, tak se těžko hasí.

Slina vyplivnutá proti nebi padne zpět na tvář plijícího. Je neprozřetelné tupit ty, kteří mohou jak do dálky slyšet, tak i pádně udeřit. Mocní stěží strpí, aby se jich kdo bez trestu urážlivě dotýkal.

Kdo tě ustanovil soudcem? (Ex. 2. 14; Sk. ap. 7. 27, 35.) Švec ať se drží svého kopyta a neplete se do cizího řemesla. Často pronášíme soud o tom, čemu nerozumíme. Ti, kdož stojí na vršku, vidí více. Kdybychom znali pokaždé pravou příčinu věcí, jak bychom leckterý soud svůj odsoudili!

Nikoho není dovoleno tupit a docela ne vrchnost. Jí patří úcta a poslušnost. Zastupuje Boha na zemi. Na její příkazy a zákony nesmíme se dívat jako na dílo její, nýbrž jako na dílo Boží.

13. září

Nejspolehlivější směrnice pro správné jednání je prozíratí do budoucna, co třeba vykonat; a o tom, co bylo vykonáno, vydat si počet, jak to bylo vykonáno. - S. Ign. ap. Martin.

Janus¹ s dvěma obličejí budiž ti náznakem pravého jednání a zároveň pravidlem, aby sis navykl věci budoucí prozkoumávat a minulé přezkoumávat. Z minulých usuzuj na budoucí a podle budoucích hled' napravit minulé.

Nestačí jen něco vykonat. Třeba ještě přezkoumat, jak to bylo vykonáno. Není spolehlivějšího učitele nad zkušenost. Vzor usnadní ti dílo, které máš rozděláno. Patříš-li na něj, dílo vzorně dokonáš.

S chvatem se nic pořádného nevykoná. A zdá-li se něco dobře vykonáno, je to náhoda, nikoli výkon roz-

¹ Janus, římský bůh času. Vyobrazován s dvojím obličejem, jedním hleděl do minulosti, druhým do budoucnosti.

umu. Chvat a mýlka nebývají daleko od sebe. Nikdo není tak moudrý, že by si neměl před započatím díla ujasnit způsob jeho provedení, prostředky a cíl díla.

Ani ty nežij bez sebezřetnosti a sebezpytu. Zkoumej svůj dosavadní život, zkoumej uplynulý den a poznáš, jak na to, aby ses stal lepším. Je-li dobře prožít, přičiň k tomu ještě více dobrého, ne-li, hleď to v budoucnosti vyrovnat.

14. září

Kdo sezná, že pochybil, neklesej na mysli. I chyby prospívají ke zdraví. - S. Ign. ap. P. Lud. de Cam.

Nebyl to jen Anteus,¹ který po každém pádu k zemi vstal vždy ještě silnější. Často se přihází, že zlomené

¹ Anteus, syn Neptunův a Země, obr, který zápasil s Herkulem, od něhož byl přemožen. Kdykoli se dotkl matky Země, nabýval nových sil.

kosti, srostou-li dobře a zpevnějí-li, jsou silnější než ty, které byly vždy celé. Tak se z jedu stává lék.

Poblouzení je dobrý a úspěšný učitel. Dává výstrahu před budoucím poblouzením. Co uškodilo jednou, prospívá pak vždycky. Jedno poblouzení chrání před mnoha nehodami. Jedno upadnutí na ledě činí člověka ostražitým, aby potom pevně nakračoval.

Kdybychom nebyli nikdy pobloudili, nevěděli bychom, co jsme a co dokážeme. Poblouzení je zrcadlo naší křehkosti. Otvírá nám oči, abychom později nepadli ještě hlouběji. Lepší je pokorný kajícíník než pyšné neviňátko.

Vědomí viny, které ospravedlnilo celníka (Lk. 18, 14), vnuká všem pokoru, učí u Boha hledat utočiště a působí, že tam, kde se rozhojnil hřích, rozhojní se i milost (Řím. 5. 20).

15. září

Ani mrtvení těla ani mrtvení vášní nemá se odkládat až na stáří, poněvadž stáří jest nejisté a nesnese přísnosti. S. Ign. ap. Nolarc.

Co prunedbá Jeník, toho Janek nedohoní. Stařec nad hrobem neosvojí si ani umění ani ctnosti, jestliže k nim jako chlapec jen přičichl. Ochablé síly, podlomené zdraví, vyčerpané tělo ani nevydají potřebné síly k práci ani nepovzbudí k horlivosti.

Jestliže požár již sám sebou ustal, pozdě se přichází s vodou. Prvý plamének měl být ulit. Nepociťuješ-li v podzimu těla a života v sobě žáru, není to zásluha tvoje, nýbrž zásluha přirozenosti. Zkalená ssedlina oleje udržuje již jen slabý a čoudící plamének.

Když tě hříchy opustily, když tělo zmořené nemocemi odložilo rozpustilost, nezbývá mnoho toho, co bys měl umrtvovat. Nechtít hřešiti, když již

nemůžeš, a chtít činit dobré, když k tomu již není síl, jaká je v tom zásluha? Na spodku vína je kal.

Jestliže tě po celý život dlouho ovládala vášeň, nepustí vlády z rukou ani v stáří. Člověk, který si od malíčka navykl hřešit, spíše se zhroutí, než by nechal hříchu. Jak žil v mládí, tak bude žít v stáří a tak také zemře.

16. září

I když k něčemu radí lidé a všechny rozumové důvody, nezačínej žádného díla, pokud se o něm na modlitbách neporadíš s Bohem. - S. Ign. ap. Lyr.

Na dobrém začátku závisí dobrý konec. S chutí do toho, půl díla hotovo. Nelze se nadíti dobrého začátku, nezačne-li se s tím, jenž je všech věcí počátek i konec - s Bohem.

Začínáš-li, jednej hned od začátku dokonale; neboť jaký začátek, takový bývá i konec. Z ranních červánků se soudívá na denní počasí. Začátky jsou

předzvěst budoucnosti, jako jsou květy předzvěst budoucích plodů.

Vede-li slepý slepého, padnou oba do jámy. (Mt. 15. 14.) Lidská moudrost je slepá; kdo se jí může bezpečně svěřit? Nikdo nestojí pevněji než základ, na němž kdo stojí. Kdo se opírá o lidský důmysl, opírá se o křehkou třtinu, s níž padne.

Je-li na počátku našich podniků prvou naší starostí Bůh, dopadne vše dobře. Odbočí-li loď od tohoto majáku, čeká ji ztroskotání. Přístavu, který maják ukazuje, nedostihne.

17. září

Rozjímání a obcování s Bohem spoutává síly bezuzdné přirozenosti a krotí její výbuchy. - S. Ign. ap. Lyr.

Lvi se zkrotí, tygři se ochočí, železo se ohne; ale není síly, která by mohla zkrotit člověka. Umění i přirozenost v tom selhávají. Jedině modlitbě patří

sláva, že je paní srdcí. Ona jediné je naklání, kam chce.

Jak ze surové a beztvárné hroudy, vhozené do ohně, vytéká nejčistší zlato, jak se zemská hmota blahodárným působením ohně přetváří na krystal, tak se pozemský a živočišný člověk mění v jiného člověka, protříbí-li se modlitbou.

Nelze přičítat nedostatečné štěrnosti Boží, je-li málo lidí umrtvených, málo duší naplněných Duchem Božím, nýbrž tomu, že je málo lidí, kteří milují spojení s Bohem na modlitbách.

Modlitba je škola. V ní se čerpá duch Boží, napravuje se přirozenost, pouta zastaralého zvyku se lámou, vlažnost ustupuje vroucnosti, v ní je škola ctnosti. Kéž má jen hodně žáků!

18. září

Chceš-li prospívat v lásce, mluv o lásce: neboť jako vítr rozněcuje plamen, tak nábožné rozhovory rozněcují lásku. - S. Ign. in epist.

Na miláčka nikdy dost nemyslíme, ani dost o něm nemluvíme. Kdo o něm mlčí, nemiluje ho. Mluvíme-li o něm, nebývá potíže ani o látku ani o chuť k tomu. Této výmluvnosti neučí umění, nýbrž sama přirozenost.

Z plnosti srdce mluví ústa. (Mt. 12. 34; Lk. 6. 45.) Jak nelze v klíně ukrýt oheň ani utajit vůni vonného koření, tak nelze skrýt lásku. Jak se prozrazuje oheň teplem, koření vůní, tak se projevuje láska ústy.

Láska je učitelka všelikých umění, zvláště však výmluvnosti. Neumí být němá, ježto si dobře uvědomuje, že jak oheň bez dmýchání na krbu snadno uhasíná, tak láska bez vzájemného obnovování chladne v srdci.

Promluv, jinochu, abych tě poznal. Nádobu prozrazuje vůní, jakou obsa-

huje tekutinu. Tvé hovory, jak světské, tak duchovní, vydávají svědectví o tvém srdci, jaké jest.

19. září

Tomu, kdo opravdu chce, není nic nesnadné, zvláště nic z toho, co se má státi z lásky. - S. Ign. ad Garz.

V každém způsobu života, chceš-li, nalezneš rozkoš. Všecku hořkost, která podle našeho mínění je ve věcech, působíme si sami. Věci byly by nevinné a svou přirozeností snadné, kdyby jich naše nechůť a odpor k nim nečinily trpkými.

Na vzbuzení chuti k práci dala nám příroda za koření lásku. Jak veliké to dobrodiní! S láskou nebude nic tak protivné, aby v tom milující srdce nenalezlo útěchy.

Jako vynikající umělec dovede každou hmotu umělecky zpracovat, tak dovede milující využít jakékoli příhody k svému prospěchu. Žádná mu

nemůže být tak nepříjemná, že by si ji láskou nemohl učinit velmi příjemnou.

Naučme se milovat a nezbude, čeho bychom se strachovali. Tímto uměním nechť se srdce připraví k věcem nesnadným. Láskou staneš se nezranitelným, aniž vzbudíš podezření, že čaruješ. Nad ní není snazšího a spolehlivějšího prostředku proti tíži práce a lopoty.

20. září

Tomu, kdo má Boha, nemůže se přihodit nic smutného, poněvadž bez vlastní vůle nemůže pozbyt Boha; veškerá bolest pochází totiž odtud, že jsme dobře pozbyli, nebo že nám hrozí jeho ztráta. - S. Ign. in epist.

Jako se nebojí temnot ten, jemuž slouží na povel slunce, tak se netřeba báti nijakého zla tomu, kdo je v držení onoho dobra, v němž jsou obsažena

všecka dobra a jež vylučuje jakékoli zlo.

Budiž naší jedinou starostí opatrování toho pokladu, bez kterého vše ostatní je jen bída a pouhý sen. Ten-li si zachováme, nemůžeme nic ztratit aniž si co jiného žádat.

V tom je vrchol štěstí pro nás, že nám tento poklad nikdo nemůže vyrvat bez našeho vědomí a bez naší vůle. Jeho smlouvy jsou věčné, vlastnění Boha je trvalé, jen když se ho sami dobrovolně nechceme zříci.

Bláhový kupec, který perlu zamění za sklo, zlato za trusku. Jakého bláznovství se dopouští ten, kdo nekonečné dobro dává za kapku rozkoše, vrchol dobra za nic? Ach, kolik je takových bláznů!

21. září

Sloužím-li služebníkům svého Pána, mám za to, že tím sloužím samému Pánu.
S. Ign. ad Joan. Avila.

Jak pohana tak laskavost k sluhovi přenáší se na jeho pána. Cokoli jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili (Mt. 25. 40). Onen veliký pán nepotřebuje naší služby. Jeho láska přijímá službu prokázanou jeho služebníkům jako prokázanou sobě.

Pronásledovatelé služebníků Božích bývají zřídka dlouho šťastni. Kdo na služebníky Boží vztáhne ruku, raní zřítelnicí Pána řkoucího: »Nedotýkejte se mých pomazaných« (1. Par. 16. 22; Ž. 104. 15). Příkoří na nich spáchaného nenechá Bůh dlouho bez trestu.

Jsou přátelé Boží. Toto pojmenování samo naznačuje, jak mnoho zmo-
hou. Budou sedět jako soudcové a vy-
nesou rozsudek nad těmi, kteří jimi
nyní pohrdají. Vyhnuli se poctám,

jichž by byli snad i ve větší míře dosáhli, a proto jsou hodni vyšších.

Ti, kteří pohrdají osobami službě Boží zasvěcenými, budou spravedlivým soudem Božím potrestáni právě v tom, v čem se prohřešují, budou totiž zbaveni jejich pomoci v posledním zápasu, kdy by jí potřebovali nejvíce.

22. září

Bůh by nás sám od sebe zahrnoval přemnohými milostmi, kdyby naše převrácená vůle nekladla překážek jeho štědrosti. - S. Ign. ap. Bart.

Koho sluneční paprsky neosvěcují, přičítej to sám sobě. Proč se brání okenicemi světlu? Stvořitel je štědřejší než tvor, je daleko ochotnější udílet dobrodiní, než slunce vysílat paprsky. Zůstáváme chudáky, a to jen svou nedbalostí nebo zlobou.

Duše, která je plna pozemských žádostí, není schopna božských milostí.

Jako nádoba naplněná vodou nepřijme jiné tekutiny, tak musíme dát výhost marnostem, abychom mohli požívat duchovní útěchy.

Jak jsme sami proti sobě! Úsilí celého světa proti nám nemůže nám tolik uškodit, kolik my sami sobě škodíme. Milost Boží totiž nemůže nám nikdo uloupit kromě nás.

Bůh je ochotnější nám uštědřovat dobrodiní než my je přijímat. Urážíme a znásilňujeme nejvyšší dobro ke každému nanejvýš štědré, když nešetrně odmítáme jeho dary v hojnosti nám plynoucí! Proč tak sami sebe nenávidíme?

23. září

Všichni bez rozdílu máme závazek, radovat se z prospěšnosti a užitečnosti obrazu Božího, který Bůh předrahou krví svého jednorozeného Syna vykoupil. - S Ign. in epist. ad Hisp.

Svědčí o chorém oku, bodá-li je ne-

mile vnější lesk bližního a třpyt cizího blahobytu. Sovy nesnesou slunečního světla, jež rozradostňuje orly. Lidé dobří radují se z blahobytu druhých.

Zdaž ztrácíš něco ze svých statků, když tvému bližnímu něco přibude? Štědrost Boží je nekonečná, nevyčerpatelné jsou Boží poklady. Uštěďuje-li tvému bližnímu, a to hojně, zdaž nebude moci i tobě dát, umíš-li si toho jen zasloužit?

Tvůj bratr je to, který má nadbytek. Ten, jemuž vše plyne podle přání, je úd téhož těla, jako ty. Nikomu nepřibude nic na statcích, abys neměl z toho i ty prospěch. Abys měl účast v dobru bližního, měj účast i v jeho radosti.

Pán je to, který dary, jež uštěďuje, rozdílí nikoli podle naší libosti, nýbrž podle svého dobrozdání. Nám, kteří jsme služebníci neužiteční (Lk. 17. 10), je ponechána jen sláva a povinnost sloužit mu a jeho poslouchat. Jaké si děláš ještě další nároky a jakým právem?

24. září

Aby se podniky zvlášť důležité potkaly se zdarem, připravme se na ně pracemi hodně nízkými, abychom si tím vyprosili pro věci veliké pomoc od toho, který pokorným dává milost. - S. Ign. ap. Ribad.

Jako příroda pokračuje od menších věcí k větším, tak také milost postupuje od nejmenšího k vznešenějšímu. Jako se nikdo znenadání nestane největším, tak také není hned nejschopnější k provádění podniků.

Často se klameme. Uprostřed podniku potká nás nezdár, poněvadž se odvažujeme věci nad své síly. Dříve než se duch pustí do věcí velkých, musí být ctnost vyzkoušena v malých, aby si podnikatel neutřžil hanlivého názvu břídila.

Kdo se zdráhá cvičit v nízkých úkonech, marně se pachtí po větších věcech. Třebaže se o ně pokouší krokem nebo skokem, marně se kojí nadějí na úspěch, jež milost Boží uchystala jen pokorným.

Pokušení pachtit se po věcech velkých, ba největších, pochází od pyšného otce všech hrdopýšků. Proto ti, kdo tak jednají, zřítí se s ním podle spravedlivého soudu Božího hodně nízko, takže se ti, kteří chtějí lítati, odnaučí i chodit.

25. září

Svrchovaná dobrota Boží, nesmírná láska a otcovská laskavost jeho jsou samoděk ochotnější udělit nám dokonalost, než je naše ochotnost ji vyhledávat. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Bůh je pramen v hojnosti nepřetržitě tryskající. Za naši chudobu se můžeme poděkovat jen naší liknavosti, pro kterou se nedostaneme k tomu zdroji. Bůh rád činí dobré. Právě svou štědrostí dokazuje, že je Bůh.

Naše úzkoprsost velice uráží Boha. Buď jej totiž pokládáme za chudáka, nebo za lakomce; ať myslíme tak či onak, v obojím případě je to rouhání.

Jemu nechybí ani dobrá vůle ani možnost. Kdo méně od něho obdržel, ten si příliš málo od něho žádal.

Dobrodiní Boží jsou pouta. Kdo je dostane, ztrácí svobodu. Šťastné to zajetí, kterým se přivínujeme k Bohu! Následující ho, spojujeme sebe s ním a jej s námi a stáváme se o tolik dokonalejší, o kolik se přiblížíme k příkladu Kristovu.

Základ ctnosti je pokrok. Nikdo nemůže v dobrém zůstat stát: buď jde vpřed, nebo zpět. Stále musíme usilovat plouti proti proudu, abychom nebyli strženi vlnami a vírem a ne-
utonuli.

26. září

Nemoci duševní pocházejí jak z vlažnosti, tak z přílišné horlivosti. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Čeho tělo nutně potřebuje k svému zdraví, toho potřebuje také zdravá duše k záslužnému jednání. Zdraví

udržuje pravý poměr šťáv v těle, záslužné jednání dobrý soulad citů v duši. Překročí-li žár nebo chlad míru, veta je po obojím.

Co na tom záleží, uloupí-li ti zásluhu přílišná horlivost nebo přílišná vlažnost? Provazolezce chrání před pádem rovnováha. Stezka ctnosti je daleko strmější. Na ní bez rovnováhy spěješ nikoli vpřed, nýbrž do záhuby.

Jako střelec míří na střed terče, tak musí horlivý ctitel ctnosti přihlížeti vždy k střední cestě, aby nepřišel o odměnu. Stejně chybuješ, ať se od střední cesty uchýlíš příliš napravo nebo příliš nalevo. Pobloudil jsi.

Cesta ctnosti vede středem nepřátel, z nichž každý stačí na zatarasení cesty. Jak liknavost tak i přílišná sebedůvěra musí býti povaleny, abychom přes jejich mrtvoly jako po stupních dospěli k vrcholu ctnosti. Podobně kráčí slunce přes obludy zvířetníku.

27. září

Dobří pracovníci, kteří sledují jen zájmy Ježíše Krista, nikoli svoje vlastní, jsou opravdová vzácnost. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Kde se sleduje ustavičně jen vlastní prospěch, tam se nezískávají duše. Služba Boží se zanedbává, zatím co se vyhledává prospěch osobní. Obchodník a pastýř, kramář a strážce ovcí, - to se dobře k sobě nehodí.

Získávat duše je práce neobyčejně těžká. Vyžaduje celého člověka. Sleduje-li k tomu ještě časné zájmy, bude špatně postaráno o tyto i o ony. Každý hled' si jen jednoho zaměstnání.

Duchovní správcové konali by opravdové divy, obrátili by celý svět ležící z zloduchu (1. Jan 5. 19), kdyby dovedli s Archimede¹ stanout pevnou nohou mimo svět. Tak by pásli

Archimedes, znamenitý matematik a mechanik řecký, zavražděný při dobytí Syrakus r. 212 př. Kr.

ovce, nikoli sebe, šlo by jim o ovce, nikoli o jejich mléko a vlnu.

Až požádá Bůh duše z rukou duchovních správců, ach jak přísný budou míti soud! Každá duše váží více než poklad celého světa; každá z nich je vykoupěna drahou krví Kristovou.

28. září.

Často se přihází, že kvůli sobě jiným překážíme v práci, ač bychom je měli svou prací podporovat. - Ign. in ep. ad Hisp.

Nikdo nechce být špatný sám. Neřesti jsou nakažlivé. Svůj jed vydechují na jiné. Jako by ten, kdo druhému zabrání stát se dobrým, přestal býti zlý. Každý by se styděl za svou špatnost, kdyby neměl druhů.

Je vrchol ďábelské závisti závidět druhým ctnost proto, že ji eami nemáme. Je v tom dvojí hřích: jeden, že opomíjíme dobro, které bychom my mohli vykonat, druhý, že překážíme dobru, které by jiní chtěli vy-

konat. To je tolik jako chtít se stát šťastným na útraty cizího neštěstí.

Omluvitelnější jsou ony chyby, které přinášejí nějaký zdánlivý prospěch. Největší špatnost je nepřátelství ani sobě ani jinému; ani tomu ani onomu, to není dobré, pro oba velice zlé.

Zamezovat dobré je vždy čin špatný, nejhorší u toho, jehož povoláním je učit Dobru. Oloupí-li nepřítel někoho o statky, škoda zdá se jakž takž snesitelná. Ztenčuje-li je však dlužník, zasazuje dvojí ránu: jednu měšci, druhou srdci.

29. září

Pád jediného člověka budí u ostatních hrůzu a mnohé horlivé činí na cestě ctnosti vlašnými. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Běda člověku, skrze kterého pochází pohoršení (Mt. 18. 7)! Zaslouhuje tolikrát smrt, kolik je těch, jejichž duchovní život špatným příkladem po-

škodil. Hříchy vysokých svádívají nižší k podobným pokleskům.

Síla špatného příkladu je větší než síla příkladu dobrého. Zlý příklad má pomocníka v naší zkažené přirozenosti. Zřídka se najde Herkules,¹ který by oba zdolal. Kladio může v jedné hodině více zničit, než ve stu hodin znova vybudovat.

Jsou-li příklady mužů povolaných k dokonalosti špatné, škodívají více. Učí nejen špatnosti, nýbrž odnímají také stud před hříchem a dodávají odvahy k hřešení. Lidé si myslí, že jednají dobře, když následují ty, kteří jsou stádcí dání za vzor.

Jak veliká by byla pohroma pro lid, kdyby byly otráveny prameny vod, ze kterých všichni pijí! Stejně zhouby jest se obávati pro duše, jsou-li zachváceni mravní hnilobou ti, kteří by byli měli zamezovati hříchy.

¹ Herkules, starověký bohatýr řecký, proslavený silou a vytrvalostí.

30. září

Pociťuji ve svém srdci hudbu, avšak bez hlasů. Slyším harmonii, avšak bez zvuku. Obojí zaznívá mi tak příjemně, že nelze s nimi ve světě nic srovnati. S. Ign. ap. Bart.

Tvůj duch je pánem tvého štěstí, ano jeho tvůrcem. Tak veliké máš štěstí, jaké sám chceš. Marně viníme štěstěnu, neprávem haníme přirozenost, jako by byly vůči nám macechy. Obě jsou bez viny. Všecko štěstí je v tobě samém.

Bída a zármutek jsou vynález naší lenosti. Co je snazší, co vyžaduje méně příprav, než netoužit po ničem stvořeném? Odpoutáš-li se ode všeho stvořeného, vše bude klidné, vše pokojné, vše nanejvýš příjemné.

Prostředek proti všemu neštěstí lze si snadno opatřit. Netřeba ho hledat za horami, je v nás. Věci působí na nás podle toho, jak je přijímáme. Žádná střela nezraní hlouběji, než jak ji sám vpustíš.

Pravá rozkoš rodí se rovněž v nás a rozvíjí se úměrně k poznání. Čím větší poznání, tím větší i rozkoš. Mimo sebe nic nehledej, nic nežádej. O to pečuj, aby Bůh naplnil tvé srdce. Vše ostatní puť mimo sebe a nic neztratíš.

1. října

Bude-li se vám jednou zdáti rozhodování o něčem nezvyklé a těžké, vezměte útočiště k poslušnosti a tou hleďte nahradit nedostatek jistoty. - S. Ign. in ep. ad. Hisp.

Jako se střelec při střelbě řídí muškou na pušce, tak se řid' úsudkem představeného, nechceš-li se minouti cíle. Cesta k dokonalosti je hotové bludiště; nepovede-li tě poslušnost jako Ariadna¹ na nitce, octneš se spíše v nebezpečí než na cestě k východu.

Na strmé a úzké cestě, jaká je ta, která vede k nebi, zeje nalevo i na-

¹ Ariadna, dcera krétského krále Minoa. Pomohla Theseovi z bludiště pomocí nitěného klubka.

pravo propast. Šťastní ti, které vede poslušnost. Ochrání své věrné nejen před pádem, nýbrž i před nebezpečím.

Často ti, kteří chtějí být nejsvětější, pobloudí nejosudněji. Na výšině totiž dostává člověk snáze závrať. Kdo se na ni vydá bez vedení představeného sám, zřítí se do hloubky. Stopy nešťastníků nechať jsou výstrahou!

Co prospěje brázdit křížem krážem moře, a stát se přitom hříčkou větrů? Neusměrníš-li běh lodi podle polárkv, nedostihneš přístavu. Tvé vlastní poznání je bludička, která tě svádí na scestí.

2. října

Naloží-li kdo na sebe mnoho břemen nad své síly, dopadne to s ním tak, jako s divokým nezkraceným koněm, který je nabrán na ostruhy, ale ponechán bez uzdy. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Není to horlivost, nýbrž opovážlivost, pouští-li se kdo do něčeho většího, než seč jsou jeho síly. Dříve tře-

ba vyzkoušet bedra, co unesou, než se na ně naloží břímě; budou-li chtít nésti víc, než zmohou, zemdlejí.

Jedním odvážným kouskem nepředloženým podlamuje se životní síla na celý život. Vpravdě podařená to svatost před tváří bohů, provedeme-li jednou tak odvážný kousek, že pak po celý život buď nejsme vůbec k ničemu nebo skoro k ničemu. Všeho s měrou, jen to zaručuje trvání. Čiň jen málo, abys mohl mnoho vykonati a dlouho pracovati.

Bůh, jemuž se snažíme zalíbit, všechno je rozum a moudrost. Proto nemůže se mu líbit pošetilá a nerozvážená zbožnost. Na kolik odbočuje od střední cesty, na tolik se vzdaluje od záslužnosti. Kvasí-li příliš vinný mošt, roztrhne sud. Nemírná horlivost ničí tělo.

Plod nemírné horlivosti bývá, že ten, kdo se příliš odváží, zlomí přepínáním své síly a pak nic nemůže. Struna příliš napjatá praskne. Naše zdraví není ze železa, snadno podlehne.

3. října

Již pouhý úmysl pracovat pro duše je velké dílo. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Při velkých a znamenitých podnicích třeba vysoko cenit i tužby, neso-li se vysoko, zvláště nezávisí-li výkon tak velkého díla na naší dobré vůli. Jak jsme šťastni, obohacuje-li nás zásluhami již pouhé chtění!

Bůh má větší radost z našeho dobrého úmyslu než z výkonu, má větší zalíbení v naší dobré vůli než v činu samém. Odměnu odměňuje ne podle výkonu, nýbrž podle dobré vůle.

Nemáš-li příležitost dovést duše do nebe, můžeš mít po tom aspoň touhu, k čemuž ti nikdy nechybí ani času ani příležitosti. Takovýmto uměním mohou se stát apoštoly i lidé slabší.

Kdyby mohli lakomci vyzískat zlato pouhým chtěním, jakého bohatství by si v krátké době nahromadili! Zastydíme se, že jsme liknavější v hromadění pokladů věčných! Bůh cení dobrou vůli.

4. října

Dobrý život poslouží nám daleko více k tomu, abychom obdrželi dary Ducha sv. a jiným je udíleli než sama učenost. - S. Ign. ep. ad Hisp.

Věda je příliš nízká a bezvýznamná a proto slabý činitel, aby přinesla duchovní užitek. Je vůbec němá a bez ducha, nedostane-li se jí života a duchovní mízy od Ducha sv. Dává časný zisk, pro zisk věčný je však neplodná.

Ach, jak se mýlíme! Vyhledáváme učené muže, kde by bylo daleko lépe nalézt si zbožné. Proto mívá z toho duše malý užitek, poněvadž klademe přílišný důraz na učenost. Nikdo nemá u nás váhy, koho nedoporučuje vědecký věhlas.

Tací lidé bývají ostrovtipní, vynikají převahou nadání a vloh, bývají znamenití řečníci, ve všem honění a k tomu vychytralí, ale obrátit duše nedovedou. V tom jsou holé nic.

Duch je to, který proniká duše mocněji než dvousečný meč (Žid. 4. 12).

Zbožnost je to, která drtí každou překážku účinněji než sám blesk. Kam chce, tam proniká, a co chce, toho dosáhne.

5. října

Nejlepší způsob, jak bližnímu všestranně pomáhat, záleží v posvátných tužbách a v modlitbách. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Kam nedosáhnou ruce, tam dosáhnou naše tužby; ty nezdrží od vytčeného cíle žádná závora, žádná vzdálenost nebo časová mez. Cestu, kterou by nohy neurazily za desíletí, přelétnou tužby v okamžiku.

Nemůžeš-li si zajet do cizích zemí jako indický misionář, nemusíš toho příliš litovat. Cestuj kratčeji a rychleji drahou tužeb a nashromáždíš si krátkou a lehkou prací mnoho zásluh.

Aby však naše tužby nezůstaly prázdnými tužbami, dodejme jim váhy modlitbami, aby Bůh udělil jiným účinnou milost získávat duše, které

my jsme pro svou netečnost nehodni. Na duších takto získaných nebude mít zásluhu jen prolitý pot cizí, nýbrž ještě více tvá zbožnost.

Líné tužby jsou ovšem příliš jalové, než abys z nich jednou sklídl vavřínový věnec. Něco jiného je vůle polovičatá, něco jiného vůle opravdová; ona spokojí se pouhou zálibou, tato pokusí se účinně o výkon. Na tomto zkušebním kameni vyzkoušej své tužby.

6. října

Jděte a zapalte celičkový svět. - S. Ign. ap. Card. Ludovis.

Je-li zanícení u apoštola menší nežli žár ohně, nestačí na to, aby ledová srdce smrtelníků rozehřálo. Aby se strusky odloučily od železa, aby srdce tvrdá jako ocel byla uvedena na pravou cestu, je potřebí ohně. Mírnějšími prostředky se zastaralé zlo nedá zhojiti,

Kde není ohně, tam žár snadno uhasíná. K pročištění špinavého světa je potřebí vytrvalosti; kde jí není, zůstane starý kal a bude se den co den více hromadit. Odkud nabrat tolik tepla, není-li oheň živen na krbu vlastního srdce?

Oheň svítí a plane. Stejný úkol má apoštol. Dvojí cestou třeba pracovat o nápravu světa, kázáním slova Božího a příkladnými činy. Horlivost, které chybí jedno z obou, pokulhává.

Celý svět leží v zloduchu (1. Jan 5. 19). Ještě nyní hoří jako Sodoma a neuhasí se jinak, leč ohněm, arci větším. Kde kypí zloba lidí, tam ať překypuje zápal.

7. října

Koho váže tak veliká povinnost sloužit Bohu jako vás, nespokojí se jen obyčejnou prací a službou. - S. Ign. ep. ad Hisp.

Kdo podepsal mnoho dlužních úpisů, nemůže dluhy uhradit málem pe-

něz. Bude vězet tak dlouho v dluzích, dokud je nezaplatí do posledního haléře. Kde velké dary, tam čekáme stejně velkou vděčnost.

Koho milost Boží povolala k vznešenému povolání, tomu uložila nutnost velkých činů. Bůh, který se spokojí u jiných obyčejným darem a který chce odměnit i hlt čerstvé vody (Mar. 9. 40), očekává od tebe velkou vybranou oběť.

Kdo se chce zvat následovníkem Kristovým, nepostačí jeho velkým krokům krokem malým, drobným. Vzor tak umělecký žádá k výraznému zpodobnění pilného štětce, nemá-li místo obrazu vzniknout pitvorná mazanina.

Posvátné místo, hojné prostředky, přebohaté milosti, příklady zbožných duší, mezi nimiž žiješ, jsou pro tebe tolikerou vzpruhou, abys jí byl nabádán k velkým činům. Styď se za svou netečnost!

8. října

Jakému nebezpečí je vydána spása a nevinost uprostřed bouří a vichřic, jež rozvíří divý shon tu po bohatství a statcích, tam zase po cti a slávě, jinde po rozkošném životě. - S. Ign. in ep. od Hisp.

Jak smutný je úděl lidí! Jako se ryby chytí na udici, tak se stávají lidé kořistí malicherného zisku, který jim milovaný předmět slibuje. Zatím co se honí za kratičkou rozkoší, jsou polapeni a ztratí přitom svobodu, radost a vnitřní klid.

Kdo se raduje, je zván spokojeným. Vůle se totiž tehdy raduje, má-li vše, čeho může dosíci a čeho chce dosíci, t. j. vše, co si přeje. Vše, kromě Boha, je zatíženo strašnou malicherností, neukojí duše a přece ji unaví.

Pryč s věcmi, které mohou naši duši ohrozit; ať jsou spíše potopeny, než aby utopily duši. Kdo by si za takové tretky koupil tak velikou lítost? Žádný rozumný člověk si nekoupí za dým zkázu, za vítr záhubu.

Ať se tyto tretky, které lid označuje čestným názvem statků, sebe více zveličují a nafukují, jsou přece jen vzhledem k našemu srdci, které uspokojí jen Bůh uvnitř bydlící, příliš títerné. Vše ostatní nepřináší uspokojení, nýbrž nebezpečí.

9. října

Právem lze očekávat, že s duchovními statky vyrostou i časně a značně se rozmnoží. - S. Ign. in ep. ad reg. Abyss.

Bůh není tak skrblý, aby nechal přátele trpět nedostatek v tom, co v hojnosti uštěďruje i svým nepřátelům. Jeho pravice podobá se nejplodnější roli; věz, že svěříš-li jí své věci, vrátí ti je se stonásobným úrokem.

Kdo dá to, co je větší, neodepře ani věcí menších. Dary, týkající se duše a nebe, jsou opravdové dary. Časné dary jsou vlastně odpadky. Poněvadž však jsou nutné, Bůh nedopustí, aby jich jeho přátelé postrádali.

Bůh nepovažuje duše své službě oddané za sluhy, nýbrž miluje je jako drahé děti. Jako milující matka nezapomene plodu svého života, tak ani Bůh nenechá bez pomoci ty, které přijal za své.

Jeho prozřetelnost stará se o vše, živí přehojně šelmy a ptactvo, šatí lilie a růže, nasycuje své drahé i na poušti přelahodným pokrmem. Zanechej starostí o časné věci! Pečuj o věci Boží, o ostatní se již postará Všemohoucí.

10. října

Bůh si vás vyvolil, aby věci nicotné a pomíjející nezapletly vaši duši do svých sítí a vašeho na všechny strany rozptýleného srdce neovládly. S. Ign. in ep. ad Hisp.

Ani utajeným přáním nesmíš se vracet do nebezpečí, z nichž ses kdysi mužným krokem vyprostil. I dnes je svět nevěrný, plný nebezpečí a šaleb, zrovna tak jak býval, když jsi jej po-

kládal za hodna svého opovržení.

Až dosud hovoří Sodoma zhoubným ohněm, zapáchá smolou a sírou. Ani pohledem nesmíš se vracet tam, odkud ses kdysi vzdálil nejen nohama, nýbrž i srdcem. Opětovný pád bývá nebezpečnější.

Že jsi vším pozemským pohrdl, povznesen jsa nad ně, a svou lásku od pomíjejících statků obrátil k věčným, nebylo dílem přirozenosti, nýbrž milosti. Běda ti, jestliže tuto milost promarníš! Žije a bude žít Bůh, jemuž jsi sebe a své věci zasvětil.

Nebe tě častuje manou. Proč hladovíš po česneku a cibuli? Neklamná známka zkaženého žaludku je, nesnese-li zdravých jídel a touží-li po škodlivých. Vzdycháš-li po hrncích s masem, dej si pozor, abys s nimi nepropadl hnilobě.

11. října

Čistotnost, je-li skromná a důstojná, svědčí o vyrovnané a krásné duši. Je-li přílišná, což se obyčejně děje ze snahy se zalíbit, zaslужuje pohrdání. - S. Ign. ap. Bart.

Snaha zalíbit se očím lidským je si-
ce zjev u většiny lidí obecný, ale také
zpravidla velmi malicherný. Chtějí
býti viděni. Jaký z toho prospěch?
Usilují se zalíbit. Jaký užitek z také
námahy?

Používá-li kdo vzácného času, který
by měl věnovat věčnosti, k šlechtění
těla, prozrazuje lhostejnost ducha. Ja-
ké v tom zahazování sebe, všechnu
péči obracet na úpravu vlasů! Jaký
prospěch z toho, leží-li každý vlas
podle určitého předpisu?

Kdybychom měli takovou péči, ja-
kou máme o tělo, o krásu a čistotu du-
še, kdybychom toužili tak se zalíbit
očím Božím, jak lidským, jak bychom
se stali svatými a v jak krátké době?

Přílišná čistotnost těla znečišťuje
duši. Nalíčená a marnivá tvář je osid-

dlem očím, kamenem úrazu, zkázou nevinnosti. Taková přepjatá čistotnost zjednává ti zalíbení spíše u pekla nežli u lidí.

12. října

Kdo se čistýma očima dívá na nebe, vidí lépe stíny pozemských věcí. A třebaš tyto vydávají jakousi zář, přece jas nebe zbavuje je všeho lesku. - S. Ign. ap. Bart.

Silnější světlo přezařuje světlo slabší. I menší hvězdy svítí, než při záři slunce není je vidět. Tak mizí veškerá krása a rozkoš, je-li vůbec nějaká na zemi, srovnáme-li ji s nebem, jako holé nic.

Příroda nám káže patřit na nebe, dávajíc nám tím na srozuměnou, že všecky ostatní věci kromě nebe nezasluhují, než aby byly šlapány nohama. Jak hrozně se mýlí, kdo na ně věsí srdce! Srdce, které může pojmout samého Boha, jistě nevyplní kapka medu ani hrstka bláta.

Pohled na vavřínový věnec činí bojovníky statečnými, že se nebojí ran. Totéž ať působí v nás pohled na nebe. Tam koruna nás očekává věčná, jež arci není uchystána liknavcům a nedá se koupit dary, nýbrž jen zásluhami.

Vzhůru oči k nebi! Tam je vlast, ku které spěješ. Avšak žádná cesta, která vede k nebi věčnému, nejde nebem pozemským. Ti, kteří tráví dny života v rozmařilosti, nepociťují radosti při pohledu na nebe; nemají tam co čekat.

13. října

Mezi člověkem zbožným a člověkem marnivým je tento rozdíl: zbožný se zříká pozemské útěchy a oplývá útěchou duchovní; marnivý se kochá v smyslných požitcích, avšak je trápen mukami vnitřními.

S. Ign. ap. Nolarc.

Pryč s útěchou, která má v zápětí neútěchu; milejší je mi smutek, po kterém následuje věčná radost. Nechť se raduje, kdo chce, nechť si tráví dny

života v rozkoši; tyto radosti neuspokojí jeho srdce.

Nechceš-li sám býti hříčkou světských útěch, zahrávej si ty s nimi a odkopni je jako míč daleko od sebe. Mnoho lidí učinily nešťastnými. Nikdy nezažiješ čistší útěchy, než když jimi pohrdneš.

Zbožný i bezbožný člověk mohou v tváři jevit stejnou radost, ale nemohou ji stejně v srdci prožívat. Svědomí zbožného je jako nebe, kde je ustavičný pokoj beze strachu; duše bezbožného je jako moře, běsnící v stálém neklidu a bázni.

Jediná růže a kolik má trnů! Toť obraz světských útěch: prchavá rozkoš přinášívá s sebou tisíc hořkostí. Nejčistší rozkoš má, kdo dovede býti bez rozkoší.

14. října

Kdo sám je špatný, podezírá snadno i ostatní ze špatnosti, podobně jako ten, kdo trpí závratí, má za to, že se vše kol něho točí, ač ve skutečnosti nejsou tím vinny okolní věci, nýbrž krevní šťávy, pobouřené v jeho hlavě. - S. Ignat. ap. Maff.

V temnotách tápe ten, kdo je zmítán podezíravými dohady. Myslí, že vidí, a má zrak zakalený. Prašpatní měřiči, kteří vše odměřují vlastní stopou a kteří svedeni jsouce pouhou domněnkou, obelhávají sami sebe.

Kdo rychle uvěří, rychle bývá oklamán. Jaký div, že se tolikrát mýlí všichni, kdo se v jednání dávají vésti pouhým podezřením. Nic není snazšího, než ve tmě narazit, klopýtnout a upadnout.

Je to spravedlivý trest Boží, že ten, kdo druhého viní z nějakého přečinu, sám do něho upadá. Je to trest odvety. Nikdo nesmýšlí s bližním hůře, leč ten, kdo sám na sobě nemá nic dobrého.

Tací posuzovatelé zanedbávají samy sebe a o druhé se zvědavě starají. Místo co by užili svého ostrovtipu k nápravě chyb vlastních, využívají ho s pílí přímo zhoubnou na odhalování chyb cizích.

15. října

Údu od těla odervanému nedostává se od těla ani pohybu, ani citu, ani života vůbec.-
Ign. ap. Orland.

Révová ratolest je tak dlouho plodná a u lidí ve vážnosti, pokud zůstává na kmeni. Je-li odříznuta jako neplodná, nehodí se k ničemu, leda k spálení. Bez kmene nemá života, nemá svěžesti, ni ovoce.

Plodivost třeba přičítat nikoli ratolesti, nýbrž vinnému kmeni. Ratolest nese sice hrozny, ale vinný kmen je plodí a vyživuje. Kdo se odlučuje od společného života komunity, zbavuje se Božího požehnání, které není urče-

no jednotlivcům, nýbrž celé komunitě.

Jako vymknutý a zkroucený úd působí bolest sobě i ostatním údům, tak člen stranící se společného života poškozují druhé svým příkladem, sebe svou neukázněností. Ký div, že se lékaři radí o jeho vyříznutí.

Dáti si pustit žilou není totéž jako mrhati krví. Dobře je vypustit zkaženou krev, aby se zdravá od ní nenakazila, čímž by se ohrozilo zdraví celého těla. Víc sluší pečovat o to, co prospívá celému tělu, než o to, co jen jednomu údu.

16. října

Mezi blažeností lidskou a křížem Kristovým je ten rozdíl, že požívání oné se zošklivuje, tento, čím více se z něho pije, tím větší působí žízeň. - S. Ign. ap. Ribad.

I hořká jídla se cukrují, a to nejen, aby šla k duhu, nýbrž aby byla chut-

nější a hledanější. Kdo by tomu byl uvěřil, kdyby ho o tom nebyla poučila zkušenost, že Vavřincovi rožhavený rožeň připadal jako lůžko poseté růžemi?

Cokoli se přijímá, přijímá se podle povahy přijímajícího. Včela dovede i z hořké mateřídoušky připravit med; z nejtvrdšího dřeva dají se lučebním uměním vytáhnout léčivé šťávy. Co tu dovede umění, v nás dovede milost.

Naučíme-li se trpět, odnaučíme se být nešťastni. Milujeme-li kříž, čerpáme z něho větší radost, než lidé ze svých rozkoší. Podobně růže se raduje ze svých trnů. Jiní by řekli, že jsou pro ni trestem, ona je miluje jako ochrannou stráž své krásy. Tak si čížek popěvuje v trní svou veselou píseň.

A není to ani velké tajemství umět snášet obtíže bez obtíží. Čeká-li tě zlo v budoucnosti, zbytečně se jím předčasně trápíš: patří-li minulosti, již pominulo, je-li přítomné, myslí si, že bude hned po něm. Tak bolest roste nebo povoluje jen v naší obrazivosti.

17. října

Výmluvy těla musí nám být vždy podezřelé, poněvadž obyčejně pod záminkou zeslabených sil skrývají nechuť k práci. - S. Ign. ap. Bart.

Smyslnost je špatná rádkyně. Hledí si jen pohodlí, a nestačí-li jedna příčina, aby pohnula k poshovění, mívá jich hned na tisíc. Nemůže-li se vyhnout všem nepříjemnostem, hledí jich se sebe svalit co nejvíce, hledí se sebe svalit co nejtěžší.

Zdraví je zcela čestná příčina, posvátný zajisté důvod, než pod ní jako pod clonou hnízdívají změkčilost, duchovní lenost, smyslnost, nekázeň smyslů, hovění vášním, zvlažnění a nerozvážnost, vpravdě nelehké to chyby.

Tělo neví, co mu prospívá. Cítí jen přítomné, o budoucnost nedbá. Nechápe, jak velice si povolností škodí, protože všechno rozsuzuje smysly, nic rozumem. Jednou bude jinak soudit.

Velikost bolesti určí velikost slávy. Po malém utrpení nás čeká očistec, po neobvykle velkém vznešená koruna. Ať se tělu vede nyní zle, jen aby se mělo věčně dobře. Utrpení, které bude odměněno tak hojnou útěchou, snadno se snáší.

18. října

Sebeláska provádí prapodivné kousky: okouzlí přechasto oči našeho ducha, takže pokládáme za nemožné to, co by se hned ukázalo jako lehké, ba i nutné, kdybychom se na to dívali v pravém světle. S. Ign. ap. Bart.

Lékař bude špatně léčit, bude-li se při léčení řídit úsudkem nemocného, a ještě hůře, bude-li se řídit jeho citem. Ať si to bolí, jen když to prospěje. Ani nože se nesmí šetřit, ani ohně. Ať nemocný vzdychá, ať se vzpouzí, jen když mu rány vrátí zdraví.

Vpravdě posvátné to katovství, které v náhradu za chvilkovou bolest dá-

vá ztracené zdraví, neocenitelný to poklad. Nelze si myslit bezcitnější soustrasti nad povolnost k nemocnému a tou ho zahubit. To je vzít mu možnost uzdravení.

Sebeláska je velmi těžká nemoc, a jako zlo zřídka bývá samo, tak bývá i ona matkou a vůdkyní všech vášní. Šetříme-li jí, zaviníme nesčetně mnoho chorob, kterých se jinak nezbavíme než vykořeněním sebelásky.

Co ti ona líčí jako nesnesitelné, to ti zkušenost ukáže jako snesitelné, zvyk jako žádoucí. Těchto tří, totiž zkušenosti, zvyku, milosti užívejme jako rádců a nikoli sebelásky.

19. října

Hojnost božské útěchy je tak veliká, že její sladkost naplňuje nejen duši, nýbrž přelévá se i na tělo. - S. Ign. ap. Bart.

Ve škole ctnosti poslouchá vůle Boží nejen duše, nýbrž i tělo. Za to je štědrá ruka Boží odměňuje takovou utě-

chou, že jí bývá účastna nejen duše, nýbrž i její spolupracovník, tělo.

Tělesné slasti, jež nabízí svět, jsou nečisté a chvilkové; ty, které dává nebe, jsou čisté a nehynoucí. Proto nanejvýš moudrá a útěchy plná je rada, abychom si za radosti tělesné kupovali radosti nebeské.

Vše to, co konáme ve službě Boží, jsme povinni konat onomu velikému Pánu z tisíce právních důvodů. Jak veliká je štědrost Boží! Služby, jež by právem mohl od nás žádat, odměňuje a to odměnou, již neodkládá až na věčnost.

Bůh dává nám již tu předem okoušet nebe, abychom byli slastmi, jež tu zakoušíme, navnadění a tím povzbuzeni více milovat blaho věčné a po něm toužit. Jak je příjemné sloužit Pánu tak štědrému!

20. října

Poněvadž předmět naší lásky je nekonečný, můžeme v lásce stále růsti a v ní se zdokonalovat. - S. Ign. in epist.

Všecka ostatní hnutí duše jsou smrtelná a vezmou jednou za své; jedině láska je nesmrtelná a nezná konce. Poněvadž její předmět je nekonečný, hoří tento oheň tak dlouho, pokud jí předmět skýtá potravu.

Milujeme sice to, co chceme, svobodně, než něco milovat musíme. Můžeme přestat nenávidět, než nemůžeme úplně přestat milovat. Vždy musíme po něčem toužit. Tím totiž dává láska najevo, že je stvořena k milování nekonečného dobra.

Ostatní hnutí v srdci časem slábnou, stárnou. Jedině láska je neúnavná, nikdy neochabuje, nezná umdlení, je zrozena pro nesmrtelnost. Trváním jen roste, a zatím co věčnost všemu ostatnímu klade meze, láska na věčnosti více mohutní.

Láska je od přirozenosti prosta vší

chabosti a netečnosti. Musí se stále cvičit, nezná prázdnin a vznešený úkon milování nikdy nás nenasytí. V lásce a v ustavičném jejím vzrůstu bude záležet naše blaženost.

21. října

Milovník dobrovolné chudoby ať se podobá sobě v tom, že s touž tváří strpí na sobě hrubý šat, s kterou by byl přijal kment a nach. - S. Ign. ap. Maff.

Lidská žádostivost se nikdy nenasytí. Všude má svůj cíl, na nějž se upíná, všude svůj počátek, odkud se rozpíná. Již toho má mnoho, ale hned se zase žene za něčím jiným, má-li i to, chce mít všechno, má-li všechno, není ani tehdy u konce svých přání. Nikdy neřekne: Dost! Vskutku nenasytí to obluda!

Toto zlo, které máme od přirozenosti, léčí milost. Zušlechťuje hybnou sílu naší přirozenosti, totiž vůli, a to s takovou dovedností, že se jí vše

oškliví a že se naučí nejen být spokojena s málem, nýbrž být i bez věcí potřebných.

A tak chudoba není bez ochranného prostředku proti žádostivosti. Co chudobě nedají jiná umění, to jí dá vůle zušlechtěná milostí, t. j. vůle bez žádostivosti. Pak něco málo, a to jí postačí. Proč se pachtíme po zbytečnostech?

Co na tom, jaký tě šat halí, jaký širák kryje tvou hlavu? Zakryje-li šat nahotu, ochrání-li tě širák proti slunci a dešti, splnily svou úlohu. Vše ostatní je zbytečné, neslouží k ozdobě tobě, nýbrž naopak přijímá krásu od tebe.

22. října

Usilujete-li horlivě o ctnost, projevujete zároveň péči o blaho bližního. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Nelze lépe využít času, nežli když se nástroj přizpůsobí svému cíli. Ne-

nabrousí-li se kosa na sečení, pokosí jen málo obilí. Proto nelze pokládat dobu, kdy se kosa naklepává, za promarněnou.

Duch je to, který oživuje úkony, jež směřují k vnitřnímu prospěchu bližního. Bez něho je všecka námaha marná. Hlas, který je oduševněn jen řečnickou výmluvností, nikoli Duchem sv., pronikne sice k uším, ne však do srdce.

Co dokáže kovové dělo vybavené nejnovějšími vymoženostmi technickými bez ohně, tolik toho dokáže dělník všemi přirozenými dary obdařený bez ducha, t. j. všechna jeho výstroj, všechno úsilí a všechna práce vyjde naplano.

Žádný apoštolát není tak užitečný, jako ten, který zkouší sílu svého zápalu nejprve na sobě. Nikdo ti není tak blízký, jako ty sobě. Proto si svatost, kterou chceš vštípit jiným, osvoj nejprve sám.

23. října

Člověku spravedlivému prospívají i nepřátelské střely nepříznivého osudu; neboť právě tím, že škodí, také prospívají zrovna tak, jako kdyby krupobití z drahých kamení stlouklo listí vinice, ale tím obohatilo majitele vzácnějším pokladem. S. Ign. ap. Bart.

Všecky nehody, jež nás stihají, nikoli náhodou, nebo ze závisti nebo záští lidí, nýbrž z dopuštění Boha nás milujícího, slouží nám k dobru. Osud nemá v tom podílu, nýbrž vše pochází od Boha.

Právě to, nad čím lkáme jako nad neštěstím, prospívá nejvíce. Nemoc těla léčí duši. Nemůže být nadto něco lepšího? Tělesná nemoc činí zadosť za naše hříchy, dohání nás k Bohu, brání nám hřešiti. Mohli bychom si sami co lepšího vyvoliti? Co mučí, to učí.

Žádná věc sama sebou není ani dobrá ani zlá; uděláš z ní, co sám chceš. Neštěstí samo o sobě nás neklame, nýbrž naše nápady. Pokládáš-li něco

za neštěstí, budeš právě tím, že tak soudíš, jistojistě nešťasten; zato budeš ihned šťasten, jakmile změníš své mínění.

Ve všech věcech nalezne ten, kdo jich umí užívat, nějakou příjemnost; užívat jich však dovede jen ten, kdo jedná z popudu ctnosti, nikoli pouhé přirozenosti. I jedy mohou léčit. Proč by nemohlo být lékem i neštěstí?

24. října

Ó můj Bože! Ó svrchované dobro! Čím to, že mne tak ohyzdného hříšníka snášíš?

S. Ign. ap. Ribad.

Všecka nečistota, co ji svět doposud měl, nešíří tak otravného zápachu, jako vydechuje duše hříšníka. Žádná stoka není splašky špíny zaneřáděna tak, jak svědomí zohyzdělé hříchem.

Nadarmo se tělo odívá sametem a nachem: marně si navoňuješ vlasy skořicovým olejem; zbytečně si krášlíš tvář líčidlem - je-li v tvé duši ohav-

nost zpuštění, jsi navenek okrášlený hrob, uvnitř plný hniloby.

Duše, obraz Boží, účastnice božské přirozenosti, budoucí dědička nebe, stává se hříchem opravdovou obludou tak hroznou, jaké ani Afrika nezplo-dila, podpalem pekla, otrokyní d'áblovou, postrachem andělů, ohavností před tváří Boží.

A proč to vše? Pro okamžitou rozkoš, pro pouhý dým slávy. Ó smrtelníci, milujte krásu nevinné duše! Všecka краса královské dcery je uvnitř. (Ž. 44. 14.) Nekupujte si kal tak draho.

25. října

Opravdový milovník dokonalosti má oplý-vati pokorou jako lampa olejem; pokorou oplývej jeho nitro, pokorou se stkvěj jeho zevnějšek, všude, kamkoli se obrátí, proje-vuj se pokora. - S. Ign. ad s. Magd. de Paz.

Bez hluboké vnitřní pokory nedo-jdeme ani klidu v srdci ani nebude-

me navenek svítit světlem dobrého příkladu. Pokora přináší největší pokoj do srdce, vzdělává všechny lidi, je matkou pokoje jak vnitřního, tak i vnějšího.

Všechn neklid jak doma tak venku plodí ctižádost. Toto nepokojné zlo nezná ni míry ni meze. Zkroť ji a budeš mít trvalý mír jak se sebou, tak i se všemi kol tebe.

Dostalo-li se tvé ctižádosti odmrštění, zklamala-li tě naděje na vytouženou slávu, pomysli si, že, třebaže nemáš, po čem jsi toužil, máš aspoň, po čem jsi měl toužiti. Povýšení bylo by ti způsobilo zavrať a stoupání bylo by ti přivodilo pád.

Jak bychom byli blaženi, kdybychom se spokojovali svým údělem a uskrovňovali ve svých tužbách! Mnozí, aby došli štěstí, dobrovolně odmítli ony pocty, po nichž se ty tak šíleně sháníš. Honíš se za pouhým dýmem.

26. října

Vidíš-li na sobě nějaké milosti Boží, pomysli si, že jsou to perly a zlato, jež zasa-
dil dobrotivý Bůh jako klenotník milostivě
do dřeva, jež si zasloužilo ohně. - S. Ign.
ad s. Magd. de Paz.

Dary Boží čím jsou hojnější nebo
větší, tím jistěji skýtají důvod k po-
koře. Kdo více dluhuje, je nuznější.
Takové břemeno nese ten, kdo více
darů přijal. Dary, které máš v držení,
jsou svěřeny tvé svědomitosti. Jednou
budou od tebe požadovány.

Starosti, které zatěžují strážce po-
kladu, máš i ty mít, ba větší. U něho
stačí, uchrání-li svěřený poklad od
škody, tvou povinností je však nadto,
abys ze svěřených hřiven také něco
vyzískal. Hle, jaká břemena na tebe
doléhají s dary Božími!

Pařez, aťsi jej oděješ skvostným
pláštěm, aťsi se stkví a třpytí zlatem,
zůstává pařezem. Má právě takový
důvod pyšnití se jak osel, nese-li na
hřbetě zlato.

Ani jeden z darů, které v tobě nakupila příroda nebo milost, není tvůj. Byly ti dány shůry, mohou ti zase být libovolně odňaty. Co máš, co jsi nepřijal? A jestliže jsi přijal, co se chlubíš? (1. Kor. 4. 7.) Hloupá vrána, která se chlubí cizím peřím.

27. října

Lépe je, abychom byli násilnou rukou sprovozeni ze světa, než abychom život utráceli marnostmi. - S. Ign. ap. Bart.

Umírá-li duše hříchem, třeba nazvat život zlý spíše smrtí nežli životem. Nesmí se nazývati mrtvolou jen tělo, které se zavře do rakve nebo se uloží do hrobu, je také živá smrt, je také oživená mrtvola.

Člověk, který nežije pro Boha, neposlouchá zákona rozumu. Komu je péče o duši na posledním místě, toho život je podle mého mínění horší nežli smrt. Skosí-li ho smrt, aspoň neuráží

již ani Boha, ani neškodí duši, ani nedává pohoršení bližnímu.

Dobrodiní od Boha je to, odejme-li někomu nemocí brzo život. Tím mu odnímá příležitost k hřešení, zmenšuje mu muka, která by byla jinak po zásluze daleko větší. Kdo nechce dobře žít, dokud může, pro toho je to milost, vezme-li se mu možnost žít zle, jak by chtěl.

Smrt není tou měrou zlá, že bychom se jí musili bát. I zločinci dali jí často přednost před výčitkami svědomí, aby sami na sobě vykonali trest, který jim bylo snášet od vlastních vášní, ba od samého ďábla.

28. října

Ačkoli se souhlas rozumu přirozeně nese k tomu, co se rozumu zdá pravděpodobné, přece se může v mnohých věcech, kde totiž jej nenutí zřejmost poznané pravdy, tíhou vůle naklonit spíše na tu než na onu stranu. - S. Ign. in ep. de oboed.

Chorobné oko si namlouvá, že vidí jasně a nepřipouští si nijaké pochybnosti o věci, jež má před sebou. Nicméně se klame a čerpá z toho poučení, že musí více důvěřovat zdravému oku než sobě. Zrovna tak je často lépe podrobit svůj úsudek úsudku cizímu.

Je to zajisté nespravedlivý soud, při kterém soudce a obžalovaný je jedna a tatáž osoba. Nesmíš nikdy příliš důvěřovat svému úsudku, zvláště tehdy ne, kdy běží o věc tvou nebo o pravdivost tvého úsudku.

Nikdo není tak ostrovtipný ani tak vytríbeného úsudku, aby se nemohl mýlit. Mnoho očí více vidí než oko jedno. Mimo to ani učenost ani dů-

vtip nejsou vždy neomylné. Někdy dá i babka zelinářka dobrou radu.

Mohutnost rozumu podléhá sice ve své činnosti nutnosti, než musí se tak podrobovat rozhodnutí vůle, že se u vědomí své omylnosti nezpěčuje uposlechnout pokynu vůle.

29. října

Hledá-li kdo duševní pokoj a klid, jistě ho nezakusí ten, kdo má ve vlastním nitru příčinu zmatku a rozervanosti S. Ign. on ep. de oboed.

Není většího štěstí nad nitro s čistým svědomím. Není větší svobody nad tu, když se duše ničeho nebojí. Té dosáhne jen ten, kdo se sám sebe nemusí bát. Člověk, kterého vlastní svědomí neviní, nebojí se žádného soudce.

Jako člověk se zlým svědomím nenalézá mimo sebe žádné útěchy, tak člověk s dobrým svědomím je prost všeliké trýzně. Kde mnoho protichůdných vášní rozněcuje boj, tam nemů-

žeme čekat mír ani ve svém nitru ani mimo sebe.

Poněvadž jsme každodenně zmítáni sem a tam, mívá to za následek, že nás dnes těší to, co se nám včera protivilo, že se nám dnes líbí, co se nám včera nelíbilo. Jako loď zmítaná větry, tak i duch hovějící vášním je stále v pohybu, vždy zápolí s vlnami.

Opravdová radost rodí se v nás. Dary štěstěny a přirozené potřeby nejsou v naší moci. Proto si od nich ne-slibuj ani stálé radosti ani stálé bolesti. Nerušený klid a pokoj třeba čerpat z vyrovnanosti srdce.

30. října

Boží štědrost vrchovatě nahradí ušlý zisk tomu, kdo jim pro Boha zhrdá. - S. Ign.

Něco jiného je být bohatý a něco jiného zdát se bohatým. Bohatství třeba hodnotit nikoli podle měšce, nýbrž podle smýšlení ducha. Bohatým nečiní mínění cizí, nýbrž vědomí

vlastní, ne úsudek jiných, nýbrž úsudek vlastní. Bohatý je ten, kdo má dosti na svém.

Kdo má několik dcer na vdávání, pokládá se za chudého, i když má přehojné důchody. Jak může být bohatý ten, kdo v sobě živí nesčetné vášně, z nichž ani jedné nestačí celý svět.

Není chudý ten, kdo něco nemá, nýbrž ten, kdo toho postrádá. A ne každý, kdo něco nemá, toho také postrádá, nýbrž jen ten, kdo po tom touží. Pustíš-li uzdu svým choutkám, budeš v největším bohatství chudý; jestliže uzdu přitáhneš, budeš i při nedostatku mít dosti.

Ruka Páně není ani zkrácena ani vvčerpána. (Is. 59. 1.) Svým přátelům dala doposud nejen vše potřebné, nýbrž nakrmila je dosyta i na poušti.

31. října

Nebude-li se vám nedostávat pokory a tihosti, jistě nebude chybět ani Bohu dobroty, aby vám pomáhal i skutkem. - S. Ign. in ep. de oboed.

Zloba nedá se nikdy překonat zlobou, nýbrž dobrotou. A byť by bylo možno zlo zatlačit zlem, jako se klín vyráží klínem, přece je lépe přenechat ctnosti slávu, aby sama zvítězila.

Co nedokázalo násilí, dokázala mírnost. Žádná výmluvnost nepůsobí přesvědčivěji než trpělivost. Ta překonává zlo i zlé lidi, vítězí i nad tvrdošíjností.

Jako slouží trávení a zažívání ke zdraví tělesnému, tak přispívá mírnost k všeobecnému pokoji. V obojím případě se obrací něco poddajného ve vlastní prospěch.

Mírnost přináší dvojí užitek; umenšuje škody tělesné a rozmnožuje dobro duše. Dvojí je rovněž umění nokoje: ani nezavdává podnět k urážce ani nedbá jí, když ji utrpí. Dostává se

mu i dvojí odměny, líbí se Bohu i lidem.

1. listopadu

Co touhu duše obyčejně ukojí, nejsou bohaté vědomosti, nýbrž vnitřné procítění a prožívání duchovních věcí. S. Ign. in annot. exerc.

Jako nemocného neuzdraví pouhé namlouvání, že je zdrav, ani hladového nenasytí pouhá představa sytosti, tak neučiní nikoho zbožným učené rozumování o věcech duchovních, scházejí-li mu hlavní předpoklady k tomu, totiž úkony vůle.

Pouhé rozumové rozjímání je práce neplodná. Mnoho se při něm zasévá, klidí málo. Opravdový prospěch pochází z vůle, ne z rozumu. Pouhé přemýšlení o dobru neuvádí ho ještě ve skutek. Podobně uznávat pravdu není ještě splnit ji.

Žádný rozum lidský není bystřejší nad ďábla. Ďábel zná hlubiny všech

věcí, poznává dokonale všechna tajemství Písma sv., proniká jednotlivé pravdy sv. víry, avšak zůstává ve zlém zatvrzelý. Hle, jak málo prospívá pouhé poznání k svatosti!

Lásce k božským věcem nelze se naučit ve školách ani ji načerpat z knih; také si ji nelze osvojit spolu s nějakým lidským uměním. Jedině Duch sv. hýbá srdcem, učí svatým tužbám. On vás naučí všem věcem. (Jan 14. 26.)

2. listopadu

Nešetří-li se při konání dobra jistého pravidla a určité míry, přechází dobro ve zlo, ctnost v neřest. - S. Ign. annot. exerc.

Žádná věc není tak svatá, aby se jí nesprávným užíváním nemohlo zneužít. Všichni tvorové jsou podle úradků Božích dobří: viděl Bůh všechno, co učinil, a bylo to velmi dobré (1. Mojž. 1 31.) Než způsob, jak jich užíváme, ach, kolikrát je činí zlými.

Špatným rádcem v jednání bývá přirozený pud, ještě horším bývá zakořeněný zvyk, nejhorším nepřítelem naší duše je ďábel. Kdo jedná na popud těchto rádců, tomu se mění i lék v jed.

Nejvyšší božský duch nemá v ničem zalíbení, co pochází z pouhé pudovosti nebo žádostivosti. Chce, aby vše bylo řízeno rozmyslem a v jednotlivostech bylo promyšleno. Člověk liší se od zvířete potud, pokud se řídí rozumem.

Nic pořádného nemůže býti vykonáno bez pravidla; jím musí být usměřňováno veškeré jednání. Tou měrou, kterou se s ním nesrovnává, uchyluje se od správnosti. Budovy stavěné bez olovnice stanou se spíše troskami než hotovými budovami.

3. listopadu

Ďábel často usiluje o to, aby se čas určený k rozjímání a modlitbě zkrátil. - S. Ign. in annot. exerc.

Čeho se peklo nejvíce bojí, proti tomu nejvíce nevraží. Poněvadž seznalo z dlouhé zkušenosti, že se všechny zbraně proti němu ostří při modlitbě. všemožně usiluje, aby aspoň modlitbu zkrátilo, nemůže-li ji docela překazit.

Bohu se nelíbí zkomolené oběti. Bohu se nesmí nic ukrádati ani nic s oltáře odcizovati. Bůh má spočítané všecky okamžiky, které mu patří; pronedbá-li se některý, nezůstane to bez trestu.

Zdar všeho našeho počínání závisí na Bohu, bez jeho požehnání marné naše namáhání. Užiješ-li času určeného k modlitbě k jiným pracím, jakého se tu můžeš nadít výsledku? Bůh nepomůže tomu, kdo pracuje proti němu. Všecko má svůj čas. (Kaz. 3. 1.)

Velice mnoho záleží na době, kdy zahradník seje, kdy prořezává stro-

my. Nejsou všechny doby stejně ke všemu příhodné. Pracovati tehdy, kdy bychom se měli modlit, je v duchovním životě nikoli pokračovat, nýbrž jít zpět. Bůh připoutal své milosti k určité době, promešká-li se, již se nikdy nevrátí.

4. listopadu

Každý pokročí v duchovním životě tím více, čím více se odpoutá od přátel, ode všech známých a od nemírného pečování o věci pozemské. - S. Ign. in annot. exerc.

Není silnějšího pouta nad pouto krve. Každé jiné snáze rozvážeš nežii toto. Poutá tak, že jen stěží dovolí člověku povznést se poněkud výše nad zemi. I když nezabrání úplně ctnosti, klade jí aspoň překážky. Třebas neudusí úplně horlivost, aspoň ji umenší.

Tělo a krev nezjevuje to, co jest Ježíše Krista (Mt. 16. 17). Nepřátelé člověka jsou domácí jeho (Mich. 7. 6, Mt. 10. 36), lichotní to nepřátelé, kteří

při svých zájmech sledují jen zájmy vlastní, nikoli zájmy Boží, a nejhorší rádcové, jak při volbě, tak při výkonu našich skutků.

Kristus opustil hned na počátku své vykupitelské činnosti svou matku tak svatou, tak milenou a ty chceš být prorokem nebo apoštolem na klíně své matky? To ti radí přirozenost nikoli milost.

Bůh chce být milován celým srdcem (Mar. 12. 32). Je-li rozděleno mezi jiné, nevyhovíš Božímu očekávání. Nemiluje dosti Boha, kdo miluje něco jiného mimo něho.

5. listopadu

Při poslušnosti nesmíš se ohlížet na to, je-li představený muž výtečný nebo průměrný nebo podprůměrný; takové rozlišování umenšuje sílu poslušnosti. S. Ign. in testam.

Poslušnost musí mít jen jedno oko a to musí upírat vždy na Boha;

k ostatním věcem musí být slepá. Obrací-li své oko od Boha k jiným věcem, již to není poslušnost ani ctnost, nýbrž pochlebování nebo světská vypočítavost.

Nezáleží příliš na tom, zdaž vyslanec, který ti donáší vzkaz od Boha, je malý nebo velký. Nemáš hledět na něho, nýbrž na rozkazy jím tlumočené. Komu sloužíš jako pánu?

Člověku poslušnému je každý představený stejný. Žádný není lepší než druhý, žádný horší, nýbrž všichni jsou mu nejlepší a stejně milí, Neposlouchá totiž nikoho jiného leč Boha, a to vždy a ve všem, ostatní považuje za posly, kteří k němu donášejí rozkazy panovníkovy.

Představený je vykladač vůle Boží. Přijmout tuto vůli nebo ji zavrhnout, je hodno odměny nebo trestu. Vše ostatní nezasluhuje ani úvahy a při správném posuzování není to hodno ani lásky ani odměny.

6. listopadu

Čím se kdo více přiblíží k Bohu, tím se více uschopní k přijetí darů z rukou božské dobroty. - S. Ign. in annot. exerc.

Kdo je blíže světlu a ohni, tomu se dostává více světla a tepla. Zrovna tak, kdo se přivine pevněji k nekonečné svatosti, má větší podíl na svatosti. Chová-li se tvor k svému Tvůrci tak či onak, zachová se podle toho k němu i Tvůrce.

Nikdo se k Bohu nepřiblíží, leč kdo se vzdálí od země. Chtíti se přidržeti obou zároveň, totiž světa a Boha, je pokus marný. Jeden z obou, buď Bůh nebo svět, musí být opuštěn. Zhrdneš-li radostmi světa, dostane se ti radostí nebeských.

Kristus nedal se nám zdarma. Žádá za to nás. Vzal na sebe podobu člověka, aby se člověk vyzul z lásky ke všem tvorům; šel napřed, abychom šli v jeho stopách za ním. To je cesta, která jedinečně vede k ctnosti. Pojď, tak

mluví i k tobě, následuj mne (Luk. 5. 27).

Odvrať se od učitelů, kteří lehtají jen sluch (2. Tim. 4. 3). Tento učitel má slova života věčného; jestliže následujeme jeho nauky, pojali jsme do sebe veškeru vědu lidí i svatých. Přistupte k němu a nechte se osvítit (Ž. 33. 6).

7. listopadu

Každý zbožný křesťan musí být ochotnější vykládat nejasnou myšlenku nebo výrok druhého v dobrém smyslu než je odsuzovati. - S. Ign. in annot. exerc.

Co včela proměňuje v med, to vše se mění u pavouka v jed, a to ne pro jedovatost věci samé, nýbrž pro jedovatou přirozenost pavoučí. Nejjistější známka zkaženého žaludku je, nřevaňuje-li vše, co požíváš, v žluč a nestavitelné šťávy.

Může být ten, kterého vláčíš před svou soudnou stolicí, osvobozen, proč

jej prohlašuješ vinným? To je nespravedlnost, ba tyranství. Nikdo nemůže být právem odsouzen, není-li jeho zločin nad slunce jasněji prokázán. Je-li věc pochybná, vinník má být propuštěn.

Jako by sis přál pro svá slova a své skutky dobrotivé vykladače a pro své myšlenky mírné soudce, tak se hled' zachovat k druhým, abys spravedlivou odvetou nedostal soudce přísnější než slušno. Měrou, jakou ty měříš, bude i tobě naměřeno.

I co se nám jeví chybou, sluší omlouvat, poněvadž oko nás často klame, ještě častěji ucho a nejčastěji podezíravost. Podezíravost je jedovatá kejklířka, která dovede v okamžiku udělat z komára velblouda.

8. listopadu

Kdykoli odhalujeme cizí chybu, prozrazujeme svůj vlastní poklesek. S. Ign. in exam.

Jak odporní jsou červi, kteří žijí v zastaralých ranách a živí se hnísem! Zrovna tak měli by býti v ošklivosti lidé, kteří si libují ve vyjevování cizích chyb, neboť chyby jsou rány duše.

Jak hojnou látku k rozmluvám skýtají ti nebe, země a živly! Proč se ti nelíbí tento předmět rozmluvy? Proč jsi nejvýmluvnější tam, kde se cizí mravy přetrásají?

Špínu by bylo třeba spíše zakrýt nežli odkrývat. Nikdo se jí nemůže dotknout, aby se sám nepošpinil. Zamícháš-li žumpou, zapáchá. Jaká pak z toho radost obnovovat starou ránu, nehledě ani k tomu, že tím působíš bratru novou bolest.

A je to i hříšná chtivost cizí chyby nejen přetrásat, nýbrž i rozhovorům o nich naslouchat. Kdyby nebylo

ochotných posluchačů, nebylo by ani tolik pomluvačů. Opleť své uši trnům. (Sir 28. 28.)

9. listopadu

Vykonal-li kdo nerozvázně volbu, které nelze odvolat, nezbyvá, leč aby hned, jakmile pocítí lítost nad svým skutkem, hleděl napravit škodu z volby vzniklou řádným životem a prozíravým jednáním. - S. Ign. in reg. elect.

Ach, jak často se dostaví lítost nad skutkem, arci u těch, kteří se dali uchvátit slepým návalem a nebyli přístupni radě! Podnikat velké věci bez rozvahy je jako se zavřenýma očima hnát se do propasti.

Nemůžeš-li volbu změnit, můžeš ji aspoň napravit. Musíš si v nesnázi umět poraditi. Učiň z nouze ctnost a dřívější nerozvážnost hled' teď napravit rozvahou. Nelze-li již zcela nazpět, bude možno omyl aspoň poopravit.

I při volbě méně dobré zbývá jakési

místečko pro útěchu. Přičtěme to božské Prozřetelnosti, jež chce, abychom se z jednoho omylu naučili uvarovat se ostatních. Koupíme tak obezřetnost draze sice, ale přece výhodně.

I špatná volba, dovedeme-li jí dobře využítkovat, přinese něco dobrého. Obtíže z ní vzniklé, nelze-li jim uniknout, nechť slouží nám k odčinění dřívějších hříchů, k nápravě mravů, k rozmnožení zásluh. Tak natrhá trpělivost na trní růží.

10. listopadu

Skromnost naše budiž každému dostatečnou pobídkou, ba napomenutím, aby se již pouhým pohledem na nás vzdělal. - S. Ign. ap. Ribad.

Jako většina lidí upírá oči na slunce, tak je upírá také na člověka ctnostného. I kdyby se chtěl před nimi ukrýt za oponou, neutají se jim, je od nich pozorován, jako slunce, když zajde za mraky. Proto jednej tak, aby

každý, kdo se na tebe dívá, měl z toho prospěch.

Němí řečníci jsou lepší nežli mluvící: tito káží ústy, oni rukama, proto snáze strhují k následování. Nikdo nepracuje v blízkosti ohně, aby nebyl od něho osvěcován a zahříván. Nikdo se nestýká s dobrým člověkem, aby se nestal lepším.

Staň se libou vůní Kristovou (2. Kor. 2. 15). Ať se každý, kdo tě uvidí, učí od tebe ctnosti. Tak dáváš a při tom nic neztrácíš. Druhý bohatne a ty nechudneš. Ty nedáváš nic a on přec mnoho od tebe přijímá. To jest bohatnouti pouhým pohledem na poklad.

Bazilišek otravuje okolí již svým pohledem; ty pouhým pohledem dávej poučení: mlčením krot' žvanivost, vážností lehkovážnost, skromností neskromnost, mírností divokost.

11. listopadu

Ten, kdo si něco volí, musí se zkoumat, zda náklonnost, kterou chová k nějaké věci, pochází z pouhé lásky k Bohu a z úcty k němu. - S. Ign. in regul. elect.

Běží hlavně o to, abys volil správně a věc správnou. Omyl v této věci nebývá nikdy sám, nýbrž mívá v zápětí přemnoho jiných. Proto dej dobrý pozor na zdroj a zřídlo všech omylů, ježto později marně je budeš chtít ucpati.

Volba je nesnadná věc. Mnoho je třeba uvažovati, více předvídati, nejvíce se obávat, a to zvláště u těch věcí, kde učiněná volba zbaví svobody a kde obtíž z ní plynoucí nemůže být jinak odstraněna leč smrtí.

Špatným rozhodčím při volbě bývá nezřízený sklon. Vezmeme-li si jej na poradu a svou sebelásku k tomu, povede slepý slepého a oba padnou do jámy (Mt. 15. 14), z níž se tak hned, byť by i chtěli, nedostanou.

Žádná věc nestojí pevněji než její základ; důvody, o něž se tvá volba

opírá, bud'tež pevné a věčné. Na těch se pevně buduje, kdežto vše ostatní odvane slabý vítr. Vůle Boží budiž ti olovnicí, podle ní klad' základ a začni budovat stavbu.

12. listopadu

Jen Bohu a dobrým andělům je vlastní vlévat do duše opravdovou duchovní radost. - S. Ign. in reg. discret.

Zlý duch lovívá rád v kalných vodách. Zatemňuje ducha, vůli činí malátnou, duši naplňuje trudnomyslností, aby svedl takového ubožáka hledat útěchy v tom, co se Bohu nelíbí, co ubíjí ducha.

Rozrušený duch není schopen plnit své povinnosti a nikdo nebloudí tak snadno, jako člověk ve tmách. Bude-li tvá duše zachmuřena zármutkem, chraň se něco rozhodnouti. Vyčkej, až se ti v duši vyjasní, abys stav věcí lépe rozpoznával.

Klid ducha a pokoj srdce jsou známky milosti Boží, přebývající v duši, a jakási předchuť nebe, jako naopak zmatek, nepokoj jsou známky ducha zvráceného a jakýsi obrázek pekla.

Otroci d'áblovi mají proč se rmoutit, nikoli dítky Boží. Rcete spravedlivému, že mu dobře bude (Is. 3. 10). Jeden a týž je zdroj radosti a zármutku, vlastní svědomí, dobré svědomí zdroj radosti, zlé zdroj zármutku.

13. listopadu

Mučivá pochybnost (skrupul) trvá-li krátkou dobu, zvláště na počátku obrácení, přinášívá duši, obírající se duchovními věcmi, nemalý prospěch. - S. Ign. de scrup.

Kdo nikdy nepochybuje, nikdy nedospěje k pravému poznání věcí. Kdo si v záležitostech své duše nepřipouští starostí a nemyslí na ně, nikdy sebe opravdově nepozná.

Útlé svědomí je jako oko. I drobounký prášek nebo jemný chloupek se ho

nemile dotkne a nedá mu pokoje, dokud se z něho nevyjme. Svědomí však otupělé je zatvrzelé jako mozol a necítí ani břevna (Mt. 7. 3).

Je známka zbědovaného zdraví, necítí-li nemocný bolest. Když nemocní míní, že je s nimi velice dobře, tonou právě v nejhorším nebezpečí. O kéž by duše mnoho netrpěly tak často podobnou spavou nemocí.

Jak pečlivé bývá účtování v časných věcech! Jak důkladně se tu srovnávají zisky a ztráty! Všecko, všecičko se co nejpečlivěji odvažuje! Jen duše je v našich očích tak bezcenná, že nezasluhuje vůbec péče.

14. listopadu

Jak je odsouzení hodno představené před lidem tupit a na ně se kasat, tak je naopak chvály hodno soukromě upozornit ty, kteří, mohou napravit zlo, chtějí-li. - S. Ign. in reg. ad sent. cum eccl.

Nevzdělaný dav dává se bezděky strhnouti ke zlému a je nakloněn po-

hrdat svou vrchností. Chraň se přikládat polínko na oheň, nechceš-li zavinit veřejný požár!

Ti, kdo stojí na vyvýšeném místě, vidí dále. Kdyby ti bylo všecko tak zjevné jako jim, káral bys méně často jejich skutky. Tobě je ponechána sláva proslavit se poslušností, nikoli posuzováním. Tím méně ti přísluší veřejně trestat.

Veřejné tupení vrchnosti nikomu neprospěje. Neprospěje vrchnosti, poněvadž se právem proto horší; neprospěje lidu, poněvadž se odvrátí od vrchnosti, kterou má milovat; neprospěje ani tupiteli, poněvadž sklízí za odměnu své vášnivosti opovržení.

Veškerá moc pochází od Pána (Řím. 13. 1.). Kdo se protiví vrchnosti, protiví se Pánu. Bůh chtěl nás řídit skrze lidi, aby cvičil naši víru, abychom poznávali slunce i pod mraky a Boha v pravomoci člověka mýlkám podrobeného.

15. listopadu

Musíme se shodovat s církví katolickou tak, že prohlásí-li ona něco za černé, co se našim očím jeví bílé, musíme i my prohlásit, že je to černé. - S. Ign. in reg. ad sentiend. cum. eccl.

Rozum musí být uveden v područí víry. Kdyby chápal úplné tajemství, nebyla by to víra, nýbrž vědění. Příliš hluboké je toto moře, než aby ses mu mohl bezpečně svěřit, nechceš-li být pohlcen tajným vírem.

Je to Petrova lodička, která tě chrání od nebezpečí ztroskotání. Kolik je různých mínění, tolik je větrů, kterým nastavuješ plachty. Musíš přiraziti k oné skále, proti které brány pekelné nic nezmohou (Mt. 16. 18.).

Lidská moudrost a plané rozumování tu klamou. Kdo se o ně opírá, je slepý jako sova za bílého dne. Tajemství víry vidíme jasněji v záhadném šeru víry, nežli při slabém světle vlastního poznání.

Víra je dar a světlo dané od Boha, nikoli od přirozenosti, ani od vědy, ani od lidí. Kdo nejde za tímto světlem, bude zaveden bludičkou do bludů.

16. listopadu

Čím důkladněji poznají představení vnitřní stav svých podřízených, s tím větší pílí, láskou a starostlivostí budou jim moci pomáhat. - S. Ign. in exam.

Lidské srdce je hluboké a nevyzpytatelné (Jer. 17. 9.). Nikdy je neprozkoumáš až na dno, stále ti zůstane skryté, dokud se ti samo neotevře. Uzavírá je zámek tak uměle zhotovený, že nikomu není přístupné, leč komu chce samo.

Člověk může být donucen k práci, k mukám, ba i k smrti proti své vůli, ale žádné násilí, žádné úskoky jej nepřinutí, aby prozradil tajemství srdce, leč že sám chce.

Bez znalosti vnitřního člověka dopracuje se výchovná práce zrovna tak malých výsledků, jako úsilí lékařovo o šťastné vyléčení nemoci, které nezná.

Zevnější znamení klamou, buď že jsou zkreslena přetvářkou a že si je člověk bere jako divadelní šaty pouze na čas, anebo že jedno a totéž znamení může být znakem opačného smýšlení. Tak kouř je známka buď ohně nebo vroucí vody.

17. listopadu

Dar půvabné řeči je veležádoucí v obcování s bližními. - S. Ign.

Jako se květy samy sebou rozvíjejí při ranním lahodném zazáření slunce a otevírají kalíšky jakoby svá srdce, která uzavřely před smutnou tváří černé noci, tak si snadno podmaní srdce druhých ten, kdo se dovede zalíbit příjemným zevnějškem a půvabnou řečí.

Kdo přestane být vlídný, je nepřítel pokolení lidského. Vlídnotí dají se všichni získati, vlídnot je klíč ke všem srdcím lidským a magnet, který k sobě všecky přitahuje, a to nejprve k lásce, potom k následování.

Prívětivý člověk jedním oslovením pořídí víc, nežli druhý stokrát opakovanou pohanou. Kousavý člověk nejen že nikoho neušetří svou kousavostí, nýbrž se i zprotiví všem a stane se předmětem všeobecného odporu.

Prívětivost je veliký dar od přirozenosti a komu jej tato z přílišné skouposti odepřela, ať si jej hledí osvojit uměním. Umění častěji již překonalo přirozenost. Tato osvojená prívětivost vyniká nad přirozenou o tolik, oč umění bývá spolehlivější učitelkou, nežli sama přirozenost.

18. listopadu

K sjednocení myslí a srdcí z obojí strany velice přispívá zhrdání časnými věcmi, poněvadž právě ony uvádějí v omyl samolásku, největšího to protivníka onoho spojení a obecného blaha. - S. Ign.

Všecky dosavadní války ve světě rozdmýchala tvrdá slova »mé« a »tvé«. Kde se ta střetnou, tam nemůže být jinak rozhodnuto, leč soudem nebo válkou; kde zavřeskne tato polnice, tam je veta po jednotě myslí.

Pokud zatěžuje závaží jednu miskú váhy, nelze se nadíti rovnováhy. Jsou-li obě misky prázdné, hned je rovnováha. Zrovna tak snadno utváří se svornost tam, kde není chtivosti po časných věcech.

Ani mezi národy ani mezi jednotlivci neustanou požáry válek, jestliže se ohni neodejme palivo, t. j. tužby po časných věcech. Ty jsou to, které skýtají potravu plamenům.

Když se narodil Kristus, bylo jeho bydliště místo pokoje (Ž. 75. 3.). Chu-

dý byl položen do jeslí a po ničem ze statků tohoto světa nezatoužil. Jakmile si Herodes připustil podezření, že by mohl být králem, byl mír ubit válkou a smrtí tolika nevinátek.

19. listopadu

V pokušení třeba si hned pomáhati naději a myšlenkou na brzkou útěchu budoucí, a to zvláště když se zbožnými úkony začínají lámat nápory neútěchy. - S. Ign. in exerc.

Není to jen běh přírody, že noc následuje po dni, že se radosti střídají s žalostmi, nýbrž podobně je tomu i v řádu milosti. Kdyby na nás nikdy nedolehly pošmourné dni, nedovedli bychom si vážit jasného počasí.

Bůh dopouští neútěchu, buď aby nás vycvičil na obě strany a naučil nás snášet dobré i zlé, nebo abychom trvalým klidem příliš nezpyšněli, nebo aspoň bychom byli poučeni, kde máme hledat pomoc.

Také v bouři dopluje se ke břehu. Toto budiž útěchou duše Boha milující, že může k Bohu lnouti stejně jak v útěše, tak v neútěše. Ví-li, že vše pochází z rukou nebeského Otce, nemůže se jí nic, docela nic nelíbiti.

Kdyby někdo chtěl neútěchu duše nahradit útěchou tělesnou, léčil by malátnost údů jedem, zaháněl by nemoc smrtí. To je to, co hledí ďábel v kalných vodách ulovit.

20. listopadu

Kdo je pravoplatně představeným, ať se má na pozoru, aby výlučná jeho láska k některému jednotlivci nebyla na škodu lásce všeobecné. - S. Ign.

Představený je středem svých podřízených. K němu všichni vzhlížejí, dokud se jeho láska jako paprsky ke kružnici ke všem stejně odnáší a představený zůstává ve středu v stejné vzdálenosti ode všech. Jestliže se

uchýlí ze středu napravo nebo nalevo, již poruší pravidelnost kruhu.

Řevnivost, závist a žárlení jsou chyby spíše představených než podřízených. Kdyby jich představení neživilí zvláštními sklony k jednotlivcům, neměla by závist co závidět, oheň by neměl podpalu.

Kristus stál uprostřed svých učedníků, když pravil: Pokoj vám (Lk. 24. 36.). Tohoto pokoje nelze se nadít ve společnosti, nestojí-li představený uprostřed všech a neprojevuje-li všem stejnou lásku, stejnou péči.

Co je představený? Nic jiného než najatý služebník k vymáhání veřejných dávek a společné poslušnosti od podřízených. Sluší se tudíž, aby ten, kdo požaduje ode všech stejnou dávku, prokazoval také všem stejnou náklonnost a o všechny stejně pečoval.

21. listopadu

Náš pobyt na zemi jest hrozná svízeľ, nemešká-li láskou více v nebi a u Boha než na zemi a u sebe: zrovna tak sluneční paprsky září a žijí mimo slunce jen tak dlouho, dokud přijímají život ze slunce. - S. Ign. ap. Bart.

Nejmenší stupeň milosti Boží musí mít u toho, kdo ji řádně hodnotí, větší cenu, než poklady a perly celého světa. Neučinily by majitele, byť by je měl všecky, blaženým, naproti tomu milost Boží činí člověka dítkem Božím a dědicem království nebeského.

Jak malý vklad a jak velký z něho zisk! Za nepatrnou cenu nabýváme nekonečného dobra. Ó ubozí kupčíci, honíte-li se za jiným zbožím! Sem pojd'te! Milost Boží se vám nabízí sama od sebe, lze ji koupit bez zlata, bez stříbra. Milovati nemůže přijít nikomu zatěžko.

Jaké to roztodivné věci, po nichž se rozbíhají naše tužby! Kopeme sobě cisterny rozpukané, které nemohou

udržeti vody (Jer. 2. 13.), zatím co máme všechno v jednom zároveň - v Bohu, kterého zrovna tak bezpečně podržíme, jako jej jistě nalezneme. Proti naší vůli nikdo nám ho nevezme.

Člověk, kterému nestačí Bůh, v němž je všechno a bez něhož vše ostatní není nic, není jen lakota, nýbrž prostě nenasyta. Žádná věc nemá v sobě více dobroty, než kolik jí dostává z dobra nekonečného. Vzhůru srdce!

22. listopadu

V době neútěchy je člověk pod vlivem ducha, z jehož našeptávání nikdy nic dobrého nevzejde. - S. Ign. reg. de discr. spir.

V temnotě si nikdo bezpečně nevykračuje, zvláště jsou-li na cestě srázy, jímž se buď vůbec nelze vyhnout anebo jen velice těžko. Tu je vyčkat světla, abys zřetelně viděl, dříve než uděláš krok, zda půda je pevná či vratká.

V neútěše býváme ponecháni sami sobě. Proto stávají se nepřátelé duše proti nám odvážnějšími. Tehdy se třeba dáti na ústup, až milost Boží s námi spolčená přijde nám na pomoc, osvítí naši mysl a roznítí vůli.

Neútěcha nezná v ničem míry; rozrušený totiž duch není schopen plnit svou povinnost. Žene se slepým rozběhem ne tam, kam vede rozum, nýbrž kam ho pudí zvířené nitro.

Jako se při rozbouřeném moři vrhají kotvy, svinují plachty, zastaví loď, až se zase nebe vyjasní, tak se v neútěše nesmí učinit žádné pevné rozhodnutí o zamyšlených věcech, dokud se duch, zmítaný horšími bouřemi, než jsou mořské, neuklidní.

23. listopadu

Jest známkou člověka rozvážného nijak nespoléhati na svou rozumnost, zvláště v záležitostech vlastních, o nichž lidé pro vnitřní zmatek obyčejně nemohou míti správného úsudku. - S. Ign. in ep. de oboed.

Nikdo není soběstačný. Hned při narození potřebujeme cizí pomoci, bez níž bychom byli dítkami smrti. Příroda již od prvního okamžiku života chtěla nám mezi jiným vštípit, kolik jiným dlužíme.

Kdo se bojí řídit sám sebe, dovede jiné bezpečněji řídit; naopak ten, kdo příliš důvěřuje sobě a své obezřetnosti, není schopen řídit ani sebe ani jiné. Sama Moudrost věčného Otce, Syn Boží, zvolil si zde na zemi vůdce.

Není většího omylu, nežli si mysliti, že se nemůžeš mýlit. Paličatí obhájci svých nápadů mívají za to, že vše, co se vylíhne v jejich mozku, je sama Pallas,¹ bohyně moudrosti, zatím co je to často hloupý výr.

¹ Pallas Athena, řecká bohyně moudrosti, zrodila se z hlavy Diovy.

Tento umíněný předpoklad má v zá-
pětí jistý pád, který Bůh dopouští,
abychom se, nechtíce jinak, aspoň
vlastní škodou odnaučili přílišné sebe-
důvěře.

Blaze tomu, kdo se dal poučit cizí
škodou!

24. listopadu

Řeholníku jest se více obávat strachu před
chudobou než chudoby samé. - S. Ign. ap.
Bart.

Kdo nechce být chudý, je chudší než
opravdový chud'as. Chybí-li totiž
chud'asovi mnoho, chybí tomu, kdo
nechce být chudý, vše. Je-li ti zatěžko
nést jeden prázdný pytel, myslíš, že
bude lehčí, obtěžkáš-li se několika?

Nikdo nepochybuje o zaslíbení věčné
Pravdy: »Stonásob obdržíte« (Mt. 19.
29.) Hle, jak lichý je strach. Neboj
se chudoby. Je více věcí, které nás dě-
sí, než které nás opravdu trápí. Děti
děsívá stín, ač na něm nic není.

Častěji trpíme více předsudkem než věcí samou. Někdy se lekáme tam, kde se není čeho lekat. Méně je toho, čeho opravdu potřebujeme, než toho, po čem se sháníme. Chystáme se vybudovat si stodoly na uskladnění zásob na dlouhý život, a snad ještě dnes zemřeme.

Přílišná úzkostlivost o budoucnost je dcera malomyslnosti. Mysl k Bohu povznesená důvěřuje Boží dobrotě víc, než aby si připustila myšlenky, že by Bůh mohl opustiti své věrné v jejich potřebách. Máme bohatého Otce, budme jen jeho dítkami.

25. listopadu

Čím vroucnější budeš pěstovat styk a přátelství s muži duchovními, tím větší rozkoš budeš mít z toho v Pánu. - S. Ign. ap. Orland.

Jako se nikdy nelze dotýkat voňavek rukama, aby se nám za to neodměnily příjemnou vůní; a jako se nikdy nepřiblížíme k ohni, abychom se, i nechtíce, neohřáli, tak i náš styk s duchovními muži není bez užitku.

Mužové plni Ducha svatého jsou jako pečeť. Obraz ctnosti, který mají přehluboko vrytý do svého srdce jako do vosku, vtiskují i v srdce těch, s kterými se stýkají.

Dobří jsou nenáviděni jedině od zlých. Jako se sovy štítí světla, tak nejsou dobrými křesťany ti, kteří se štítí duchovních mužů. Proto stíhá je zasloužený trest, že bývají v posledním smrtelném zápasu zbaveni pomoci těch, kterými v životě zhrdali. Čím kdo hřeší, tím bývá trestán.

Zkažené přirozenosti je vrozeno, že se nejvíce děsí toho, co by jí nejvíce prospělo. Nemocný děsí se nejvíce léků, které by mu nejvíce prospěly. Mnozí by byli v krátkce lepší, kdyby se stýkali s lidmi lepšími než jsou sami.

26. listopadu.

Prozřetelnost přelaskavého Otce našeho a velemoudrého lékaře očisťuje již na tomto světě obzvláště ty, které nejvíce miluje a které chce po tomto životě co nejrychleji přivést do věčné blaženosti. S. Ign. in epist.

Milovati není totéž jako lichotiti. Nezkušený dav myslí, že láska záleží v tom, že plníme vůli milovaného; to je zabíjet jej. Kdo opravdu miluje, miluje docela jinak. Přeje totiž milovanému dobra nikoli pomíjejícího nebo vadného, nýbrž věčného.

Jako lékař miluje nemocného, když jej pálí a řeže, poněvadž ví, že mu tyto rány prospejí, tak miluje Bůh

své, a třebaže jim hromadí bolest na bolest, přece jim to svrchovaně prospívá, a to pro věčnost.

Láska je tím větší a upřímnější, čím větší je dobro, které přejeme milovanému, třebaže je těžko dosažitelné. Nikdo nebývá ověnčen bez zápasu (2. Tim. 2. 5.) ani odměněn bez práce. Bůh vede sice trním, ale k růžím.

Světská láska je nejen nízká, nýbrž i škodlivá; toho, koho miluje, zabíjí. Tak zvíře samou láskou zalehne mláďata. Ó kéž by více nenávidělo, než milovalo! Láska Boží, která je silná a prospěšná, miluje daleko více ty, kteří jsou u světa ve větší nenávisti.

27. listopadu

Mělo by nám přejít takřka do krve, abychom viděli Boha ve všem přítomného a povznášeli mysl k nebi také mimo modlitbu. - S. Ign. in vita.

Většina hříchů by zmizela se světa, kdyby v okamžiku, kdy chceme hře-

šit, někdo u nás tu stál jako svědek. A což teprve, kdyby tu stál jako soudce? Koho nezdrží od hříchu strach před trestem, toho snáze zdrží ostych. Není místa tak skrytého, kde by nebyl Bůh.

Jako slunce není nikdy beze světla, tak se tam, kde je Bůh, šíří vždy z něho světlo, které zeslabuje moc knížete temnosti a odhaluje jeho pikle.

Pamatujeme-li na Boha jen tehdy, kdy se modlíme, jak skoupí jsme k němu, ba jak lakotní sami k sobě! Kolik denního času urvou nám jiná zaměstnání, Bůh a bezpečnost naší duše by nezasluhovali nijakého času?

Bůh myslí vždy na nás, nikdy nepřestává se o nás starat, ustavičně nám dobře činí. Není okamžiku, aby nás nezahrnoval dary, a my navzájem tak zřídka naň vzpomínáme!

28. listopadu

Především jest mysliti na to, co bude Bůh od nás vymáhat na soudu, jaký počet bude vyžadovat ze všeho, abychom svůj život zařídili podle toho soudu, nikoli podle své libovůle. - S. Ign. in vita.

Ó jak plané jsou starosti lidí! Jak se stanu boháčem, učencem, jak se domohu cti a rozkoší, toť jejich hlavní starost. O to, jak z toho budu skládat účet, o to se nikdo nestará.

Pro všechny tyto věci požene tě Bůh na soud. Není skutku tak nepatrného, není myšlenky tak prchavé, není slova tak malého, z kterého bychom nemusili vydati Bohu počet. A jak zřídka na to myslíme, jak na to nemyslíme vůbec!

Tam bude Bůh vyšetřovat město svaté Jerusalemem při záři svítlen a nalezne v něm snad více pozlátka nežli opravdového zlata, více zdánlivého než skutečně hodnotného. A co čeká Jericho, co Sodomu? Jaký budou mít soud?

Plyne den za dnem, míjejí léta, prchá život. Jedno však z toho všeho trvá: totiž povinnost skládat počet ze všeho, ba i z každého okamžiku našeho života. Proto je slušné nyní se o to postarat. Tam bude pozdě litovat činů.

29. listopadu

Cesta, jak uniknouti útrapám a sklíčenosti mysli na tomto světě, záleží v tom, že se snažíme dokonale srovnati svou vůli s vůli Boží. - S. Ign. in epist.

Jakou cestou chce nás Bůh vésti k sobě, to musíme ponechat jeho péči. Ani vozku nenutíme k jedné cestě. Necháváme jej jeti, kudy se mu líbí, jen když se dostaneme, kam chceme.

Co je podle tvého mínění smutné a zlé? Od Boha nepřichází nic takového. Cokoli tě potká, to chtěl Bůh. Či má u tebe vůle Boží menší váhu nežli tvůj cit? Proč se má spíše vůle Boží přizpůsobit tvému citu, než tvůj cit vůli Boží?

Hněvej se jak chceš, vylei si všechnu žluč, podaří se ti snad tím odstraniti bolest? Pomáhá-li to, buď si pro mne za mne netrpělivý. Netrpělivost neumenšuje žádného zla, naopak každé jen zvětšuje. Bolest nesmíš snášet s nevolí, sice si ji jen zvětšíš.

Jinou cestu musíš hledati k blaženosti. Vyslechni ji v krátkosti: šťasten je jak ten, kdo může, cokoli chce, tak ten, kdo nechce, leč co může. Prvé přísluší jedině Bohu, druhou cestou můžeme se i my snažit dostihnout božské blaženosti.

30. listopadu

Zkušenost často učí, že právě tam, kde je mnoho protivenství, kyne také větší užitek. - S. Ign. in epist.

Đábel se nezpronevěří svému řemeslu. Vše, co poznává jako škodlivé svým záměrům, snaží se překazit. Neboť jaké společenství lze očekávat světla s tmou? (2. Kor. 6. 14.)

Vychytralý nepřítel zavčas zpozoruje škody hrozící jeho hlavě. Proto hledí je předejít, aby hned v zárodku udusil záměry. Víťe on dobře, že lze věci snáze čelit v jejím zárodku, než když již dozrála. Zapustí-li strom kořeny, ztěžka jej vytrhneš.

Poněvadž však ďábel jest slabý, nedůvěřuje svým silám, nedodá-li mu náš strach odvahy. Spřáhne se s lidmi, aby začali bouřit a tím zstrašili apoštoly od dalšího provádění započatého díla.

Běda náhončím ďáblovým, kteří kazí dobré věci, kterých on sám nemohl překaziti! Jsou jako měchy, kterými peklo rozdmychuje požáry, aby obrátilo v popel všecky pokusy o vybudování Boží budovy. Zlí nechtí, aby jiní byli lepší nežli oni,

1. prosince

Nalezne-li ďábel u někoho útlé svědomí, snaží se je učinit ještě útlejším a vystupňovat tuto úzkostlivost do krajností, aby tak zmateného ubožáka odvedl na konec od duchovního pokroku. - S. Ign. de scrup.

Toužit po vrchu je tolik jako prahnout po nebezpečí. Staré přísloví mudrců »Čeho mnoho, škodí«, platí i o svatosti. Ostny z vlastní obrazotvornosti vypučelé mohou duši rozdrásat, ne však ji posvětit.

Jaký div, plodí-li země, která nepřipustí šlechtící ruky, hloží a bodláčí? To je spravedlivý trest za její nepovinnost. Kdyby byla přístupna dobré radě, rodila by v krátkém čase místo hloží květy.

Tomu, kdo něco mermomocí chce, neděje se křivda, než přece jen má škodu. Vpravdě nerozvážná to svatost! Trpět bez zásluhy, pracovat bez užitku, to jest býti mučedníkem vlastní svéhlavosti.

Nepokračovat v duchovním životě bylo by pro ně menší zlo, kdyby nemělo v zápětí zlo větší. Stává se totiž, že ti, kteří cedili komáry, potom začínají polykat velbloudy (Mt. 23. 24.). To je užitek té šalebné svatosti, a to je právě, oč usiluje ďábel.

2. prosince

Skutečnost sama a sama zkušenost nás poučují, že nepožívají ve službě Boží klidu a pokoje liknavci a lidé vlažní, nýbrž horlivci a lidé čilí. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Jak by byl pošetilý ten, kdo by hledal po cestách necestách to, co může naléztí doma! Hledáme v dáli, co máme blízko. U cizích dveří dožebraáváme se almužny, která je v našich rukou a kterou si sami, ba jen sami můžeme dát.

Velké štěstí pravé blaženosti v tomto životě záleží v tom, že je čistě osobní, ne věcné, t. j., že se rodí a žije v nás, nikoli ve věcech. Každý je otcem a domovem své vlastní bla-

ženosti. Otaž se své duše, pozoruj svou horlivost. Jaká je horlivost, takový bude i klid tvé duše.

Každý umělec usiluje nejvíce o to, aby jeho umělecký výkon ušel všem výtkám. Proč chceme jen my, aby skutky, jež konáme, byly podrobeny výtkám Božím, ba dokonce hněvu Božímu. Celková cena člověka je ne tak ve výkonu, jako v horlivosti.

Býti jen bez chyb je přednost špal-ku. Kdo si chce zasloužit chválu, spěj k metám vyšším. To, co děláš, dělej tak dobře, že bys to ani lépe nemohl udělat. Málo věcí horlivě vykonaných má větší cenu, než přemnoho věcí vykonaných povrchně.

3. prosince

Na zachování prvotního řádového ducha záleží takřka všechna síla životní řádových společností. - S. Ign. ap. Orland.

Příroda nechává věci obyčejné se vyvíjet z malých začátků k plnému

rozvoji. Milost jde opačnou cestou. Hned na počátku udílí tak velikou horlivost, že možno říci jen o tom, kdo se horlivosti nejvíce přiblížil, že milosti plně vyhověl.

Boží prozřetelnost ozdobuje zakladatele řádů tak velikou ctností, že v nich vytváří nejlepší vzory pro naše jednání. Kdo kráčí věrně v jejich šlépějích, vytváří ze sebe opravdový obraz ctnosti. Tam se dívej, odkud je tvůj původ!

Býti syny hrdinů je hanba, jestliže si slávu předků nekoupíme slavnými činy. Jejich skutky mají nám býti pobídkou, abychom nevzbudili zdání, že orel zplodil zrůdného holuba.

Třeba udržovati prvotní žár, sic krb zchladne. Oheň v krbu pohasne, nepřikládá-li se naň znova a znova čerstvé palivo. Nic není přirozenější, než že se voda vrátí k původnímu chladu. Jsi dítko ohně, jestliže svítíš a hoříš, zato zvlažníš-li, jsi pouhý dým.

4. prosince

Čím více se duše od sebe odloučí a osamotní, tím více se uschopní k hledání a nalezení Boha. - S. Ign. in annot. exerc.

Kde je hřmot, kde shon lidí a množství různých zájmů, tam je zmatek, při kterém není kdy ani na pobožnost ani na dobrý její výkon. Tak, zatím co příliš mnoho věcí hledáme, ztrácíme věc nejlepší. Nic totiž není lepší nežli býti spojen s Bohem.

Kdo míří ke všem břehům, nedorazí k žádnému. Kdo se rozbíhá všemi směry, vzdaluje se od středu. Když se sluneční paprsky rozptylují na různé strany, nezapalují. Jediného Boha třeba hledat, ze všech sil ho milovat, abychom si jej podrželi.

Mysl nechť se vymaní z jiných myšlenek a přímo se nese k nejvyššímu dobru jako k cíli. Odchýlí-li se od něho, zbloudí. Rozptýlená mysl nechává srdce chladným a se srdcem chladným se nedospěje k Bohu, jenž je šírající oheň (Žid. 12. 29.).

Kdo je všude, není nikde. Kdo se nenaučil sedět doma, ten nemá stálosti ani ve vědách ani v poznání Boha nebo v lásce k němu. Kdo upne pozornost na mnoho věcí najednou, tomu ujdou jednotlivosti. Kdo honí mnoho zajíců zároveň, nechytí žádného.

5. prosince

Veliký je klam těch, kteří, jsouce zaslepeni sebeláskou, mají se za poslušné, když nějak naklonili představeného k tomu, co chtějí sami. - S. Ign. in ep. de oboed.

Každá ctnost mívá za protějšek zrůdnou opičí napodobeninu pactnost. Jako krásná tvář je často jen krásný zevnějšek, tak i ctnost je často jen vkusná maska, ale bez mozku, bez morku. Podstata poslušnosti záleží v plnění vůle představeného, nikoli v plnění vůle vlastní.

Něco jiného je, posloucháš-li ty představeného, něco jiného, poslou-

chá-li představený tebe. V tomto druhém případě poroučí představený něco nikoli proto, že to sám chce, nýbrž poněvadž ví, že se ti to líbí. Nevím, či vina je při tom větší, zda představeného, jemuž se nedostává pevnosti, či podřízeného, který projevuje nedostatek poslušnosti.

Bojí-li se představený podřízeného, hledí-li se mu zalíbit, vypadly mu otěže vlády z rukou. Pak se totiž nedívá na to, co vyžaduje spravedlivá věc, nýbrž jen na to, čeho si žádají choutky podřízeného. Tím je pořádek úplně zvrácen, poněvadž se ten, který měl být pánem, stane sluhou.

Jakousi výjimku bylo by lze připustit, kdyby se představenému zdálo, že přáním nemocného, který vyžaduje šetrnější obsluhy, třeba povolit, aby se pod tvrdou rukou nezhroutil. V tom případě je uvážlivost představeného sice chvalitebná, než umíněnost podřízeného je hodna výtky.

6. prosince

Aby duše mohla pokračovat na cestě duchovního života, musí usilovat právě o opak toho, k čemu se ji ďábel pokouší svést. - S. Ign. in exerc.

Kdo nechce být stržen proudem dravé řeky na úskalí, musí všemi silami pracovat proti němu; ponechá-li se proudu, je vše ztraceno - loď, statky, život. Buď totiž loď narazí na skálu nebo bude pohlcena vírem.

Nikdy nelze sjednávat smlouvy s nepřítelem, který je nesmiřitelný a jehož jediná starost je naše záhuba. Ať podniká, co podniká, vše snuje k naší zkáze. Postav se vždy proti jeho svodům.

Musíme být stále ve zbraní a nikdy jí neodkládat. Nevěř, že bude někdy klid zbraní tam, kde nepřítel ve dne v noci bdí k tvé škodě a každé chvíle užívá vábných lákadel. Uniknout jim je zvítězit.

Čím je kdo dále od Peruna, tím je dále od blesku. Čím se více vzdálíš

od našeptávání zlého nepřítele, tím se jistěji vyhneš nebezpečím. Lépe je nemocí zahynout, než pracovat nepříteli do rukou. Prchni a budeš zachráněn.

7. prosince

Onen pověstný nepřítel naší duše ničím tak nedusí lásku, jako nemírným a nepředloženým postupem ve ctnosti. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Jako přítěž chrání loď proti svévoli větru, je-li jí však přespríliš, potopí ji, jako olej s mírou přiléváný živí oheň, nemírný však jej zháší, tak jest umírněnost matkou ctnosti, nemírnost však macechou.

Často se pokládá za plod zbožnosti, co se rodí z pýchy, tající se pod rouškou horlivosti, arcí škodlivé. Nemírný onen rozmach hledá často slávu svou, nikoli slávu Boží. Vše, co je mimořádné, skrývá v sobě nebezpečí,

Ten, který by byl na cestě ctnosti velmi prospěl, kdyby byl býval pod vedením mírnosti kráčel zvolna pomalým krokem, stal se nerozvážným během sám sobě překážkou a zůstal pozadu podle přísloví: »Čeho mnoho, škodí.«

Nerozvážná horlivost přináší nebi velké ztráty, peklu však velké zisky. Tou měrou totiž, kterou by byla mohla prospěti duším, působí peklu radost a olupuje o ni nebe. Také dobrá vůle může velmi pobloudit, neřídí-li se pravidly uvážlivé soudnosti.

8. prosince

Pannu Marii bolí více, že její jednorozený Syn je od lidí urážen hříchem, než ji bolelo jeho ukřižování. - S. Ign. ap. Nad.

Jako slunce nemá nic společného s temnotou, tak nemá Panna Maria nic společného s hříchem ať skutečným ať dědičným. Mezi ní a hříchem je nepřeklenutelná propast. Jako ten,

kdo zavíní příčinu k nějaké pohromě, stává se vinným pohromou samou, tak je příčinou ukřižování Kristova hřích a proto tolikrát Krista křižuješ, kolikrát hřešíš. Jak velikou bolest působíš tím Panně Marii?

Židé, křižující Krista, neznali ho (1. Kor. 2. 8.), ty však víš, proti komu se prohřešuješ. Pro ně Kristus ještě netrpěl tak, jak pro tebe. Tys dostal v Novém zákoně tolik svátostí na pomoc, oni žádné. Hle, oč jsi horší než židé?

Smrt Kristova není tou měrou zlá, že by ji nebylo lze počítat mezi dobra; smrtí Kristovou totiž byla postavena hráz zlu, smrtí jeho byla smazána vina lidstva, smrtí Kristovou otevřela se brána k věčné blaženosti. Hřích však je tak veliké zlo, že je pouhé zlo a jen zlo.

Chceš-li uctívat Rodičku Boží, nesmíš urážet jejího Syna. Tak se osvědčíš pravým synem jak Matky tak i Syna. Jak by se mohl líbit Matce ten, kdo je nepřítelem jejího Syna? Nenávist k hříchu je základ pravé

zbožnosti, bez ní vše ostatní nic neprospívá.

9. prosince

Představeného třeba poslouchati ne proto, že je opatřen a ozdoben moudrostí, dobrotou a ostatními jakýmkoli božskými dary, nýbrž jedině proto, že zastupuje Boha.

S. Ign. in ep. de oboed.

Kdo poslouchá z důvodů lidských, ať očekává odměnu od lidí. Věčné neobdrží, poněvadž Bůh ji dává jen těm, kteří poslouchají k vůli němu samému. Nikdo nepracuje rád zadarmo. Co děláš, hled' udělat záslužně.

Jsme sluhové Boží, nikoli nevolníci lidí. Proč posloucháme spíše k vůli lidem nežli k vůli Bohu? Sluhové sloužící jen na oko, nesou sice břímě, ale nedostanou odměny.

Ach, na jak slabém základě staví, kdo se opírá jen o moudrost nebo blahovůli lidskou! Obojí je nestálá. Co je měnivější nad lidskou blaho-

vůli, co podléhá více omylům nežli lidská moudrost?

Jedině ten je si jist, že jeho skutky jsou dobré a že se mu dostane odměny za práci, kdo poslouchá člověka nikoli pro člověka, nýbrž pro Boha. Co mu také může člověk prospěti bez Boha? Což není Bůh sám o sobě i bez člověka vše?

10. prosince

Každý si vyber za vzor k následování ty, kteří se zřejmě vyznamenávají horlivostí a velkomyslností. - S. Ign. in ep. de perf.

Velké vzory velkých mužů jsou ostruhy, které velmi silně nabádají k tomu, co máme konat. Jejich slova jsou výmluvnější než jakákoli výřečnost. Proto Bůh vyzdobil dávné předky zvláštními dary, aby potomci byli jejich příkladem nabádání k stejným činům.

Nikdo se nemůže vymlouvat na svou nemohoucnost. Mohli-li jiní, mohly-li

jiné, proč pak ty ne? Měli tělo z téže hlíny jako ty, „jako jim dostává se i tobě stejné milosti. Co ti tedy ještě chybí, nežli jen odhodlanost?

Neprávem viníme svou přirozenost. Je hotová na každý pokyn vůle. Nikoli nemohoucnost, nýbrž naše nedbalost to zaviňuje, že se zpronevřujeme tak vznešeným vzorům. Zvyk je druhá přirozenost. Přičiň se, aby druhá přirozenost byla lepší než prvá.

Krokvice musí být přesná, sice se zdi zřítí dříve, než se dostanou pod střechu. Umělecký výtvar nebývá dokonalejší, než jeho idea. Proto si volme jen nelepší lidi za vzor.

11. prosince

Krotiti ducha je nesnadnější, nežli trestati tělo. - S. Ign. ap. Orland.

Odpírati tělu pohodlí, krušiti tělo bolestí je sice těžké, ale nikoli tak nedostupné, že by se až tam nepovznesla ctnost mudrců světa, kteří nejednou

hlásali pohrdání statky pozemskými, ba i životem.

Býti v opovržení, býti méně ceněn než druzí, vlastní ctí zhrdati, to přesahuje jak obyčejný řád přírody, tak také všecken pomysl filosofů. Jen jeden je učitel této ctnosti, jenž byl ti chý a pokorný srdcem (Mt. 11. 29.).

Snášeti zevní zlo - to je pouze slupka trpělivosti, snášeti však s klidem, co raní duši, v tom je jádro ctnosti. Tady ukaž, co dovedeš. To je zkušební kámen opravdové ctnosti.

Snášeti tělesné útrapy učí často pýcha, nezřídka i vzdor. Tlumiti však vzdechy zraněné duše, udržovati ducha od přirozenosti tíhnoucího k výšinám v mezích zdravého rozumu - to dovede jen křesťanská statečnost.

12. prosince

Lenochovi připadá pro jeho nedbalost a nezájem každá práce bezúčelnou. S. Ign. in ep. de perf.

Tíhu práce pociťuje více ten, kdo méně pracuje. Liknavci se tělesně rychleji vyčerpávají než lidé přičinniví. Na ty, kteří hovějí svým vášním, doléhá utrpení tíživěji nežli na ty, kteří tělo své ukřižovali s vášněmi a náruživostmi (Gal. 5. 24.).

Kde je horlivost, tam není námahy. Kdo miluje, námahy necítí nebo aspoň samu námahu miluje. Více nás děsí strach před obtíží nežli obtíž sama.

Kříž vlažných je velmi těžký. Cítí totéž břímě jako horliví, avšak chybí jim přitom vnitřní posvátné nadšení horlivých. Toto vnitřní posvátné nadšení dodává horlivé duši takové čistoty, že ji obtíže nejen nezatěžují, jako nezatěžují ptáka křídla, nýbrž naopak ji povznášejí k výšinám.

Zlo vlašnosti, které se rodí v našem nitru, je velké zlo. Vždy je s námi, ustavičně nás tlačí. Nejhorší je to, že odmítá ruku, která by je chtěla léčit. Musí být léčeno v samém nitru a vyléčí se jen úplným vyhlazením.

13. prosince

Budme přesvědčeni, že Bůh je vždy nakloněn k štědrosti, jen když nalezne u nás velkomyslnou a hlubokou pokoru. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Jako vody co nejrychleji stékají s hor do údolí, tak ať nikdo nečeká hojnějšího přítoku milostí od Nejvyššího, leč ten, kdo sebe a svou samolibost co nejhlouběji pohrbí v hlubinách pokory.

Není-li nádoba prázdná, nenabere vody. Tak neočekávej hojných milostí ani ten, kdo o ně prosí se srdcem plným ctižádosti. Pyšný farizej odešel s prázdnou od Pána, ne z nedostatku božské štědrosti, nýbrž pro svou pýchu (Lk. 18. 14.).

Nikdo není bezpečnější nad člověka pokorného. Proti prudkému běsnění severáku je zabezpečen jen ten strom, který co nejhlouběji zapustil kořeny do země. Blesky bijí do vysokých věží, zatím co nízké křoviny rostou bez jakéhokoli poškození.

Bůh shlédl na ponížení své služebnice a proto jí učinil velké věci ten, který jest mocný (Lk. 1. 48.—49.); a ani teď nepůsobí u nikoho více zázraků, než u těch, kteří si sami sobě připadají zcela prostí. Poněvadž ze sebe nic nedělají, přemnoho vykonají.

14. prosince

Mnoho věcí a to často i dobrých lze opomenouti a naopak mnoho věcí, které by jinak nebylo bývalo třeba vykonat, lze vykonat, arci nejsou-li hříšné s ohledem na lidi, kterým chceme prospěti. - S. Ign. ap. Ribad.

Zdaž je něco dobré či zlé, o tom často nerozhoduje ani tak věc sama,

jako spíše okolnosti. V některých okolnostech stává se něco zlým, co za jiných lze připustiti, ba co by za jistých okolností bylo hodné chvály nebo odměny.

Všechny nemocné nevyléčí jeden a týž lék, poněvadž účinnost léku závisí namnoze na přirozenosti toho, kdo ho užívá. Aby totiž něco bylo úplně dobré, musí to být po každé stránce dobré. Jestliže i jen jedna vada to kazí, přestává to býti dobré, ba stává se to zlým.

Nepřinášíme Bohu milou oběť, chceme-li něco dobrého činit a rušíme tím pokoj jiných. Bůh je láska a bez lásky se mu nemůže nic líbiti. Milejší je mu malá oběť v míru, nežli poklady ve všeobecné nevůli.

Láska je ryzí zlato. Jako zlato dodává lesku i sprostým kovům, ba i dřevu, tak láskou nabývají ceny i skutky neúhledné, na nichž jindy mnoho nezáleží. Jednej tak, abys níkomu nezavdával důvodu k spravedlivé nevůli.

15. prosince

Naslouchati je snazší nežli mluvit. S.
Ign. ap. Nolarc.

Žádné umění nepotřebuje tolik pravidel a předpisů jako umění dobře mluvit, poněvadž žádné nepodléhá tolika omylům jako ono. Příroda uzavřela jazyk tolika závorami, jako rty, zuby, aby se jen zřídka ukazoval a tím ušel častým omylům.

Příroda umístila v největší blízkosti jazyka mozek, sídlo rozumu, přidala mu dvě oči za strážce, aby nic nepro-
nášel, leč co se srovnává se zákony rozumnosti a naprosté obezřetnosti.

Ach, kolik válek, kolik požárů roz-
nítila jedinká nerozvážná řeč! Vy-
klouzne neodvolatelné slovo a jako
střela poraní mnohé. Všem těmto ne-
bezpečím a mrzutostem se vyhneš,
naučíš-li se mlčeti.

Mlčení bylo vždy u všech v největší
uctě. Jak kdo umí mlčet, takové dů-
věry a vážnosti požívá. Ku podivu,
že jsme tak mnohomluvní, když nás

právě mnohomluvnost připravuje o všecku vážnost, jestliže se jí příliš často poddáme.

16. prosince

Soudce špatně jedná, věří-li žalobci dříve, než vyslechne obzalovaného a shledá ho opravdu vinným. - S. Ign. ap. Nolarc.

Nikdo se nemýlí častěji než člověk lehkověrný. Vše, co jsme slyšeli, zvláště to, co se dotýká dobré pověsti bližního, máme dobře rozvážiti. A musíme tomu tak dlouho upírat víru, dokud nelze pravdu takřka rukama hmatat.

Stačí-li pouhá žaloba, aby někdo byl pokládán za vinníka, nezůstane nikdo bez viny. Zlozvyk mluvit o bližních a vynášet o nich přísný soud je tak všeobecný, že u žádné věci není třeba pečlivějšího vyšetření než u obvinění.

Zlí lidé mohou klamat, dobří se mohou klamati, proto se nemá ukvapeně věřit ani těm ani oněm. Jak často se

sami klameme; jak snadno se mýlíme ve věci nebo v osobě! Snáze lze prominout lehkověrnost váhavou než ukvapenou.

Dokud nevyslechneme vinníka, nelze nic s určitostí stanovit. Propůjčí-li se jedno ucho žalobci, ať se druhé popřeje obžalovanému. Každému se musí poskytnout příležitost hájit se. V případě pochybném třeba stát na straně obžalovaného. Ti, kterým je pochoutkou poslouchat nařčení jiných, čvachtají se s rozkoší v pomýjích.

17. prosince

Do ničeho se nesmíme pouštět bez předběžné rady s Bohem. - S. Ign. ap. Lud. Gonz.

Lidské úradky bývají dvojnásob klamné: za prvé, poněvadž jsou zřídka upřímné, potom že jsou nespolehlivé. Jedině na ty se mohu beze strachu spolehnout, které pocházejí od

nejvyššího ducha. Těm nemůže chybět ani hodnověrnosti ani spolehlivosti.

Mnozí se pustí do díla a nedokončí ho, poněvadž začínají tkát předivo, neporadivše se s nebem. Nikdo neočekávej šťastného konce ve svém podnikání, nezačne-li ho s prvním počátkem - s Bohem. Nedbati toho je mýliti se.

Bůh chce být prošen, aby temnosti naší duše prosvítil svým světlem, bez něhož všichni klopýtáme v hustých temnotách. Obzor i nejmoudřejšího člověka bývá nejednou zakalen ctižádostí a samoláskou.

Bůh se směje našim nepředloženým počínům, které právě tehdy, kdy jsou v plném varu, kdy zdánlivě veleslibně spějí do přístavu, najednou uvážnou. Vezmi si poučení z babylonských stavitelů. Co prospěje stavět věž proti vůli nebe.

18. prosince

Pravda září vždy svým leskem, kdežto lež se halí ve tmy. Postačí však, aby se věc jen ukázala a tmy jsou ty tam. - S. Ign. ap. Bart.

Ti, kteří chtějí pravdu zastřít lží, spřádají pavučiny. Marně si brousí svůj vtip, každý větřík roztrhá jejich špatně osnované pletivo. Jako se oheň neutají v klíně, tak ani pravda nezůstane dlouho skryta.

Větry se mohou pustit do boje s cedry, mohou do nich fučet, listím šumět, srážet větve, rušit jejich obvyklý klid, než jimi hnout z místa nebo je vyvrátit, to nedovedou. Zrovna tak silné kořeny má pravda, nemůže být povalena.

Je-li pravda na tvé straně, nemusíš se ani jednoho ani tisíce lidí bát. Pouhé dobré svědomí ochrání tě proti tisíci protivníků a obrátí všechny nastražené podkopy, jakmile vybuchnou, v dým.

Pravda nezůstává obyčejně utajena. Rozbílí svůj stan na slunci, miluje veřejnost. Marně ji skrucuješ. I proti tvé vůli vyjde na světlo Boží, zapře-li ji jazyk, prozradí ji čelo, pohled, ruměnec.

19. prosince

K tomu především přihlížejte: jeden o druhém dobře smýšlejte, abyste se vzájemně milovali. - S. Ign. ap. Bart.

Láska Boží sahá daleko široko. To-lik je projevů této lásky, kolik je lidí. Jako řeky mají svůj původ v oceánu, do něhož se zase vracují, tak se šíří z čisté lásky Boží nesčetné záchvěvy lásky, které se opět k Bohu vracují.

Je-li přátelům vše společné, musí jim být i předměty lásky společné. Nemiluje Boha, kdo nemiluje totéž, co Bůh. Hle, jaká je moc lásky k Bohu! Kde koho nutí, aby všecky miloval.

Láska světská, aby projevila lásku jednomu, nenávidí nezřídka mnohé, uráží všecky. Je vždy slepá, i v lásce i v nenávisti. Láska k Bohu právě tehdy miluje účinněji jednoho, kdy co nejněžněji miluje všecky. A tím, že nikoho nemá v nenávisti, dokazuje, že vpravdě miluje všecky bez rozdílu, t. j. jednohokaždého.

Příroda chtěla, abychom byli lidé, ne divá zvíř, to jest, abychom byli společenští. Lidství musíme dokazovati láskou, aby nás nestihla výtka, že člověk člověku vlkem. Kdo bije kopyty jako kůň, řve jako lev, kouše jako pes a na rohy nabírá jako býk — to není člověk.

20. prosince

U koho nic nepořídí dobrota, u toho je třeba na výstrahu jiným užítí přísnosti. - S. Ign. ap. Rib.

Jak přísnost, tak i nemírná povolnost podkopávají vládu. Shovívavost

matek zkazila velmi mnoho dětí, které by byla mohla zachránit včasná přísnost otců. Špatný je představený, který nikomu nic nedovolí, ještě horší, který dovoluje všem vše.

Kdo se hledí podřízeným zalíbit povolností, znelíbí se Bohu, poněvadž otvírá bránu mnohému zlu, jež pak nelze snadno vykořenit. Když rakovina rozežere již celé tělo, tu pozdě přichází lékař s násilnými prostředky.

Zlo je tím těžší, čím většímu počtu lidí škodí. Kdo šetří zlých, škodí všem; zlým proto, že se nenapraví, ostatním, že snáze jdou za špatnými příklady. Větší škody hrozí obci z povolnosti nežli z přísnosti.

Rána, která mohla být snadno vyhojena, stává se shovívavostí nezhojitelnou. Vpravdě nelítostná to dobrota, když zlo, které mohlo být z počátku odstraněno prostředky zcela mírnými, musí se později podrobiti horšímu zlu - železu a ohni. Kéž to jen není oheň věčný!

21. prosince

Nesmíme nikoho urážet a tím méně ty, kteří by nám mohli překážet ve službě Boží a v našem snažení o blaho obecné, kdyby se stali našimi nepřáteli. - S. Ign. in hist. Soc.

Ztěžka si razí lodička Petrova cestu proti mocným větrům, které proti ní dují, a kdyby neměla za kormidelníka obra, dříve by se ztroskotala, než by dorazila do přístavu. Naproti tomu, jsou-li větry příznivé, pluje velmi rychle.

Co prospěje dráždit sršně? I když nebudnou, aspoň obtěžují a zaháněním dají mnoho práce, jíž by se mohlo užít na užitečnější věci. Z boje vzchází malý užitek.

Veliký je vliv nebeských těles na osení. Také símě slova Božího slibuje stonásobnou žeň, zasévá-li se za přízně hvězd tohoto světa. Jako se mnoho nenaučíš, není-li ti nakloněna Mi-

nerva,¹ tak mnoho nepořídíš, bude-li proti tobě Jupiter.²

Jeden člověk může spáse duší více uškodit, nežli sto lidí jí prospět, zvláště je-li to člověk vlivný a vážený, kdo se jí staví na odpor. Lepší je zisk malý, ale jistý, nežli veliký, ale s nebezpečím ztráty spojený.

22. prosince

Takové má být naše pokání, že hříchů ze srdce litujeme, ústy se upřímně z nich vyznáme a skutkem učiníme za ně zadost.

S. Ign. in ms. catech.

Pokání je věc velká. Snáze lze uchránit duši od hříchu nežli za hříchy učinit náležitě zadost. Jsou také slzy podobné krokodílím, které třeba posuzovat nikoli podle hojnosti, nýbrž podle jejich upřímnosti.

¹ Minerva, římská bohyně moudrosti a umění.

² Jupiter, nejvyšší bůh římský.

Pokání nemá být menší nežli hřích. Kolik rozkošnických okamžiků zažil hříšník, tolik si má za to uložit obětí. Ano, celý člověk se musí v pokání přinést Bohu v oběť, poněvadž celý člověk urážel Boha hříchem.

Že jsi hřešil, to je ti jasné, že jsi vykonal dostatečné pokání, o tom jistoty nemáš, ba ani mít ji nemůžeš. Proto nikdy nesmíme ustávat v pokání. Lítost ať se končí teprve koncem života.

Proč váháš obrátit se k Pánu? Což ti otroctví ďáblovu působí takovou rozkoš? Hromadíš-li hřích na hřích v naději na odpuštění, měj se na pozor, abys neztroskotal dříve, než dojdeš odpuštění. Pokání konané od nemocného bývá také nemocné.

23. prosince

Celý pořad vykonané volby a její způsob snadno doplní Duch sv., dává-li On k ní podnět. - S. Ign.

Duch sv. je podivuhodný umělec. Nedá se spoutat ani pravidly ani příklady. Působí, kde a jak chce. Duchu sv. je vlastní, podobně jako větru, že nevíme, odkud přichází a kam jde.

Šťasten, kdo se jím nechává řídit. Zkoumejte duchy, zdaž jsou z Boha. (1. Jan 4. 1.) Není vše svaté, co se takové zdá. Pod škraboškou zbožnosti může se často skrývat nešlechtnost. Kdo to rozezná?

Bystrost našeho ducha je daleko slabší, než aby mohla bezpečně volit ve věcech týkajících se Boha, duše, věčnosti. Třeba si vyprosit světlo shůry a připravit srdce Duchu sv.

Jako holubi nasedají leč na čisté střechy, tak je čistota duše nejlepší příprava k přijetí osvětlení Ducha sv. Bez něho je všecka moudrost lidská temná, všechno důvtip slepý.

24. prosince

Nevinný a svatý život má sám sebou velkou cenu a daleko převyšuje všechny ostatní věci, ale není-li spojen s prozíravostí a s uměním obcovat s lidmi, zůstane jalový a bezvýznamný. - S. Ign. in vita.

Zlato, i když je ukryto v lůně hor, má svou cenu, než dokud neslouží potřebám lidským, je jeho cena daleko menší. Tak i skrytá svatost má svou vlastní cenu, než celku začíná prospívat teprve tehdy, když se o vlastní ctnost, kterou je bohata, sdílí také s jinými lidmi.

Jaký máš z toho prospěch, je-li tvůj krám pln nejlepšího zboží, nevyložíš-li je na prodej? Zapadne, nezpeňží se. Kdo umí lépe své zboží prodávat, shrábne větší zisk. Proto tě zahrnul Bůh tolika milostmi, aby se z tebe rozlévaly i na jiné.

Je-li tvá svatost strohá a mrzoutská, odrazíš od sebe nejen lidi, nýbrž znechutíš jim i ctnost. Ponurým zevnějškem představuješ ctnost jako

něco smutného, ač je matka opravdové radosti a ač se nikdo nedovede upřímněji radovat než ten, kdo je dobrý.

Rozjasněná tvář, vlídná řeč, přívětivý pohled, stálý klid v chování, snoubí-li se se svatým životem — takové poučení s tvé strany přinese nejlepší ovoce všech ctností. Jinak marně budeš volat k následování ty, které zakaboněnou tváří od sebe odrážíš.

25. prosince

Mějte se za lidi špatné, za lidi nízkého smýšlení, za skety a lenochy, nalezne-li se na světském dvoře třeba jen jeden člověk, který horlivěji plní rozkazy světského panovníka, aby ulovil jeho přízeň, nežli vy, abyste si získali přízeň nebeského krále.

S. Ign. ap. Bart.

Největší štěstí světa vrcholí v tom, je-li kdo přijat mezi dvořany a obdařen úřadem královského hodnostáře.

Co to stálo u mnohých práce, kolik peněz? Hle, tatáž hodnost se ti nabízí u Boha, chceš-li jen.

Oč převyšuje hodnost nebeského krále slávu krále pozemského, o tolik větší poslušnost jsi povinen prokazovati onomu před tímto. Srovnej oba pány. Pozemský král je uhněten z téhož bláta jako ty, je podroben týmž ubohostem, rozpadne se v prach a popel zrovna tak jako ty. Bůh je věčná a nekonečná velebnost. Viz, čím jsi kterému z nich zavázán.

Bůh přijal na sebe člověčenství, aby nás přiměl k následování a vynutil si naši službu. Proto buď nám chybí víra, nebo zasluhujeme trestu, a to nikoli jen obyčejného, nýbrž pekelného, že takovému pánu sloužíme tak málo a tak liknavě.

A nežádá naší služby beze mzdy. Za nepatrnou práci dává nám věčnou odměnu. Zastydme se, že jsme tak chamtiví zisku časného, zatím co věčný s hanebným nerozumem zanedbáváme.

26. prosince

Všecka tvá slova a skutky dostanou se jednou na veřejnost; považ, že to, co jsi řekl mezi čtyřma očima, má přijít jednou na denní světlo. - S. Ign. in hist. Soc.

Lid má oči jako rys, nic mu neujde. To, co se zdálo pohřbeno v dáli za neprostupnými stěnami, pronikne přec na denní světlo. Nic není tak skryto, aby tam nějaká skulina nepopřávala očím vhledu.

Kam nemůže oko, tam vnikne podezření. Ujme-li se, nezahálí, nýbrž jako honící pes jde po stopě tak dlouho, až chytí kořist. Podobně si lidský rozum nedá klidu a zkoumá vše, až se dopídí tajemství.

Símě zaorané je sice pohřbeno, ale jen na čas. Zakrátko nepozorovaně vypučí z něho osení. Tak, co bývá podle tvého mínění v hrudi přítelově jako na nějakém poli co nejhlouběji a nejbezpečněji zakopáno, vyjde na veřejnost.

Miluj každého opatrně, jako by ses jednou s ním měl rozejít, a jsi-li milován, měj za to, že můžeš býti jednou nenáviděn. Svěřuj příteli sebe a své záležitosti tak, aby ti, byť i chtěl, nemohl uškodit. Čím je láska prudší, tím rychleji dohoří a zanechá po sobě popel, a náklonnost nezřízenou vystřídá stejně silná nechť.

27. prosince

Ti, kteří jsou ve věcech božských příliš opatrní, zřídka se pustí do něčeho velikého a hrdinského; neboť nepřiloží k tomu ruku ten, který se bojí každé i sebemenší obtíže, jež by se mohla namanout. - S. Ign. ap. Nolarc.

Kdo stále dává pozor na větry, nepustí se nikdy ani do plavby ani do setí. Stále se s obavou ptá, jaké že by ho mohlo potkat nebezpečí, jaká neznáz? Bojíš-li se úzkostlivě maličkostí, nikdy se nerozhodneš s odvahou do něčeho pustit.

Děti snadno postraší jakýkoli stín, lidé věkem a ctností vyspělí mají otužilejší srdce proti obtížím. Od činů odvádí nás častěji předsudek než opravdová obtíž. Tak se jen stále kásáme, nikdy však nezabereme.

Nebezpečí, jehož se tolik lekáme, snad nikdy nenastane. Co se mučíme, dokud ještě není proč, když můžeme být šťastni, dáme-li snáze místo naději než strachu? Nikdo nám neklade větších překážek nežli my sami. Chtějící být příliš moudří, jsme nemoudří.

Marně se namáháš. Lidská prozíravost je příliš omezená, aby mohla vše předvídat. To, co ty jen tušíš, nikdy se nestane a naopak, nač ani nemyslíš, stane se skutkem. Musíme něco ponechat prozřetelnosti Boží a také naději máme dopřáti náležitého místa.

28. prosince

Když už všecko uvážíme a na něčem se již ustanovíme, ještě se na to před provedením vyspěme! - S. Ign. ap. Bart.

Opatrnost nebyla by ctností, kdyby vše, co nás napadne, bylo již dobrá rada. Pak by vše šlo hladce a nic by se nekonalo nepromyšleně. Než jako každý mozek nerodí Palladu,¹ tak ani každý okamžitý nápad není ještě otcem dobrého rozhodnutí.

Rozhodnutí, abys ho mohl bezpečně užít, nesmí být ukvapené. Unáhlené totiž rozhodnutí vede snadno k pádu. Jako jedna pochodeň zesiluje světlo druhé, tak také jedna myšlenka přidává světla myšlence druhé, abys jasněji viděl, co máš dělat.

Ukvapenost vnuká nám mnoho věcí. Počkáme-li a uklidníme-li se, odmítneme leccos, co se nám dříve zamlouvalo. Často vašeň zatemní mysl,

¹ Pallas, jméno řecké bohyně Atheny, bohyně to zosobněné moudrosti Diovy, z jehož hlavy se zrodila.

takže ji zbaví soudnosti, a teprve čas ji může vyléčit. Čím více se totiž vašeň uklidňuje, tím jasněji svítá v duši.

Nikdo není každé hodiny stejně rozvážný. Některé dni jsou k nám macešské a jakoby na naši záhubu; vyčkáme-li noci, zasvitne po ní šťastnější den nový. Co se vleče, neuteče a může být ještě vykonáno, co se však již stalo, nemůže se odestáti.

29. prosince

Zahálka je zdroj všech neřestí a proto se jí, jak jen možno, nemá dopřávat místa.
S. Ign. in reg.

Jsme synové Adamovi. Nesmíme zapomenout na dědictví, že jest nám jísti chléb v potu tváří (1. Mojž. 3. 19). Kdo nepracuje, ať nejí, praví apoštol (2. Sol. 3. 10). Jak se můžeš nadít večer groše, nepracuješ-li na vinici?

Člověk je zrozen k práci (Job 5. 7). Nepracovat je tolik jako nežít. Život

tělesný záleží v pohybu. Přestanou-li tepny bít, zastaví-li se dech, je po životě. Podobně ani o duši, která nedělá, co by měla, nelze říci, že žije.

Čas, kterého není využito k prospěchu duše, třeba pokládat za ztracený. Ne každý, kdo byl živ dlouho, žil dlouho. Stařec plný chyb je ctností chlapec; ctnostný jinoch, ač věkem mlád, žil již dlouho.

Příroda nikdy nezahálí. Vše se v ní hýbe: vody tekou, hvězdy krouží, oheň se nítí, vše na poučenou nám, abychom nemarnili čas leností a malátností, nýbrž abychom činili dobré, pokud to jde.

30. prosince.

Jako si zjednává velikou odměnu v nebi ten, kdo se snaží zapudit zlou myšlenku, tak se vydává u veliké nebezpečí, že padne do těžkých hříchů ten, kdo nedopřává sluchu dobrým vnuknutím. S. Ign. ap. Nolarc.

Bůh nabízí milosti, avšak nevnucuje jich. Nabádá k dobrému, ale nenutí. Jestliže jej tedy někdo nelidsky odmítl, ký div, bude-li od něho i on odmítnut? Bůh nás navštěvuje podle toho, jakou úctu mu prokazujeme.

Kdo povrhne nabídnutým dobrodiním, nezasluhuje lásky, nýbrž opovržení. Přijme-li prvé dobrodiní dychtivě, zaslouží si tím i druhého. Nejlepší odměnou za dobrodiní je vděčnost.

Na vnuknutí musíš dát dobrý pozor. Jsou to podmínky, na nichž učinil Bůh závislým tvé spasení. Nedbáš-li jich, jsi ztracen, ne proto, že by byl Bůh k tobě skoupý, nýbrž pro svou

nedbalost. Dnes, uslyšíte-li hlas Boží, nezatvrzujte srdcí svých (Ž. 94. 8).

Tluče-li Bůh na dveře, potahuje-li nás takřka za ucho, chraň se mu zavřít ucho svého srdce. Napomíná-li, napomíná jako otec, hrozí-li, hrozí jako pán. V obojím případě je to Spasitel, sledující jen tvou spásu. Rci: »Mluv, Hospodine, nebo slyší služebník tvůj.« (1. Sam. 3. 9.)

31. prosince

Budiž chvála a dík Bohu Stvořiteli našemu, z jehož nekonečné štědrosti a dobrotivosti hojně se rozlévají veškeré dary a milosti. - S. Ign. in ep. ad Hisp.

Dostávalo by se nám hojnějších milostí, kdybychom častěji za ně děkovali. Projev vděčnosti za jedno obdržené dobrodiní je zároveň jakýsi jemný tlak, aby nám bylo uděleno nové. Bůh, který je dobrota sama, štědrost sama, snažně si přeje prokazovat nám dobrodiní. Spočítej, jde-li

to, hvězdy a budeš míti spočítány milosti, jež jsi přijal tohoto dne, tohoto roku.

Jaké má k nám závazky svrchovaný Bůh? Udělil nám milosti dříve, než jsme si jich mohli zasloužit nebo po nich vůbec zatoužit. Tak pokračuje každým okamžikem. A čím mu za to splácíme? Dává, nečekaje odplaty, zdarma, bez konce, v hojnosti.

Velikost dobrodiní zvyšuje ještě tím, že je prokazuje bídným červíkům pozemským, ba nevďečníkům, zbužníkům, nepřátelům. A co zvláště je nade vše pomyšlení, je to, že neustává prokazovat dobrodiní, i když je urážen. Šelmy se dají ochočit dobrodiním. A co činíme my?

Čím se odvděčíš Pánu za to všechno? Dáš-li mu sebe a to, co je tvé, vlastně mu nic nedáváš, nýbrž jen vracíš, co jest jeho. Dej mu tento rok, dej mu rok příští, dej Bohu celou věčnost a čiň

VŠECKO K VĚTŠÍ CTI A SLÁVĚ
BOŽÍ

Ú K A Z A T Ě Ľ

Apoštol: duch je to, který oživuje, nikoli řečnický výkon 401.

Apoštol ,chce-li zapalovat, musí sám hořet 379.

Bdělost: proti nástrahám ďáblovým; třeba ustavičně bdít 345.

Bohatství: bohatý ten, kdo má dosti na svém; chudý, kdo živí nesčetné vášně 411.

Bohatství: chtivost po vlastnictví seje ne-svár 437.

Bohatství: neběží tolik o to, co kdo vlastní, nýbrž jak k tomu lne 275, 276.

Bohatství vstup do nebe ztěžuje, ale ne-znemožňuje 275.

Bohatý buď jen držitelem, nikoli zajat-cem svých statků 196.

Bouře: po bouři bývá brzké vyjasnění 224.

Bouře protivenství dohání nás k Bohu 107.

Bůh: kdo má Boha, má vše 358.

Bůh: opustiti Boha pro Boha je veliký zisk, nikoli ztráta 30.

Bůh promlouvá k duši prosté vášní a v sa-motě 60.

Bůh: s Bohem začni každé dílo 353.

Bůh ve světě, jak málo znám 229.

Bůh: vše k větší cti a slávě Boží 10.

Cesta k nebi 387.

Cesta obyčejná 221.

Církevní smýšlení: v čem záleží 433.

Cit je v pochybných věcech špatný roz-hodčí 270.

Cizí mínění: snes odlišné mínění a nerozčiluj se pro každou maličkost 329.

Ctnost: cesta k nabytí ctnosti nikoli výstřední umrtvování, nýbrž cesta obyčejná 221.

Ctižádost: jak klame 29.

Ctnost: chraň se nerozvážné horlivosti 463.

Ctnost pravá ne v zevnějšku, nýbrž v nitru 200.

Ctnost roste bojem, slábne štěstím 219.

Ctnost ve zlaté střední cestě 366.

Ctnost: zacházej trpělivě a opatrně s duší, která je na cestě ctnosti 251.

Ctnost: základ ctnosti stálý pokrok 366.

Čas: skrbli časem 138.

Čest a sláva Boží: ve všem hledej čest a slávu Boží, nikoli svou 10.

Čistotnost těla: hled' se zalíbit Bohu, nikoli lidem 386.

Đábel: jednej vždy proti d'ábelskému našuškávání 462.

Đábel proniká tajemství Písma sv. a přece zůstává zatvrzelý 414.

Đábel si hledá náhončí svých nekalých záměrů 453.

Đábel: v boji proti němu hledej spojení 59.

Đábel využívá v boji nejraději temnot 41.

Đablovy úskoky 37.

Đablovy úskoky: útlé svědomí činí přecitlivělym 455.

Ďáblový úskoky: zveličováním hříchu svádí k malomyslnosti 328.

Dary: kdo přijímá dary, více ztratí než nabude 304.

Dnešek a zítřek 293, 294.

Dobrá pověst: její cena 279.

Dobré musí býti dobré v každém ohledu 33.

Dobro a zlo jsou vždy proti sobě 19.

Dobro: aby něco bylo dobrým, nesmí být porušena láska 473.

Dobro: o dobrotě věcí rozhodují často okolnosti 474.

Dobrota Boží je ostražitější k naší záchrance než zloba ďábelská k naší záhubě 23.

Dokonalost: rozmanité jsou cesty, jež vedou k dokonalosti 43, 44; 253.

Dokonalost: vytrvat na cestě k dokonalosti, ne zdrhnout 231.

Dokonalost: zlatá zásada pokroku: dnes chci začít 203.

Domýšlivost: nespolehej příliš na svou sílu 59.

Dopisy: dobře rozvaž, než něco svěříš papíru 238.

Dopuštění Boží jsou k našemu dobru 402.

Duchovní správce hlásej zájmy Ježíše Krista, nikoli svoje vlastní 368.

Duchovní vůdce: nutnost duchovního vůdce 239-240.

Duchovní život: chceš-li pokračovat v něm, zpřetrhej pouta těla a krve 418.

Duše: cena duše a zloha hříchu 78.

Duše: dobytí duše slavnější vítězství než dobytí hradu 342.

Duše: její cena 136.

Duše: kdo nežije pro Boha, toho život horší nežli smrt 407.

Duše: krása duše předčí krásu těla 21.

Duše: pečuj o duši bližního, ale neohrožuj přitom spásu vlastní duše 149-150.

Důvěra v Boha: důvěřuj úplně v Boha, ale přitom napni všechny své síly 11.

Důvěra v Boha: i bez lodi pusť se na širé moře 192-193.

Důtka, není-li mírná, natropí více zla než dobra 344.

Důvody lidské musí ustoupiti důvodům božským 64.

Evangelické rady a přikázání 83-84.

Hodnota vnitřní ne v početnosti, nýbrž v jakosti 184.

Horlivost: jeden den horlivých cennější než dlouhý věk vlažných 31-32.

Horlivost: přemrštěná horlivost jen škodí 374-375.

Hněv: jak bojovat proti vrozené hněvivosti 180.

Hněv není vždy špatný 160.

Hřích: bázeň před hříchem, jediným to zlem 106.

Hřích hyzdí duši, obraz to Boží 403.

Hřích malý podceňovati bývá často větším nebezpečím než podceňovati hřích největší 38.

Hřích: zabrániti jen jedinému hříchu je dosti velká odměna za vynaloženou práci třeba celého života 78-79.

Chování: chovejme se ke všem laskavě, nikoli však podlízavě 86.

Chování: zadobře budme se všemi, zejména s vlivnými 482.

Chudoba a chamtivost: 393.

Chudoba: Bůh chudých nikdy neopouští 195.

Chudoba dává více než mrhavá štěstěna 195.

Chudoba: jen tužby činí člověka chudým 95.

Chudoba: strach před chudobou horší než chudoba sama 445.

Chvála: tvé skutky ať jsou opravdové zlato, nikoli jen pozlátko 302.

Chybami se učíme 350-351.

Chyby: cizí chyby odhalovat prozrazuje vlastní ubohost 424.

Chyby: cizí chyby posuzujme opatrně 236.

Chyby: cizí chyby znáš, své nikoli 278.

Chyby povahové hled' vykořenit 177.

Chyby: poznat vlastní chyby je velká milost Boží 316.

Chyby: pro nějaký zlořád nebudiž odstraněno to, co není samo sebou špatné 323.

Chyby: uč se z chyb bližního 299.

Chyby: vlastních chyb nevidíme a po cizích slídíme 12.

Chyby: vše, co stvořeno, má chyby 323.

Kající skutky: zachovej střední cestu 199.
Karatel ať zasedne na soudnou stolicí
nejprve sám nad sebou 274.

Kárejme, ale bez zahořklé trpkosti 239.

Klid: trvalý v duši často náznakem duševní lenosti, zato utrpení utužením
ctnosti 107.

Knihy špatné působí jako jed 331.

Komunita: kdo se odlučuje od ní, zbavuje
se Božího požehnání 391-392.

Komunita: nákazu z komunity třeba vymýtit 81.

Krev Kristova: její cena 211-212.

Kříž Kristův: v něm zdroj štěstí 393.

Kvap je špatný rádce 306.

Láska Boží: koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje 449.

Láska činí těžké lehkým 105, 357.

Lásku hlásají skutky, ne krásná slova 175.

Láska k bližnímu: i zvrhlého získáš láskou 156.

Láska k bližnímu: láska pravá není výlučná, nýbrž všeobecná 212.

Láska k bližnímu: milovat někoho neznamená přezírat jeho chyby 147.

Láska k bližnímu: miluj bližního pro Boha 34.

Láska k Bohu a bližnímu, dvě sestry 267.

Láska k Bohu, láska ráda mluví o miláčkovi 356.

Láska k Bohu: milovat Boha budiž jediná
tvá touha 133.

Láska k Bohu: milovat něco vedle Boha snižuje člověka pod jeho důstojnost 209.

Láska k Bohu: milující Boha snesl by raději pekelné tresty, než aby poslouchal rouhání zavrženců v pekle 35.

Láska k Bohu: milující ve všem vidí Boha 155.

Láska k Bohu nehledá zisku 121-122.

Láska k Bohu se osvědčuje láskou k duším 136.

Láska k Bohu neochabuje a neumírá 398.

Láska ráda trpí 117.

Láska: vzájemná láska v láskyplném smýšlení 479.

Láska: vzplaň láskou sám, a rozplameníš jiné 51.

Laskavost: odepře-li něco, ať se to stane laskavě 235.

Laskavost: odmítáš-li prosbu o věc, která je škodlivá, odmítej ji laskavě 50.

Lehkověrnost: nebuď lehkověrný, jinak neujdeš omylům 475.

Liknavost ve věcech duchovních zavinuje neútěchu 102.

Maličkosti: na malých věcech zkus, jak by sis později počínal při velkých 260.

Maličkosti nepodceňuj 38.

Malomyslnost zaplašíš vzpomínkou na přijatá dobrodíní 261.

Manresa, v níž mluví Bůh, nejlepší učitel 103.

Marnivost 386.

- Měnití záměr z rozumných důvodů je
známkou člověka moudrého 313.
- Milost Boží cennější než statky světa 441.
- Milost Boží: neklad překážek a Bůh tě za-
hrne milostmi 361.
- Mírnost: její moc 413.
- Mlčení a mnohomluvnost 241.
- Mlčení bývá v jistých případech lepší ob-
hajoba než mluvení 47.
- Mlčení: mlčeti snazší než dobře mluvit
61-62.
- Mládí navádějme k ctnosti prostředky spí-
še lahodnými 280.
- Mládí snadno přestřeluje 15-16.
- Mluvení a mlčení: nauč se mlčeti 474.
- Mnohomluvnost něco jiného než výmluv-
nost 333.
- Modlitba je tím vydatnější, čím je člověk
více umrtvený 287.
- Modlitba: neodchyluj se při modlitbě od
obvyklého způsobu 198.
- Modlitba: nepřátelé modlitby 198.
- Modlitba: nezkracuj modlitby 417.
- Modlitba přetvořuje člověka 354.
- Modlitba: útěcha a vyprahlost při mod-
litbě 265.
- Moudrost: její význam pro život, odlišná
od zchytralosti 66.
- Moudrosti je zapotřebí nikoli poslouchající-
címu, nýbrž poroučejícímu 64.
- Mravy: místo samo tvé mravy nezmění 14.
- Mučedníci vlastní svéhlavosti 455.

- Naděje v Boha a v tvory 110.
- Napomenutí dobrého přítele zdokonaluje 248.
- Napomenutí: napomínej s vážností a láskou 273-274.
- Nápravu mravů prováděj svatostí života, ne mravokárným horlením 333-334.
- Nápravu světa začni u sebe 91, 308.
- Nauka Kristova a nauka světa 70.
- Nedbalost v službě Boží 173.
- Nedůvěra: nedůvěřuj své minulé nevinosti 310.
- Nedůvěra: nedůvěřuj vlastní ctnosti a moudrosti 300.
- Neklid mysli: odkud pochází a kam míří 262.
- Nemocný: nemocnému třeba věnovati péči co největší 153.
- Nemocný: pro něho poslední haléř 191.
- Nemocný: snášej jeho lidskosti a ubohosti 191.
- Nemocný: odevzdanost nemocného do vůle Boží lepší než splnění osobních přání 50.
- Nepřítel největší je ten, kdo ti ukládá o život duše 289.
- Neštěstí největší je trvalý blahobyt 53.
- Neštěstí prospívá často nejvíce 402.
- Neúspěch v práci - toť konec konců vedlejší, hlavní je, že jsme pracovali 182.
- Neútěcha: v neútěše pozor na osidla dřáb-
lova 442.
- Neútěcha: v neútěše těš se brzkou útěchou,
438,

Nitro rozhoduje u Boha, nikoli pouhý zevnějšíšek 20.

Obcování s člověkem, který je v těžkém hříchu, je osudné 56.

Obezřetnost: všechna tvá slova a skutky se dostanou jednou na veřenost 489.

Obezřetná laskavost získává duše 111-112.

Obrácení je tak málo, protože je málo dobrých pastýřů 317.

Obrácení: obračís-li někoho, počínej si opatrně a shovívavě 332.

Oddání se Bohu: svěř se rukám Božím a On z tebe vytvoří světce 126.

Oddání se Bohu: oddej se Bohu bez výhrady 34.

Odklad: kolik škody natropí 68, 117.

Odklad: neodkládej 57.

Odklad: odkladem zlo se rozmůže 284.

Odsuzování: neodsuzuj nikoho, aby ses nezklamal 151.

Omlouvání: omlouvejme chyby a křehkosti lidské 310.

Opatrnost upřílišená 490.

Panna Maria: chceš-li uctívat Rodičku Boží, neurážej hříchem jejího Syna 464.

Partikulární přátelství 86.

Pastýři duší ať hledají především prospěch duší, nikoli své hmotné dobro 317.

Pastýři duší pečující o duše ať nezanedbávají sebe 317.

Podezřívavost se snadno klame 390, 423.

Pochybnosti, trvají-li krátce, mohou přinést duši prospěch 430.

Pohoršení a špatný příklad, co zla natropí 370.

Pokání: jaké má být 483.

Pokání: těch sil, jichž jsme užili k přestoupení zákona Božího, užijme nyní k pokání 216.

Pokoj a klid dá horlivost ve službě Boží 456.

Pokoj a nepokoj máš ty ve svých rukou 204.

Pokora: bez pokory ani klid srdce ani mír s okolím 404.

Pokora: dary Boží tobě udělené ať tě naplňují pokorou 406.

Pokora: milost se sklání k pokornému 471.

Pokora nestrpí svéhlavosti 76.

Pokora: než se pustíš do velkých věcí, začni s pracemi hodně nízkými 364.

Pokora, prvá to podmínka úspěšného apoštolátu 143.

Pokora skutečná a zdánlivá 91.

Pokora: pokorou staneš se velikým a dosáhneš pravé cti 129.

Pokora: pokorou stoupáme výše 90.

Pokora: pokorný vykoná velké věci ve službě Boží 63.

Pokrok v duchovním životě záleží v odpoutání se od sebelásky 18.

Pokrytec oklame sebe, nikoli Boha 179.

Pokušení: ďábel se spolčuje s našimi chybami proti nám 202.

Pokušení: naše chyby, spojenci ďáblu 222.

Pokušení: naše zaleklost činí ďábla drzejším 272.

Pokušení: nebe silnější než peklo, proto jen se nebát 188.

Pokušení: taktika ďáblova kalit veselou mysl 262.

Pokušení: užijme proti ďáblu týchž zbraní, kterých on užívá k naší záhubě 221.

Polovičatost v duchovním životě 18.

Pomíječnost pozemského štěstí 94.

Pomíječnost života: využij přítomné chvíle 57.

Pomíječnost: pomíjí vše, jedno trvá: povinnost skládat ze všeho počet 451.

Pomluva 93.

Pomluvače umlčíš spíše mlčením než omlouváním 288.

Poslušnost dokonalá v podrobení vlastního úsudku 228.

Poslušnost: důvodem poslušnosti buď Bůh, nikoli moudrost představeného 466.

Poslušnost: její cena a vlastnosti 116.

Poslušnost: máš plnit vůli představeného, nikoli představený tvou 460.

Poslušnost: nejjistější vůdkyně na cestě ctnosti 373.

Poslušnost ochotná bez průtahů 68.

Poslušnost ochotná, poslušnost radostná 339.

Poslušnost podrobuje se ráda a ochotně 215.

Poslušnost: poslušný nehledí na osobu, nýbrž na Boha 419.

Poslušnost: řeholník nevytrvá, nepřekročí-li při vstupu do řádu práh oběma nohama - vůlí a rozumem 190.

Poslušnost tě nezabavuje povinností užívat zdravého rozumu 194.

Poslušnost vůči duchovnímu vůdci 168.

Posuzovačnost: raději vše vykládat v dobrém smyslu než odsuzovat 422.

Povaha méně poddajná umrtvováním méně dokáže než povaha mírná 85.

Povaha: získávání zásluh usměrňováním povahy 85.

Povolání: ani utajeným přáním nevracej se do světa 384.

Povolání: Bohu patří nejlepší dary, tedy k jeho službě nejlepší dívky 223.

Povolání: milost povolání mívá vzápětí i jiné milosti 210.

Povolání: milost povolání zavazuje k velkým činům 380.

Poznání Boha: Bůh se zjevuje pokorným 28.

Poznání Boha: poznat Boha, toť zdroj štěstí 97.

Práce: před každým dílem porad' se s Bohem 476.

Pravdu nemožno povalit, ani ji zatajit 478.

Pravdy nadlouho nic neumlčí, cena upřímnosti 39.

Pravidla řádová a práce na spáse bližních 73.

Pravidla řádová ať jsou usměrňovatelem tvého života 161.

Pronásledování: ctnost roste pronásledováním 225.

Protivenství: ve službě Boží připrav se na protivenství 140.

Prozíravost: prozírej do budoucnosti, minulé přezkoumej 349.

Prozíravost: předem se starej o prostředky k dobudování podniků 297.

Prozřetelnost Boží: Bůh mluví k duši buď sám nebo skrze lidi 170.

Prozřetelnost Boží: přenechej se úplně je-
jímu řízení 214.

Přátelství: než s někým navážeš přátelství, hleď ho dokonale poznat 303.

Přátelství: se všemi dobře, nikoli však dů-
věrně 337.

Představení musí odstraňovat chyby 341.

Představení: podřízený odhal jim stav své
duše 434.

Představení: protiví se Pánu, kdo protiví
se vrchnosti 432.

Představení se ke všem podřízeným cho-
vejte stejně, k nikomu výlučně 439.

Představení: představené veřejně nekárej
ani nekritisuj 431.

Představení více pořídí mírností než tvr-
dostí 189.

Představení: vrchnost měj v úctě 347.

Představení: vyslechněte ochotně stížnosti
podřízených 131.

Představení: zachovejte střední cestu mezi
přísností a mírností 480.

Představení: zástupci samého Boha, odtud povinnost poslouchati jich 116.

Překážky: kde více překážek, tam více milosti 20.

Překážky: ničeho se nebát, Bůh pomůže 140.

Přemáhání určuje hodnotu skutku 245.

Přičiň se a Bůh ti pomůže 11.

Příklad dobrý: apoštol buď svému okolí ohněm svítícím a hřejícím 333.

Příklad dobrý: jeho moc 257.

Příklad dobrý: starci ať dávají dobrý příklad mladíkům 65.

Příklad: jdi za velkými vzory 467.

Příklad: zhouba zlého příkladu 341.

Příkladem vzdělávej 426.

Příprava na apoštolát osvojení si svatosti 401.

Přirozenost možno a nutno zušlechtiti 343.

Přítel falešný více škodí než zjevný nepřítel 24.

Přítel nejupřímnější je Bůh 25.

Přítomnost: žij přítomnosti a zanech snění o budoucnosti 293.

Přítomnosti dej přednost před nejistou budoucností 259.

Prívětivost a vlídnost získává 436.

Prívětivostí získáš si srdce 134.

Přízeň lidu jako prostředek zdárného apoštolátu 267.

Přizpůsob se lidem a získáš si je 101.

Přizpůsobení se lidem - první podmínka úspěšného apoštolátu 74.

Pudovost: nejednej z pouhé pudovosti, nýbrž vše si rozmysli 415.

Putování hoví zvědavosti, ale užitku přináší málo 14.

Radost: prameny opravdové radosti 123.

Radost z Boha, trudnomyslnost od zlého ducha 429.

Ranní doba výhodnější pro věci duchovní 321.

Reformu světa začni u sebe 308.

Rozhovor o věcech duchovních zřídka bez užitku 233.

Rozhovor: světské hovory hled' převést na věci duchovní 138.

Rozjímání upřílišeně dlouhá nevedou k svátosti 76.

Rozptylování: jediné Boha máme hledat, ne se rozptylovat 459.

Rozum: nespolehej na svůj vlastní rozum, zvláště v záležitostech vlastních 444.

Rozum: Vlastní úsudek často klame 409.

Rozumářství nespasí duši, nýbrž prožívání duchovních věcí 414.

Rozvaha: dej se vésti rozumem, nikoli citem 306.

Řádový duch: prvotního ducha řádu hledme si zachovati 457.

Řehole: jednota a rozštěpenost řeholníků 254.

Řeholní dům: klauzura, čistota, mlčení, známky to kázně 176.

- Řeholní stav: pohrdnouti řeholním stavem je na pováženou 99.
- Řeholník dobrý nabádá k službě Bohu, nikoli lidem 249.
- Řeholník: svým příkladem buď staví nebo bourá 246.
- Řeholník veselý a smutný, kde zdroj jejich nálady 163.
- Řeholník: vznešenost řeholního stavu ne v názvu, nýbrž v činech 26.
- Samoláska její záludnost 168.
- Samotáři zpravidla synové temnot 336.
- Sebedůvěra: přílišná sebedůvěra bez duchovního vůdce 239.
- Sebedůvěra upřílišená vede k záhubě 240.
- Sebeláska často nás oslepuje 316.
- Sebeláska klame 269, 395.
- Shovívavost k hříšníkům 268.
- Skutek vzácný předčí tisíc všedních 16.
- Skutky dobré: jejich hodnota není v počtu, nýbrž v jakosti 208.
- Skutky jsou působivější než řečnění 12.
- Slib: splň co nejdříve, cos slíbil 346.
- Sliby: slibuj jen to, co můžeš splnit 234.
- Služba Bohu a světu 314.
- Služba Bohu: lépe je v nejistotě vlastní spásy pracovat pro Boha, nežli být si jist nebem a hned zemřít 172.
- Služba Boží nade všecko 127.
- Služba u Boha a u dvora, která vznešenější 487.
- Služebníci Boží: příkoří na nich spáchaná jsou příkoří na samém Bohu 360.

Smrt a včasná příprava na ni 327.

Smrt: abys dobře zemřel, uč se denně umírat 327.

Smrt pro Krista 289.

Smyslnost je špatná rádkyně 394.

Smyslnost: vychytralá to láska, aby unikla obtížím, předstírá nemoc 320.

Soud Boží a lidský: lidé soudí podle zevnějšího, Bůh hledí na srdce 338.

Soudy a hádky škodí 42.

Soudy více škodí než prospívají 281.

Spása duše, čím ohrožena 382.

Spása duše cennější než statky celého světa 112.

Spása duše: i bázeň i přílišná sebedůvěra jí škodí 328.

Spása duše: nejprve se postarej o sebe, pak o jiné 255.

Spása duše: péče o věci časné často větší než o věci věčné 165.

Spása duše: s bázni a třesením pracuj, ďábel nespí 232.

Spása duše vlastní nade všecko 119.

Spása druhých nesmí být na újmu řeholních pravidel 73.

Spojení s Bohem: spoj se s Bohem a Bůh bude skrze tebe pracovat 130.

Spojení s Bohem při všem počínání 143.

Srdce lidské: co je v něm a jak je hluboké 304.

Srdce neotevře-il se samo, je uzavřeno na zámek 434.

Srovnalost s vůlí Boží ve všem 452.

Statky nebeské: pečuj o statky nebeské a Bůh se postará o tvé věci časné 286.

Statky nebeské: pohled na nebe zošklivuje statky pozemské 124.

Statky věčné a statky pomíjející, jak odlišná jejich cena 44.

Styk s duchovními muži ti prospěje 444.

Sv. přijímání: sladké city při něm celkem vedlejší věc 144.

Sv. přijímání: - tělo Kristovo a Mariino 120.

Svatost: kdo touží po svatosti, buď radě jiného přístupný 455.

Svatost: nebud' strohá ani mrzoutská 487.

Svatost: nejkratší cesta k ní jest mít vše v ošklivosti, co svět miluje 244.

Svatost: svatým nečiní vrozené vlastnosti 245.

Svědění čisté zdrojem pokoje 410.

Svědění: dbej hlasu svědomí 300.

Svědění: dobré svědomí 94.

Svědění: dobré zdroj radosti, zlé zdroj zármutku 430.

Svět: pluj proti proudu světa 242.

Svět: vzdal se od země a přiblížíš se k Bohu 421.

Šat: ty buď k ozdobě šatu, nikoli šat k ozdobě tvé 186.

Špatný příklad, jak škodný 81.

Štědrost Boží: Bůh je ochotnější dobrodiní udílet, než my přijímat 365.

Štědrost Boží překonává všechny naše naděje 22.

Štědrost Boží vůči všem 365.

Štědrost k Bohu: dej mnoho a ještě více obdržíš 25.

Štěstí hledej v sobě samém 372.

Štěstí je vratké 46.

Štěstí opravdové jen v lásce k Bohu 242.

Štěstí pravé jen v Bohu 226.

Štěstí světa plodí hořkost 98.

Štěstěna: pán a otrok štěstěny 96.

Tajemství zachovej: střez je před ženami a dětmi 72.

Tělo: přílišná péče o ně ze smyslnosti 395.

Tělesné potřeby: rozumná péče o tělesné potřeby 141.

Touha spojená s modlitbou nahradí výkon 378.

Trest: přílišné trestání více škodí než prospívá 137.

Tresty a pokárání, jsou-li nepřiměřené, jen škodí 295.

Trpělivost přináší růže 225.

Tvrdohlavost 313.

Ukvapenost: střez se ukvapenosti v rozhodování 492.

Umírněnost na cestě ctnosti 296.

Umrtevování: ducha krotiti je nesnadnější než trestati tělo 468.

Umrtevování: míra, cíl, způsob tělesného mrtvení 237.

Umrtevování těla a vášní neodkládej až na stáří 352.

Umrtevování: tělo nesmíme ani zhýčkat, ani zeslabit přílišnou strohostí 276.

Umrtvování vášně třeba krotit jako šelmy
335

Umrtvování vnitřní všem nutné 283.

Úmysl pro duše pracovat je velké dílo 376.

Útěcha duchovní přelévá se často na tělo
396.

Útěcha nebeská a pozemská 388.

Utrpení i kříže mají své slasti 185.

Utrpení je znamení zvláštní Boží přízně 87.

Utrpení Páně zdrojem duchovní sladkosti
98.

Utrpení známkou zvláštní lásky Boží k nám
159.

Utrpením roste život milosti 79.

Vášně dobrými tahouny, ale špatnými rádci
160.

Vášně: řid' se rozumem, nikoli návaly citu
164.

Vášně zdolati důležitější a těžší než se mod-
liti 54.

Vážnost, již se těšíme u lidí, pomáhá
v apoštolátě 311.

Vděčnost a dobrodiní Boží 496.

Věci pozemské: vzhůru oči k nebi a vše po-
zemské bledne 387.

Věci stvořené: cena věci jen potud, pokud
vede k Bohu 113.

Věci stvořené: jen potud cenné, pokud jsou
prostředkem k cíli 264.

Věčnost: jak málo se jí obíráme 325.

Věda: Duch sv. je nejlepší učitel 377.

Věda: Ctnost a věda 97.

Věda: vědění pravé a falešné 271.

- Vedení duší: Umění vésti duše 252.
- Velkomyslnost: buď k Bohu velkomyslný a Bůh se již o tebe postará 383.
- Velkomyslnost: nestačí mít jen jméno vojína Kristova, při tom však mít srdce zženštilé 206.
- Veřejné mínění často klame 162.
- Veřejné mínění neučiní z tebe světce 93.
- Veřejné mínění: pluj proti proudu 244.
- Vlast: země není naší pravou vlastí 157.
- Vlastním-li Boha, jsem bohat 69.
- Vlažnost: běda vlažným! 291.
- Vlažnost ztěžuje břímě života, horlivost ulehčuje 470.
- Vlídlost získává srdce 312.
- Vnějšek klame 127.
- Vnuknutím Božím doprávej sluchu 492.
- Volba: vol obezřele 60, 152.
- Volba: nedej se klamat zevnějškem, nýbrž přihlížej k cíli 169.
- Volba: vol ozeře 60, 152.
- Volba: nedej se klamat zevnějškem, nýbrž přihlížej k cíli 169.
- Volba: při volbě dej se řídit Duchem sv. 485.
- Volba: škody nerozvázně učiněné volby třeba napravit 425.
- Volba: zkoumej pohnutky volby 428.
- Všudypřítomnost Boží: stále v ní kráče 449.
- Vůle: dobrou vůli především požaduje Bůh, nikoli zdařilý výsledek 218.
- Vůle: cena zapírání vlastní vůle 82.

Vůle: »chci« a »nechci« nemají místa v řeholním domě 318.

Vynikající lidé musí býti nad ostatní vyškolení v sebezáporu 292.

Vyrovnanost vnější projevem vyrovnanosti vnitřní 307.

Vytrvalost: vytrvej, i když se ovoce námahy hned neukazuje 231.

Začátečníky nepřetěžuj úkony ctnosti 15.

Zahálka je zdroj všech neřestí 493.

Zájmy Boží: Staráme-li se o zájmy Boží, Bůh se postará o naše zájmy osobní 89.

Zapomeň na sebe a Bůh bude pamatovat na tebe 127.

Závist: raduj se z blahobytu jiných 362.

Závist: závidět druhým ctnost - toť ďábelské 369.

Zdraví a nemoc 115.

Zdraví a svátost: jedna unce svatosti s výtečným zdravím více dokáže, než výtečná svatost s uncí zdraví 324.

Zdraví a umrtvování: vzájemný poměr 320.

Zevnějšek: čistý zevnějšek získává 148.

Zvyk špatný přemáhej zvykem opačným 258.

Žaloby: nevěř žalobci, dokud nevyslechneš vinníka 475.

Ženy: chraň se důvěrnosti s ženami 181.

Život pro věčnost 325.

Život svůj často zkoumej ve světle věčnosti 451.

Gabriel Hevenesi T. J. — Jiskry sv. Ignáce.

(Scintillae Ignatianae, s. Ignatii de Loyola. sententiae et effata sacra, quae per singulos anni dies distribuit G. H.) — Přeložil z latiny Leopold Škarek T. J. 3. vydání. — Vytiskla knihtiskárna Obzor v Přerově v nákladu 5.000 výtisků pro »Velehrad« nakladatelství dobré knihy v Olomouci.

L. P. 1947.

Cena brož. Kčs 75.—